

پەرەسىلكە كانى كۆچ

رۆمان

فەرۆخ نىعمەتپوور

چاپى يەكەم: 1998

پاژی یه کهم

به فریکی قورس زهوی ده خوا، خوار دنیکی سپی. خوار دن ده دره وشیتته وه. هه وره کانی تام، بۆنی خوار دن په ریش و بلاو ده که نه وه، کلوه درشته کانی به فر، هیمن و له سه ره خو به ره و ئه م خوانه دین... به ره و خوانی نازاری سپی. به فری قورس، پایزه ته مه نی کلوه درشته کانی به فره. هه وری سه رۆک جی دیلن تا له داگیر کردنیکی سپیدا، میژوویه کی بی ناسنامه بۆ دوینکه و سبهی جی بیلن. له وه رزیکی وادا زهوی گه رماکانی به ره و قوولایه کان به کیش ده کاته وه. زهوی له به فر ساردتر ده بیت.

رىگاكانى گولان نوستوون . سەفەرە رەنگاۋ رەنگە كان ھى دوئىنن، دوئىننى
 دوئىننى كان، پىش مىژوو. زەۋى زىستان، تەناتىرىن زەۋىيە. سەفەرى زىستان
 تەناتىرىن سەفەرە، مەۋقەكەشى تەناتىرىن رىبوار و تەناتىرىن سەركەش .
 دەۋى. رۇيشتن، قەدەرى مەۋقە. رۇيشتن سەرەتاتىرىن مندالدان و دواتىرىن
 وئىستەگەيە. دەسپىك و كۇتايى. تەنبا بوونەۋەرىك كە لە سەفەرە ترسناكە كانى
 قولايى مىژووۋە گەيشتۇتە "ئىستا" و دەگاتە سەبەش، سەبەى سەبەيە كان،
 پاش مىژوو.

سەماي كلوھ بەفەرە كان، مۇسقىيەكى دەروونىە. خۇيان، خۇيان دەئىژن.
 داگىر كەرنىش، ژيانە و مردن. ژيانى دوئىكە و، مردنى ئىستا و سەبەى. زىستان،
 ۋەرزى كۇتايى ھاتنى خەۋنە كان و شەرى دوو خەۋنە. دوو خەۋن ، خەۋنە كانى
 دى دەمىرىتن. چ داگەرى چ سەركەۋى، قاچ ھەر تەر دەبى. مەۋق لەۋدوبى
 سنوورى بەفەرەۋەيە. ئەۋەى ئىستا راھىنانىكە بۇ ئەۋدوبى سنوور.
 بەفر، ھەزى لە ھەقىقەتى خۇيەتى، شىرە بەفرىنە كان. ھەقىقە تىش ھەزى
 لە ھەقىقەتى خۇيەتى، لەزە تىكى جياكراۋە و تەرىك. مان، تەنبا دەمىنىتەۋە.
 خۇدئىكى ئەزەلى تا ئەۋدوبى سنوورى بەفر، يان...
 لىرە ھەموو شتىك ھەقىقە تىكى لە بەفر تىدايە.

رچە نەشكاۋە... رىگا سەرەۋ ژوور بىت و زياتر لە ئەژنۆيەك بەفر بارى بىت،
 كى مەجبورە بىشكىتى؟ جگە لە تۆ! جارى وايە پىنچا و پىنچ و جارى وايە
 راست بە شاخەكەدا ھەلدەزنىت ، بەلام زوو زوو بۆى رادەۋەستىت و بە
 ھەلكىشانى چەند ھەناسەيەكى قول دەبەۋى لىدانى شىتانەى دلى ھىور
 بكا تەۋە. دەستە تەزىۋە كانى لە سەر دلى رادەگىرئ. ماسولكە و دەمارە كانى
 نىۋ لەپ وردە تەكانىك لە خۇياندا ھەست پى دەكەن. رچە دەشكىتى بۇ كى؟
 رەنگە ھەر بۇ خۇى. بلىپى كەسى دىكە ھەبىت كە كۆچ سەرى پى ھەلگرتىت
 و ئىتر مەجبور نەبىت بارستايى ئەم بەفرە بدېرى؟ رچەى كۆچ دەشكىتى. نە
 دوواھەمىن كەسەۋ نە يەكەم كەس. بەس رچەى كۆچى خۇى دەشكىتى.

ئەوانەى پىشتىر و ئەوانەى دواترىش ھەر رچەى كۆچى خۇيان شكاند. كەس جىگى كەس ناگرېتتەو. ھەر كەسە و رىگى خۇى و ھەناسە و خەونى خۇى و خاك و بەفرى شىنراوى ژېر ھەنگاوى خۇى. كۆچ، چەشنىكە لە تىشكان. كۆچ ئەو رابردووۋەيە كە لە ئىستادا جىگى نايتتەو، ئاشكرا بوو و راوى دەنن. راوى دەنن تا چىدىكە دووپات نەيتتەو.

ئاور دەداتەو. گلۇپە تازە داگىرساۋە كانى شار، تىشكىيان بە ھۇى ھوروزمى لە ناكاوى بەفر زور بر ناك. دەلىي ئەوانىش دەيانەوى زوو مائئاۋايى لى بكن. دلى دەگوشرى، پتر دەگوشرى. جارى وايە ھەست دەكا جەستەى بى ترپەى دل رى دەكا. گەشىتوۋەتە قەد پالى كپوھكە. بەفر لەوى زور ترە. ھەنگاوى پتر دەچەقى. ھەناسەى سوار دەبى. چىدى پىۋىست ناك سەر كەوى. راستە و رى دەبىرى. جەستەى تەرە. ھەوا بۇنى تەرى دەدات، وەك بۇنى ھەمام بەيانىان زوو. بەرەو تارىكى دەچىت. لانى كەم دوو سەعاتە رپى بە بەرەو ھاو. تۆ بلىي بگاتە جى؟ تارىكى سام دەخاتە نپو دلپەو. تارىكى، بەفر، تەربوون و خەمىكى قورس، ئەمانە بەسن بۇ چۆك دادان. چۆك دادەيت و سەر داخەيت و پاش ماۋەيەك راۋەستان، لەپەو روو دەكەۋىت، تەسلىمىكى ئەبەدى، يان رەنگە ئەزەلى. ئەگەر رانەۋەستى، بەرگەى دوو سەعات رى كردن ھەر دەگرى. تەنانەت ئەگەر جل و بەرگى تەر ھەلگەرۋىشى بىبەستى، تەنانەت ئەگەر چلوورە بەفرى قەبەش بە شوپن خۇيدا راكىشى. گرنگ ئەۋەيە جەستە لە ناۋەو ھەست بە گەرمايەكى بەتپن بكاو، دلنپا پىت لەۋەى كە جارىكە دەتوانى ئەم گەرمايە بە بەردەۋامى بەرھەم پىنى. زەردەخەنە دايدەگرى. دەيەوى ئاور بداتەو، بەلام تاقتى نپە. جارىكى دى بىر لە تارىكى دەكاتەو. تارىكى و ورشەى بەفر، ئاۋىتتەيەكى سىخراۋىن. ھەست دەكا دياردە سىخراۋىيەكان بە بەردەۋامى لەژياندا دووپات دەبنەو، سىخرى ژيانى ئەو شارەى وا جىي دىلى و سىخرى ئەو رىگايەى كە دياردەى جى ھىشتنى تىدا روو دەدات. چەند چركەيەك رادەۋەستى و ھەناسەيەكى قولى بۇ ھەل

دەکیشی. سەر هەل دەبرێ، لیدانی دلی تونده و لە دەماری گەردن و لاجانگی دەدات. دەبێ ئیستا شین و سوور هەل گەرابیت، شین و سووریکی سارد. وەک شینایی وەنەوشە ی سەر شاخان و سوورایی خۆتینیکی مەییو. باشە، دەکریت دلێک ئاوا توند لێداو کەچی جەستە هەر سارد بێت!

- ئاوی بە ڕوودا بپێنن ، با بێتەووە سەر خۆ... لە گەل تۆمە کەمال!
بە گرانی دەجوولیم. دەمەوێ دۆلکە ئاوە کە بێنم، بەلام زووتر لە من دەستی دەدەنێ. ئاوپر دەدەمەووە. نیگام لە سەر سیمای بپهۆشی دایکم دەچەقی.
باوکی لە سەر دۆشە کە کە راکشاووە و جەستە ی لە سینگیەووە بەهۆی دوو سەرینەووە قەفی تی کەوتوووە. تەمەنی لە هەشتا پترە. ئاوارە بووین. لە سەر جادەووە ریگای سەرەو ژوری گوندیکمان دەبرێ. لە هەموومان بە کارتر بوو. بەلام کتوو پڕ کەوت. هەر ئەم شەو کەوت. چەند سال لەووە پێش دوکتۆرەکان پێیان گوتبوو نەخۆشی شیر پەنجە یەتی. لەسەر خۆ قسە کە ی بیستبوو و دیسان وەک جاران گەرابوووە سەر کارە کە ی. هەر وا بە گۆر کار و باری دوو کانه کە ی رادە پەراندا. لەووە پێش، یەک دوو جار لە جیگادا کەوت، بەلام هەستایەووە، تاکو ئەمشەو کە ئیتر کە ساسی و رەنگ و رووی نەخۆشی بە تەواوی پێووە دەر کەوت. سەر لە ئیوارە بە هێمنی و لەسەر خۆ نوێژی کردبوو. پاشان لە سەر بەرمالە کە بە دل و تیرو پڕ کەوتبوووە نزاکردن. نزاکردن، خۆ فریودانە لە بەرامبەر مەرگ و کارەسات دا. تەلەفۆنیان لێ کردین، بچین. ئیمەش چووین. زۆربە ی خزم و کەس و کار لەوێ بوون. ناو هۆدە کە بۆنی قەنەفل و ریحانە ی وشکی بن گیرفانی پیریژن و دوو کەلی سیگاری پیاوانی دەدا. بۆنی زبری مەرگ ژوورە کە ی داپۆشی.

دایکم هاتەووە سەر خۆ. بە ئاستەم نیو زاری باوکیان تەر کردبوو. دایکم دیسان دەستی خستەووە نیو دەستی و داموو کایەووە و ماچی کرد. باوگە و رەم جاروبار

چاوى دەگىپرا. پىرە پىاوينكى خزم، بە دەنگى بەرز، قورئانى دەخويند. دايكم ديسان دەستى ماچ كردهوہ. باوكى روى تى كىرد و گوتى:

- ئەوا پىت دەلیم ... بىكەيتە ھەراو بەزم قەت ناتبەخشم! دەبى تازاىت .. رۆلەگيان! ئەمە رىگای ھەموومانە.

رىگای ھەموومان؟ ديسان ماچ كىردنەوہى دەست. دايكم لە كاتىكدا دەنگى نزم و نووسا بوو، گوتى:

- نا بابە گيان... بە سەر چاوا! ئااا بابە گيان... بە قوربانىت بم...

- بى جىم كىرد دەگىم! ئەوسا بەدەمى خۇيدا دا.

- بە سەر چاو...

ديسان بوورايەوہ و بەلادا ھات.

تەكانىكى لە خۇيدا، ويستى ھەستىتەوہ، بەلام زياتر رۆچوو. بۆشايى بن بەردىك كە بەفر بەتەواوى نەيگرتبوو و لە بنەوہرا رەھۆل بوو. وچانىكى دا. بە دەست بەفرەكەى لادا. بەردى گىرنى گىرنى بوارى خۆ پىوہ گىرساندى پىدا و ھەر چۆنىك بوو ھەلكشايە سەرى. ماندوو. ھەناسەى لەو تەمە بەفراويىيە دەچوو كە شىوو دۆلانى گىرتبووہ خۆ.

زىستان وەرزی ھەناسە كىپ كىردنى زەويىيە. سەيرە، چۆن نامرى! زەوى، لە زىستاندا جەستەيەكى مۇميايى كراوہ، كاروانىكى چەقيوہ! ھەلمژىنى ھەواى سارد ھەلمامەت دىنى، ھەر بۆيە زەوى ھەناسەى كىپ دەكا. زەوى دەبى بىرۆيتەوہ، دەبى بە جەستەيەكى نەخۇشەوہ خۆى لە بەر ھەتاوى بەھاردا ھەلنەخا! زەوى، پىرە، پىرتر لەباب و باپىر و خەونەكانيان.

- ئاى پىرى!... دۆعاى بەخىرى بۆكەن... مەگىرن!...

دیسان چاوی به هه موومان دا گپړا. تا ده هات رهنګی پتر هه ل ده بزکا. نه نکم له بهر قاچیا دانیشتبوو، قاچه کانی ده شینلا و به نارامی ده گریا. گریان بالای ده کرد. بالا بهر زتر له مردن.

- ته واپت ده لیم گهر به قسم نه که ی مواخیزم بیت... کچم ناپیت... !
دایکم ته مجاره سه ری خسته سه ر سینگى .

دواى ئه وهى دوکتور نه خوشینه که ی پی را که یاند، ئیواران برېک میوه ی ده کړی و ده چوو به رزاییه که ی قه راغ شار و تا دره نگان ده مایه وه. جار جاره ده نګى گریانیک، گریانه کانی دیکه ی ده به زاند و گوریکى زیاتری به هارمؤناى دامووبى مړوؤ ده دا. پیره پیاوکی خزم هه لیدایه و گوراندنى. چاوه کانی مؤله ق بوون. له نیو براکاندا هه ر ئه م و باوه گه وره م مابوون. باوه گه وره م وا ده رؤیشت و ئه ویش به ته نیایى ده مایه وه، دواته نیای کاروانى براکان.

- وس بن... عه مرتان نه مپنی... عه قل کورتانه... !
باوه گه وره م قورتيکی گران که و ته هه ناسه یه وه. دایکم خوی به سه ردا داو چه ناکه ی ماچ کرد. له کاتیکدا هه ناسه م قورسایى ده کرد، به سه ر مامى دایکم دا نه راندم. له پشت شوشه ی ئه ستورى عه ینه که که یه وه چاوه هه لدر او ه کانی قه تیس ما. باوه گه وره م هه ناسه کانی ئاسایى بوونه وه.

... که هه ناسه ئاسایى ده بیته وه، ری کردن دیسان ئاسان ده بیته وه. بیری که و ته وه که جاریکیان سماپیل پنی گوتبوو: "که هه ناسه ت سوار بوو، هه م چاوه روانى کردن دژوار ده بی، هه م بریار دان" ته وانه ی ریگای دوور ده برن که متر ده هیلن هه ناسه یان سوار بیت. هه ناسه ی سوار، تایه ت به برینی ریگای کورته. تا کورت تر، پشوو سوار تر. به لام تا عاشقتر بیت دلّه کوته ش زیاتره، دلّه کوته یه ک لیوا و لیوی نیگه رانی... نیگه رانییه ک لیوا و لیوی تامه زرؤیى.

ریځگای شار به ره وگونده کانی ته و ناوچه یه دیار بوو. به فر سپی نه کردبوو. وه ک ماریکی رهش به پیچ و لۆچ له نیو ته م و به فر و بهرز و نرمی دا ون ده بوو. ئاوری به ره و شاردا یه وه. خانوو ه کانی قه راغ شار، ته و ریځگایه ی که ته و لیوه ی هاتبوو، هیشتا تاک و ته را خه لکی تیدا ده بینرا.

له ندرکروزی پریک به هه له داوان خو ی به کۆلانه کانی نیو ته م خانوو ه په رپووتانه دا کرد و له قه راغ دوا ریزه ماله کاندای گیر سایه وه و، چه ند که س لپی دابه زین. دوانیان له پال یه کتر و یه کی دیکه یان چه ند هه نگاویک له پیشتر. له دهشتیان ده پروانی. یه کیان قاتی له به ردا بوو و دووانه که ی دیکه جلوه برگی به له ک به له ک. قات له به ره که بالا کورت، نه ختیک چه ماوه، قژیکی بژ، ته نکه ریشیکی سو فیانه و، دووچاوی گوماناوی دیمه نی بوو.

دووانه که ی دیکه بالا مام ناوه ندی و چوار شانه. شو فی ره که له نیو له ندرکروزی ره که دا مابوو وه وه به په نجه فه رمانه که ی ده کوتا. قات له به ره که داوای دووربینی کرد. هینایان. کاتیک بو دووربینه که چون، زه بری په نجه کان به سه ر سوکانه که وه کۆتایی پی هات، به لام هه رکه دوور که و تنه وه، دیسان دهستی پیکرده وه. تا پتر رووناکی روژ له کزی ده کرد، کزه ی سه ر له ئیواره ساردتر و به برشتتر ده بوو. هه وا سارد بوو، به لام ته گه ر جوولابای ئاره قه ت ده کرده وه. دهنگی خو ره ی جوگه کانیاهه که ی باشووری شار گالته ی به م وه رزه ده کرد. قات له به ره که ههستی به جووله ی تارماییه ک کردبوو، که به قه د پالی کیوه که وه بوو. که دووربینی تی گرت، ته و جار به جوانی بینی. تارماییه که به ته واوی هیزی وه ریځگای ده بری.

بیری کرده وه که ئیستا ده بی ته م کزه بابه له ناو قه دی ته و شاخه دا چه نده به برشت بی! بزه به ک نیشته سه ر لیوی. به لام زوو بزړ بوو. گه راپه وه و به وه ی په نای گوت:

- دەبىي بىگىرىن... تەننەت نابى بىللىن رەق بىتتەو... نىزىكتىرىن گوند بۇ وى دوو سەعاتى دىكە رىيە... دەبىي خىرا چەند ماشىنىك بۇ ئەوئ بەرى بگەين. ھەروھە پايگاگەي سەرەوھەش دەبىي ئاگادار بگەنەو.

- زوو چەند ماشىنىك بەرى دەكەين، بەلام پايگاگەي سەرەوھە ناتوانى يارمەتىمان بدات. ھەم بەرزە و ھەم بەفرىش زۆرە... پاشان، خەرىكە تارىكايىش دادى.

- بە ھەر حال دەبىي ئاگادار بگىرنەو... برىا ھەر لىرەوھە چەند كەسىكىمان وھ شوپىن خستبا... تەنیا سەعاتە رىيەك لىمان دوورە.

بە شوپىن ئەم قسانەدا ئاورىكى دايەوھە و پاشان گوتى:

- دەكرى شوڧىرەكەو ھاوكارەكەت بە شوپىندا بەرى بگەيت... ئەگەر جارجارە تەقەي لىي بگەن ھىزى رىگا كىردنى لى دەستىن!

- ئەستەمە، ناكىرى... دوو كەس و بۇ مەئمورىيە تىكى وا! ئەوئىش لە كاتىكدا تارىكى دادىت و كەل و پەلى پىنويستىش لە بەر دەستدا نىيە، رەنگە چەكدارىش بىت... بى گومان چەكدارىشە!

_ خۇقەرار نىيە ھەر مەئمورىيە تىك بە تەواوئى ئىمكاناتەوھە جى بە جى بگىرى. مەئمورىيەت پىش ھەر شتىك تواناى رۇحى و دەروونى دەوئى. ئەوھى كە دەبىنى بە بەر چاومانەوھە خەرىكە دەردەچى، كانگاي گەلىك زانىارى پىنويستە، بەلام وا ديارە تۆ لەمانە ناگەي! ئەوھە تەنیا ياخەك نىيە كە دەر دەچى... ھەلبەت لە بەر چاوى تۆ وا، بەلام لە بەر چاوى من نا.

- من كارەكانم تەنیا بە پىي ئىمكان و دەرفەتەكانە. ئەوھى ياسا پىم دەلى رابىدە پەرىنم!

قات لە بەرەكە لە كاتىكدا بە تەواوئى تورە بووبوو، نەپاندى:

- لانى كەم چەند تەقەيەكى لى بگەن... با تەنیا خەيال تى شىرىنى رابردووى ھاودەمى نەبن!

بەرەو لەندىرۇزىرەكە چوو. ئەوئى دىكەيان بە دەنگىكى گىر و بەرزەوھە گوتى:

- لە نىئو شارداين... دەيىنى ئەم خانووانە خەلكى مەدەنى تىدايە.
 بەلام قات لەبەرەكە، پاش ئەوەى بە بىسىم چۈنەتەى بارودۇخى ھەلتا تووھەكەى
 بە بنكەى پەيوندى دار بە خۇبەوھە راگە ياند، دەستى داىە كلاشىنكۇفەكەو بە
 تەك تىر بۇ چەندىن جار تارمايىھەكەى بەر فېشەك دا. دەنگى گوللەكان بۇ
 ماوھەكەى خورەى جۇگەكەى مراند و گوپى دەشت و دۆل قۇستىھەو و
 سەرئەنجام لە بن بەفردا ئارامى گرت. لە نىئو خانووەكانەوھە دەنگى چەند قىژە
 و ھاوارىك بەرز بووھەو.

ئەو ھاوارو قىژەى كە لە ناكاو بەرز بووھەو، دل و گوپى سمى و، رۇحى گر
 تى بەردام. ھەناسەكان بۇ جارىكى دىكە مەودايان تى كەوتبووھەو. لە گەل
 ھەر ھەناسەيەكى گرانا، نەختىك جەستەى دادەكشا.

بى وىست و ئىرادە دەيوىست دەرفەتەى سىبەكانى بەر فراوانتر بكاتەوھە. بەلام
 ئەوھەندە بە ئاستەم دادەكشا كە ھەست پى نەدەكرا. ماچەكانى داىكم پتر
 دەبوون. دەنگى قورئان خوين كزتر دەبوو. ھاوارەكانى گريان باوھەشيان بە
 يەكتردا دەگرد. چەند بىزم لە مردن دەيىتتەوھە! مردن زوو بەرۇكى پى گرتەم،
 مەرگى خۇشەويستترىن كەسەكان. يەك بە دواى يەكدا ھاتن. بى ترس و
 بى ھىچ شەرمىك. بە ھەر لايەكدا دەروانم، سىماى جەستەيەكى مردوو لىم
 دەروانى. دەروانى و ھىچ نالى. وەك بلپى لاسايى بىدەنگىيەكى گەورەتر
 دەكەنەوھە. لاسايى داىكى بىدەنگىيەكان، لاسايى خەونە مردووھەكان.

مردن، كۆتايى پارچەيەك مۇسىقا يان شىعەرم دىيىتتەوھە ياد. كاتىك تەواوى
 بىر و ھەست لە مۇسىقا يان شىعەرىكدا دەتويىتتەوھە، رووت رووت دەيىتتەوھە و
 دەكەويىتتە بەر تافگەى سېجىرى، ئىتر پىت واپە كە كەوتويىتتە نىئو جىھانىكى
 ئەبەدى و ھەتاھەتايىيەوھە، بەلام كتوپر تەواو دەيىت و تۆ رووت رووت
 دەكەويىتتە نىئو جىھانى راستىھەكانەوھە. جىھانى راستىھەكان بە رووتى تۆ پىدەكەنى
 و تۆش شەرم لە خۆت دەكەى. ئەمە مەرگە. ئەمە ھەموو كەسپىك لە ژيانىدا
 تاقى كر دووھەتەوھە. ھەموو كەسپىك بۇ مەرگ خۆى لە بەر دەم مۇسىقا و

شىئەردا رووت كىردۈتەتە. ھەموو كەسىك بە رۇچون لە جىھانى مۇسقىقا و شىئەر دەپەوئى تامى مەرگ بىكات. لە شىئەر و مۇسقىقا ناگە، ئەگەر بىر و ھەستت لە رزگار بوونىكى ئەبەدى دا فرى ئەدەيتە نىو كايەى مەرگ و ژيانەو!

دايىم دەپەوئى سەرىنەكانى پىشتەوەى بۇ رىك و پىك بىكا، بەلام پاش ئەوەى چەند جار دەستىان دەداتى، بى ھىچ ئەنجامىك وازىان لى دىتى. يان جەستەى باوكى قورس بوو و ناھىلى بىانجولپىتى، يان رەنگە دايىم بىستى لى براو. غەمى مەرگ سستى كىردوو. داھىزراو. لە بەر چاويدا ئەو كەسە مالتاوايى لى دەكا كە لە شەوئىكى ئاوادا سۆزى خۆى و دايكى دايىم، دايكىمى كىرد بە دايىم. دەبى يەكەم جار كە مندالەكەى لە باوەش گرتوو چۈنى دواندىت؟ باوەگەورەم لە كۇيىست و يەك مندال، چوارى بۇ ماپوونەو. مندالەكان زۆرتەر لە زستاندا مردبوون. ھەر لە دەپەم مەرگەو، بە نەنكىمى گوتبوو كە لە زستاندا شىريان زۆرتەر بداتى.

لە سەرما ناپارىزى، بەلام بەھىزىرى دەكا. كە جار جارە دەستى لى دەدات سەرماى دەسكەكەى دەستى دەگەزى. تەنبا دراخىكى پىنە. رەووزە بەردىك كە بەفر بە تەواوى دايەنەپۇشيو، بە لا سەررويوەو وەك و رچىك ھەستاو تە سەر پى و لىنى مۇر دەبىتەو. ئەم رەووزە بەردە چەند ئەشكەوت و ھەشارگەى تىدايە. بە مندالى گەلىك جار رى كەوتوو تە نىويان. ئەم رەووزە بەردە بە ھەوا خۇشى شوپىنى پاىەگا و بە زستان دىسان شوپىنى دانىشتوانى جارانىەتى. كىتوپر دەنگى چەند تەقە. ھەست بە شەپۇلىان دەكا. وىزەى گوللە ھەواى تەر كون دەكا. دەنگى تەقە ناوچاوان گرژ و مۇن دەكا. چەند چىرچ و لۇچى تى دەخا؟ كەس نازانى. كى لەو كاتەدا دەپىژمىرى؟ دەسووپىتەو. لە قەراغ شار دەروانى. بە ئاستەم لەندىكروژىرەكە دەبىنى. ئەوان بوون. بەلام

رەنگە لەم رەۋەزە بەردەش دا ھەبن. كى چوزانى! رەنگە بەم شىۋەيە خەرىكن ئاگادارىيان دەكەنەۋە. لە نىۋ بەفرەكە دادەنىشى. دانىشتىكى مەيلە و راكشان. دەست بۆ دەمانچەكەى دەبا و ماۋەيەك لە رەۋەزە بەردەكە دەنۆرى. نەكا ۋەشۋىنى كەۋتەتتەن؟ بە پەلە ئاۋر دەداتەۋە. بەلام بنارى شاخ لە نىۋ قەدى كىۋەكەۋە ونە. سەيرىكى رەۋەزە بەردەكە دەكاتەۋە. ھەلدەستى. ۋەرى دەكەۋىتەۋە، بەلام ئەم جارە جەستەى سىستە. تەنىيى، تەقە، شەۋ و نىگەرانىيەكى زۆر، خۋىن دەمەيەنى.

- خۋىنى مەيى، ئىتر نارژى!

مندالىك لە قوژبىنىك خزاۋە و لە كاتىكدا لەپى دەستى ژىر چەناگەى داۋە و تاقە دلۋىنىك فرمىسك لە چاۋانىدا نىە، لىم دەروانى. كاسى بىدەنگى ناناسابى منە! يان رەنگە تورە بوۋنى سەرکەۋتوۋانەم، لە لای ۋى لە مەرگ منى بەھىزتر نىشان داۋە! يان رەنگە لە لای ۋى من كەم تەمەنىكى پىرۋزم، كە پىرۋزىي گەۋرە تەمەنىكى شكاندوۋە.

ھەناسەكان تا دى پتر مەۋدايان تى دەكەۋى. پتر و پتر. بىر دەكەمەۋە: شىرپەنجە مرقىنىكە لە ناۋەۋەرا دەستى خستوۋەتە بىنەققاۋى دەيەۋى بىخنىكىنى. پتردادەكشى. داىكم لەباسكى دەئالى. نەنكم دەستى لە سەر قاقەكانى قەتەيس دەبى و رىژنەى فرمىسك دەرژىتە سەر چارۋكەكەى. رەنگى باۋەگەۋرەم دەگۆرى. رەنگىكى شىن سىمى دەگرىتە باۋەش. جل و بەرگەكەى شەمزاۋە. تەقىلەكەى كەۋتوۋەۋە سەرى روۋتەلەى دەر كەۋتوۋە. چرچ و لۋچەكانى ژىر چەناگەى لە گەل ھەر ھەناسەيەكى گرانىدا شەپۋل ئاسا دەبزۋىن، دەكشى و دەكشى. داىكم دەم دەنیتە نىۋ دەمى. قورگم دەگوشرى. چاۋى نوقاندوۋە. ئىستا ئىتر نىۋان ھەر دوو ھەناسە دە چرەكەيەك دەبىت. چەند زەحمەتە! لىۋەكانى لە گەل ھەر ھەناسەيەكدا

دەلەرىنەۋە و دەچنەۋە نىۋو زارى. دوا ھەناسەى دەنگىكى نائاسايى بوو...
 زياتر لەو لرفانەى كە لە گەل ھەناسە كانى بوون. ھەموو چاۋەرۋانى ھەناسەى
 دىكە بوون، بەلام... ئىتر نەھات. داىكم ديسان دەمى خستەۋە نىۋو دەمى و
 منىش سەرم كىشا بە دىۋارەكەى تەنىشتەمدا.

كە مەرگ دەيىنى زياتر ھەست بە تەنبايى دەكەى. بلىنى مەرگى بە كۆمەل و
 خوازراۋ، ھەستى تەنبايى بروئىتتەۋە؟ دەمرىت و ھەر لەو كاتەدا لەۋانەى
 دەۋرو بەرت دەروانى، كە لانى كەم بۆ چەند سالى دىكە زىندوون.
 باۋەگەۋرە ۋەك چۆن بە كچەكەى وت ئازا بە، ئازا بوو. چ ئەۋ كاتەى مەرگى
 كورەكەى و برازاكەى يىنى و، چ ئەۋ كاتەى شار پەيتا پەيتا بۆردوومان دەكرا.
 ئازايەتى، مەرگى خۆى لا بچووك كوردبوۋەۋە. ئەۋ چەند سالى بە
 سەرەتەۋە ژيا، ۋەك باۋكىكى دلسۆز دارە دارەى بە كۆرپەى مەرگى خۆى
 كرد. جارى ۋا بوو ھەستت دەكرد، رىزى ھەيە بۆى. ھەر ۋەك چۆن رىزى
 مندالى دەگرت، رىزى مەرگىشى دەگرت. دەيزانى كە بە قەد يەك بۆ ژيان
 پىۋىستن! سالانى زۆرى تەمەنى بە بىرى مەرگ راي ھىتابوو.
 مەرۋف بۆيە لە سەرەتاۋە لە مەرگ دەترسى، چونكە پى رانەھاتوۋە. دواتر
 رادى، بەلام بىرى سال و بىرى كاتەكان وازى لى ناھىتن، رانەھاتىكى كاس.
 ئەگەر ژيان زوو فىرى يىنىنى مەرگ و مەراقى كرىتتت، دەكرى ھەر لە
 مندالىيەۋە كاتەكانت پى كورت يىت، بەلام چ بەختەۋەر بىت و چ چارە رەش،
 كاتەكان لە پىرىدا گەلىك كورتن، دەزانى ئىتر ھەموو جەستەكان
 مەۋدايەكن بەقەد ئەۋ سالانەى كە مۇمىيان تيا دادەگىرسى و پاشان يەك بە
 يەك خامۆش دەبن.

خامۇشيش بن ئەو ھەر دەبى رى بكا. ھەر چەند چراكانى شارى لى ون بوون، بەلام چراكانى گوندىكى نە زۆر دوورى لى وەدەر كەوتوون. تاريكى بە تەواوى دابەزىوھو بارگە و بنەى خستووه. خۇشيبەك لە دليا دەگەرى. شەو لە ژىر چارشىوى رەشى خۇيدا دايدەپۇشى. شوئيشى كەون، نايدۆزەنەو. ئەى جى ھەنگاوەكان ؟ بە قەد ئەژنۆيەك درى بە بەفر داوہ. در پيدائىكى وا بارىنى بەفرىش ونى ناكات . مەگەر با ھۆز يان گەردەلوول و زريانېك كە رووكەشى بەفر رادەمالى و بە پەنا و پەسيوان و چالەكانيدا دەكا. بەلام ئەمشەو ھەوا مەندە. بەفر ئەوئەندە قورس دەبارى كە جوولەى لە ھەوا بربوہ. ئاوپ دەداتەوہ. ئاسمانى شار شوئىنى خەرمانەى گلۆپەكانە. " مالتاوا خەرمانەى عەشقە كۆينەكان! مالتاوا ئاسمانى وەرزى خەونەكان! مالتاوا كووچە و كۆلانەكانى رووان و پشكوتن و سىس بوون! ئەى ئەو رۆژانەى لە نيوتاندا گەرام، ئەى ئەو شەوانەى لە نيوتاندا نووستم... مالتاوا!" سەرە و خوار دەبىتەوہ. ھەنگاوى سەرە و خوار خۇشيبەك بە دلېدا دەگىرى. بەلام بەفر نەرمەو ھەر دەچەقى. چەند خۆش بوو ئەگەر توانىباى تلاوتل دابكشاىە. ناو دۆلەكە كپ و مەندە. ھەست بە دەنگى نىشتنى بەفر دەكرى. تاريكىەكى روون. روونىكى تاريك. وەك شوئىنى كارەساتە مەزنەكان. رادەوہستى. دەپروا. دەگاتە بنى دۆلەكە. دلې زۆر تەنگە. بە قەد تەنباىى بىرىكى سەركىش لە ولاتى گوماناوى دا. دەيەوى بگرى. چۆك دادەدا و دەست بە رووخساربيەوہ دەگرى. لە بەينى دوو ھەنسكدا رادەوہستى. دەنگى خورەى جۆگە ئاو، دەرژىتە گيانىەوہ. دوو ھەنگاواوہتر، كەچى ئەو نەبىستبوو. فرمىسك و گۆشەى لىوى بەبزە كشاو، دەگەنە يەك. كە رۆح گرېى تېكەوت ، ئىدراكىش گرېى تى دەكەوى. دوو مست ئاو لە روومەتى دەدا. بەفراوېكى فېنكە! فېنك فېنك ، وەك كانى بەھار. لېرە و لەوى چەند شوپن پىي رىوى، كەرويشك، چەقەل، رەنگە گورگىش. گورگ، ھەلوئىستەيەكى پى دەكا. گورگ لەم شوپنەنە بە دەگمەن ماون، بەلام بەفرى زۆر بەرەو دەوروو بەرى

ئاوايىە كان بەكىشىيان دەكاتەوہ. ئاوايى وەك بەرخىكى بە تام و بۇن ھەر لە دوورەوہ مېشك وړ و كاس دەكا. بىر دەكاتەوہ تەنيا تەپۆلكە يەكى ماوہ كە بىگە يەنېتە ئاوايىە كە. تەپۆلكە يەك و تەختايى يەكى نەختىك كشاو. ئىتر لەم تەپۆلكە يەوہ دارستان دەست پى دەكا، دار بەرۋو، دارەبەن و دار مازوو كە بە رووتى خەوتوون! لە ئاوە كە دەپەرېتتەوہ. رادەكا. كتوپر بىرى دەكەوېتتەوہ كە لەندكرۆزىرە كە بىنويەتى. چۆك دەداتە سەر بەفرەكە و لەو كلوو بەفرانە رادەمىنى كە بچووك بوونەتەوہ، كەچى بە لىشاو ھەر بەرەو زەوى دىن.

* * *

پاژى دووھەم

لە ناو خەندەكەكە راکشاوم، دەمانچە يەكم پىيە و خورجىك نان و پىنخۆر. خورجەكە بەتال بووئەتەو. دەنگى تۆپ و خومپارە و كلاشىنكۆف و ژىسى دىئاي كاس كىردو. بۆنى بارووت، شەپۆل دەدا. ھەرايە و دەنگە دەنگ. دەنگى توورە بوون و جویندان و يارمەتى خواستن، مەرسەسام دەكا. دەمانچەكەم بەدەستەو. تەقە بىكەم يان نا؟ دەمانچە بۇ خۇ پاراستنە. ئەوھى ئەولاتر دەلى: "ئەمشەو ھىرش دەبەين، بىر يازووتر نانت بۇ ھىتاباين." بەروویدا پىدەكەنم. نازانم بۇ پىكەنم، بەلام پىكەنم. تەقە دەكا. دىسان تەقە. ئاورىك دەداتەو و چاوىك دادەگرى. دىسان پىدەكەنم، پىدەكەنى. ھەناسە ھەلكىشان لىرە دژوارە. شتىك بە سەرسىنگى مەرقەو قورسايى دەكا. لەو سەرى خەندەكەكە كەسىكى دىكە و دەركەوت. لەتەمەنى خۇما. رەنگە ھەندىك كىشاو تر. ھات. رەشتالە و قىز خا، تەپو تۇزاوى بە كۆلىكەو و يوزىيەك بە دەستەو. سەرنجى راکىشام. بە بزەو سلاوى كىرد. وتى لەو شوئىتەو كە ھاتو، بىرىندار و كوژراو ھەيە. سەرنجى دام. وتى: "دەبى بىمىئىتەو تا تارىك دەبى، رەنگە تەقە گەرمتر بىت." كىتوپرگەرمە گىمىكى دوور. ھەلىكوپتەرەكان لە ئاسمان پەيدا دەبن. تەقە گەرمتر دەبىت.

نيوان تىل دېرۋوھەكان و خەندەكەكە دەبى بە رۇژى ھەشر. خۇل و وردە زىخ دەبارى. زياتر خۇم بە بنى خەندەكەكەوھ دەنوسىتىم. گرمەكان نزيكتىر دەكەونەوھ. ئەوھتا بە سەر سەرەوھن. يەكەم رۇژىش ھەر ئاوا بوو. سەعات دووى رۇژىكى بەھار، دەنگ و رەنگى شار گۇرا، دەنگ بوو بە دەنگى ئەمىرۇ و دەنگى ماشىنى فەرياكوزارى و شيوھنى خاوەن مردوھكان و ترس... رەنگ بوو بە تارىكايى ژىرخانەكان و مەوداي خۇلەمىش ئاساي نيو نىگانكان. كات چەقى. بە ھەموو شتىكدا رۇچوو. شەر، كات قورس دەكا، ئەوھندە قورس، كە ھەست بە خانە خانەى دەكرى. ئەو رۇژە شار، بۇنى گر، دووكەل، ھەلىمى خوين و ھەناسەى ھەپەساوى دەدا. فرمىسك و لاقى تەنيا لە نيو خۇلى كىلداراودا پىاسەيان دەكرد. شار دەينالاند، شار دەيقىزاند. شار، ھەر جارەى لە شوپىتكەوھ برووسكەى دەدا و دەچوو بە ئاسماندا.

ھەلىكۆپتەرەكان چوارن، سيانان تەقە دەكەن و يەكيان دەيەوى بىشى. تەقە، سنوورى خەيال دەبەزىنى. دووكەلىكى سىپى لە مەيدانى نيو بينا بەرزەكانى نيو سەربازخانەكە بەرز دەبىتتەوھ و، مەودايەكى زۇر دادەپۇشى. سەرئەنجام يەككىك لە ھەلىكۆپتەرەكان دەنىشى. پاش ماوھيەكى كورت ھەلدەفريتتەوھ. ئاگر بار و راکت، چەند مەتر لا سەروى خەندەكەكە دادەبىژن. دەنگى ھاوار بەرز دەبىتتەوھ. كوژراو يان برىندار؟ نازانم. دەنگى بىسىم بە دەستىك نەفرىنى لى دەبارى. ھەر دووكيان بەرەو ئاسمان تەقە دەكەن. ھەر لەم كاتەدا رىزىك خومپارە راست و چەپى خەندەكەكە دەكوتى. دەبم بە زەوى! دلەم ئەوھندە توند لى دەدات كە ھەست دەكەم زەوېش دەبزوئى. مردن، سەرە تاتكىنى نيو خەندەكەكە دەكا. كىيى بىنيوھ؟ لە نيو تەپ و تۇز و لە ژىر خۇلى رژاوى سەر جەستەمەوھ سەر ھەل دىتم. چىر نوپىك دەبىنم كە خۇى لە دىواری خەندەكەكە گىردەكا. ھەلدەزنى و دادەبەزىتتەوھ. ئەوسا لە سەركولوويەك گل چەق دەبەستى. گل لە نيو لەپدا ورد و خاش دەبى... ئىتر پەنجەكان سست دەبن.

ئەوی دیکەیان دیتە لام. قۆلی بریندارە و منیش جەستەم کوتراوە. دەلی ئیتر لیرە نادەن. دەووەستین تا شەو دادی. مەتارە یەکم دەدات... تەرمە کە هەندیک لە خۆمان دوور دەکەینەووە. بێر لە بزە و چاو قرتاندنی دەکەمەووە. ئەوی دیکە دەلی نابێ ئیرە چۆل کەین. رادەووەستین تا دین. لای ئیوارە دین. بۆ راگواستنی تەرمە کە رادەووەستین تا شەو دا بێ.

شەوگار خەریکە لەق و پۆپی خۆی بە سەرماندا شۆر دەکاتەووە. دەنگەکان خنکابوون. بێدەنگییەکی کەپ. سوتووی جگەرەکان هێند درێژ بوونەووە، قۆرتیان تێ کەوت، گۆتیاں:

- سمایل! تۆ و (دەستیان بۆ من راداشت) تەرمە کە بێنەووە!

من و سمایل مابووین. لە خەندەکە کە هاتینە دەرەووە. برینی سمایل سووک بوو، بەلام ئازاری دەدا. تا شیویکی دیکە رانەووەستاین. تەرمە کەمان لە سەر زەوی دانا. هەناسەکان بەرە و ئارام بوونەووە دەپۆشتن. خۆین لاق، دەست، پشیتین و سەر سینگی تەر کردوووە. وشک دەبیتەووە و رەق هەلدا. پێش ئەوێ خۆین بە جەستەمەووە وشک هەل بیت، هەمیشە حەزم دەکرد رووداوەکانی ئیانم بگێرمەووە. بەسەر هاتەکانی ئیانم تا ئەو کاتە مەستی دەکردم. هەستم دەکرد تەنیا هی خۆم نین و دەبیت بیانگێرمەووە. ترسنۆکەکان هەمیشە تامەزرۆی بەسەر هاتەکانم بوون. بەلام دواي پەلەي وشکی خۆین، ئیتر وەرەز بووم لە گێرانەووە. لە جەستەي ساردی تەرمە کە بێزارم. هەست دەکەم هێشتا گل لە نیو پەنجەکانی دا ماوەتەووە و ئارام ئارام دەپۆش. هیلێ گەرەنەووەی مەرگ بۆ نیو ئیان. زووتر ماندوو دەبم. "سمایل.. پراوەستە!" رادەووەستی. لە جۆرە ترس و تەنیاي و بەزەببە ک لێوا و لێوم. سەرم. شتەکان لە خەون دەچن. دەنگی ژاكانی خونچەبە ک شیتەم دەکا. گوێ هەل دەخەم. هەست بە بۆن ناکەم. لە فەزایەکی سێحراویدا هەنگاوە دەنێم. حەزم بە دەنگە. دەنگی بەرز. رامچلە کینیت. سمایل زۆر جار پشتا و پشتا رێ دەکا. لە من ماندووترە. وەک من بێدەنگە. هەمیشە حەزم لە بێدەنگی

بوو. بەلام نەك بىندەنگىيەك مەرگ بچىنى. " خانووۋەكەمان زۆربەى كات لە بىندەنگى دا بوو. روو بە شاخى باشوورى شار دەيرۋانى. زستان ، شاخ سېى و ، بەھار سەوزو ، ھاوین زەردو ، سەوزو ، پايىز زەرد. گەر چاويش لىك بىنم ھەر لە كاتى خۇيدا ھەست بە گۆرانيان دەكەم ". ھەزم لە گريانە ، نازانم سمايىل دەگرى يان نا ، سمايىل رەنگە چەكەكەى سەرشانى كە زوو زوو لە سەر قەدى رىكى دەكا ، بەر بە فرمىسكى بگرى ، بەلام من دەمانچەكەم لەوہ بچووكتەرە كە لە سەر قەدم بىت و بچىت! "دايكىشم ھەر وا بوو. بە فرمىسكەوہ دەمناسىيەوہ. وەك ئەوہى كە ھەمىشە لە غوربەتدا بىت. كە مندال بووم ، كاتىك دايكەم دەگرىا ، دەچوومە گەورى تاقە مانگاگەمان ، دەگرىام. مانگاگە كاويژى دەگرد ، كلكى بادەداو لىم رادەما. دواتر راھات. تەنيا لە كاتى چوون و ھاتنە دەرەوہدا ئاورىكى لى دەدامەوہ. خرمى وشكە گىيا ژىر ددانى ، بەرە بەرە گريانى پى لە بىر دەبردمەوہ. ئاوسانى ماسوولكەى لاشەويلكەكانى دەبىترساندم. ئىتر قەت نەچوومەوہ ". گۆزىنكى چەند رەقن! دەيانگوشم. ھەز دەكەم نەرميان بكەمەوہ. نەرمتر لە شلكەى ران ، سمايىل بن بالى گرتووە و ھەست بە رەقايى ناك. پىلاوہكەى دادەكەندرى. پاژنەشى رەقە. "باوكم قورس و قايم و رەق دەھاتەوہ. ھەر بە ھاتنەوہى جوولەى ئاسايى نىومال دەبراو مندال دادەمركان. نانى دەخوارد ، جگەرەكەى دەكىشاو لە سووچىك رادەما. دايكەم بە گريان دەيەويست ژيان دەستەمۆ بكاو باوكم بە رق و توورەيى. فرمىسكىش وەك رق مرۆ بەخشەندە ناك. تەنيا داوا دەكا. " دەكەوينە نىو مىرگىكەوہ. ماندووين ، بەلام لىرە ناكرى تەرمەكە دابىنين. ھەنگوانان لە نىو مىرگدا ھەم خۆشە و ھەم ناخۆش. خۆش بو ئەوہى كە ژىر پى دەھەسىتتەوہ و ناخۆش لە بەر ئەوہى كە ماندووترت دەكا. تەرمەكە بە ئاستەم لە مىرگەكە دەخشى. "گەرەكەكەمان بە زستاندا تەر و تووش و قورواوى بوو. گەرەككىكى نوقى بەفرە بالا بەرزەكان و گويسوانە داچەماوہكان. گەرەك ، زستانان بونى زىرابى لى دەبرا ، بەلام چوار وەرزى

سال بۇنى شياكە و جوپن و شەرى ھەر لى دەھات. " دادەنىشىن. سمايىل خۇى دەكىشىتەوہ. دەنگى قرچەى پىشتى دەگاتە گويم. " باوكم ھەمىشە بە خوشكە كانم پىشتى خۇى دەشىلا. خوشكە كانم پىشېركىيان بوو، بۇ ئەوہى دللى باوكم نەرم بكن. ھەر خراب شىلانېك سەر كونەيەكى بە شوپنەوہ بوو. ئىتر وای لى ھات لە شىلان ترسان. پىشېركى كۇتايى ھات. " زۇرمان نەماوہ. خانووہ كانى قەراغ شار دەردەكەون. بە دەست فرمىسكە كانم دەسرېم. سارد ساردن. " كە يەكەم جار بە مندالى فرمىسكى باوكم بىنى، زانىم دەبى كارەساتىكى گەورە رووى دابىت. باوكى مردبوو. ئەو جار منىش بىرى ئەو رۇژەى كەوتەوہ كە دەبى باوكم بمرى! ئىتر تىتر تىتر گريام. " خانووہ كان تارمايىن. تارمايە كان ھەم لە خۇيان دەچن، ھەم لە گەلىك شتى دىكە. تارمايە كان ناروانن، تەنيا داواى نىگا دەكەن. ئەوان خولقاون بۇ ئەوہى لىيان خورد بنەوہ. سمايىل دىسان مەتارە ئاوەكەم دەداتى. شلەتېنە. دەكۆكم. مردن، پانتايىيەكە فراوانتر و بەر بلاوتر لە شەر. مردن، لە ھەموو شوپنەكانى دىكەى ژيان دا جەستەى تىنو و چاوى تىشك ساردى لە جوولەدايە، بەلام لە كاتى شەردا، دەلىي شەر دووانەى خۇى كە "مردنە" دەدۇزىتەوہ... دەست لەملانى دەبى و ناو چاوان و دوو گۇناى ماچ دەكا، ئەگەرىش زۇر دل تەنگ بى، دەگرى. دەگرى و گلەبى لە ھەموو ئەو رابردووە دەكا، كە لىك ترازاون. ئەو ماوہ يە زۇرىشى نەخاياندووە. رەنگە ھەر دە، بىست، يان پەنجا سال بىت. مەوداى لىك ترازانان زۇر نىە... بەردەوام يەكتر دەبىنەوہ و لىك بزېر دەبن. رۇچىكى قەقنەس ئاسا لە بن خۇلەمىشى كارەساتەكانى رۇژانەدا دەبانبزوئى و باليان پى دەگرى و لە كۇلان و شەقام و شاخ و كولانە مرىشك و زىراب و باغچە و بەر بەرۇچكەى خانووہ قورەكان، پىكيان شاد دەكاتەوہ. تەرمەكەش، تارمايە. لىي دەروانم، روانىيىكى بى كۇتايى... بى سنوور... قوول. روانىنەكە بۇ دەرەوہ يە، بەلام بۇ دەروونىشە. سەفەرەكە لە دەرەوہ يە بەرەو ناو خۇت. بى جوولەى گلېنە و مژۇل و لىو و زمان. تەنيا جار جارە

ھەست بە سووكە لەرىنەو ەيەكى گۆناو پشتى برۆ دەكەم. يەكەم كۆلان قووتمان دەدا. تەرمەكە لە پال دیوارىكدا دادەنئین. ئەو رادەو ەستى و من دادەنیشم. قۆلم شل بوو. پشتم دیشى. سمايیل دیسان خۆی دەكیشیتەو. بايەكى فینك خۆی بە كۆلاندا دەكاو كاكۆلى تەرمەكە دەبزوئىتى. وا ھەست دەكەم. سمايیل چەكەكەى بە دیوارەكەو ە دەنى و چەند ھەنگاو واو ەتر ھەل دەتروشكى. دەگەریتەو. مانگە شەو سەر دەردىتى. كۆلانىكى نیو ە تارىك و نیو ە رۆشن. دەنگى بۆقى چۆمەكانى قەراغ شار زیاتر لە ھەر كاتىكى دیکە ھەست پى دەكرى. كتوپر سمايیل دەلى:

- دواى گريان پياو بى بەزەيتر دەيىت. ئەو ەى ناگرى، باشتەر دەيىنى. رقم لە گەرمای فرمىسكە، كاتىك لە سەر پەنجەكانەو ە بۇ ناخ دەگوازىتەو ە.
- نەمزانى فرمىسكەكانى منت يىنيو ە.

- جار جارە ترووسكەيان دەدا. شەو، بەو ە نى ە شەو ە. ھەمیشە تيشكى ناديار تىندا لە ھاتو چۆدايە.

جگەرەيەك دادەگىرسىنى. دووكەلەكەى، تيشكى مانگە شەو دەقوزىتەو ە. تەرمەكە، دەلىى ماندوو ە و خەوتوو ە. شەو برىنەكانى داپۆشيو ە. رەنگە بە سووكە راتەكاندىك بە خەبەر يىت. ئەوسا بە دەم روانىنەو ە باویشكىك بداو پىنشىشان كەوئىت!

- ھەر وا دەيىت... ھەر وا بوو... چار نىە!
- مەرگ، جوانى ئارەزوو ەكان دەروشىنى. ئارەزوو ەكان ئىتر تام و بۆى تر بە خۆيانەو ە دەگرن... لە بىر دەكرىن... بە كرددەو ەش لە بىر دەكرىن.

كۆلانەكە نیو ەى نوقمى تريفەى مانگە شەو ە و نیو ەكەى دیکەى تارىكە. خانوو ەكان زىندەو ەرى مرۆ ئاسايان تىدا نى ە. پشیلەيەك لە نیو ە تريفەى مانگەو ە رادەخوشیتە نیو ە تارىكى. رادەو ەستى. ھەر كە جوولەى ئیمە دەيىنى، رادەكا. زىلدانەكان بەتالنى. چەندىن رۆژە لىواو لىو ە پاشماو ەى مرۆف نابن. دەفرىكى بەتالنى كە تەنيا بۆنى تىژى رابردوو ەيان لى دىت. پشیلەكان

نىگەرانى. بە سەر سوپمانەوۋە سەر لە زېلدا نەكان دەردىن. سەپىرى پەنجەرە تەنیاكان و دەرگا داخراوۋەكان دەكەن. بەرە بەرە واز دىن. ئىتر ھەر چاويان لە چۆلەكە و ريشۆلەيە. لە شووشە شكاوۋەكانىشەوۋە خۆ بە ژوورى دا دەكەن، تا لە كايەى تەراتىنى مشكەكاندا بەشدارى بەكەن! پشپىلەكان چالاك تر و مەندتر دەبن. رەنگە ئىتر مرؤفېش زۆر ترسناك نەيەتە بەر چاويان. مرؤ تا بەخشەندەترە، ترسناكتەرە. گرى سوورى جگەرەكەى سمايىل ترسناك و دوورە دەست دەنوئى. "باوكم پىش ئەوۋەى بخەوئىت، دوا جگەرەى دادەگىرساند. مژە قوولەكانى ژوورەكەى رووناك دەكردەوۋە. دواتر مېشەيەكى بە دوادا دەھات، ئەوسا دەكۆكى و لە سەر گازى پشت خەوى لى دەكەوت. سەرنجم دەدايە پرخەى، تا خەوم لى دەكەوت. پرخەى باوكم، تورە بوونىكى ناوشيارانە بوو. "سمايىل لە تەرەكە نىزىك دەيىتەوۋە. پتر سەر نەوى دەكاتەوۋە و ورد لە سىماى شىواوى دەروانى. "خوشكەكانم ھەمىشە سەريان بە سەرى يەكتەرەوۋە بوو. خەفت، گريان، شادى و تەنيايى خۇيان بە سەر يەكتەردا، دابەش دەكرد، ژوورەكەى پشپتەوۋەى ديۋەكانى دىكە ھى ئەوان بوو. ئەو ژوورەى كە تەنيا تاقە پەنجەرەيەكى ھەبوو كە بە سەر دالانە بچووكەكەدا دەپروانى. پەنجەرەيەكى چوارچاوو چلكن و مۇريانە لىدراو، كە شووشەكانى بە ھۆى كۆننە بوونيان، لىل و تەماوى بووبوون. ژوورەكە يەغانىكى تىدا بوو بۆ ھەموويان. لە گەل ئاويىنەيەكى درز تى كەوتوو، چەند شانەى دارىنەو پلاستىكى. ژوورەكە ھەمىشە بۆنى مېخەك و سمل و رىخانەى وشكى دەدا. بە تايبەت كاتىك سەرى يەغانەكە ھەل دەدرايەوۋە. لە كۆتايى ھەفتەدا ئەم بۆنانە لە گەل بۆنى ئارەقەى بن بال و لەشيان تىكەل دەبوو. ئىتر ژوورەكە بە تەواوى بۆنى ژن و گەرە كچى دەگرت."

- سەرى دووشەق بوو... بە دەسەسرىك بېبەستىن چاكە.

گىرفانم پشكنى.

- پىويست ناك، ئەوۋە تا پىمە.

"ئاوينە درزاوييەكە، كاتىك لىت دەروانى سىماي دووشەق دەکرد. سىماي دووشەق مەرۆ بىزار دەكا. خوشكە كانم ھەمىشە پىرتەو بۆلەيان بوو. سەرئەنجام دايكەم بە باوكىمى گوت و ئەويش نەپاندى:
- دانەيەكى دىكەش بىكەم بۆ ئەوھى ئەويش درزى تى بىكەوى؟
ئاوينە گەورەكە ھەر بە شكائى كراپوو."

سىمايىل سەرى تەرمەكەى بەست. دەستى لىنج بووبوو. گوتى دەبى لە ھەوشەى يەكەك لەم مالانەدا بەلۇعەى ئاۋ ھەبى. دەتوانى سەرنجىك بەدى؟ دواتر وتى نا، خۆم دەچم. شۆرە شۆرى بە ئاستەمى ئاۋ گە يىشتە گويم. ھاتەوھ.

- تا دۆزىمەوھ شىت بووم... لە نىۋ دىوارەكەدا بوو، تەنيا سەرى بەلۇعەكە بە دەرەوھ بوو. نازانم بۆ لە دىوارىان خنىوھ... دەزانى؟ لە بەر زستانە. كە زستان دىت، ھەوشەكان پىر دەبن لە بەفر و ئاۋ دەبىھەستى. چىشكەكان لە بن گوئىسوانەكاندا، پەرەكانىيان فىش دەكەنەوھ و سەرىيان لە جەستەياندا نوقم دەكەن... تەپ دەبن. رەشەبا لىيان دەداۋ دانە دانە و بە كۆمەل دەوھەرن. كە زستان دىت، بۆنەكان دەمرن. ئاگر دەبى بە با. گەر زۆپايەكت نەبى ھەل ناكەى: زۆپايەك و ژوورىك و... خەيالىك. سەرەتا، لە يەكەم بەفر زۆر پرادەمىنى، دواتر بۆ پەلەرەشەكان چاۋ دەگىرى.

سىمايىل وتى: "بە نۆرە بە كۆليا بەدەين چاكتەرە... زۆرمان نەماوھ."
لىنى نىزىك بوومەوھ. تۆپەلە قژىكى خوينىۋى بە سەر شانىھەوھ بوو. ھەلم گرت و لە كونە دىوارىكەم خنى. سىمايىل ھىچى نەگوت. "گلۆلە قژى خوشكەكان و دايكەم و ژنانى خزم، كون و كەلەبەرى ھەوشەكەى پىر كىردبوو. كە پايىز دەھات تۆپەلە قژى دەق بەستوو، كە كەس نازانى چۆن لەو كەلەبەرانە دەكەوتنە خوارەوھ، لە ھەوشەكەدا بە دەم باوھ دەكەوتنە تەراتىن. قژە سىپى و خەناوييەكان كەمتر دەكەوتنە خوارەوھ. ئەوان تا بنى كونەكان دەبران...

فری دانی خەنە گوناحە و دەرکەوتنی نیشانەکانی پیریش گوناحیکی گەورەتر!"

تەرمەکە دەدەم بە شانمدا. دەلین قورسترە لە کاتی ژیاپی. هیز، مرۆ سووک و چالاک دەکا. هیز، بەرەو حەوا رادەکێشی. داواى فرینت لى دەکا، بەلام کە هیز، مەرگی بە کۆلدا دا، دەمینیتهووە. دەرنگتر ری دەکا. هیز، مەرگ بە شانیدا دەدا بۆ ئەوێ لە شوینیکی وەهای دابنی کە ئیتر لى ئەنالیتهووە. بۆیە گۆرستانەکان دوورن. دوور دوور. دوورتر لە رابردووت. ئەو تۆپەلە قژە خویناوییه، بى گومان دەعبا لى دەنالیت. خوین، خۆراکە. تەرم، شاریکە کە هەر ساتەى لە کۆلان و شەقامیکی دا جۆرە ترس و تەنیاپی و بەزەبیەک بەرۆکت پی دەگرى. قورس قورسم. هەنگاوەکانم دەچەقى.

چەند رۆژ دواتریش هەر وەک ئەمرۆ وا بوو، ئەو رۆژەش گوتم: "تۆ بلی ئەمرۆش نەینتە دووپات بوونەوێ رووداوەکەى چەند رۆژ لەمەو بەر؟" لە پێش خوشکە گەورەکەم (فاتى) و ماممەووە ریم دەکرد. بیرم دەکردەووە: "ئەگەر شتیەک روو بدات، بە پینچەوانەى چەند رۆژ لەو پێش لە بیدەنگى دا روو دەدات." بیدەنگى، کووچە و کۆلان و شەقامەکانى شارى وەقسە هیناوە. بیدەنگى، لەو پەرى خۆیدا دەبى بە وشەو رەستەو مۆسیقا... وەک چۆن قسە لە زۆر و بۆری خۆى دا مەیلی بیدەنگى دەخولقینى. قورسایى بیدەنگى وەهایە کە ئەبەدى دەنوینى. بوو تە بوونیکى پیروژ. دەستی گرتووین و خەریکی بەرپی کردنمانە. چاواغە. بیدەنگى وەک کووچە و کۆلان، بوو بە خاوەنى ئەو راستەریانەى کە لە یەکتەر و ن دەبن. با، تەپ و تۆز بە حەوادا دەکا. بۆنى خاکی تینوو دیت. بۆنى خاکی، یادى رووداوەکە دەهارووژتیی. خاکیک کە بۆنى خوینی گرتی، مرۆ لى دەسلەمیتەووە. جا داخۆ ئەو خاکی کە نەووە لە پشت نەووە تیکەل بە خوین بى، دەبى لە گەل بیزارى و لە بیر کردن لە چ ئاستیک دا بى؟ مرۆف زۆر لە گەل خوین هەل ناکا. یان دەبەزى، یان بە نەفرەت و نەفرین و وەرەزییەووە خۆ رادەگرى.

رادەۋەستىن. لە سەرەتاي ئەم كۆلانىۋە تائەو سەرى، لە بەر روانىنى سەربازخانە كە دايە. بە چىچكانەۋە دەرۋىن. نىۋە دىۋارىك دەمانپارىزى. سنوورى بىدەنگى و ترس زۇر لە يەك نزيكن. مرؤف زۇر جار لە بىدەنگى دا بىر دەكاتەۋە. داخۇ بىر كردنەۋە لە ترسەۋە نىە؟ بىر كردنەۋە، ترس نىە؟ "گەر وا با ئىمە لە ھەموو كەسىكى دىكە پتر بىرمەند دەبووين." "دەگەنە مالى مام عەزىز. ژىرخانىكى شى دار و نىۋە تارىك و ھەندىك كەل و پەل. مام ۋە پىتس دەكەۋى. سلاۋ و چاك و چۇنى. ھىشتا چاۋ بە تارىكى رانەھاتوۋە. مام عەزىز دوورە خزمە. نەبوۋە و خاۋەنى چەند كچە و كورى نىە. چاۋم رادىت سى كچن و دايكىك. كچىكىان سەرى لە سەر دەستەكانىەتى. دەستەكانىشى لە سەر ئەژنۇن. بىر دەكەمەۋە دەبى زۇر بەم بار و دۇخەۋە ماندوو بىت. كەل و پەلى پىۋىست دەپىنچەۋە. دەرۋىن. دەلېن راۋەستن سەيران ماۋە! دايكى دەنگى دەدا. پاش ماۋە يەك ۋەدەر دەكەۋى، سوور و سىپەكى نەختىك كەلەگەت، قەد بارىك و قز لوول كە ئەگرىجەى لە ژىر لەچكەكە يەۋە دەر كە وتوۋە، پانتۇلىكى پىاۋانەى كوردى و كراسىكى دىسان پىاۋانە كە دوگمە كانى تا ژوورى مەكى داخستوون. چاۋ و سەرنجمان لە يەك دەچەقى. ئەۋ راناۋەستى و خەرىكى لەپى كەردنى پىلاۋ و ھەلگرتنى جانتا بچوو كە كە يەتى. نىگا گۆرىنەۋە كانى ئەۋ رۆژە ھەموو شتىكىان برىيەۋە. چاۋانى بىدەنگ و مەندى ئەۋ تامىكىان لە بىدەنگى ئەم شارە ھەبوو. شار تام و بۇنى كارەساتى دەدا. گەشتىنەۋە كۆلانىكە. يەك يەك و دوو دوو خەرىكى پەرىنەۋە بووين. كەل و پەلەكانمان بە شوپن خۇماندا راكىشان. من ۋ ئەۋ ھەر چاۋىكىمان لە يەكتەر بوو. كتوپر دەنگى ھەلىكۆپتەرەكان ئاسمانيان داگرت. پەلە بكەن... پەلە بكەن! ھىشتا چەند كەسمان لەم سەرى كۆلان بوو. دەنگى دۇشكە و بى كەسى تىكەل بە گرمە و زرمەى ھەلىكۆپتەرەكان بوون. ھەلىكۆپتەرەكان جارى ۋابوو ھەۋايان بەر شاپازللە دەدا. ھىچ دەرگا يەكى كراۋە نەبوو. خۇمان دايە بەر گوئسەبانەى خانوۋەكان. مەترسىي

يىنين. كەل و پەلەكان ھەروا لە بەردەمماندا كەوتبوون. ھەوا بۇنى خوين و گريان و خاكى تەقاوەى دەدا. "را مەكەن... خۇتان بە دىوارەكانەوہ بقرسىتن." راوہستان دژوار بوو. مرؤ كە مەترسى لە سەرە، ھەز دەكا را بكا. را كردن ترس بە تال دەكانەوہ، بەلام بە ترؤپكىشى دەگەيەنى. ئىستا دەبى بچەقى بؤ ئەوہى مەرگ ببەزىنى. مەجوولئى بؤ ئەوہى نەتیین! لىم رووانى. چەند ھەزم دەكرد لە بىدەنگى چاوانىدا نوقم بىم. چر نووقە كە بلىي بگەرىتەوہ! لەم سەر تا ئەو سەرى كۆلان دارى بزە رووا. بەلام خىرا ژاكان و لە جىاتى بەر، كرم لە چرؤكانىەوہ ھەلقولین. دەنگ، نزیك نزیك بووہوہ. زرمە و گرمە، گوپى كاس دەكرد. زەوى و خانووەكان دەلەرزىن. وەك ئەوہى تايان گرتى. دەرگا و پەنجەرەكان ددان بوون و چۆقەيان دەھات. دەنگى دۆشكە گوپى كاس دەكرد. كتوپر لە چوار رىيانى لای چەپمانەوہ دۆشكەكە دەرکەوت. بە سەر سىمورغىكەوہ بوو. ھەلىكوپتەرەكە لە ئاسمان لووتى بەرەو دۆشكەكە كرد و بە ئاگر بار و راکت لىي دا. سىمورغەكە جىي دەگۆرى. بالندە ئاسنىنەكە سوورپى داىەوہ. دۆشكەكە خۆى كرد بە كۆلانەكەى ئىمەدا. دىسان تەقە. سىمورغەكە تىژ تىپەرى و تۆزەكەى لە گەل تۆزى تەقىنەوہى راکتەكان تىكەل بوو. لە چەند شوپنى دىكەوہ دەنگى تەقە ھات. دۆشكەكە بەردەوام تەقەى دەكرد. دەنگى زرىكە و قاو و قىژى ژن و ھاوار ھاواری پىاوان تىكەل دەبن. راکتەكان چەند شوپنى نىو كۆلانەكە و ئەم ھوش و ئەو بان دەگرەنەوہ و پرىشكى گراوىيان دەبىتە باران و كۆلانەكە تەر دەكا. داىكى سەيران لەو سەرى كۆلانەكە ھەستا بوو سەر پى و دەبقيژاند و بە خۆى دا دەكىشا. ئەوانى دىكە، يان خۇيان بە زەوى دا دابوو، يان خۇيان گرمۆلە كردبوو و لە قوژبنى نىوان دىوارەكان و زەوى خزا بوون. بۇنى ھەناسەى تەقىنەوہ دەھات. ھەستم بە پەنجەكانى خۆم كرد كە خۇيان لە زەوى گىر كردبوو. دەكرى ئەمەش چر نووقى من بىت! تۆز، ناو زارمى مزر كردوہ. ھەموو جەستەم نوقمى تۆزە. تف دەكەمەوہ، بەلام دەبى بە لىك و

بە چەناگەمدا شۇر دەپتەوۋە. دەيسىرم. قاچم دەكەۋىتتە سەر شىتىكى گەرم و ھەل دەبەزمەوۋە. سووتاندنى، چەند سووتىنەر! چاوم لە سەيرانە. سەرى لە نىۋ ئامىزى دايە. دەلىپى دەپەۋى بەر بە ھەلتانى بىدەنگى چاۋانى بگرى. ھەر لەم كاتەدا لەو سەرى كۆلانەكە، دەنگى شىن و رۇ رۇ بەرز دەپتەوۋە.

مىشك دەتكى؟ مىشك تىكابوۋە سەر زەۋى. جەستەى دايكى سەيران لە ژانا پىنچى خواردبوو. كچەكان رژان بە سەريا. باۋەشيان پىندا كرد. سەيران ھاتە سەر تەرمەكەى و زەق زەق لىپى روانى. عەبەسانىكى ترسناك. عەبەسانىك كە مەزلوومترىن مرۇقت لى ترسناك دەكا. لەگەل مامم سەيرى يەكترمان كرد. ئەوسا من ھەر دووشانىم گرت رامتەكاند. "بگرى... بگرى... بە خۇتا بكىشە... لە خۇت بە... قۇت بېرە... بگرى!" دانىشت گرمۆلە بوو. كە ئاۋرم دايەوۋە، بىنىم ھەندىك لەو لاتر، تەرمىك بە كلاشىنكۇفكى شكاۋوۋە كەوتوۋە. دەنگى تەقە ھەر بەردەوام بوو. ھىشتا تۇزى نىۋ كۆلانەكە نەرەۋىبوۋەوۋە و لە نىۋ دىۋارەكە نەترازا بوۋىن كە وېرە وېرى خومپارە بە سەرماندا تىپەپرى و يەك دوو كۆلانى ئەو لاترى ھەژاند. چىدىكە دەرفەتى گريان نەبوو. سەيران دوا كەس بوو كە لە گەل من خۇمان ھەلدايە چالىكى پىشت ئىدارەى ئاۋ.

تەرمەكە دادەنىم. سمايىل شانى ژىر دەدا. سمايىل نەۋى بوۋبوۋەوۋە. قورسايى مىشك، دەسە سەرەكەى داخزاندبوو. پىپى بلىم؟ پىم نەگوت. بى مىشكىش ھەر تەرمە. گران ھەنگاۋ ھەل دىنى. لە كۆلانى پشیلەكەدا سمايىل گوتى: "لەم كاتانەدا بىر لە نووسىن بکەوۋە! ھەموو شىتك بە سەرنجىكى وردترەوۋە دەبىنى. "ئەم رۇژانە بۇ نووسىن دەبن؟ ئەم مرۇقە قەت خوۋ بە مردن ناگرى. دەبا ھەرچى زووتر تىپەپرن! تىپەپ دەبن. دواتر دەبىنى سەمفۇنبايەك لە رووداۋ، تياترۇى ژىانتى داگىر كردوۋە. حەز دەكەم بە سمايىل بلىم من ژيان خۇلەمىشى و قاۋەبى و شىنىكى تۇخ دەبىنم، باوكم

خۆلەمیشی و خۆشکەکانم قاوهیی و دایکم شین. خۆلەمیش ھەموو توو و رەگەکانی خنکاندبوو کەسپیش گویی لە لرفە لرفی ھەناسە ی تەنگیان نەبوو. کە باوکم لە ژبانی بوروکرات ئاسای وەدەر نرا و بەرە و ئەو شوپنە ی پال پینوھەنرا کە ھەموو تەمەنی خۆی لئ دزیبوو، ئیتر رەنگی خۆلەمیشی نیو مالى ئیمە لە جارەن تۆختر بوو. ئیتر نەیتوانی وەک جارەن گەشە بە قسە نەستەق و قەلەمییەکانی بەدات. بەرە بەرە تئ گەیشت کە زانیارییەکانی کۆن و ئەوسا رقی ھەل دەستا و ھەر دوو قاچی لە پیناویک دەکرد و گالته ی بە ھەموو کەسیک دەکرد. داری خۆلەمیش، بالای کرد و لقو پۆپی دەکرد و پەیتا پەیتا پشکوت. ئەوسا پەنجەرەکانیش لە قەرەغەکانوھ دەستیان کرد بە رزین. خۆلەمیش، تووی پیندەنگی دەچاند. نیو مالى کپتر و خنکاوتر دەکرد. ژووری خوشکەکانم تا دەھات لە بۆنی دا نوقم دەبوو. بە بینینی ئاسمانی پر لە ھەورە خۆلەمیشییەکان، ئەوئەندە ی دیکە دلم دەگیرا و دەگوشرا. ھەستم دەکرد جیھانی خۆلەمیشی باوکم تا ئەو پەری ئاسمانەکان ئامیزی کردۆتووە و دنیای لە باوھش گرتوو. ھەورە تریشقە ئەوئەندە ی دیکە سامی دەخستە نیو دلموھ "بروسکە ی ھاوار و جوین و بارانی شەق و شەپازللە." دواتر گەورە بووم، ئەو جار باوکم چاوی لە زەوی بەر پینی خۆی دەبری و سارد سارد دەیدواندم. ئیتر ئەم رەستە یە زیاتر لە قسەکانیدا دووپات دەبوو: "تاگات لە مالموھ بیت!"

"تاگات لە تەرمە کە بیت!" سماپیل بوو. دوور کەوتوھ، بۆ کوئ چوو؟ دەبئ چاوەروان بم. چاوەروان دەبم. تریفقە ی مانگ ھەموو شتیکی شکۆمەند دەکا. چەند سال دواتر بوو کە سماپیل گوتی: "تریفقە ی مانگ، شەوگاری زستان ساردتر دەکا." ساردیکی شکۆمەند!

تەرمە کە تاکە پیناویکی لە پیندایە... "خوشکەکانم تەنیا جووتیک پیناوی جوانیان ھەبوو. لە کاتی زەماوھەندا دەبوا یەکیان لە پینی بکردایە. ھەر بۆیە

هەر جارەى یەکیان لە گەڵ دایکم دەچوونە شایى. هەمیشە چاوەڕوانى دوو جوت پیناوی دیکە بوون. چاوەڕوانى... چاوەڕوانى. هەمیشە کاتە ماندوو و بئى گریکانى خۆیان بە چاوەڕوانى پر دەکردهوه... لاویەتى، چەندە هەویتى هەلسورانە، ئەوەندەش هەویتى چاوەڕوانى تێدايە. لاویەتى، خەون دەکا بە چاوەڕوانى. هەموو کاتیک، چاوەڕوانى رووداو و گۆرانیکى گرنگە. پیت وایە هەموو شتیک لە پیناوی وەدى هینانى چیرۆکی چاوەڕوانى تۆدايە. هەموو شتیک بۆنى پەيامبەرى عەشق و خۆشەویستى لى دیت. شەو دەبى بە کاتە سىحراویيەکانى تەلدا. بەیانیان دەلێی خۆر لە پششى کینوی دلی تۆو هەل دى و تافگەى پرشنگى هەلدهبەستى. چاوەڕوانى لە دنیای ژووریکدا، دنیای دەرەووەشت لى بچووک دەکاتەو. بچووک بچووک، بە قەد تەریەى ئەو هەنگاوانەو، بە قەد تیشکی ئەو چاوانەى کە قەرارە یین. جارى وایە ئەوەندە حەز بە رامووسان و گۆرینەوہى چپە و گەرمای لەش و سۆزى لیوان دەکەى، کە هەلدهستى و بە دەم ئاوازیکی ئەفسانەيى پژاوى سەر لیوتەوہ، سووکە سەمایەکی بۆ دەکەى. وەک وردە شەپۆلى قەراغ چۆمەکان لوول دەخۆیت و دەکشیی تالە کەنارى خەونەکانتا دەگیرسێتەوہ. ژوورى شى دار و نیوہ تارىک دەبى بە فەزای رۆمانسیانەى ئەو زیندانەى کە عاشقى دل کەیل تێیدا لە زنجیر دراوہ و کەچى سەر گۆنا و چاوانى هیشتا گەش گەشن. قز، سمیل و ردین ماش و برنجى دەبن، بەلام نیو چاوان و کولمەکان و گلینەى چاوە نە. ئەوہ خوینى ئەوہ تێتدا دەگەرێ. ئەوہ گەرمای لەشى ئەوہ لە تۆدا پەنگى خواردووەتەوہ. ریک وەک تیکەوہ گلانى دوو جەستەى حەسرەتاویى سالانى سال لیک دابران.

پنتیکى قاوہیى لە نیو بازنەيەکی خۆلەمیشى دا. پنتەکە بە جەستە رى دەر ناکا، بەلام بە چاوە، بە روانین با. "چاوەڕوانیى فاتى لە درزى پەردەوہ و لە دانیشتنى ئیوارانى کۆلانەوہ دزەى کرد و نیگای لە نیگای کوریک ئالسا. چاوەڕوانى

بەرۈكى بە خەياللىرى شەرمىش گرت. ئەمە چەند سال دواتر بوو. كورەكەى كۆلان، كورپكى مەند كە دايم تەسىنچىكى بە دەستەوہ بوو و گرىلى مىلى دەسوراند. دايم نىگەرانتەر بوو. نازانم ئەمە چەندەى خاياند كە تەها هاتە خوازىنى فاتى. تەراكتورى ھەبوو. ھەر لە مندالىيەوہ دەمناسى. لە گچكەيەوہ بە كاسى رى ھاتبوو. ھەفتەى جارپك يان دوو جار دەھات و تىكەلى مندالى گەرەك دەبوو. ھەمىشە لە كايەى شەش خان، جەغزىن، تۆپە قارىتە و شەرە شەق خۆى دەبوارد، پتر حەزى لە قەرا قەرا و سەگ بازى و ھەلماتىن بوو. پارەى ئاسن ھەمىشە لە نىو دەستىدا زرىنگەى دەھات. چاوى دەبرىيە باغە گەرە كەلاوہكەى ئەو سەرى مالانەوہ و پرىسارى كەرە بەرەلكانى دەگرد. تەھا قەت نەيتوانى تىكەل بە مندالى گەرەك يىت و ، مندالى گەرەكيش قەت حەزىان بە تىكەل بوونى نەدەگرد. لە بەر چاوى ئىمەدا شتى لە دەست فرۆشەكان دەكرى و ئەو سا بە بزەوہ لە ھەرە بچوو كەكانمان رادەما. سەرئەنجام مالى سەلىمە شەل شەرىكى گەرەيان بە مالى تەھا فرۆشت و كار كىشرايەشارەبانى. تەھا ماوہيەكى زۆر نەھاتەوہ. كە ھاتەوہ ، ديسان ھەر ئەوہى جارن. تەھا قىسل، زىخ، چىو، خشت و بەردى بە تەراكتورەكەى دەكىشا. فاتى گوىزرايەوہ. كۆلانىش ئىتر سوپى تەسىنچ و سوراندنەوہى گرىلى مىلى حەمىدى بە خۆيەوہ نەدیتەوہ.

سمايىل دىتەوہ. لىلى ناپرسم. ھىچ نالى. دەمەوى بلىم: "سمايىل! چەند سال دواترىش كە باوہ گەرەم مرد، ھەستم دەگرد دايم من بوو شىنى دەگرد. حەزم لە خۆشەويستى بىگەردى بوو، بەلام لىشى دەترسام. ئەو شەوہ بىدەنگى من لە ئازايەتییەوہ نەبوو ، لە شەرمەوہ بوو. " حەز دەكەم پىلى بلىم: "جىھانى شىنى تۆخ، خۆشەويستى كەشى ترسناكە. " سمايىل دەست دەداتە تەرمەكە. پىلى دەلىم: "نۆرەى منە. " ھەموو مرۆيەك لە ژيانىدا تەرمىك بە كۆلىدا دەدا. كە تەرمەت دا بە كۆلتدا، ئىتر ھەموو ژيانىشت دەگورى، جا لە ھەر تەمەنىكدا يىت.

بیرم دیتەوه ، ژان و نازار ، خاکیش ورد و خاش دەکا. ژان و نازار له خاکیش وەرەز دەبیت... له مالیش وەرەز دەبیت... له هەموو شتیکی وەرەز دەبیت. بۆ ئەوهی که خۆی بسریتەوه، له دەسەلات دەگەرێ. بەلام چەند سال دواتر سماپیل وتی: "دەسەلاتیش چەشینیکی له بێ دەسەلاتییە. ئەی ئەوه نیه خاوهنی رابردوو یه کی حەسرەتاوی، مەترسی ئیستا و بییری داها تووه!" ئەی چار؟ گینگل دان. هەر جارە و گینگل دانیکی نوێ!

بالندەکانی سۆز له گەل غوربەت سەفەر دەکەن. غوربەت دەجولێ و سەفەری دیکە دەکا و هەگبەیه کی دیکە له کۆلی کارەساتاویی خۆی دەنی. غوربەت، بە دەم سەفەرەوه سەما دەکا، سەمایه کی شیتانە. وهک گەردەلوول حەزی به خۆ سوپدانی نیو گەلاو لقه کانه. ئەو سا بەرز بەرز دەکشێ و روو له مانگ دەکا. دهبهوی به درێژایی تیشک رووبەری ئاسمانی بتهنی. گەردەلوول له شهوی مانگەشەودا بەسامە. پەنجەرەکان دادەخەیت و لەو دیوی شووشەکانەوه و له درزی پەردەکانەوه لێی دەروانی. سەمای شیتانە، پانتایی نیگات دادەگرێ.

بۆ هەر ئەم پەنجەرەیه؟ پەنجەرەیه دیکەشمان هەیه. ئەوه تا لەو سەر! رووی تی دەکەم. بە دەست هەلمەکهی دەسرم و هەنیه ی پینو شەتل دەکەم: منداڵ بووم. له گەل خزمان و دراوسینه کمان چووین بۆ سەیران. له گەل چەند منداڵی وهک خۆم چووین بۆ مەله، له چۆمیکێ قەراغ دارستانه کهی داوینی شاخه که، له گەل کچه دراوسینه کی هاوته مەنی خۆم که مەمکی به قەد نووکی سەرە قەندانیک قوت بوو بووهوه، چەند جاریک نیگامان لیک ئالا. له نیو چەمە که دا مەله مان دەکرد که هات. سەرەتا له دوورهوه لێی دەروانین. پاشان بەره بەره نزیک بووهوه. له سەر بەردیک دانیشت. خۆم هەلدایه نیو ئاوه که. سەرنجم دا. سەرنجی دام. پیکه نی. پیکه نیم. بەردیکی هەلداشته نیو ئاوه که. ئاوه که بەروومدا پژا. پیکه نی. هەتاوی گەرمی سەرەتای هاوین، دارستانی چر، شاخی هەلکشای بەره و ئاسمان، بۆنی وردە زیخ و تامی گەرمی نیگای ئەو به سەر جەسته و لا مەمهوه دەبانئاوساندم. هەستا برۆا. بانگم کرد: "منیش دیم" به

پەلە خۇم پۇشتە كردهو و پىي گەيشتمهوه. دارىكى گالوك ناسام بينىيهوه و هەلم گرت. بىدەنگى دارستانه كه شەرمىونى كردهووين. نەدواين. چاوم گىرا. چەند خۇشه درەختىكى ميوه بىتە سەر رېمان! "ها ئەو تا! چواله يە." من دەمتە كاندو ئەویش كۆى دە كردهووه. "منىش حەز دەكەم چواله بته كىتم." دەستم گرت و رامكىشا. بى سوود بوو. هاتمه خوارهوه و فىرم كرد چۆن سەر كهوئ. هەر نەيتوانى. يارمە تىم دا هەلكشى. لاقە كانىم لە ئامىز گرت. نەرم و خز و جورە يەك بوون. چواله ي دەتە كاند و پىدە كه نى. نە يوئرا بىتە خوارهوه. وتم خۆت هەلدە. خۆى هەلنەدا. ديسان يارمە تى. كهوتە باوه شمهوه. روومە تم بە روومە تيهوه. هەستم بە هەموو ئەندامه كانى لەشى دەكرد. شتىك وهك خۆ راپسكاندن ... هەناسه ي، شىتى دەكردم ... سست بووم. هەلات. لەو لاوه ترهوه دەستى بە روومە تيهوه گرت و پىنكە نى_ مندالى تامى چواله دەدات.

تەرمە كه بەلادا دى. دەكهوئ. لە چۆلگە يەكى نيوان گەرەكى شارداين. سمايىل دەلى: "كه جىم هىشتى هاتم لە قەراغ ماله كانهوه هەندىك گويم هەل خست. ئەم دەشته شىوئىكى تىدايه كه لە پال سەرباز خانە كهوه دەست پى دەكا. هەموو شتىك دەشىت!" لە نيو خانووه كانهوه تەنگە كهى لە زامن دەر كرد. سمايىل ديهوئ تەرمە كه بدات بە شانيدا. ناهىلم. دەلىم ورياتر بىت. رۆشىتىن. حەسانهوه. با، تا دىت فىنكتەر دەبىت. خوئىن، داواى جگەرە دەكا، بەلام ناكروئ. سمايىل بزۆزه. زۆر چالاک دەنوئى. ئەوه نده كه حەز دەكەم لە قوژبنىكى بىدەنگ دا بىنىم و هەتا هەتايە لە گەلى بدوئىم. بدوئىم و بلىم ئەگەر خۇشه ويستى لە داواى بىنىنى مەرگ يان كارە ساتىكى گەرەوه دەست پى بكا، بۆ هەميشە بەهرە يەكى لەو دووانه تىدا دەبى. بەم شىوه يە زياتر لە هەر چىرۆكىكى خۇشه ويستى دىكە لە خەياللات و دىباى نەدوواندا نوقم دەبى. كاتىكىش دەدوئىن دەلىي يەك وشە يان رەستە يەك دەتوانى هەلگىرى هەموو

ماناكان بېت. وشە يەك، دەتوانى ۋەك چىرئوقىكى مەرگاۋى زەۋى بىرئى و بىكىلى و خۇنى خۇى تىا بچىنى. عەشقى وا زۇر بە كەمى دەرگاى خۇى بە رووى پىكەننن دا دەكاتەۋە. تەنیا جار جارە كە لەم كاتانەش دا دەلىي ھەموو دنيا پىدەكەنى. نامۇيى، چەشنىك نامۇيى سەر ھەلدەدا. خۇشەۋىستى ۋەھا، سنوورى سۇز دەپەرنىنى. بىئ ئەۋەى بلىي "خۇشم دەۋىيى"، خۇشەۋىستى لە داىك بوۋە، لە مېژە لە داىك بوۋە. خۇشەۋىستىيەكى حەشار دراۋ كە ھەر دوو لا سامى لى دەكەن. دەمەۋى بلىم "فاتى" ش، يەكەم چىرئ و ئاخىر چىرئى ژيانى لە مەۋداى نىۋان درزى پەردە و كۇلانە خۇلاۋىيەكەى بەر مالىمان زىاتىر بىرى نەكرد و زىاتىر نەپشكوت. ئەۋرۇژەى كە بە بوۋكى بىردىان، ۋەك ئاسكىكى تۇقاۋ ھەر ئاۋرى دەدايەۋە. كە رۇيى رەنگە زىاتىر لە ھەر بوۋكىكى دىكە گىرپايت، نەء! رەنگە ھەر بە قەد ئەۋانەى گىرپايت كە حەسەت و مەراقى ئەۋيان لە دل دا بوۋ.

گرىان مەرئ سوۋك دەكا. جوان جوان بەتالى دەكاتەۋە، بەلام مەرئى دواى گرىان، بوۋنەۋەرىكى سېرە. دواى گرىان دادەھىزىرى. حەزت بە خەۋە. يان رەنگە لە نەست دا حەزت بە پىكەننە، پىكەننكى لىۋا و لىۋو... نامادەى سەرپىژ بوۋن. سنوورى نىۋان گرىان و پىكەنن كەم مەۋدايە، بەلام كە گرىان زۇرتىر بوۋ، پىكەنن شەرم دايدەگرئ و خۇى لە كەلن و كەلەبەرى ژيانى رۇژانە دەپەستىۋى. كە پىكەنن شەرمى كىرد، ھەموو ژيان بەرگى شەرم دەپۇشى. كە پىكەنن لىۋى خۇى گەست و گۇشەى لەچكى بۇ داپۇشىنى خۇى بىرد، كە پىكەنن نەتەقىيەۋە و لە نىۋ سىيەكان و قورگ دا پەنگى خواردەۋە، كە پىكەنن ھەست بە ئازارى خۇى بكا، دىۋارەكان بەرز ساز دەكرىن و پەنجەرەكان ھەمىشە پەردەكانيان دا دەدرىتەۋە و نىۋ مال بۇنە شى دەگرئ.

ژيان با سەر تا سەر تابلۇيەكى رەش بېت، بەلام پەلەيەكى سىي بەسە بۇ ئەۋەى ھەمىشە ئاۋرى لى بدەيتەۋە. دل و بىرت ھەر لايەتى. ئەۋ پەلەيە تا دوور بکەۋىتەۋە، گەۋرەتر دەبىت. ئاۋر دانەۋە و ئاۋر دانەۋە "ئاگات لە پىشى

خۆت بېت، دەكە ویت! ". بۇ نەكەوم ؟ ئېتىر زۆر لە پەلەكە دوور ناكەومەوه ".
 "رمانەكە سەختە... ئېتىر نە ئەو و نە ئەم!" با بۇ ساتىكىش بېت ، كات لە
 خەونەكانمان دابمالين. حەزە حەقىقەكەن شېتن و سەمايەكى ئەفسانەبېان
 ھەيە. جار بدەن! رابگەيەنن! با دەھۆل ژەنە سىجراويبەكان لە قوولايى
 ئەفسانەكان و مېژوو و ن ناديار و سەر ھەلگرتوو ھەكانەو ھەيەنە دەرى و
 ھەموو بوونيان بکەن بە وزە و بژەنن! بژەنن و بژەنن تا لە سەر خۆ دەچن و
 رەق ھەلدىن و دەبن بە پەيگەرى ھىماي خەونەكان.

تەھا دەم شەر بوو. ھەمىشە بۇنى قىسل و بەرد و ئارەقەي دەدا. كە شەرى
 دەكرد بە كەيفى خۆي بارانى جوینی دەباراند. كە مندال شوین عەرەبانەي
 تەراكتۆرەكەي دەكەوتن و خۆيان پىو ھەلدەواسى، تەھا بنىشتەكەي نىو
 دەمى دەخزانە ژىر زمان يان بنى ددانى و بە دەنگىكى گۆراو ھە دەيدانە بەر
 جوین و تووك و نەفرين. جارى واش بوو رەپىيان دەكەوت و بەردىشى بۇ
 فرى دەدان. ژنان لە شەرمانا لىويان دەگەست و كۆلمى خۆيان بە سەرپەنجە
 دەگرت. پىاوه پىرەكانىش ھە "استغفرالله" دەكەوتن و گەنجەكانىش شىر و
 تىريان لى دەكىشا. رۆژ ھات و رۆژ چوو. مندالىكيان بوو نىويان نا ئەحمەد و
 دواتر بەشىكى حەوشەكەي بر داو دووكانىكى بۇ مندالانى گەرەك لى ساز
 كردو فاتى بوو بە دووكاندار.

فاتى دى و دەچىت، ژوورەكان بۇنى پىاو و مندال دەدەن، بەلام زياتر لە مانە
 بۇنى تەنيايى. بۇنى پىاو تىكەلكە لە ئارەقە و نەوت و دار و قىسل. بۇنىكى تىژ
 كە قەت نارەوئەتەو ھە. پەنجەرەكان دەكەتەو ھە. دەرگاكان ئاوالەن، بەلام دەلپى
 ئەو بۇنە لە ناو نوین و پشت قاپى وینەكان و نىو بۇفى و ژىر مافوورەكان خۆي
 حەشار داو ھە. بەردەوام ھەك ئاوى مېرگ و ئاوى بن گيا جارى بەھار
 دەدەلپتەو ھە. نەفرەت لەو بۇنە دەكا. ئەو بۇنە زۆر بەي كات بۇنى دەمىشى
 تىكەل دەبى، بۇنى ئەو ھەناسانەي كە ھەناسكە ھەناسك دەكەون و
 سەرمای لامل و گۆناو دەم و گەردن و نىو مەكانى رادەمالن. ئەو بۇنە تىكەل

بە جەستەى دەيىت. خۇ جەستەى، دەرگا و پەنجەرە نىيە تا بيانكاتەوۋە و شنە بايەكى سەحەرى يان ئىۋارە بايەك رايمالى. بە جەستەيەوۋە لكاوۋە. تا ھەمامىكى دىكەش پىي دەچى. چەند بە لەز خۇى دەشوا! ۋەرزى پىست گۆرىنە، بەلام شەۋى دواى ھەمام پتر لە ھەر شەۋىكى دىكە نىگى مەراقاۋى لە سەرە. لە نىۋ جىگاگەدا خۇى بە ئەھمەدەوۋە خەرىك دەكا. بەلام تەھا ناكشيتەوۋە قىرسىچمەيە. مندال خەبەرى دەيىتەوۋە و تەھا ھەر ۋاز ناھىتى. مندال دەگرى و لنگەفەيەتى و ئەۋىش ھەر نرکەيەتى. ئەھمەد دەگرى و فاتى فرمىسك دەريژى. دواتر مەكى ئالوودە بە تفى زارى تەھا دەخاتە نىۋ دەمى ئەھمەد و ۋەك چەرمى وشك ھەلتوۋى بەر ھەتاۋ ويك دىتەوۋە. تلىك و پرخە پرخى تەھا. لە نىۋ تارىكىيەوۋە ئەھمەد لىي دەروانى. داۋاى ژيان دەكا. بە خۇيەوۋە دەگوشى. دەم و چاۋى بۇ ماۋەيەك لە مەكى دا نوقم دەبى. لىۋى بۇ ناۋ چاۋانى ئەھمەد دەبا و ديسان بۇنى تەھا ...

تەرمەكە قاچى لە نىۋ سكم جووت بوۋە، رەقايى ئەژنۇى لە سىنگم دەچەقى. سمايىل چەند ھەنگاۋ لە پىشەوۋەيە. سىبەرىكە، سىبەرىكى روون. لە ئىۋارەيەكى دەرەنگ ۋەخت دەكا ... "فاتى ئىۋارەيەك لە گەل ژنى گەرەك لە بەر دەرگى كۆلان دانىشتبوۋ، لەو سەرى كۆلان تاۋى جەستەيەكى ئاشنا دەر دەكەۋى. نزيكتر. تەسىخ ھەل دەسوۋرىنى و جار جارە گەردنى بە لايەكدا دەشكىنيتەوۋە. ئەو؟ ھات و تىپەرى. ئەو بوۋ. فاتى خۇى بە ژوورى دا دەكا. ئەھمەد بە خۇيەوۋە دەگوشى و دەگرى. ھەل كەۋت بوۋ؟ نە. رۇژانى دىكەش ھات. تەھا ترس بوۋ، ئەھمەد بەزەيى. چىشتەنگاۋ بوۋ. لە دەرگا درا. بە روۋى ھەمىددا تەقىەوۋە: "دوۋكانەكەتان كراۋەيە؟ ... دەكرى ھەندىك شت بكرم؟" ويستى بلنى نا، بەلام ۋە پىشى كەۋت. "گولە بەرۋژەم دەۋى!" ئارام دەخزىنە نىۋ ئامپىزى يەك. "بىگومان لەو رۇژەوۋە خەرىكى خۇ رازاندنە ۋەبىت!". "خەرىكم". "دەترسى؟". "من ژنىكى مىرد و مندال دارم." پەپولەكانى چپە زوۋ دەفرىن. بۇنى ئەو ھەناسانەى كە دوۋ عاشق بۇى

دەمردن. چەند دوورە دەستىن ئەو شەوانەيى كە دەبى خۆت خاوەنيان يىت. چەند سرکن ئەو رۆژانەيى كە دەبى دەستەمۆي تۆ بن. ئىنسان چەند لە جەستەي خۆي عاسيە، ئەگەر نەبى بە هي ئەو كەسەي كە خۆي تامەزرۆيە تي. جەستەت هي خەونەكانتە. بۆني كۆترە شينكەيەكي ئىر لىت ئاللاو، بۆنيك كە تامي هيلانەي بەهاري دەدا. وەرپس نايىت و وەرپس نابی. هەر دەگمپىن و بە دەنووك هيلكەي خەونەكانتان تاوتوو دەكەن. لە بيري كا، پوشكە و پەري هەلوەريوي بالندەكاندان. درەختەكان هەر خۆيان و خۆيان، چ لە زستان دا و چ لە بەهار و هاوين و پاييزدا. هەر خۆيان سەوز دەبن و چرۆ دەكەن و بالا دەكەن، هەر خۆشيان دەوهرن و وشك دەبن. ئەگەر هەست بە قورسايي تەواوي ئەوين لە جەستە و رۆحي خۆت دا بگەي، بستىك زەويت بەسە بۆ ئەوەي دنياي بەريني خۆتي تيدا بنيات نىي. قريوہي پىكەنين دى. ئاور دەدەنەوہ. دوو مندال لە سەر بانەكەوہ سەرەتاتكىيانە. دەر دەچن. ئەوەندەي پى ناچى لە دەرگاي حەوشە دەدرى.

رادەوہەستى، يان راوہەستاوہ و چەند چركەيەكە من پىم نەزانيوہ. لىي نزيك دەبمەوہ. ئەژنۆيەكي داداوەتە سەر زەوي. بە دەست دەلى دانيشە. چۆن؟ تەرمەكە بە لادا دەخەم، ئارام لە سەر گياي بانەمەر پال دەكەوي. ئاميزي دەكاتەوہ. لە شيوہەكە نزيك بووينەتەوہ. با، نە لە ئىمەوہيە بۆ شيوہەكە و نە لە شيوہەكەوہيە بەرەو ئىمە، لە شاخەكەوہ دادەكشى و لاشانى ئىمە و درىژايي شيوہەكە رادەمالى. جا "با" بىدەنگ بە! وس بە! گلىتەكان گەورە دەبنەوہ. سمايىل بە سىنگە خشكە دەروا. دەروا و دەوہەستى. لە پال تەرمەكە رادەكشىم. سىرەي دەمانچەكەم روو لە شيوہەكەيە. بە تەرمەكەوہ سىانين. لە شەويكى وا دا سىانى وا زۆرتەرە لە دوو. حەز ئەكەم بزە و چاوا داگرتىك رووم تى كا. كتوپر دەنگى زرمەي پى و تەقەي چەند تەفەنگىك. دواتر دوو

برووسکەى بە ھېز لە لاشانى چەپى سمايىلەوہ. سمايىل تەقە دەکا منىش ھەروا. بىدەنگى.

شەش سال دواتر ... ئىوارەيەكى رۆژى ھەينى بە. پايىزە. خانووبەك سووتاوہ. تىك تەپىوہ. ھىشتا دواى يەك ھەوتوو، گل و خۆلەمىشە تىك چرژاوہكەى گەرم گەرم بوون. بۆنى گۆشتى برژاو دەھات. خەرىكى پشكىنى بووين. دواجار گەورە كچىكى ئاوايى گوتى: "بەشى دواوہى خانووەكە بگەرىن! لە ژىرخانەكانەوہ دەنگى ھاوار و نالە و زرىكە دەھات." دەگەرىن. دوانمان چۆكيان دادا، گوتيان: "ئەوہ تا ... وەرن لىرەيە!" چووینە سەرى. سەرى تۆپە خەلووز؛ جەستەى ئىسكىكى رووت. لە ئانىشك و گۆزىنگىوہ ئىسقانەكەش نەمابوو. ئەو شوپانەى وا ئىسك پىچ و پەناى تى دەكەوئ، رىشال رىشال گۆشتى برژاوى بە سەرەوہ مابوو. دواتر كە وەرمانگىرا، توئ توئ بەقەد دوو تەمەنىەك پشتىن، كراس و ژىر كراس. ئىسكەكان گەرم گەرم. لە تەلىسمان خستن. كە مندال بووين ئىسكمان لە سەگ دەدزى و لە ئاورمان دەخست، ئەو سا بۆنەكەيمان ھەل دەمژى. وەك تەرمىكى تەواو لە كفن دا رىكى دەخەين. برىار: "دايك دەبئ بەس بگرى، نابئ دەستى لئ بداو لە ئامىزى گرى!" بەلام برىار دەشكى و دايك باوہشى پىدا دەكا، رەق و لەرزۆك و بئ ئامىز.

ئىوارەى رۆژىكى ھەينى پايىزە. تالە. سەرەتاي زەردە پەرە و زستانىش بۆنى ھەناسەى دئ. بىدەنگى، تامى كەكرە دەدا و زەردە پەر، تامى قەيسى زۆر گەيوى مەيلە و رىزوو، زستانىش تامى گلى ئەو ژىرخانەى كە قەت تىشكى رۆژيان وئ ناكەوئ.

"بلىنى سمايىل وىي نەكەوتبئ؟" ناجوولئ. بە سنگە خشكى بەرەو لای دەچم. بەردىك ھەلدەداتە نىو شىوہكە. دەنگ نايەت. دەگەرىنەوہ سەر تەرمەكەو، سەد ھەنگاويك بەرەو سەرتر لە شوپنى تەقەكە، لە شىوہكە دەپەرىنەوہ. كە گەيشتىنەوہ، خەوى دوو سالەى سەرەتاي تەمەن نوقمى كردم.

پاژی سییه م

دەرگاکی لئێ کردمه وه. بئێ دهنگ و بئێ ههچ چرپه و کهلامیک چوومه ژووره وه. ته نیا به سه ریه کترمان دواند. دەرگای ژیرخانه که ئاوه لا بوو و به ئەسپایی راخوشیمه نیوی. "سیا" دەرگاکی به ست و چوو ه سه ری. له وه پیش هه موو شتیکمان گوتبوو. من به بیدهنگی تا دهمه و به یانی له وئێ دهمامه وه و ئەوسا دهرده چووم. ژیرخانیکێ تاریک که ته نیا له ده لاقه یه که وه تریفه ی زیو ئاسای مانگ دهرژایه ژوورئ. شه مچه یه کم هه ل کرد و ته لیسه کانی قوژبني ژیرخانه که م لادا و ئەوسا بلووکیک. به ده ست گلی ژیر بلووکه که م لادا و سه ری گۆزه یه ک دهرکه وت. وه ره قه کانی نیو گۆزه که م دهره ئینا ... کات، سسته.

ده چمه به تریفه ی مانگ. سه عات دوانزه و نیوه. هه یشتا ماوبه تی. ئەمشه ویش تام و بوئی شه وه که ی شه ش مانگ له وه به ر ده دات. له گه ل سمایل هه رله م ژووره دانیشتبووین. کات زۆری به به ره وه مابوو، ئیمه ش بنی زمانمان ده خورا. چار نه بوو. هه ر بۆیه دهمان به گوئی یه کتره وه دهنه و ده دوائن. هه ستم ده کرد گوئی سمایل سویره و زبر. جار جاره ش سووکه بیکه نینیک. پر به سییه کانم هه وای لیل و خویناوی بیره وه ری هه ل ده مژم. بیره وه ری ته نیا بوونیکه که ماندوو ناییت. بوونیکێ بئێ له ش که رۆح ئاسا دیت و ده چیت. وه ک سییه ریکێ ون له گه لت رئ ده کا. قسه ناکا، به لام هه میشه ده دوئ! لیوه

ئەفسانەبىيە كانى، وشكى ئاخاوتنىكى ئەبەدىن ... تا تۆ دە ئى. بوونىكى لاوھى،
لە گەل تۆ فرامۆش دەبى يان فرامۆش دە كرى. واىە! كەس پىنويستى بە
بىرەوھەرى كەس نى بە. مە گەر ئەو كاتەى كە بىرەوھەرىە كان تى ھەلكىش
دە بىنەوھە.

ئەو كەسەى تىر و پىر ئىبابىت، زۆرى بىر ناكەىت. رەنگە واش نەبىت. ھاو
تەمەنە كان زۆرتىر بىرى يەك دە كەن. مەرگى ھاو تەمەنە كان، نىزىكتىر
وینە بە مەرگ. ھەر ئەو خىراىى بەى خويى تۆيان لە نىو دەمارە كانىاندا
بوو، كە چى ئىستا مەبىووھە. مەبىن ... مەبىن ... چەند ترسناكە! ھەلدەستىم،
بە ئىرخانە تارىكە كەدا دە گەر ئىم. گەر ان، بىرى مەبىن دە پىنى. زوورە كە
بەرتەسكە. قاچم لە پوونىكى قەراغ دىوارە كە دەدرى. زرمە بە كى زل تۆزى نىو
ترىفەى مانگە كە _ كە ئىستا مەوداى كەم بۆتەوھە _ دە شىوونى. دواى قەرىك
دەنگى پىنى چەند ھاو و چۆبەك. شەمچە بە ك ھەل دە كەم و كۆمىدە
پەرپووتە كە دە بىنەمەوھە و بە زەحمەت خۆمى لە پال دە نىم. دواى ماو بە كى
دىكە دەرگا دە كرىتەوھە و گلۆپە كە دادە گىرسى. چاو ئازار دەدا. بە ئەسپاى:

- دامركى! بۆ ئەوئەندە دىت و دە چى؟

دواتر بە دەنگىكى بەرز:

- بابە كەسى لى نى بە ... نەم وت پىشە بە؟!

دىسان ترىفەى مانگ كە خەرىكە بە لا تەنىشتى دەلا قە كەدا ھەل دە گەر ئى.

- سىمبىل! با بەم لادا بىرۆين. با لە كۆلانە كانى خوارەوھە بىچىنەوھە دەوورو بەرى
ھەمە كە و مەقەرە كەى لا سەرووى! لە كۆلانە كانى سەرەوھە بۆى دابەزىن
باشترە.

- كورە پىت واىە ئەوئەندە بە غىرە تن. بۆردوومان ماندوو و بى تاقەتى
كردوون. ئەى ئەوھە نى بە ھىچ بەر پىرىكىان جى قوونى گەرم نایىت!

رۇيشتىن. سمايىل دەرۋا، دەرۋانى، دەپشكىنى، لى ورد دەپپتەۋە، رادەۋەستى و خۇى وە پەناى ديوار و سەر چوار رىيەكان دەدا. منىش دەنووسم و بلاو دەكەمەۋە.

- بەتر پىرى شەو گەشتيان بىنيوۋە. دوو دوو سى سى. ئاگاتان لە خۇتان بى. ھەلبەت لەۋە بەدوا نەپىنراون، بەلام وشيار بن! ترس بۇ خۇى لە گەلت دى. بى پرسى تۇ. تۇش لە گەليا پىك دىت و ئىتر ھەر چاۋە چاۋەتانا. ترس وشيارت دەكاتەۋە ... ھىۋاشت دەكاتەۋە، بەلام ۋەك بوركانىشت لى دەكا. ترس، چەند روو و لايەنە. ئازايەتى و خەيانەت لە ترسەۋە دەست پى دەكەن.

"- بۇ دەترسى؟

- دەمەۋى بۇ جارىكى دىكەش يىت ، خۇشەۋىستەكەم بىنمەۋە.

- بۇ ناترسى؟

- دەمەۋى بۇ جارىكى دىكەش يىت ، خۇشەۋىستەكەم بىنمەۋە."

لە گەرەكى ھەمامەكە نىزىك دەكەۋىنەۋە. دەمەۋى بە ئىشارەتپىك پىنى بلىم كە زياتر وريا يىت، بەلام تارىكى دەرەفەت نادا. ھەر ئەۋەندەيە تارمايى يەكتر دەبىنن. تارمايەكان، يەكتر بە ھىماى تارمايى دەدوئىن. سمايىل بۇ من، من بۇ سمايىل سىبەرىكى رەش بووین. رەش رەش. ئەۋەندە رەش كە لە سەر پەيكەرەى شەو ديار بووین. سمايىل بۇ تارمايى دىكەش دەگەر. لە تارمايى بەكەى داۋاۋەى خۇى دلنيا بوو، بەلام لە ھى پىشەۋە نا. تارمايى يەكانى پىشەۋە رەنگە نەجوولپىن و لە پەنا يەكدا بى سرتە بن. ھەزم لە جگەرەيەك بوو، ھەۋاى فېتىكى بەيانى و نەرمە ئارەقەى لەشم داۋاى دووكلەى جگەرەيان دەکرد. دەنگى زرمەى شتىك ھات. خۇمان ۋە پال ديوارەكاندا. دواتر دەنگى ئىم ئىمىك و كەسىك بە سەر پى پلىكانەدا سەر كەوت. من پىكەنیم ... پىكەنپىكى نەرم. بىگومان سمايىلىش پىكەنىۋە. ئەۋ ھەر لە خۇۋە پىكەنپىكى دى! دىسان ۋەرى كەۋتپىنەۋە. ئەۋ راست دەرۋىشت و من جارىك بۇ چەپ و

جاریک بۆ راست. بە پەلە و بە ھەنسکە ھەنسک. بە ئاستەم دەنگی توونی
 ھەمامە کە دیتە گویم.

- بابە لە تونی ھەمام زۆر دەترسم. دەلین شوینی جنۆکە یە. ھەمە ی مام
 رەحمان دە یگوت من بینیمو ھە... راستە بابە؟
 بابم کە زۆر کە یف خۆش بوو، گوتی:
 - کە لە ھەمام ھاتینە دەری لە مام زۆراب بپرسە، ئەو ھەمیشە لە تونی
 ھەمامە کە دا یە. بزانیە وایە!

بەلام قەت لە مام زۆرابمان نە پرسى. نازانم بۆ جاریکیش بێت باوكم بۆ
 نەبیردم بۆ دیتنی تونی ھەمامە کە؟ باو ھەگەر و خالە کانیشم زۆر جار لە
 ھەمامدا دەدیت. بابم تەنیا چاک و چۆنی یەکی لە گەل دەکردن و ئیتر لێیان
 دوور دەکەوتەو ھە. زۆرم ھەز دەکرد لای ئەوان خۆمان بشۆین. خالە کانم لە
 دوور ھە بە ئامازە گالتەیان لە گەل دەکردم. ھەستە ی باو ھەگەر زۆر
 سەرنجی رادەکیشام. پیریکی زۆر بە کار بوو، بەلام دەمینی ماسولکە گانی،
 ھە ی مەویەکی ئاسایی دەکەن. دواتر ئەوان پارە ی ئیمەشیان دەدا. کە متر
 ھەل دەکەوت لە شوینی خۆ رووت کردنەو ھە لە گەل باو ھەگەر و خالە کانم
 یە ک کەوین.

دەنگی تونی ھەمامە کە بۆنی سابوون و کەف و چلکاوی دیتا یەو ھە بیرم. بیرى
 ئەو کیسەکیشە دەکەوتەو ھە کە ھەمیشە بە دەم مندالانەو ھە پیدە کەنى. بیرى
 ئەو حاجیانە ی دەخستەو ھە کە بە دەم خۆ شۆردنەو ھە خەو نوچکە دەبیردەو ھە.
 بیرى بێرەحمیی دایکم لە کاتی شۆردنی من و خووشکە کانمدا. بیرى ئەو
 ئافرەتانە ی کە تەنیا لە نمرە کاندە دەری کور تە کانیان دادە کەند و دەیان
 گوشین. بیرى ئەو پیریژنانە ی کە تەنیا بە فۆتە یە کەو ھە، بە دانیشتنەو ھە بیست
 سوپریان دەخوارد بێ ئەو ھە ی جاریک ناو گەلیان دەرکەو ھە. بیرى ئەو
 مندالانە ی کە جاری وا بوو لە ھۆش خۆیان دەچوون و بە قیژ و قاو ھە ک تەرم

بۇ دەرەۋە بەرپى دەكران. بىرى شەرى ئەو ژنانەى كه تا هيزيان تىدابوو، به سەر يەكتردا دەيان قىژاند و سەتل و جامۆلكە و لفكە و سابوونيان بۇ يەكتەر دەهاويشت. بىرى ئەو مندالانەى كه دەخزان و خوینى دەم و لووتيان دەپزا، يان سەريان دەشكا. بىرى چاوكىرانی هەندىك پىرىژن كه نىگايان به سەر لەش و لارى ژنە گەنجەكانەۋە شەتل دەبوو. باوكم دەى گوت:

- لە هەموو شوینىكى دنيا حەمام شوینى خۇ شۆردنە، كه چى لىرە شوینى خۇ نواندن و هەل رشتنى قسە نەكراۋەكان و عوقدەكان.
يان دەى گوت:

- ژنان حەفتەى رۆژىكان بەر دەكەۋى كه چى تا جارەكەى دىكە قسەكانيان لە نىو حەمامەكەدا دىت و دەچىت. بەشى پىاوانىش دەكا!
دايكىشم دەى گوت:

باشە دەى واز يىنە! قور بە سەرى ژنى داماو كه نە فرىاي خۇى دەكەۋى و نە مندالى و نە ئىۋە!

هەست دەكەم سمايىل ئەسپىكى خۇش رەۋە. مەستى وزەى چەلەنگى خۇى بوۋە. تىژتر رى دەكا. فرىا ناكەوم. هەندىك لە خانوۋەكان دەبوىرم. لە چوار رىيانەكە نىزىك دەيىنەۋە. چوار رىگا، هەمىشە بەشى چوار بۆچوون يان چوار كارەسات دەكا. رىگاكان هەمىشە بە چەشنىك لە يەكتەر ونن. هەموو رىگايەك شوینى خۇ حەشاردانىشە. كاتىك شەو رىگاكان بە يەكتەر دەگەنەۋە، تەنيا تارماى يەكانن لە گەل يەكتەر شەر دەكەن. شەرىكى ون. شەرىك كه چاۋەكان لە يەكتەر ونن و وشەكان تەنيا لە بەر پىي خاۋەنەكانياندا دەۋەرین. كتوپر دەنگىكى گر و ترسناك ... دواى ئەۋىش دەنگىكى لىۋاۋلىۋى هەرەشە:

- ئىست ... !

- نەجولنى كورە ... دەكوژرى!

دەنگى سارد و سەھۆل ئاساى مىل هىنانەۋە.

خۆم بە دىوارەكەوۋە نا. چاوم لىيە سمايىل چركەيەك يان كەمتر رادەوۋەستىي. راوۋەستائىك لە نىوان مەرگ و ژياندا، يان لە نىوان دوو پرسیارى زىندان و دىيای دواوۋە كە منى لىم. يان رەنگە پرسیارى ئەوۋەي كە ئەگەر نەجولئى، ئەو جار نىگاكان لە سەر من يەكانگىر دەبن. بەرەو دوا ھەلئى. منىش رادەكەم. دىسان دەنگمان دەدەن. فەرە فرى با دەنگى تونى ھەمامەكە دەكوژئى.

نازانم! دواتر دەنگى تەقاندنى رىزە گولەيەك. وا ھەست دەكەم دەنگى زرمەي كەوتنى شتىك، شتىكى نەرم و بئى دەسەلات. ھەز دەكەم ئاور بدەمەوۋە. وىزەي گوللە دەورم دەتەنئى. لەپىنچى كۆلانەكە ئاودىو دەبم و بە سەر ھەسارى كور تەبنەي قوتابخانەي مندالانى گەرەكدا باز دەدەم. دركى قەراغ ھەوشەكە قاچم دەبرئى. "نەكا گوللە بىت!" پرسیارىكى ترسناك. دەگەمە بىناي كۆنى گچكەي لاي ئاۋ دەستەكانى قوتابخانە، كە لەوۋە پىنش، زۆر لەوۋە پىش كىتبخانەي گشتى بوۋە، ئىستا رووخواۋە و پىسايى دەروونى تەنىوۋە. بنى ژىر گۆشەيەكى ساپىتكى دىوارەكەي بە قەدەر ھەستەي ئىنسانىك داروخواۋە. بە چنگە كرئى سەر دەكەوم و لە سەرى رادەكشىم. بۆنى پىسايى لەوئى، لە ھەر شوئىنكى دىكە ھەست ترە.

دەنگە دەنگ و ژاۋە ژاۋە كۆلانەكانى دەور و بەرى تەنىوۋە. دواي ماوۋەيەك دەنگى سىرەي تايەي لەندكرۆزىرەكان و گرمەي مۆتۆرەكانىان ھەواي يىگەردى بەيانى دەروشىئى. شتىكى تال، تالتەر لە فرمىسكى فاتئى و جنىوۋەكانى باوكم ئەوكم دەگرئى. "سمايىل بوو كەوت؟" سمايىل دەي گوت كە بە مندالى دەكەوتم، زياتر لە ھەر شوئىنكى دىكەي ھەستەم ئەژئوكانم برىندار دەبوون. سمايىل دەي گوت پتر ئەو كاتانەش دەكەوتم كە باوكم رەپىنى دەنام. ئەو كاتانەي كە گرۋى قرانىكم دەگرت بۆ كرپنى برمەي مامە ھەمە. لە ژىر ساپىتەكەدا فرمىسك تكاو گلە وشكەكەي ژىر سەرمى كون كرد. بۆنى ساردى چىمەنتۆي ساپىتەكە، كە شوئىن شوئىن كەرووي ھىنابوو، يىزارى دەكردم. سمايىلى لىو بە بزە، كراوۋە و قسە خۆش، دەسفرۆشى دەكرد. كەس

نەيدەتوانى شەرى پى بفرۆشى. لەو خۇبى تر بوو كە بتوانى بەرۆكى پى بگيرى. كە گەرەش بوو ھەر وا بوو. جار جارە زمانى دەيگرت. پىم دەگوت سمايىل، تۆ لە نيو كۆر و كۆمەلدا زياتر زمانت دەگيرى، كە چى لاي خۇمان وانيت. كەواتە ئەمە نەخۇشيبەكى نەفسىيە و بە ھىممەتى خوت چاك دەبىت... باشە بە چى وات لىھات؟ پىدەكەنى و دەى گوت تازە چوو بوومە پۆلى يەكەمى سەرەتايى، مامۇستاكە پرسيارىكى لە قوتابى يەكى تەنىشت مەنەوە كرد، ئەو نەى زانى وەلام بداتەو، مەنىش ھەر لە گەل دەست ھەلپەناندا وەلامم داىەو. مامۇستاكە زۆر رقى ھەلستا. ھات و بە ھەر چى ھىزى خۆى بوو زللە يەكى لى دام. مەنىش دەستم بە روومەتمەو گرت و لە قوتابخانە ھەلەتم. لەو كاتەو وەوام.

تەرىفەى مانگ دواتىشكى خۆى لە دەلاقەكەدا دەپىچىتەو وە واز لە سەرەتاتىكى شوپنە شاردرارەكان دىنى و خۆى لە سەر دىوارەكەى دەروە مەناس دەدا. جگەرەيەك دادەگيرسىنم و مژىكى قوولى لى دەدم. دەورو و بەرم لە ژىر تىشكى بە ھىزى جگەرەدا سوور ھەل دەگەرى و رووناك دەبىتەو.

سارد بوو، سارد. لە ژىر مېچەكەدا ھەلدەلەرزىم. لە ژىر پاژنەكانمدا ھەستم بە شتىكى لىنج كرد. بلى چى بى؟ بلى بنىادەم بگاتە ئىرە بۆ كارىكى وەھا. كتوپر دەنگى خشپە خشپىك دى. خشپەى نيو تارىكى ھەمىشە ترسناكە. رووناكى نەگاتە ھەر دەنگىك، ترسناكە. دەنگ بە رووناكى يەو و ئاسابى يە. خشپە سەرەتاي كارەساتە. نىازى شارارە و بى دەرفەت لە ھەلپەنانى ھەنگاوى بلىد دەترسى. خۆم زياتر بە دىوارەكەى پشتمەو نووساند. ئەگەر چرا لاىتم تىگرن دەمىننەو. چارنى يە، ھەناسەم كپ دەكەم. ھەناسە كەمتر... بە ژمارە. بەلام دلەم توند لى دەدا و داواى ھەوا دەكا. ناوہ ناوہ ھەناسە يەكى قول

ھەموو جەستەم دەجولیتى. خشپەكە نزيكتر دەبیتتەوھ. دەوھستى. خۇى لە دلقيك دەدا. "بۇ قسە ناكەن؟" دەست دەبەم بۇ گىرفانم، ھېشتا رادەيەكى زۆر لە وەرەقەكانم پىماوھ. سمايىل دەى گوت تا ئەو جىنگايەى دەكرى نابى فرى بدرىن. تەنانەت تاوانە ئاوا فرىيان دەدەينە پشت دەرگاكانەوھ. ھەق واىە لە دەرگا بدەين و پاش ئەوھى بەرپزەوھ لە گەل خاوەن مالەكان قسەمان كرد، بیدەينە دەستيان! منىش پىدەكەنیم. وەرەقەكانم گۆشى. خشپەكە وەرژوور كەوت و ھاتە بن دیوارەكەى من. ئەى كەى چرا لايت لى دەدەن؟ حەتم دەیانەوئى لاقم بگرن و رامكىشەنە خوارەوھ. بۇن دەكەن... زىاتر لە ھەر بوونەوھەرىكى دىكە بۇن دەكەن. كتوپر دەنگى كره كرى شتىكى رەق و سفت ھەلدەستى و بە شوپىنى دا نوزەيەكى خنكاوى نىو قورگ، فەزای پر لە ھەلاو ھەنگامەى تارىكى كەلاوھەكم لى ھىور دەكاتەوھ. مەیلە و بزەيەك نىشتە سەر لىوانم:

"بى خەيالى سەگ، نىشانەى دوورى مەترسى يە!"

ئاسوودەيى، خانەكانى لەش دەكاتەوھ. جەستە، ئاوى ژيان دەكېشى و فش دەبیتتەوھ. ئارامى دواى مەترسى يە گەورەكان، مرؤ بى خەيالتەر دەكا. قۇناغى دواى خەتەر، سەرەتايەكى دىكەيە. سەرەتايەك وەك سەرەتاكەن. خەويكى قورس نىشتە سەر پىلۆھەكانى چاوم. خەو ھەرەشە زىاتر دوور دەخاتەوھ، دوور دوور.

"لە بىرمە سمايىل! لە كاتى بۆردوومانەكانى شار ئەو كاتەى زۆربەى خەلك بەرەو ئاوايى بەكانى دەورو و بەر دەرپۇشتن، تۆ بە خۆت و گار بەكەتەوھ لە گەرەكە تەرىكەكەى قەراغ شارەوھ بەرە و نىو شار وەرپى دەكەوتى. ھەمىشە يەكېك لەو دوا كەسانە بووى كە شارت جى دەھىشت. زۆربەى بۆردوومانەكانت بىنى."

سمايىل... دەسفرۆشى... گارى... وەرزى سەھۆل بەندان و... جادەيەكى دوور و دريژ، جادەيەك كە لەو سەرى، پىنكەننەكانى سمايىل دەوهرن و دەبن بە وردە سەھۆل و لە ژيەر پيى ريبواراندا خرمة خرميان ديت. سمايىل ديتە لاي سەگى بن ديوارەكە و ئيسقانهكى لى دەستينى و بوى دەكوليني و دەيداتەو. دواتر لە كاتيكدا دەست بە سەرى سەگەكەدا دەهينى، سەر ھەلدەبرى و روو دەكاتە من و دەلى: "چ كاتى راكشانه! ھەستە... درەنگە بۆ وەرەقەكانى ديكە... گەرەكى ھەمام و مەقەرەكە چاوەروانمان. "منيش دەلیم: "سمايىل، ئەو گەرەكە مەترسى ھەيە... لەوين، بەلام من لە بەر تۆ و سەيران ديم. ھەز دەكەم ھەميشە بە دەستى خۆم وەرەقەيەكى بۆ فريدەمە ئەو ديوى دەرگاگە. " سمايىل ھەك ھەميشە پيدەكەنى و دەلى: "... بەلام ھيچ نالى. ھۆ سمايىل! ھەميشە دەتگوت كە زۆر بىروات بەو قسەيە ھەيە كە مروف شايانى بەزەيى نيه، بەلام زياتر لە ھەكەسيكى ديكە خاوەن بەزەيى بوويت. ژيانت ترساندبووتى. "سمايىل پيدەكەنى و پىنكەننەكەى گەر دەگرى. دەلیم: "سمايىل بيكوژينەو پيمان دەزانن!" كەچى ئەو ھەر پيدەكەنى و گەر زياتر تين دەستينى. دەلى: "ئيتەر نامەوى زمانم بگيرى... ھەز دەكەم روومەتم بسوتينم و چى ديكە نەمينى... ئەم روومەتە ئيتەر روومەتى ماچ نيه!" سمايىل بە بالاي گەرەكەدا ھەلدەزنى و ديتە لام و دەلى: "ئەم گەرە، بۆگەنيووى ئەم كەلاوھش دەسووتينى، ناشووكرى؟ لينجى ژيەر پاژنەشت وشك دەكا و دەيسوتينى. ھەز ناكەى؟" سمايىل! خشپەي پيى ونايلۆن دى، ناترسى؟" پيدەكەنى. ديسان گەر بالا دەكا و دەلى: "بترسم؟ بۆ؟ ئەو نەيە ناو چاوم شوينى گوللەيە و قۆليكىشم دوو فيشكەى لى دراوھ... ئيتەر بۆ بترسم! ترس تا ئەو كاتەيە گوللەت لى نەدرى، كە لیت درا ئيتەر ترس نامينى. "سمايىل! ناتوانم سەيرت كەم... بمبوره... بمبوره!". بۆ ناتوانى؟ ئەى لە بىرت نايە تەرمەكانمان كۆ دەكردەوھ؟ خۆ تۆ لە تەرمى لەت و پەت نەدەترساي."

ئاسمانىكى سامالە و قەرە بالغى يەكى زۆر لە باغى گشتى . ئەوسا ھاشەى چەند فرۆكە يەك و گرمە و رمبە و تەقینەوھى سامناك و تىكەل بوونى گر و دووكەل و خۆل و تەپوتۆز . سمايىل لەوئى يە . غەرقى خوينە ، كەچى ھەر خەرىكى كۆكردنەوھى تەرم و ئەندامە پەريوھەكان و راگواستنى برىندارەكانە . دەلى : "سەير كە ! چۆن ئەو بى سەرانە ھەل دىن . پىيان وابوو بۆمبەكان نايانگەنى . سەيرى ئەم بى قاچ و بى دەستە بكە ھىشتا سەرى دەجوولتتى و پىي وايە رەنگە ھەر بژى و شتىكى ئەوتۆ رووى نەداوہ . سەيركە ئەوہ چۆن جامەدانى يەكەى لە چاوى ھلۆلى خنىوہ و دەھۆرىنى ... ئەمانە ھەموويان دەمرن ، وەك من . بەلام ئەوان نەياندەزانى دەمرن ، من دەمزانى . " سمايىل وەرەقەكان لە گىرفانم دەردىنى و دەلى : "پارەى چەند جەم خواردنم لەمانەدايە . " پىدەكەنى : "قەى چى ئەكا ! پياو كە مرد ، برسيتيشى لە بىر دەچىتەوہ . " گر ھەر بالا دەكاو ديوارەكان دەلىسىتتەوہ . "سمايىل لە بىر تە گلۆپى كۆلانەكانمان دەشكاند ، بۆ ئەوھى تارىك تر بن ؟ ئەم گرە بۆ قوتدانى ئەو گلۆپانە شتىكى زۆر ئەنتىكە يە ... مخابن بۆ رۇژانى رابردووا !"

لە خەو رادەچلەكم . رەنگە دەمەو نيوەرۆ بيت . كە سەيرى خوارەوہ دەكەم ، لە بن ديوارەكەدا سەگەكە نوقمى خەويكى قوولە . دىمە خوارەوہ . خۆم رىك و پىك دەكەم . بە كاغەز و چىلكە ، پىلاو و دەلىنگەكانم دەسرم . سەگەكە ناجولتى . زارى نەختىك كراوہ تەوہ . لاقىك لە قاچى دەدەم . ناجولتى . رەق ھەلتووہ .

رووناكى نىو كۆلانەكەش ، كۆتايى ھاتووہ . دەلاقەكە تارىك تارىكە . "سپا" ش نەخەوتووہ . بىگومان خەرىكى خويندەنەوہ يە . ئىستا ئا ئىستا دىت . بلىي خەوى لى نەكەوتىي ؟ دەرگاكە دەكرىتتەوہ .

كە سەيران دەپىنى بۇنى كىتىپ دەدا، كە كىتىپ دەپىنى بۇنى سەيران دەدا. سەيران و كىتىپ بۇنى كارەسات دەدەن. بۇ؟ نازانى. لە كارەساتدا "خۆشم دەوئى" لە داىك دەبى؟ لەو كاتەدا مرۇ رەنگە ھەر بەشى كارەسات بكا. رەنگە بە تەواوى بەشىشى نەكا. لە مرۇ گەورە ترە. خويى مرۇيە لە دەمارە كانىدا دەگەرئى، يان خويى كارەساتە لە دەمارە كانى مرۇ دا دەگەرئى؟ ديسان نازانى. لە كارەساتدا خۆشەويستى بە چاوو بە ھىما دەدوئى. لە كارەساتدا خۆشەويستى دەترسى، ۋەك ئىنسانىكى بى گەرد كە نازانى چۈن ۋەلامى مرۇيەكى شەقاۋەى خەنجەر بەدەست بداتەۋە، ھەم شەرم دەكا و ھەم دەست و پى سىپى بە و ھەم ئىنسانى خۆش دەوئى. ئەۋەى بەرامبەرىشى مرۇيەكە ترسناك. ناكەۋىتەۋە. بەردەوام ھەرەشە دەكا و جويىن دەداۋ گالتەى پى دەكا. ئەۋىش بى دەنگە. لە ئەنجامدا يان داۋاى لى بورردنى لى دەكات، يان دەيەۋى بە بى دەنگى رىگى خۆى بگرى و بىروا، كەچى ئەو ۋاز ناھىتى. سوكايتەى بەكان كەلەكە دەبن. ئەۋەندە كەلەكە دەبن تا نوقمى دەكەن و ۋەك لافاۋىكى بەھارى لە گەل خۆى دەيبەن. لە خۇ گۇران و تەقىنەۋە. تەقىنەۋە بەكى شىتتەنە كە تف لە بوونى خۆشى دەكا. دواتر كە رق نىشتەۋە، لە خۇ خواردەنەۋە بەكى شىتتەنەدا ديسان ھىماى "خۆشم دەوئى" لە داىك دەيبتەۋە. لە داىك دەيبتەۋە و جەستەى سوک دەيبتەۋە. لەمە بەدواۋە خۆشەويستى بەھىز تر دەبى، چونكە دەيەۋى قەرەبوۋى ئەو حالەتە بكاتەۋە كە توۋشى بوۋە، بەلام بى ھوودەيە. نە رق جىي خۆشەويستى دەگرىتەۋە و نە خۆشەويستى جىي رق. لە يەك كاتدا ھەر دووكيان لە داىك نابن. رق بەشىكى دەروونتى داگىر كىر دوۋە و مۇركى خۆى لىداۋە و ئىتر لەۋىش ماۋەتەۋە، مانەۋە بەك لە رابردوۋدا، يان رەنگە لە داھاتوۋشدا.

رق، خاۋەندارىتى دروست دەكا، بەلام خۆشەويستى نا. رق، رەقە و خۆشەويستى نەرم و نىان. رق، ماندوو دەبى، خۆشەويستى نا. ھەر بۇيە خۆشەويستى ھەمىشە رى دەكا، كەچى رق، يان دەكوژرى يان دەبەزى، يان

دەكەۋىتتە پاراڭدە، يان دەمرى. خۆت بخەرە ژىر بارانى خەونە مرۆيى يەكان!
 خەونە پەمەيى و سوور و ئال و والاكان. لەوى دەروونت دەبى بە كانياۋىكى
 روون، يان دەبى بە پىياسكە يەك تىشكى گەش. ئىتر ھەمىشە ھەزەت بە
 سروشت و بە ژوان و بە پىكەننى مندال و بە تەنبايى ئاوسى خۆت دەبى.
 " - بەلام لە ھەورى رەشى كارەسات ئەوھى تۆ دەيلېي دروست نابى. لە ھەورە
 بروسكە، گرمە و نالەي نىو كۆسارنى تارىك ھەلگەراۋ، وژەۋژى سەرسام
 كەرى رەشە با و گەردەلوول، ئەوھى تۆ دەيلېي لە داىك نابى. كارەسات،
 كارەساتى لى دەكەۋىتتە. ژنى فېدار، مندالى فېدارى دەيىت.
 - ئەى ئەوھى نىيە سروشت بە دواى ئەمانەدا دەژىتتە! كارەسات زەوى ئاوس
 دەكا و، ئەوسا بەھار لە داىك دەبى.
 - زەوى لە كارەسات ناترسى، بەلام مرۆ دەترسى.
 - خۆشەويستى لە كارەساتەوھ دروست دەبى. ئەگەر كارەسات نەبى،
 خۆشەويستى تام و بۇ نامېنى و مرۆف دەكەۋىتتە نىو تەنبايى يەكى كۆشندەوھ.
 خۆشەويستى لە تەنبايى بىزارە."

خۆشەويستى تۆ تامى زستان دەدات. نىگايەكە لە پشت پەنجەرەوھ دەروانىتتە
 ئىپوارە سامالى زەوى شەختە بەند. زۆپايەكە لە دەروونتدا، بەلام دەروھە گەرم
 ناكاتەوھ. زستان ئەشقىكى ئەبەدى ۋەك ھەتاۋى دەۋى. ھەتاۋىك كە لە
 تىشكى خۇيدا بتوۋىتتەوھ... بى كۆتايى تۈنەوھ... بى كۆتايى گەرما و رووناكى...
 بى كۆتايى مردن. شۆر بوونەوھ بە ناخى كولوو كولوۋى بەفرەكاندا. داگىر
 كردنپان لە دەروونەوھ. خەفەت خواردن لە گەل ماسى و گەرا بى ھوودەكان.
 ھەست بە تەنبايى نىگاي رىبوارانى نىو بەفر كردن، ئەو كاتەى كە سەريان
 داخستوۋە و ئاورپىك لە پەنجەرەكان نادەنەوھ. بۆ ئاور بەنەوھ؟ ئەوھ نىيە

پەنجەرە كان يەك بە يەك دادە خىرىن و پەردە كانيان دادە درىنەو و
سىبەرە كانى پشتەو و يان ون دەبن! ئەو نىبە پەنجەرە كان شەختە گرتوونى...
شەختەى زەوى پەنجەى بۆ درىژ كىردوون و دای پۆشيوون! كوورە كانى
دەروون، سەھۇلى شووشە كان ناتویننەو. زۇپاكانى دەروون، شەوانى زستان
پەنا بۆژىر لىفە كان دەبن، پەنا بۆ ئامىزە زەردە كان و مەكە سىسە كان. بەلام
ئاويتە بوون تەنیا ترە لە تەنیاىى. كوورەى دەروون لە نىو شەختە و سەرما و
سۆلەدا گر دەستىننى. وەدەر كەون! ئامىزە سارد و تەنیاكان بەرەو دەرگاكان
ھەلدین، بەلام لوورەى بى ئامان رايان دەگرى و ئەوسا دانە دانە و بە كۆمەل
پاشە و پاش دەگرىنەو. رىبوارى دەرەو و ھەر سەر ھەلناپرى. دەلىى دەزانى
لە ژورە كاندا و لە ژىر ساپىتەى خانووە تەپپوھە كانى ژىر بەفردا چ خەرىكە
روودەدا. پەنجەرە كان بەرە و تەنیاىى دەگرىنەو. بەلام نا! پەنجەرە يەك يان
دووان، دەستىك يان دوو دەست ھەلمەكەى دەسرىتەو و بە "ھا" ى دەم،
شەختەكەى دەتویننەو.

دەتزانى،

"سەيران ھەمىشە تەنیاىە. خوشكە كانى ھەمىشە چەپە يان دىت.
بچوكتىرەنە كان ھەمىشە پىدە كەنى، پىكە نىنكى ئەفسوونوى كە وەك
زەنگۆلەى رانە مەرى بنار شاخى قەراغ ئاواى دەزرىنگىتەو و بۆنى چيا و
ئىوارە و تامى شىر لە گەل خۇى دىنى. بۆ تەنیا نەپىت؟ گەر تەنیاىى بە كۆى
قسە دووپات كراو و رىزوھە كان بەرەوتەو، تەف لەو رەوینەو بە! كەواتە بژى
مۆسىقاي بى دەنگى تەنیاىى كە وەك زىيەكى خروشاو لە دەروونەو دەتباو
دەتبا، تا قەراغ گۆرانى بە نەوتراوھە كان."

جار جارە ئىواران بە پىاسە بە نىو كۆلانە كان دا دى و دەچى. نە. يان دى
يان دەچى. دووجار ناكرى. لە سوورپىك دا ھەموو بۆنى عەشقە كەت دەرژىتە
نىو كۆلانە كە. ھەنگاوە كانت، كۆلان دەكىلن، تىرەى دلى تۆف دەچىنن و

هه ناسه شت گۆشپان ده کا. ئەم بۆنه، بۆنی هه موو باخچه گچکه کان ده به زینئ. باخچه کان شهرم ده کهن.

ده تزانی،

"سه یران جار جار له نیوان په رده و دیواره که وه له پشت شوو شه ته ماوی په که وه لپی ده روانی. سه یران عاشقیکی ته نیایه. ده یزانی سه یران هه میسه له باوکی ورد ده بیته وه، ئەو کاته ی که ئایه تولکورسی ده خوینتی و فوو به ده ورو و به ریدا ده کا.

مالی سه یران تام و بۆنی ئایه تولکورسی ده دا. باوکی، له بیده نگی دا فرمیسی که درشت، به یانی زوو له مال درده چوو و ئیواران ده هاته وه. باوکی، پیاوینکی ته نیا بوو. ته نیایی دواي ته مه نئ ژیانی هاوبه ش که ئیتر قهت ناگه ریته وه. سه یران به ره به ره تام و بۆی نسیی گرتبوو. ده یخوینده وه و نه ده پشکوت. ئاوس ده بوو، نه ده زان!

ده تزانی،

"سه یران ییزی له تکه ی ئاوی گو یسوانه کان و لوله ی به لوعه کان ده بیته وه. دهستی به چاویه وه ده گرت و هه لده هات و خوی له ژوروه وه ده په ستاوت. سه یران نه یده زانی هه موو شتیکی ده تکی. ته مه ن ده تکی، فرمیسیک ده تکی، خۆشه ویستی ده تکی، هه ز ده تکی، شه و و رۆژه کان ده تکی. سه یران نه یده زانی. ره نکه دیزانی و ته نیا ئەوه ی نه ده زانی که میشکیش ده تکی."

"- به شوویان بده! خه زینه ی ئاشکرای نیو مال ده که ویتته بهر ته ماحی خه لکی. - دوا دانه یان به شوو بده و ئەوسا ژنیک بینه. خۆ نا کرئ هه ر ئاوا بژیت. نا شوکری نه بیته وه جاخ کو ی پریشیت. ته نیا ژن ده بیته عاسای دهستی پیریت... چت به به ره وه نه ماوه!

- ته نیا له مردندا که س ری له که س ناگرئ. کچه کان ده مپینه وه و ئەوسا قور به سه ری په کی زیاتر. نه گبه تیت بووه به ریشه وه. بۆ ئیمه شی جئ مه هیله. تازه

رۈنەك _____ رژاۋە، بىلىكەرە خىيىرى باوكىت!
 - بۇ تۆ ئىستا زاۋا ئاۋەدانييە... پەلەيان لى بىكە!
 - كى لە خولەى باجى عاسيە باشترە؟ كاسب و پارەدار و خزم دوو سى
 بنەمالە بەخيو دەكا"
 ئىستا ئىتر كاتى تۆ تىدە پەرى سەيران روومەتى لە شووشەكە نزيك دەكاتەۋە.
 جار جارەش دىتە سەر پىپلىكانە كان. پىپلىكانە كان بەرزن و بە سەر
 كۆلانەكەدا دەروان.

لە يەكتىريان روانى. روانىن و ئەوسا بىرى ھەلاتن، مرۆ پەست دەكا. ديسان
 رمبە لە دەرگاگە ھەستايەۋە تا ناخ پەشۇكان ، بەلام پىئانەۋە ديار نەبوو. بۇ
 پىئانەۋە دياربى؟ ھىمنى ئەو كاتەيە كە لە پال يەكتردان. ھەمىشە، ھىمنىى وا
 ھىلانەى بالندەى كارەساتە. بۇ نەبى؟ كارەسات جارېك بىت و بېرىتەۋە، نەك
 ھەموو ئان و ساتىك بەرۆكت پى بگرى. خويىن خۇشترە لە بۇنى گەنيوى دەم.
 ئەويش دەمىك كە نە دەزانى بە چپە بدوى و نە دەزانى بلىسىتەۋە. ھىشتا ھەز
 و خۇشى لە دەمارەكانىدا دەگەر او كولمەكانى گەش گەش بوون. قىزى
 ئالۆزكابوو. سوخمەى مەمكى گەر ابوو. ئەويش ھىچ نىيە، لەرەى مەمك دواى
 ئەۋەى بە دەست ھەندىك گىرات ، جوان دەيخاتەۋە جى . نيو دەمى ماچ
 دەكاتەۋە و دەلى: " لىرەبە، دەرگاگە دادەخەم. مەجوولە تا خۇم دىمەۋە؟"
 دەرگاگە دادەخا.

- باشە بۇ ئەمرۆ دەنگى تراكتۇرەكەنەھات ... نەكا زانىبىتى!
 ھىلكەى ترس شكاو جوجكەكەى نىوى بە تلاوتل ھاتەدەرئ . ھەناسەيەكى
 قوولى ھەلكىشاۋ تىكى قوتدا. لىك دابىران ترساندى. گەرپايەۋە سەپرى
 دەرگای دووكانەكەى كىردەۋە. خەنىيەۋە. ھەر ئەۋەندە قوفلى دەرگای
 ھوشەى ترازاند، دەرگاگە بەپرتاۋ بەرە و پرووى ھات.

- لەحنەت لە ھەزار كاسىبى وابىت، تا كونيک دەگریت لە لایەكى دیکەو ھەزار تەرە تى دەبى. كى دەيكاو كى دەيخوا. گەوادى وا بۇ پارەكەى خۇى ھەزار تەرە تى بە سەردا دەكا تا فلسىكى لى دەبىتەو، كەچى قەت حسىبى مەكىنەى خەلكى ناكەن. تراكتۇر نە گايە و نە كەرە و نە بزى... نە دەبۆرپىتى و نە دەگارپىتى. كتوپر دەووستىت و ئىتر خەلاس... بى شەرەفىنە!

لە سەر لىوارى ھەوزە بچوو كەكەى بەر لوولە ئاوەكە ھەلتووتا. مشتىك ئاوى بە سەر دەم و چاوى تۆزاوى و رەش ھەلگەراوى خۇى دا كەرد. كتوپر ئاوى لە فاتى دايەو ھەو لى راما:

- بەح! خىرە؟... گا دەيكاو كەر دەيخوا... چت لە سەرە؟ بە خوا ھىچ. تەنيا خۇتى لى پان بكەرەو ھەو ئىتر خوا رزقت دەگەيەنى... بارگىرى ھەك ئىمە بۇ بارلىنانى ئىو ھاكە. سەرى خۇتان حىز كەردو ھەو لە تەرى دەخۇن و لە وشكى دەنوون. دنيا بە كەيفى ئىو ھەو. خواش دەيزانى تا مېردى كەلە نۆكەر دىتەو ھەو مالا بەقور گىراو كەى، ژن چۇن دەبېرى و چۇن دەيدوورى. تۆزەكە لە سەر و چاوى بوو ھەو، بەلام دەم و چاوى ھەر چەور و لىنج بوو. ئاوەكە زەنگۇل زەنگۇل لىرە و لەوئ بە سەر رووخسارى ھەو لە بەر تىشكى ھەتاودا چەند رەنگ دەينواند.

- چەند رۆژە حسىبى دووكانەكەم نەكەردو ھەو. ئا دووكانەكە بكەرەو ھەو بزەنم چەندە پارەى لى ھەو؟

داھىزرا. نەدەكرا بلنى داینى بۇ دوایى. وىستى بچى دەست لە گەردنى خا بە عىشەو ھەو پىنى بلنى: "دە پەلەت چى ھەو... جارىكە ناھەسىتەو ھەو؟" بەلام بۇنى ئارەق كاسى دەكەرد. بە پەلە ھەلاتە سەرى و بەدەم رىو ھەو گوتى: "كلىلەكەم لە سەرى جى ھىشتو ھەو." چوو ھەو سەرەو ھەو. دوای ماو ھەو ك ئەحمەدى بە خەبەر ھىتاو كەردىە گرىان. تەھا لە خوارى ھەلى دایى:

- دهک چوار پهلت وشک بیت قه حبه ی ...!
 له بهر گریانی نه حمه د گوڼی له وهی دیکه نه بوو. ته ها هاته سهره وه و به رق و
 تور هی یه کی له راده به دهره وه وتی:
 - کلیله کم بده ری قه حبه ی قه حبه باب!
 نه وسا دردونگی چاوانی ته نی:
 - زه حمه ت مه کیشه! یاره کم نازداره و نابی مان دووبی. ژن کاری ناو مال
 ده کاو پیاو کاری دووکان؟!

- نه گهر دووکانیکت هه بویه و سهروپیت تیا بفرؤشتایه ناو بانگت دهر ده کرد!
 له تاریکی دا به روویا پنده کم نم. نازانم لیوه کشاوه کانم ده بینی یان نا. گرنگ
 نییه. له ژیرخانه که دیمه دهری و ئاودیوی دهرگا ئاسینه که ی نیو کولان دهم.
 "وریا به!" که له شیره کان حه ساونه ته وه و به نه فه سیکی تازه وه تا وه زه یان
 تی دایه بال به یه کدا ددهن و ده خوینن... تا گوئی بر ده کا. هه وا بوئی
 سماپیل ددها. هه میسه ده یگوت نه و کاره ی ئیمه نه گهر هیچ قازانچیکی نه بی،
 لانی کم ده مانخاته بهر ره حمه تی هه وای ساف و بی گهر د و سازگاری
 سه حهری. "سماپیل وه که وه! خهریکه ره ق دهمه وه" له وه لامدا ده یگوت:
 "درهنگ و زوو که وتووه، نه گهر ئازاتر بیت گهر متر ده بیت"

- سماپیل که ست خوښ ویستووه؟
 - ته نیا جاریکیان. کچیکی نه شمیل و جوانکیله. له پشت په نجره وه ده مبینی.
 دهستی به بسکی دا ده هینا و به ئاسته م سهری بو داده نواند و سهیری دهره وه ی
 ده کرد. جاریکیان منیش غیره تم وه بهر خوډا و سه ری کم بو دانه واند و به
 دهمیه وه پینکه نیم، به لام نه وه هر له سهر هه وای خوئی بوو. زور ته ری ق

بوومەوھە. خانوھەكەيشيان كۆن بوو. پەنجەرەيەكى پەرپووت. لەو پەنجەرە
چاۋگچكانە كە رەنگە سەوزەكەى ھەل بزر كاوھ و دارەكەى رزىوھ.

- ئەنجامى چ بوو، ئەى پىت نەگوت؟

- ئەنجام چ ئەنجام ... دواتر زانيم كۆپرە!

بەلېنم داوھ بچمەوھ ئەو گەرەكەى كە قەرار بوو لە گەل سماييل بچين.

سماييل نەگەيشت، بەلام خۆ من جارى ماوم.

- سماييل ئىتر ھەر ئاشق نەبوويتەوھ؟ ... شتى وا نابى!

- بۆ نابى؟ يەكەم ئەشق كە كۆپر دەرچوو، بۆ ئەوانى دىكە خۆت كۆپر دەبى.

- ئەمە حىكايەت و ئەفسانەيە، واز بىنە!

- بۆ پىت وايە ئىمە تا ئىستا چين؟

ھەتاو پىش ئەوھى لە پشت چيا سەر كەشەكانەوھ سەر دەرپىننى "با" دەنپرى.

"با" بە گۆبى شەودا دەرچىپىننى كە بروات و چى دىكە ئەستۆندەكى خىمەكەى

بە راوھستاوى نەھىلئىتەوھ. ھەتاو پىش ئەوھى بگات، ھەناسەى ساردى بەرى

دەكا. وا ھەست دەكرى ئەوھ ئەم ھەناسەيە كە شەو راوھمالى. دواتر

تيدەگەى كە سىلاوى رووناكى لە پشت ئەم ھەناسە ساروھوھ خۆى ھەشار

داوھ و بەرە بەرە دەكشى و دەكشى.

- سماييل تۆ ئەم جارە مەيە ... تكات لى دەكەم ... بۆ خۆم دەتوانم ...

- كى دەلى ناتوانى؟ دەمەوى منيش فىركەى!

دەم دەبى بە تەلەى تەقيو. ھەست بە بى تاقەتيم دەكا. پىدەكەنى.

- ھەتىو خۆتى لى كەر مەكە "خۆشم دەوئى!"

چەند سادە و ساكار "خۆشم دەوئى" لای سماييل لە داىك دەبوو. كارەسات بۆ

ئەو ژيانى ئاسايى بوو.

- باشە سماييل تۆ بۆ وا بە ناخۆشى راھاتووى؟

- ژيانى خۆت زۆر خۆشە؟

- قەت وەلام نادەيتەوھ.

- ھەموو بارو ژيانى من لە گارى يەكەمدا جيى دەيىتەوھ .
- خەمى باوكت نى يە؟
- من بىم و نەبم ئەو تازە گرمۆلە بووھ و بە ژيانى ژىر جاجمەكەى سەرشانى راھاتووھ . شەو و رۆژى دوو نان و پەرداخىك ئاوى بەسە .
- سمايىل لەسەر سەربانەكەى ئەوبەر لە نزيك دارتيليك چوارمشقى دانىشتووھ و بە پىكەننەوھ لە من دەروانى .
- نەترسى كەمال! خۇ ناترسي، ھا؟
- روومەتم گەرم دادى . با لىي دەداو دەگەشيتەوھ .
- سمايىل باوكت زۆر بەرگەى نەگرت . خىراتر لە جاران گرمۆلە بوو . ئەوسا لە جاجمەكەى سەر شانيان پىچا و بەرەو مزگەوتيان برد .
- دەمزاني كەمال . باوكم منى زۆر خۇش دەويست ... تەمەن بوارى دەربرىنى پى نەدەدا .
- تەمەن يان شتيكى ديكە؟
- وەك چى، چۇن؟
- وەك خەم، وەك نەدارى و ھەژارى، وەك خەمى داىكت كە دە پازدە سالى كۆتايى ژيانى بە زەللىلى ژياو لە نيو بۇگەنى جەستەى خۇيدا مرد .
- باوكم تالە بىرم دى و تا داىكم مرد، قەت رووى نەدايى و ھەميشە لىي توورە دەبوو .
- بەلام مەرگ رق دەسريتەوھ .
- باوكم ھەميشە بە گۆچانەكەيەوھ دەچووھ بەر دوكانى ئەم و ئەو، كورتە خۇش و يىشيكى دەكرد و ئەوسا لە سەر سەكۆ لىي دادەنيشت و سەيرى سمت و لەش و لارى ئەم ژن و ئەوژنى دەكرد .
- نەكا سمايىل ئەو دار تىلە بيت كە رووناكى بۇ ئەممال و ئەو مال دەبا .
- سمايىل بۇ كروزو بۇنى خوينت لى دى .
- چما نازانى كە گوللە ھەم قژ و پىست دەسووتىنى و ھەم خوین دەرژىنى؟

- دەزانم... دەزانم بەلام بۆ تۆم نەدەزانى!
 - باشە ئېتىر وەرپى كەو، لە بېرت دى پېش ئەوھى رۇژ بېتەوھە كارەكەمان تەواو دەكرد؟
 كارەكەم لە تەواو بووندايە. چوار رېئانەكەى سمايىلم لە مېژە بريوھە و ئەو ديوى گەرەكى حەمام و مەقەرەكەش كەوتووم. گىرفانم بە تالە. ئاسمان بە ئاستەم شىن ھەلگەرەوھ. لەو سەرکۆلانەكە كەسىك دەردەكەوئى. گىرنگ نىيە. بىگومان رىبوارىكە بەرە و حەمام يان شوئىنىكى دىكە دەچى. لە يەك نىزىك دەيىنەوھ. ئاور دەدەمەوھ، كەسىكى دىكە لە پشتمەوھە. ئەوھى پىشەوھە مىلى دەمانچەكەى دىتتەوھە و بە سەرما دەقېژىنى. ئەوھى دواوھەش دەس بە جى دەگاتە سەرم.

ماوھەكە تەھا كە دىتتەوھە دەمانچەكەى پىنە. چواردە خۆرىكى رەشى تۆخ. فاتى سام دەيگىرى. تەھا لە كاتىكدا كە بە پەرۆيەكى رەشى مەيلە و چەور پاكى دەكاتەوھە و دەستى پىا دىنى، دەلى:
 - ئافرەت مەترسە! زەمانەكەى خراپە. بۆ ئەوھى دەستمان بە كلاوھەكەى خۇمانەوھى ئەمەش پىويستە... وريا بە لاى كەس قسە نەكەى... حوكمەت بزانى سەرمان بەرباد دەچى!
 لە كاتى كار كردندا لە گەل خۇى ناىگىرپى، بەلام شەوانە لە گەل خۇى دەييا. جل و بەرگ دەگۆرپى و ئەوسا دەروا. ماوھەكە زوو زوو دەچىتە دەرى. فاتى ئىستازور لە جارار ورياترە. بە تەقەى دەرگا زياتر لە جارار رادەچلەكى. يەك دوو جار ئىستا كابرايەكى ريش سۆفىي تەسبىح بە دەست بە "ياللا يالا" گوتن لە گەل تەھا لە قادرمەكان وەسەر كەوتووه، كە سلاو دەكا دەلى "ئەسەلامو ەلەيكوم". دادەنىشى و پەيتا پەيتا تەسبىح دەگىرپى و كەمتر چاو

ھەلدە بېرى. زىمانى جۆرە يەكە. كوردى يەكى سەقەت كە ھەندىك لە وشە كانى يەكجار تۆخ و كوردانەن. زۆر بە گەرمى لە ئەحمەد دەپرسى و بە ماشالا گوتن يەك دوو سەرپەنجە لە گۆناكانى ئەحمەد دەداو ئەوسا دەچنە ئەو ديو. "وہ لاهی براژن كاك تەھا پياويكى زوور باشى. قەدرەش بزانى. زەحمەت كيش و كاسى. پياوى ئىنتۆر جاي بېھىشتى... ئىنشائەلا!"

تەھا ماوہ يەكە تراكتۆرەكەى وەك جارەن ناباتە دەرى و ناگىپرئى. ژيانى وەك جارەنە، بگرە تۆزىك باشتر. شەويكىان رووى لە فاتى ناو گوتى:

- براكەت باشى لى نالىن، نەسىحەتى بگە ئاگای لە خۆى بى!
- كى براى منى ھەيە؟ بى جايان كرد! دەستى چەورى خۆيانە بە سەرى براكەى مندا دەيسوون.

- من چاكەى ئەوم دەوى. كورپىكى باشە، بەلام ئاگای لە زىمانى خۆى نى، بە، چاكە و خراپەى خۆى لىك نادانەوہ... كورتانى لى خوار كردووہ و بە كەيفى خۆى دەزەرىنى. ئاوا بروا بۇ ئىمەش خراپە.
فاتى ھەلىدايە و بە گژ تەھادا چۆوہ.

لىدان و چەندىن جوئىنى رقاوى، جەستە و رۆحى فاتەيان گوشى. دواى ماوہ يەك كەمال سەردانى كردن. فاتى ھەموو شتىكى بۇ گىپرايەوہ. كەمال كە وەدەر كەوت بىرى مندالىي تەھای كردهوہ كە قەت لە گەل مندالىنى گەرەك تىكەل نەدەبوو.

- سىمبىل، خۆ تەھای زاوام دەناسى؟ ئەوئىش خۆى لى گۆريوين.
- نەگۆراوہ. كە مندال بوو، دوو قرانى و پىنج قرانى ھەلدەدا، ئىستاش كە گەورە بووہ شتى دىكە ھەلدەدا. نىچىرەكان ھەر ئەو نىچىرانەن!
- لە بىرت دى جارىكىان شەرت بوو لە گەلى؟
- ھەر وازى نەھىنا. لە جىياتى چاوى ھەلتۆقاوى، گارىكەى باوكمى پەنچەر كرد.

- بى بەزەيىيە. سەگ و ئىنسان پىكەو دەبەستى. رەنگە رقى مندالىشى
 قەت لە بىر نەچىتەوہ.
 - كەس لە بىرى ناچىتەوہ!

- ئەو نىرەكەرەى برات كە مندال بوو زور سەرى بە سەرى سمايىلەوہ بوو،
 كەچى ئىستا وانىيە.
 ئەوسا بە وردىنىيەوہ لە فاتەى رووانى. فاتى لە نىگای بىزار بوو. نىگاكانى
 خاوەن بروسكەيەكى نائاسايى بوون.
 - كاتىك تۆ لە سەر مال بووى، سمايىل زوو زوو دەھاتە سەردانتان؟
 بىستووہە حەزى لى دەكردى. گوايە كەمال زورى حەزى كردووہ شوو بەو
 بكەى.
 فاتى تەقىيەوہ:
 - تەنيا چەند جارىك هاتووہ. ئەويش شەوانە. قەت نە نىگای لە نىگام بىرئوہو،
 نە نىگام لە نىگای.
 تەھا بەزەى هاتى و لىفەكەى بە سەر خۇيدا دا.

- سمايىل كوژرا، بەو ھەتيوہى برات بلئى ورياي خوى بى! بۇنيان كردووہ،
 بەلام من نامەوئ بەلگەكانيان بخەمە بەر دەست!
 ئەوسا پىكەنىبوو.

پىدەكەنن. پىكەنن لە زامەكان دەئالين. زامەكان دەسووتين. گر دەگرن.
 گەرا دەكەن. گەراكان دەتەقن. قەلە رەشەكانى بازار ھەلدەفرن. ئاسمانى
 ژووورەكە رەنگى رەش و قاوہيى و زەردى گەنيو دەگرئ. ئازارەكان رى بە
 يەكتر نادەن. قەرەبالغىيەكى تۆخ، تۆختر لە بۇ شىي ئەو ژووورانەى كە قەت

ھەتاو بە خۇيانەو ھە نايىنن . پىكەنەنەكان پالىيان بە زامەكانەو ھە . نقورچيان لى دەگرن . تفيان لى دەكەن . تەفەكان زامەكان دەبەرژىتنن . تەفەكان تامى ليكى كەلبە دەدەن . بازارەكان دەنگيان لە لوورە دەچى . رەو ھە گورگن و لە نيچىرى خۇيان ئالاون . پىكەنەن شەرم ناکا . بۇ؟ نازانم . رەنگە زامەكان ئەو ھەندە دەميان كەردۆتەو ھە كە قور قوراچكەيان ديارە ، بۇيە بوونەتە مايەى گالته جارى . زام كە قور قوراچكەى دەركەوت ، لە مەرگ نزيك دەبيتەو ھە . زام بيئشكەى مەرگە . ئاى چەند دوورە دەستە ئەو ھەستەى كە ھەر ھەلئیدەداو ھەلئیدەدا ، سەر تا پا زايەلەى نەغمەكان بوو . زام لە ھەستەى خۆت بيزارت دەکا . ماندوويى . بوون لە خەيالدا . خەيال و خەيال . نوقم بوون و نوقم بوون . گەرپان و گەرپان . رۆيشتن تا ئەو پەرى سنوورەكانى بازار . چەندىن و چەندىن جار خويئندەو ھەى ئازار . ئازارىكى سرك . كىوى . دوورە دەستتەر لە ھەمەكان . كەچى ئەو ھەتا لە ناخدايە . ناخ ، گەرم گەرم . گەرمتر لە ناوكى ئاگر . دا خۆتەم زامانە دەتوانن دانىشتوانى ولاتى زەمەن بن ؟ لە كوئەو ھاتوون ؟ ھە ئيرەن يان ... ؟ چۆن ھاتوون ؟ بيگومان ئەو ريگايانەى پىيەدا ھاتوون ، لە ژير ھەنگاوەكانياندا سووتاون . چراكان دەكوژينەو ھە و ھەل دەبن . رۆژ سوورەو شەو سوور . سوورىي ناخى زام . پىكەنەن دەبى بە ژاوە ژاوە ، دەبى بە چرپە ، دەبى بە زرمەى پىو ھەدانى دەرگا ، دەبى بە نەعەرەتە ، دەبى بە قامچى ، دەبى بە ميز . ميز برينەكان دەشواتەو ھە . دەيانسووتىنى . دەيانبرژىتى . بۇنى ميز لە زامەكان و لە ھەناسە دەتالى . ژان ، بى كۆتايى . چەند دوورە دەستن ئەو رۆژانەى ھەستە بۇنى بە ھار و بۇنى ئاوى كانى دەدا . زام ، سووتىنەرە . ھەك ھەتاوى تيژ ، ميگرى ھەستە لە سەوزايى دەپووكىنيتەو ھە . بالندەكانى سۆز پەنا بۇ بنەدار و سىبەرى بەردەكان و گەونەكان دەبەن . گەر و ئەو ھەندە وشكە ، ئاواز و وشەى لە بىر دەچىتەو ھە . ئاوازەكان پەرتەوازە دەبن . لە يەكتەر نامۆ دەبن . دەلەمەى خوين وشك ھەلتاوتو ھە و لىوانى دوورىو ھەتەو ھە . چەند ئەستەمە بزواندى ئەندامىك ! ئەندام ؟ پەككوو ! پەنجەكان تەنيا لە ژير فشارى وزەى خەزىنە

کراوی عهسه به کانداه له رینه وه. په نجه کان پال به په که وه دده دن و لیک جودا ده بنه وه.

سماییل ته نیایه. هر ته نیا بوو. نه وه نده ته نیا بوو، له مهرگ نه تر سا! سماییل پیده که نی. ده گری. بو سماییل ... بو؟ سماییل سر هله ده بری "پنکه نینم به ماندوو بی نه وان دی و گریانی شم بو ناره زووه کانی تو به" سماییل زور پیده که نی، زوریش ده گریا. هه می شه وا بوو. نه وه تی دنیا دنیا به.

"سماییل لیم گه ری! خه وم دیت. ماندووم. نه وه نده ماندووم که خه وه له لئ گرتووم" به لام سماییل هر له گه لم دیت. دیت و دیت ... تا قولایی به کان. تا نه و جینگایه ی که ورسی به کان وازم لئ دینن. بزه ده مگری "باشه سماییل ... باشه تو برته وه. ئیستا باسی سرده می مندالیم بو بکه. نه و کاته ی که چواله ت ده فرؤشت، که پایزیش ده هات گویژت ده فرؤشت. راستی چواله تامی چی ده دا؟ نه ی گویژ؟" سماییل پیده که نی: "ئا ئا بیرم که وه ته وه ... نه فره ت له مردن که تامی چواله و گویژی پی له بیر کردووم" بیر ده کاته وه. زیاتر. زیاتر. کتوپر ده لئ: "تا که مال هاته وه بیرم ... چواله تامی شکوفه و گویژ تامی بارانی پایزه ی ده دا!". "نا نا، چواله تامی شکوفه ی نه ده دا. هیچ شتیک تامی شکوفه نادا" سماییل راده مینئ: "نه ی چی تامی شکوفه ده دا؟ له بیرته باسمن ده کرد؟" منیش له بیرم نه ماوه. کتوپر سماییل ده لئ: "ئا هاته وه بیرم، نیگای پشت په نجه ره که تامی شکوفه ی ده دا."

ده گریم. ئیستا فرمی سک، ناره قه و خوین ده سرپته وه. دلپه کان سویر و سوور هله ده گه ری. سماییل، سیمای لیل ده بی. ون ده بی، وه ک نه و به یانی به. وینه ی لیل و ونی سماییل زرمه ی دی. "سماییل جیم مه هیله! لیره زور ته نیام ... ته نیاتر له ته نیایی تو!" ده نگ ده بی به زایه له. زامه کان پینی پیده که نن، به لام ده نگ شهرم ناکا، تا دوا له ره ی خو ی له ژوره که دا خو ی ده نوینئ. "ماده رسه گ! خوو ئیسمائل کوشتی شو دی. هی تر ده وی ... نامی ترا!"

شارە مێروولە ی ژانەکان خۆ دەکەونەووە. چەند بێ بەزەیین و چۆن بە پەلەووە سەر جەستە ی دەکەون و داگیر ی دەکەن "نەفرەتتان لێ بیت مێروولە... مێروولەکان!"

"دایکم چەند رقی لە مێروولە بوو. هەمیشە پرتەو بۆلە ی دەهات. نەوت بەرگە ی نەدەگرت. چیمەنتۆش چاری نەدەکرد. مێروولەکان شوینیان دەگوێری. ئەم کون نا ئەو کون. مالی پر کون جی تەراتینی مێروولە یە."

"دایکم یان خەمی کچەکان و برا و ئامۆزاکە ی دەخوارد، یان خەمی من و مێروولەکان. هەمیشە دەیگوت، تۆش وەک ئەم مێرووانە سەر بە هەموو کونیکدا دەکەیت. خوا رحەم کا!"

"دایە! سمایل زۆر کور ی چاکە، زۆرم خۆش دەوی. حەز دەکەم چەم لە دەست بێ بۆ ی بکەم، بەلام هیچەم لە دەست نایە... هەمیشە لە روویدا هەست بە شەرمەزاری دەکەم."

دایکم دەیگوت: "تۆ پیاوی کەچی زۆر لە من دەچی!"

جاریکی دیکە دایکم گوتی: "رۆلە! تۆ حەجمینت نی یە. ئوقرەت نی یە. هەمیشە کەپر سەوز دەبی."

مێروولەکان ئەمجارە لە بنی پێووە دەست بە جوولە دەکەن. رەنگە قاچ نەبی، تەنیا هەستی قاچ بی. مێروولەکان دەلیی قەت وەرپس نابن. زستان بی خواردن هەل ناکەن.

"_ کاک... من زۆر تۆم خۆش دەوی. بۆیە حەز دەکەم ئازا بیت. لانی کەم بەشیک لەو شتانە ی کە باسی دەکەیت و برۆات پێیانە، بە کردەووە بیان نوینی.

- سەیر کە کەمال گیان! ئەو کردەوانە مەرگیان لێ دەبیتهووە. یان دەبی بکوژریم یان دەبی بکوژم. مەرگیش چارە سەری هیچ شتیک ناکا. بە سەر چوووە "کەم بژی و کەل بژی"، یان ئەووەی کە هەر بۆ خۆت بژی. گرنگ ئەووەیە کە بە حەقیقەت بگە ی. کە بە حەقیقەتیش گەیشتی، ئیتر بیر لەو دوو

قسە يە ناكەيتەوہ . ئەو دوو قسە يە حەقىقەت دەشپوئىنن . حەقىقەت لە سۆز بە دوورە .

- خاوەن کردەوہى خۆت بە نەك من!
 - كەواتە ئەمەش من ديارى دەكەم نەك تۆ، بەلام ئەوانەى ئەو قسانە دەكەن
 ھەميشە مەبەستيان رەچاوكردنى کردەوہى خۆيان بووہ .
 - ھەميشە رەشپىنى يەك بەرامبەر بە كەسانى وەك ئيمە لە ئارادا بووہ .
 - ئەوانەى كە زۆر بە ئاسانى مەرگ قەبول دەكەن ، جىگای دردۆنگىن . ھىچ
 شتتېك لە ژيان پىرۆزتر نى يە... خەلك ژيانيان خۆشتر دەوئ .
 - ئەى ئىنسان؟

- ئىنسان كە زىندووېت ئىنسانە . كەس لە سەر مافى مردوو ھەل نەدا .
 بۆتېكدانى قەبرستانەكان زۆر رەحەت دەتوانى دواى ماوہ يەك زۆر بەى
 دەنگەكان كۆ بكەيتەوہ ، بەلام بۆ تېكدانى شاروو گوند نە . مەگەر شارو
 گوندى باشتىرى تيا چى بكەيت ."
 سماييل ھەل تووتاووہ ، چىلكە لە خۆلى بەردەمى دەژەنى . سماييل ھەميشە
 وابوو ، كە بىرى دەكردەوہ لە خاكى دەروانى . دەيگوت ، ئاسمان بىر دەبەزىنى ،
 بەلام خاك بىر تىژ دەكا .

"سماييل خۆلى بەر دەمت بۆ من دەلئى چى ، چى پى يە؟"
 سماييل واز لە چىلكەكەى ناھىنى . زەمەن دەبى بە شىنى تۆخ . كۆترەكانى سەر
 گۆمەزەكەى گەرەكى خواروو ھەموويان بە يەكەوہ دەگمىنن . دواتر
 _____ دەن _____ ووكان

ھەلدەگرن و دەپەن . ئەوئەندەى دەبەن . تا لە چا ونى دەكەن . گۆمەزەكە
 نەماوہ ، بەلام گمەى كۆترە دەشتەكى يەكان ھەر دەنگ دەداتەوہ . كۆترەكان
 دەگەرئەنەوہ و ئەوسا سماييليان پى يە .

- سماييل وەلامم بەرەوہ!
 - خاك دەلئى سەرگەردانم .

بۇنى كۆتۈرى بىرژاۋ دى. كۆتۈرەكان بە شىشەۋە كراون. من برسېمە. سمايىل برسېيەتى. ھەموومان برسېن. دەممان ئاۋ دەكا. سەگى ناۋ كەلاۋەكەش بە مردوۋى دەمى ئاۋ دەكا. كۆتۈرەكان بە بىرژاۋ دەگمېن. تارمايى يەكى جاجم لە شانېش، لېكى سەر چەناگەي دەسرىتتەۋە و چاۋى لە سەر ناۋ قەدى چارشىۋىك مۇلەق دەبېت. چاۋم دەبىرژىتتەۋە. خويئە يان ئارەق؟ دايكم ھەر دوو دەستى لە سەر ئەژنۆى دادەنئى و دەلئى: "زۆرم رق لە باوكتە ... ھەر دەرەقەتى ئېمە دى!" فاتئى دەگرى و دەستى بە دەرەلېنگى پانتۆلەكەمەۋە دەگرى و دەلئى: "كاكە لە ناۋ بۇنى دەم و بۇنى تېژى ئارەقەي لەش و نەوت دا خنكاوم، فريام كەۋە!"

دوو دەست بەرزم دەكەنەۋە. ئەۋەندە بەرز، دەلئى قەت خاك نايىنمەۋە. "لە ھەۋادا دەمىنئىز؟" نازانم. ئەرى چى نازانم؟ پەككەۋ! مېشك كە ئازار و خەفەت دەۋرى بەدا، دەخەلفى. زەۋقى ھېچى نامېئى. رەنگە خوشكەكانم بن. ئەۋەنى بە يەكيان گۆرەۋى يەكانم دادەكەنئى و، يەكيان لاقم دەشىلئى و، يەكيان ھەر بە قوربانم دەبئى. غەرقى نېگايانم. لە دەرپاچە يەكى تېشكدا مەلە دەكەم. چەند پىكەنېنيان خۇشە! تامى سەرەتاي لاۋى دەدا.

خوشكەكانم زۆر لە من تەناترن. ئەۋەندە تەناتر، كە لە بېردا ناگونجئى. كەچى ئەۋان قەت بە قەدەر من ۋەرس نابن. سەرەداۋىكى خەيالپان بەسە بۇ ئەۋەى ژىانى رۆژانەيان تېئىدا نوقم بئى. من ۋا نېم. ھەموو خەيالى دىنيا بەشم ناكە. سمايىل دەلئى: "گارى، بەرى بە خەيالى من گرت، بەلام بەرى بە بېرم نەگرت."

- بۇيە نەترساي سمايىل، بۇيە.

- باۋكم فېرى كردم نەترسم. نەفرەتى باۋكم لە دايكم فېرى كردم كاتېك نەفرەت دەكەم دەبئى نەفرەت بكەم!

جەستەم بئى ئەۋەى خۇم بەۋى، دەرۋا. ھەۋا بېرىنەكانم فېنك دەكاتتەۋە. بېرىنەكان ھەناسە ھەلدەكېشن. ئاخەكان شۆر دەبنەۋە. لە گەل يەكتر

دەدوین. چەند سەیرە جەستەیی بێ زام! باوەگەورەم هیچ زامیکی لە سەر جەستە نەبوو، کەچی مرد. دواتر کە شۆردیان، گوتیان سکی چەند گری یەکی رەقی تێدا بوو. برینی ناووە.

لە پشت هەموو وینەکانەووە دووچاوی تر دەبینم. چاوەکان تاپۆن. نایەنوە بیرم. دوورە دەستن. دوورە دەستەرلە جەستەیی بێ زام. دەبێ تێتر بم. ئەگەر بتوانم پیلووە خومارەکانم هەل بینم، رەنگە بیاناسمەووە. پیلووەکان بە سەر گلێتەکاندا دەخشین و جیا نابنەووە. چاوەکان هەر لە نیو مژدان. مژ؟ پەلە پەلە، مژی تەنک دەشت و دەری داگرتوووە. کزەیی سەرمایەکی هەیه، بەلام ئیشتییای زۆیا ناکەیت. ئەو فینکی یە گری لەش دەبا و بە شاخ و دەشت و دەردا بلاوی دەکاتەووە.

- دەزانی کاک کاتیکی دەیکا بە مژ، زۆر لە بۆردوومان ناترسم.
 ئاواپی قەرەبالغە و ئیمەش لە قەرەگەکی دا پیاسە دەکەین .
 - وەک ئەووە وایە سەری خۆمان لە بن بەفر بنیین و...
 - تا تەبیعت قەرەبالغ تر بیت، مرۆ ئازاترە.

دەنگی فرۆکە ئاسمان دادەگری. ماوەیەکی لەووەپیش کاروانیکی سەربازی لێرەووە تێپەریووە و فرۆکەکان بۆ شوین هەلگرتنەووەیان هاتوون. سووریک و، دووھەم سوور ئیتر بۆردوومان. ئاواپی دەلەرزی. ئیمەیش لە گەلی، لە بن شیووەکەدا دەلەرینەووە. دواتر تەرمەکان لە بەر مزگەوتی ئاوایدا کۆ دەکەنەووە. دایکیکی و دوو مندال، لاویکی کە دەلیی سکی ماسیووە، لە گەل پیاویکی تەمەن مام ناوەندی بە نیو چاوانیکی گەرژەووە. پەلە مژیک دیت و بۆ ماوەیەکی مزگەوت و تەرمەکان دادەپۆشیت. لە نیو مژەکەدا لە گەل تەرمەکان هەست بە ئازایەتی و داسەکنان ناکەم. هەست دەکەم مژەکە بونی تەرم دەدا. مژەکە بۆ ماوەیەکی خەستەر دەبیتووە. دواتر سەیران دەبینم. لە نیو ژنانی شین گێردایە. ناگری. تەنیا دلسۆزیک بە ئەمەگە. چاوەکانی لە نیو مژدا زۆر تەرن. تەرتەر لە ئارەقەیی تەویل و خوینی مەیلە و مەییوی من.

ئەمەيە دوو چاۋى پىشت وئىنەكان!

دوو چاۋەكە، يان لە پىشت شووشەكانن ، يان لە سەر پىنپىلكانەكان . شووشە ... چاۋ . قادرمە ... چاۋ . كۆلان ... چاۋ . شووشە ... بىدەنگى . قادرمە ... بىدەنگى . كۆلان ... بىدەنگى . چاۋ ... بىدەنگى . ئەگەر ھەموو ئاشقەكان بدوئىن، دىنيا ئەۋەندە بىدەنگ نابى . بىدەنگى سەرچاۋەى كارەساتە . دە ئاشقانى جىھان بدوئىن! لە بىدەنگى، بىدەنگى دەيىتەۋە . توۋى چەكانتانى تىدا بچىنن! بىدەنگى، زەۋىيەكى بەرئاۋە، كەچى ھىچى تىدا نەچىندراۋە . سەيركەن! ھەورەكان چۆن لە رۇژئاۋاۋە پىچ و لوول دەخۇن و بەرەۋ ئىرە دەكشىن . بە شوئىن گەراكاندا دەگەرپىن . سەرەتا "با" بۇ پىرسىيار دەنئىرن . ئەگەر گەراى لى نەبوۋ، داناكەن . ئەۋەتا تەنبا چەند دلۇپە فرمىسكىك ھەلدەۋەرئىن و زەۋى ئەۋەندەى دىكە غەرقى ماتەم دەكەن . زەۋىش دەگرى و فرمىسكى گەردەلوول دەتكىنى .

ئەشقى ئەگەر لەگەل دلدار نەدوا، ئەۋجا لەگەل دەرەۋە دەدوئى . سەر دادەخا و ئەۋەى لە دللى داىە ھەلىدەرىئى . كە بۇ سمايىلت گىرپاىەۋە، سەرەتا تورە بوۋ بوۋ، بەلام دواتر ھىۋر بوۋبوۋەۋە . ئەۋەندە ھىۋر كە پىنكەنىبوۋ . ئەۋسا گوتبوۋى : نەكا ۋەك ئەۋەى من كوئىر بى و نەتزانىبى!

- بىدەنگى چەشنىكە لە كوئىرى . ئەگەر بدوئى، قسە خۇى رىنگاى خۇى دەكاتەۋە . باۋەگەۋرەم دەىگوت : " خەلك گەلىك زۇر بوۋن . كە خەلك زۇر دەبى شتومەكىش روۋ لە كەمى دەكا . ھەر بۇيە گرانى تا دى زۇرتەر دەبى . ئەۋسا برسئىتى لە چاۋ زەمانى ئىمەۋە زۇر زياتر دەبى . ئەۋەندە زياتر، مرۇ دەكەۋىتە ترسىكى گەۋرەۋە . "

- مەبەستت ئەۋەيە دەبى خۇشەۋىستى بكوژرى بۇ ئەۋەى حەشىمەت ئەۋەندەى دىكە زىاد نەكا؟

- ... نازانم. باۋەگەرەم تەنيا كاسىبى و مندالى زۆر خۇش دەۋىست.
- تىناگەم، مەبەستت ئەۋەيە ئەۋەي ئاشق بى رقى لە كاسىبى و مندال
دەيىتەۋە؟

سمايىل دەيگوت: "ئىمە و مانان ھەموو شتىكىمان پتر خەونە. خۇشەۋىستىمان
خەونە، شەرمان خەونە، رقىھەلگرتنمان خەونە ... مردنىشمان خەونە. ھەر
چەند ئەمە دەسكەۋىتىشى كەمە بەلام گەرەتەرىن لەزەتە!" جارىكى دىكە
ۋىبۋى: "ئەۋانەي بۇ داھاتوو شەر دەكەن، زۆر لە ئىستانيان دادەبىرىن. ئەمەش
خراپە، چونكە ھەر كە بە داھاتوو گەيشتن، دەبنەۋە بەو شتانەي كە دۋىنى لىي
دابرا بوون. خۇشەۋىستىش يەكىكە لەو شتانە."

يان: "گەر من لەجياتى تۆبم، رۆژىك دەچم لە دەرگاگەيان دەدەم، ھەر كە
دەرگەي كىردەۋە، بى راۋەستان دەلىم خۇشم دەۋىي! ئىتر چاۋەپروانى
ۋەلامىش نابم، رى و راست دەرۆم."

خەونەكان بە قەد بالاكەن. جىھانى بچووك خەونى بچووكە. بەلام خەون
خەونە، چ ھەموو جىھانت رۆژىك بىت، چ چەند ولات. خەونەكان بە قەدەر
يەك مەرۇف دەھەژىتىن. خەونى كەس، كت و مت لە خەونى كەسى دى ناچى.
خەونەكان ۋەك شوين پەنجەكان جىاۋازن. نىگايەك، حالەتېك، شەرمىك،
زامىك بەسە بۇ ئەۋەي خەون ھەلاۋىرى. كۆلان ئەشق دەكا بە ئەفسانە. گەر
كۆلان نەبى ئەۋ دەتوانى لە كۈبۈە تىپەرى؟ جادەكان دوورن و دوورە دەست.
ئاشق لەۋى لە قەرەبالغى داۋن دەبى. بەلام لىرە لە كۆلان، خۇبەتى، خۇي.
ھەموو شتىك ھەر بۇنى خۇي دەدا. ئەۋە نىيە سەيران مەست دەكا!
خوشكەكانى لە سەيران گەيشتوون. بچووكەكانى دەخەنېتەۋە و بە تان و
تەشەرەۋە لە گەلى دەدۋى. لە ناۋ چاۋان و مەكى سەيران دەپروانى و تىرقەي
پىكەنېنىك دەستى بۇ دەمى پەلكىش دەكا. سەيران تەنگە تاۋ دەبى، بەلام لە
دەرۋونەۋە ختووكەي دى. كە ھەست بگەي دوو چاۋ و دوو دەست و جووتە
لىۋېك چاۋەپروانە، چەند خۇشە! خۇشتر لە ھەنگۈينى چەندىن سالەي نىۋ

كونى تاشە بەردان. بى دەنگىي كەمال، سىماي بى دەنگى بە كۆلان بە خشىوہ. چى دىكە ژاۋە ژاۋى ژان و قىرۋەى مندالان نايەنە گۈيى سەيران. چەند سەيرە! سوور ھەلدە گەرىن و ھەنسكە ھەنسك دەيانگرى كەچى دەنگيان دەرنايە.

دەچى بەرامبەر بە وىنەكەى داىكى رادەوہستى. وىنەكە رەش و سىپىيە. روخسارىكى خىر، بە سەرپۇشەوہ. داىكى قەت گوارە و ئالتوونى لە خۇى نەدەدا. جارىك و تىبوۋى بە لاۋى لە خۇى داۋە، بەلام دواتر نە. باشە داىكى بۇ وا بە قايمى و رىك و پىكى سەرپۇشەكەى بە سەر و قز و گەردنيدا داۋە؟ تالە قزىك چىيە ديارنىيە، بەلەيەك لە پىستى گەردن چىيە بە دەرەوہ نىيە. ئا، رەنگە كاسە سەرى شلە و ئەگەر وا نەكا مىشكى دەتكىتەوہ. رەنگە ئەم وىنەيە، وىنەى دۋاى مردنەكەى بى! سەيران دەم دەبا و ماچى دەكا. "دايە لەوكاتەوہ تۆ جىت ھىشتىن، ئەمە يەكەم جارە بلىسەى گرپك لە خۇمدا ھەست پىدەكەم." داىكى ھىچ نالى. رەنگە ئەگەر زىندووش با، ھىچى نەدەگوت. بەلام كۋا كچ لای داىك دان بە ئەشقىدا دەنى؟ داىك گەر پىشى خۇش بى، كچ ھەر بى دەنگى لى دەكا.

كچ كە ئاشق دەبى، جەستەى دەئاوسى، دەكشى، حەز دەكا لە چۋار چىۋەى تەنگى جەل و بەرگەكانى رزگارى كا... جووتىوونىكى ئەبەدى لە گەل ھەوا. دەچىتە بەر ئاۋىنە و لە گەل جەستەى رووتى خۇى دەدۋى، لە گەل كۆلان دەدۋى، لە گەل پىپلىكانەكان دەدۋى. جەستەى چەند گەرمە! رىبۋارى كۆلانىش سەرمایەتى. سەرمای تەنبايى و سەرمای ترسى حەز تەنگيان پى ھەلچىنۋە. دەلەرزى و دىت و دەروا.

دىسان تىرقەى پىكەنپىك. ھەست دەكا خوشكە بچوۋكەكەى زۆر خزۆكە. ماسىيەكى خزۆكى نىۋ دەفرىكى ئاۋ! خۇى خزۆك نىيە مەندە و چەقىو. كەمال دەستى بۇ نابا، تەنيا چاۋى تى دەگرى. نىگای مەندى كەمال ئەوہندەى دىكە سەيران مەند دەكا. نىگای مەست. مەستىكى مەند. بە پىرەوہ چوون.

خولیاى نه وهى دهست بخاته نیو دهسته داكه وتووه كانی كه ماله وه و بیانگوشی و بیاننې به روومه تی خوږه وه. له بهر ئاویته كه دا سووكه سه مایه كی بو ده كا، وهك قورینگه ی نیو تاو.

سه یران كه بو یه كه م جار وه ره قه یه كی له پشت درگا كه ی خوږانه وه بینى، دلې داخوړپا. سه یریكي درگای ژووره وه و په نجره كانی كرد. كه سی لې نه بوو. هیواش دهستی دایه و هه لاته ژیرخانه كه. "بیگومان هی نه وه! باشه چوڼ وا ده بیت! ئه ی نه گهر باوكم زووتر له من نه ورو هاتیا به خواری؟" وه ره قه كه ی كرده وه. ئینسان سیحری سروشته و، سروشت سیحری ئینسانه. وشه كان دركه وتن، به لام تا ته واو نه یكړده وه، خو ی له خویندنه وه بووارد. چندین رهسته ی تایپ كراو و رهسته یه كی درشتیش له سه ره وه یان. سه ری سوړما خویندیه وه. وشه كان له چه شنیکى دیکه بوون. بو نی كه مالی لې نه ده هات! بیری نه و روژانه ی كه و ته وه كه دایكى تیدا كوژرا. بیری هه لیکو پته ر و ته قه و خوین... بیری فووه كانی باوكی. باشه بو؟ نازانې. پیچایه وه و خستیه بهر پشتینه كه ی.

گرمه ی به سامی ماشینه كان له ناو كولا ندا. راده وه ستن. ده پشكنن. ده پرسن. له پشت په نجره كه وه لیان ده روانې. "نه كا له م كاته دا بین و بیگرن!" راده چله كې. "نا نایگرن، رهنه هه ر لینی پرسن" كاغه زه كه در دینې و سه یری ده كاته وه. دهستی ده له رزی. كتوپر باوكی دپته ژوورې. په ره كه ی پی نشاردریته وه. باوكی دپته پی شه وه و، ده لې: "بیدرینه... بیسووتینه نه كا بین!" له درگا درې. به په له وه ره قه كه له كونی ئاوده ستې ده خا و، باوكیشی ده چپته خواری. سه یران له سه ر قادرمه كان راده وه ستې. سه یر ده كا. كچه كان هیشتا له خه وه لنه ستاون.

- حاجی مهربان! تو ریش سپی ئه م گه ره كه یت و پیاویكى به ئیمان و خواناسی. ببوره مواحیم بووین! چند پرسیاریکمان هه یه... ده كری بیلین

ها؟ خو عاجز نابی؟ هەر لهو کاتەدا چاوی بە سەیران دەکەوی. سەرنجی رادەکێشی.

- بەیانی زوو له پەنجەرەکەى خو تانەووە کەست نەدی لەم کۆلانیووە برۆا کەسیکی وا کە سەرنجی راکێشا بیست؟

دیسان له سەیران دەروانیتهووە. سەیران وەرژ دەبی. مۆن دەبی. دەیهووی برۆا، بەلام ناکرێ.

- بە خوا کورم چت عەرز کەم؟ نەو ئەللا! کەسم نەدیو...

پرسیارەکان درێژ دەبنەووە. زۆرتر له بیانووی مانەووە دەچن.

دواتر بە سوپاسەووە. سەیریکی دیکەى سەیران و خواحافیز.

چەند مانگ دوای کۆلانیکی واوەتر دەنگی تەقە هەستابوو و کەسیک بە نیوی

سماییل کوژرا بوو. دوای وتیان دووان بوونە. ئەو رۆژە بۆ چەند سەعات

هەموو گەرەک پڕ بوو له چە کدار و زۆر شوپینان پشکنی. تەرمەکەى

سماییلیان دایەووە بە باوکی. باوکی نەیدەزانی چۆن بۆ مزگەوتی بیا. زوو زوو

بەدەنگی نەوی دەیگوت: "ئەم هەتیووە توخمە سەگە شوپینی پارەکانی پێ

نەگوتووم. قرانم پێ نییە چۆنی بێم؟"

رۆژیکیان سماییل بە کەمالی گوتیوو: "باوکم وا دەزانی پارەى لێ دەشارمەووە.

خەلفاوە! نازانی هەر ئەوێهە کە دەیخۆین" وتوو بوویان: "دلی زۆر باشە، بە

خوا برا بە سەبرە." بەلام هەر کە بردیانە سەر تەرمەکەى، دواى قەیریکی لێ

رامان بە سەر گۆچانەکەیدا شوپر بووبوووەو. ئەوێهە شۆر، له گۆچانەکە

بچووکتەر. دەستی خستبوووە سەر کونی نیو چاوانی سماییل و بە لیو

چرچەکانی دەمی مژیوو. سماییل سڕ بوو. سارد سارد. باوکی گوتیوو:

"رۆلە! خەجالەتی دایکت بووم، رووسیای قیامت بووم!"

ئەو رۆژە سەیران زۆر ترسابوو. هەستی دەکرد، ئەو کەسەى دیکە کەمالە.

هەر چی پەرەکانی دەبینی، بیری ئەو دەکەوتەووە.

مژگەوت قەرەبالغ بوو. قەرەبالغییهکی بێ دەنگ. نه قورئانیان سەر خست و نه فاتیحە خۆنیان دانا. مەلای مژگەوت نەهات. مجیۆرە که نیگەران بوو. لەندکرۆزیریک دوورا و دووری دەرگای مژگەوتە که وەستابوو بە وردی دەیانروانی بە خەلک. وینەیان دەگرت. مژگەوت ئەو قەرەبالغییهی نەما. وتیان دەبێ شەو بنیژرێ. شەو؟ چۆن دەبێ؟ ناشتیا. ناشتیکی بێ دەنگ. تەنیا دەنگی خەشەخشی سینگی باوکی سمایل دەهات.

باشە بۆ سمایلی نەدەناسی؟ بێگومان بینی بووی. دەیانگوت چاوەرەشینی ریش تەنک بوو. خۆین شیرین و رۆح سووک. هەر حەزت دەکرد شتی لا بکری. بەلام مەخابن جگە لە تەماتە و سەوزە و یەک دوو جۆر میوه هیچی دیکە ی نەبوو!

نەدەهاتەووە بیرى. لە مەیدانەکی خوارەووە بوو. خوار مژگەوتی جامعە. خوشکە بچوووەکی گوتی: "ئەها چەند روو خۆش بوو! کچی ئەها ئەو جارە ی ئەو پاکە تە تەماتە ی تێ کردبوو تەقی و تەماتەکان بلأو بوونەو!" هاتەووە بیرى، نیگای بۆ سەیران زۆر میهرەبان بوو. نیگای قسە ی تیا بوو. لەو قسانە ی که قەت ناگوترین.

چی بلی؟ چی بکا؟ دەگەرپتەووە و دەیهوی ئەحمەد لە ئامیز گری. سیمای لە خەودا ئەوئەندە پاک و بێگەرد و هیمنە، که بەرەو دوا دەیگەرپتتەووە. بە هەر دوو دەستی دەم و چاوی دادەپۆشی. شەونم خەریکە لە دایک دەبێ. بارانەکان رادەووەستن و ئاوی میگرەکان پتر لە رەگەکان دەئالین. شەونم تەنیا بە. شەونمەکان تەنیا. بۆن و بەرامە ی لە دایک بوونیکى دیکە یان پیۆه یە. چ لە دایک بوونیک؟ هەر چی بیت، ئەحمەد ئارام بۆتەووە، مەمکی خەیاڵی دەمژێ.

چەند شىيرىنە! مەمكى دەردە ھېتى و بە لىۋى ئەحمەدىيە دەنى. لىۋى ئەحمەد دەتوانى سوكنايى پى بېخىشەت! لە مەمكەۋە ژيان دەتكى. ئەحمەد لىۋىكى بۇ ھەلدە قىچىتى و نوزە نوزىكى دەكات. ناىخوات. خەو خۇشترە. بخەۋىت، ئەۋەندە بخەۋىت كە كاتى ھەستايەت ھەموو شىتىكى ئەو دىيايە گۇرا بىت. تەھا پىر بوۋىت و لە گۇشەى مال كەوتىت و بۇ لىۋانىك ئاۋ موحتاج بىت ... ئەحمەد گەۋرە بوۋىت و دايكى چ بلى بۇى بكات. ئەى ھەمىد! ھەمىدەش بە تەسىيەكەى و لە كاتىكدا مىلى بە لايەكدا دەخا، لە نىۋ دوكانەكەدا ھەر چاۋەرۋانى فاتى بىت، بەلام خۇ تا ئەو كاتە پىر دەبى، ۋەك تەھا، بەلام فاتى ھەر بە لاۋى ئەۋى دەۋى. نا نا! نابى ھەمىد پىر بى. خۇى پىر بى قەى ناك، بەلام ھەمىد ئەبەد. ھەمىد پىر بى، خۇبىشى پىر دەبى و خۇشەۋىستىيەكەشىان پىردەبى.

ژوۋرەكە ئەۋەندە بى دەنگە كە ھەست بە فىكەيەكى بەردەۋام و كز دەكا. كەۋاتە بىدەنگى ھەر نىيە. ئەگەر ھەموو دىيا خامۇش بىت، ئەۋسا ئەم دەنگە ھەموو كەس دەبىستى. ئەم دەنگە خۇى لە ھەموو شوپىنى ھەشارداۋە، لە پشت ئەستىرەكان... لە پشت دەرگاكان... لە نىۋ باغەكان... فىكەيەكى ئەبەدى كە رەنگە ھى خوا بىت. فىكەى كۆ كردنەۋە و رىك خستنى كاينات بە مەبەستى. كەۋاتە ئەمەيە پەيامى ئەزەلى و ئەبەدى. ھەر گوىيەك ئەم پەيامەى خويىندەۋە، دەبى بە پەيامبەر. كىتتەكەى و قسەكانى دەمىننەۋە، رى دەكەن. دەمىننەۋە بۇ ئەۋى مژدەى نەۋەيەكى دىكە و خەۋىتىكى دىكە بدەن. زرمەى ھەنگاۋى سەر قادرمەكان تەۋاۋ بوۋە، دەنگى ھەنگاۋى سەر موزائىكەكانى ھوشە دى. دەنگى وىك كەۋتىنى قوفل و تەنەكە و ئەۋسا دەنگى دەرگای دەرئى. دەنگى سەر موزائىكەكان بەرەۋ دەرگای ھوشى دەكشى. قوفل و كلىل ئاۋىزنى ھەلقەى ژەنگاۋى بىن. فاتى بە پەلە رادەكاتە خوارى و بى ئەۋەى سەرنجى دەرگای ھوشەكە بدات، بەرەۋ دوكانەكە دەچى. ھەمىد، رەنگ ھەلبىزكاۋ، نە تەسىيەكەى پىيە و نەگەردنى

دەشكىننىتتەو. بە پەلە پارەكە دەردىننى و بە ھىنواشى پىنى دەلنى: "دەنگە دەنگ مەكە!" ھەمىدېش دەلنى: "باشتر نەبوو وەك كرىرىك ھەر لە سەرەتاوہ منت بناساندايە؟" فاتى دەلنى: "خۆت داشارە!... ئىستا نا... كە چووينە سەرى!" دووكانەكە دادەخا و بەرەو دەرگای ھەوشە دەچى. تەھا دەرگاكە دادەخا دەلنى:

- سەگباب. ھالى نابى! دەلېم خراب بوو، ھەر دەلنى باوكم وتوويەتى بە پەلەين و پىويستمانە. سەگبابى دەس رەش... زەرەرى لىداوم و بە تەمايە زىاترم زەرەرى لى بدا...

- ئەوہ تا پارەكەم بۇ ھىنايت... ھەمووى ھەر ئەوہندەيە... بىگرە!
پارەكە بە شىواوى لە مەشتى دايە و لە نىوان پەنجەكانىوہ بە شىپىرئوى سەريان دەرھىناوہ. توورەكەيەكى بچووكىش پىرە لە وردە. دەستى دەلەرزى. تەھا لە دەستىوہ بۇ نىو چاوانى دەروانى، لەويوہ بۇ گەردن و سىنەي. نىزىك قولايى گەردنى، پەلەيەكى سوورە. "خۆ بۇ خۇي نەيگەستوہ. سەرەتا ئا، بەلام ئىستا نا." "ھەلبەت ئەو قەت منى نەگەست" پىر بەمەشتى قىزى دەگرى. دەنەرىننى:

- خەيانەتم پى دەكەي قەجەي سەلئە!
تا ھىزى تىايە شەقىكى تى ھەلدەداو لە پەوروو دەيخا. ديسان قىزى دەگرىتتەوہ و بەرە و قادرمەكان راي دەكىشى. راي دەكىشى و دەنەرىننى و جوين دەدا. شىن و سوور ھەلگەراوہ. قەراغ لىوہكانى دوو پەلەي سىپىيە. وەك چۆرى شىر. فاتى لە تاو ئانى سەرى، ئازارى شەقەكەي لە بىر چووہتەوہ. شەقەكە رەقايى رانى گرت. ئەحمەد لە خەو رادەچلەكى و دەگرى. فاتى نە دەگرى و نە دەلوورننى. تا بۆي بگرى لە گەل تەھا دەروا، بەلام قاچىكى لە گەلى نايە. ئانى تەوقى سەرى بىرستى لى بىرپوہ و ناھىلى رى بكا. لە بىرىتەي ھىشتا زۆر مندال بوو كە باوكى بە شوولە تەرى تا تىوانى لىنى دا. گوناحى ئەوہ بوو كە لە ھەوشى وەك جارەن مېزى كىردبوو. مالە دراوسىيەكىش بە سەر ھەوشەكەدا دەيروانى و فاتىش ئىتر وەك جارەن مندال نەبوو. لە تاو ئان لە باوكى ئالا بوو. بەلام

باوکی پەکی نەدەکەوت. رۆحی نەدەبزوت. بە سەریا دەچەمایەووە. لە گەڵ
 لێدانی هەر شوولیک نرکەپەکی لێو دەهات. فاتئێ چەند رۆژ لە جینگادا کەوت.
 دایکی لە هەر کاتیکی دیکە زیاتر گریا. کەمال، حەفتەپەک دەرسی بۆ
 نەخویندرا، هەر بۆیە مامۆستا لێی دابوو. فاتئێ قاچی لە سەر قادر مەکان گیر
 نەدەبوو. دەخزا و دیسان هەل دەزناپەووە. سەری گری تئێ بەر بووبوو. پێستی
 سەری دەسووتا و دەسووتا، سووتانیکی بئێ کۆتایی. ناو سەری زۆپا پەک بوو کە
 لە دوو کونی چاوی یەووە گەرە سوورەکان دیار بوون. چ سووریکی بە سام!
 سوور وەک ژانیکی رووت.

"بابە لێم مەدە! تکایە... بابە گۆم خوارد! ئێتر قەت لە حەوشە مێزناکەم... بابە
 ... بابە گیان!"

دوو رۆژ دواتر باوکی چوو بوووە سەر جینگای فاتئێ. دواتر چوو بوووە ژوو رەکەکی
 خۆی و گریابوو. تەنیا دایکیان پێی زانی.
 گوێی لە دەنگی ئەحمەد بوو. "ئێستا حەتم شین هەلگەراو، گەشکە نە یگری!
 ... ئەحمەد گیان با باوکت بەرمدا دیمە لات!"

دیسان دەنگی ئەحمەد ون دەبوووەووە. دەنگی ئەحمەد زەنگۆلەیی بەرخۆلە بوو
 لە نیو بۆرە بۆری گاگەلدا. دەبیسترا و نەدەبیسترا. بەلام فاتئێ دەنگی دەبینی.
 دەنگی پەلەپەکی ئاسمان بوو لە ئاسمانی هەوریدا.

"ئێستا دیم رۆلە! ئێستا دیم... بمبورو... خەجالەتت خۆم!"
 کە منداڵ بوو، کاتیک کایەیی بوو کێتیی دەکرد، زیاتر لە هاووەلەکانی بوو کەکی
 دەدواند. قسە و قسە و قسە. بوو کەکی دەبووایە هاروهای نەکا، دەست لە
 سەماوەر و پیاڵە نەدا، ئاو نەرژینیی، دەبوایە مالهەکی خاوین بکردایەووە، ئەگەر
 بەقسەشی نەکردایە قەت لێی نەدەدا، بەلام زۆری لئێ توو پرە دەبوو. لە
 توو پرەیش دا زۆری لە گەڵ دەدا. تا بوو کەکی نەگریایە، ئاشتی نەدەکردەووە.
 ئەگەر دەست یان لاقیکی بوو کەکی دەربھاتایە، بەهەلەداوان دەچوو لە
 دایکی و بەگریانەووە داوای چاک کردنەووەی دەکرد. جارێکیان دەستی خۆی

له جی چوو، ئیتر زیاتر له جاران بووکه کهی به خۆیهوه دهگوشی و بهلینیدا که قهت نههیلای دهستی دهبریت!

کهیشتنه ئه و ژوروهی ئهحمه دی لای بوو. لهوێ زایلهی گریانی ئهحمه د رووتتر بوو. فاتمی چهند جار خۆی راپسکاند، بۆ ئهوهی بگاته ئهحمه د. ههستی دهکرد چاوی باش نابینی. چاوهکانی دوو پۆلوه ئاگر بوون. ئاگر دهبینی؟ ئاگر نابینی. ئاگر ریگا روون دهکاتهوه. ئاگر بهشیکه له بینین. ئاگر لهمپهری بینین، دهسووتینی. ئهوانه که بۆ پشکنین و ناسینی غار و ئهشکهوتهکان دهچن، مهشغلهیان پێیه، ئهوانه بۆ دۆزینهوهی ون بووهکانیان دهشتهکان دهگهرین، مهشغلهیان پێیه. بۆ ههر شوینیک دهچی ئاگر له بیر مهکه! یان دهبی به دهستهوه بی، یان دهبی له دهروونتا بی! بهلام بۆ ئه شوینانهی که رووناکن و دهیانناسی، ئاگر مهبه! ئاگر بارت قورس دهکاو خۆت دهسووتینی! ئاگر چهز له شوینه رووناکهکان ناکا. ئاگر له شوینه تاریکهکاندا ئاگره.

ئهحمه د پێویستی بهو پۆلوانه ههیه. ئهوه نییه بۆیان دهگری! ئهحمه د پێویستی بهو ئاگره ههیه که گهرمی دهکاتهوه و شیری دهداتی. تهها قژکیشی ژوروهکهی دیکه دهکا. دهرگای بۆفییه که دهکاتهوه و، به شهقیک له گریژنهی دهباو، دهیشکینی. چوارده خۆره که دهردینی. دیسان بهرهو ههوشه فاتمی دهباتهوه. ههر له سه ریه کهم قادرمهوه بهشقه گلۆری دهکاتهوه.

همهید گویی له ههموو شتیکی بوو. ماوهیهک راههستا. ئهوسا که دهنگی تهها دوور کهوتهوه، به شقه کهوته گیانی دهرگای دوکانه که. چار نهبوو. له ههر حالدا دهروه لهو دوکانه تاریکه که تهنا له چهند شوینی بچوکی شپانهی دهرگا کهوه رووناکی دههاته ژوروی، باشتر بوو. له ژاوه ژاودا چاوت بینی باشتره. لهو پهری مهترسیدا به، بهلام له فهزای ئازاددا به. فهزای ئازاد ورهت وه بهر دهئی. ئازات دهکا. تا چاو بر دهکا دهتوانی هی تو بی. هی تو بی بۆ ئهوهی به کهیفی خۆت ههنگاوی تی بهاوی. جا چ بهرهو دوا چ بهرهو پیش.

فەزاي كراوه مەترسى بچووك دەكاتەووه. مەترسى ناتوانى ھەموو دنيا بى، مەترسى بەشىكە لە دنيا.

دەرگا دەشكى. ئالقه پىزەكە خۇ رادە گرى، بەلام تەنەكەكە ھەلكەندراوه. ئەم لەقە نا ئەوى دىكە دەرگا لەت و پەت كراوهكە دەر دەپەرىنى. دیتە دەرەووه. چاوه كانى سەربانى زياديان كرووه. چاوه كانى ئىستا درشتترن لە چاوه كانى نىو سەعات لەووه پىش. فرىاي فاتى بگەوى يان فرىاي خوى؟ ھەموو شتىك ئاشكرا بووه. ئەم لەم بەر جامخانى و تەھا لەو بەر جامخانى روو بە روو دەبنەووه. فاتى لە نىو قەدى قادرمەكان دەئالینى. ئەوئەندە شپىزەو قژ ئا لۆزكاو و دەم و لوت خویناوى. دەنگى ئەحمەد بەگورترە، ئەوئەندە بەگور كە ھەمىد نەفرەت لە خوى دەكا. تەھا جەستەى كراوه تەووه و روحي گوشراوه. چوارده خۆرەكە ھەلدەبەرى، رىك لە سەر ناو چاوانى. دەنگى شتىك دىت. تەسبىجەكەى ھەمىدە لە دەستى كەوتۆتە خوارى. ھەمىد پى سەیرە. باشە كەى تەسبىجەكەى لە گىرفانى دەرھىناوہ؟ تەھا، سەیرىكى تەسبىجەكە دەكا. سوورىكى دەنك وردى درىژ. تەھا دەستى بە دەمانچەكەووه دەلەرزى. رامان، رامان و رامان. ئەم دەمانچەى قەرار و ابوو روو بە رووى سمايل و كەمال و ئەوانى دىكە بىتەووه. لەو پەرى رقەووه، تەھا تەواو داھىزرا. خۆین بلى چۆن بى؟ ئىنسان بلى چۆن بكوژرى؟ چۆن دەمرى؟ روچ ترسناكە. جا وەرە لە جەستە بىتە دەرى و لەم ھوشەووه بەرەو ئاسمان بەرز بىتەووه.

فاتى چاوى لى بە. دەپەوى شتىك بلى يان شتىك بكا. گلور دەبىتەووه و گوللە لە چوارده خۆرەكە دەر دەچى.

لە بىر تە ھەمىد، زوو زوو لە مال دەر دەچووى! لە ھەموو شتىك وەرەز بووى. پاشەبەرەى مال بوويت. باوكت بە سەر داىكتا دەبىنەپراندى، داىكت بە سەر باوكتا دەبىنەپراندى، براكانت بە سەر يەكتردا و بە سەر داىك و باوكتا دەبىنەپراندى، باوكت و داىكىشت بە سەر ئەواندا. باوكت كە زور رقى ھەلدەستا يان كە

نەيدەتوانى بە قازانجى خۇي شەرەكان لە گەل دايكت بە ئەنجام بگەيەنئى، دەچوو دەيخواردەو. دەيخواردەو و شەو درەنگان دەهاتەو و كەلەلا بۆي دەكەوت. دايكىشت كە نەي دەتوانى بە تەواوى خۇي بە سەر باوكتدا خالى بكاتەو، لە گەل دراوسىكان دەيكرده شەر. سەرى لە پەنجەرەكە دەهينايە دەرەو و تا دەيتوانى جنيوى دەدا. باوكت بەرە بەرە وەرز بوو، ئيتەر وازى هينا. ئيتەر چاوەكانى زياتر لە جارن خۇمار بوون. بیدەنگ هەموو شتيكى تەحەموول كرد. ئەگەر زۇر زۇر رقى هەلستا، دەنگى هەلدەبرى، بەلام خيرا وە كۆكە دەكەوت، ئەوسا ئيتەر قسەكانى دايكت لە كۆكەكانى دا ون دەبوون. لە بىر تە حەمىدا! ها؟ هەميشە ليدراو و چاوە بە فرميسك لە گۆشەى مالدا دەكەوتى. فرميسكە كانىشت لە ئاميزى شيتە شيتەكانى دايكتدا وشك دەكردهو. جاريكيان چوو بووويت لە دووكانىك شت بكرىت، پياو و ژنيك لە گەل مندالەكەيان لەوئى بوون. مندالەكەيان لە سەر هيچ شتيك ساغ نەدەبوو. گرۆي دەگرت. لاي خۆت دەتگوت ئىستا نا ئىستا لىي دەدەن. لىيان نەدا. كە هاتى يەو و وردتر لە دايكت روانى. ويستت پرسىار بگەيت. پرسىار لە يەكەم هەلادا بزر بوو. لە بىر تە! جوان لە بىر تە، چونكە ژيانت خەريكە دەبى بە بىرەوهرى، بىرەوهرى يەكى تۆخ. بىرەوهرى يەك كە لە خالىك دا رادەوهرى. ئەو تە، خالەكە ئىستا. ئىستا دوا لاپەرە هەلدەدرىتەو و بە شوينيدا بەرگەكەى دادەدرىتەو. دادەدرىتەو بۆ ئەوهرى بىرەوهرى يەكى ديكە بيتە جىي. دايكت سپى و قەلەوو قزلول، ئەگەر لە ولاتىكى خوا پىنداو بووايە بىنگومان دەبوو بە سەركرده يەكى لىهاتوو، لەو سەركردانهى كە تەنيا بىر لە بەرپوهرى بردن و راپەراندنى برىارەكانى خۇيان دەكەنەو.

"- بۆ سەركردهى ديكەو لە بابەتى ديكە، جگە لەمەى باسى دەكەى هەيە؟

- پىت وايە نىيە؟

- سەركرده بۆيە سەركردهيە، چونكە لە سەرەتاو بە قسەى خۇي كردو و

شوین قسەى خۇي كەوتوو.

- سەرکردەش هەیه بۆیە سەرکردەیه، چونکە تەنیا خاوەن قەسە ی سەرکردەکە ی پێشووه... سەرکردە لە ژێرەوه بە وردی گۆی لە هەموو قەسەکان دەگرێ و هەر لەو قەسە شتیکی بۆ خۆی ساغ دەکاتەوه، بەلام دواتر بە ئاشکرا دەست دەکا بە قەسە وتن و گالته پێ کردن بە خاوەن قەسەکان و ، تەنانەت لە نیو بردنیشیان. سەرکردە یان قەسە دەوی یان خاوەن قەسە، قەت هەردووکیانی پێکەوه ناوی!"

باوکت باریکەلەیه و رەشتالەیهکی شیواو، سەر پووتاو و نەختیک کۆم. ژێر چاوانی گریی کردوو و، هەمیشە چەند پاکەت جگەرە لە گرافیتی. ئەویش ئەگەر لە بنەمالەیهکی ناوداری سیاسی بژیایە، دەبوو بەو سەرکردانە ی که هەمیشە لە هەلبژاردنەکاندا دە ی دۆزینن. ئەو سەرکردانە ی که هەمیشە پێیان وایە ئەم جارە نا ئەو جارە ی دیکە دەیبەنەوه، بەلام لە راستیدا تەنیا سەرکەوتنی رەقیبەکه یان دەرازینەوه. سەرئەنجام رۆژیک تێدەگەن سەرکەوتنیک لە گۆریدا نی ی و، ژیان تەنیا خۆ ماندووکردن بوو و بەس. ئیتر مل دەدەنە قەدەر و بە کاویژ کردنەوه ی رابوردوو لە دەروونیاندا دل خۆش دەکەن. "قە ی چ دەکا! با سەرکەوتنیک لە گۆریدا نەبی. ئە ی ئەوه نی یە هەموو دەمرین، دۆرا و دەمری... براوه دەمری... گەنگ ئەوه یە مهودایەک هەبی بۆ خۆ پێشاندان. گۆی نەدەیتی... دایکی مندالان دەمری و منیش دەمرم... رۆح لە جیهانی ئەفسانەیی دا نوقم دەبی... مرۆف خۆرەکان دین دەبیەن... سەرکردە لەو ی تەنیا ترە لە هەموو کاتیکی دیکە ی... ئیمە باشتین، لەو ی لیرە تەنیا تر ناین، هەر ئەوه دەبین که هەین... حەمید رۆلە جگەرەم لی براوه بە سەید بلی دوو پاکەتم بۆ بنێری، دوا یی پارەکە ی دەدەمی..."

براکانت رەشتالە و کەلەگەت و لوت پانن. نارواننە هیچ شتیکی، بەلام که روانیان، نیگیان لە سەری چەق دەبەستی، وهک بیانەوی راوی کەن. شەرانین. دووکانی چاکردنەوه و بە کریدانی پاسکیل و ماتۆریان هەیه. دەم شر و دەنگ زلن. مندال و گەنجی ئەو شارەیان تی دەوروکی. پیت وایە زۆر

دەولەمەندن، بەلام دەولەمەند نین. دووکانەکیان باش دەگەڕێ. کەس نازانی ئەو هەموو پارەیه چ لێدەکەن. جارێکیان لە بەر دووکان بوو بە شەڕێکی گەورە. چەند کەس تەپیان دایە سەر هەردووکیان و هەرایەک ساز بوو ئەو سەری دیار نەبێ. هەموو بریندار و کەلەلا. دووکان زەرەری زۆری لێ کەوت. کار کیشرایە شارەبانی. بە هاتوو چۆیەکی زۆر و دانی بەرتیل و وەنیو کەوتنی پیاو ماقولان، کیشەکە دوایی هات. دوایی زانیت لە سەر مندالیک بوو. مندالەکە تەقەلی خواردبوو. باوکت نەچوو بە لای کیشەکەدا. دایکت شەڕێکی گەورە پێ فرۆشت. باوکت حەزی دەکرد پینی پینکەنێ، بەلام تا دەهات مۆتەر دەبوو. دایکت لە بەردەمی شارەبانیشدا کردیە هەلایەکی گەورە. چارشیوی لیک گریدرابوو، داوای ئازاد کردنی پالەوانە جگەرگۆشەکانی دەکرد. براکانیش ئەگەر لە ولاتیکی خوا پیناودا ژیاوان، دەبوون بە پالەوانی وەرزش. لەو پالەوانانە ی که لە سەر شاشە ی تەلەفزیۆن ئەواندە قورس دەروانە کامیرا، دەلێی وتووێژ کەرەکیان لە بیر کردوو.

تۆ لە هەموو ئەمانە وەرپس بوویت.

مندال بوویت، رۆژیک براگەرە کەت هات، پیش خۆی دایت و بردتیه دووکان. پینی گوتی: "ئەم هاوینە لێرە ی، کار دەکە ی، تینگە یشتی!" تینگە یشتی. دووکانەکە لە پشتهووە عەماریکی هەبوو، پر بوو لە لەت و پەتی ماتۆر و پاسکیل و هەندیک کەل و پەلی دیکە. شوپینیکی بچووکی بە دیواریکی تاک خشتی لێ بر درابوو، لەجیاتی دەرگا پەردە یەکی پتووە بوو. کاتیک یەکیک لە براکان یان هەردووکیان لە گەل مشتەری بەک دەچوونە عەمارەکە بە تۆیان دەگوت کە ئاگات لە دووکانەکە بی. ئەگەر شتیک بدزرایە، شار بەدەر دەکرایت! نیوەرۆبەکی گەرمی هاوینە. تەنیا براگەرە کەت لە دووکان بوو. مندالیک تەمەن هەشت نۆ سالان هات. دەستی برد بۆ گیرفانی پینج قرانی دەرھینا و گوتی: "پاسکیل بە کرێ بدەری!" جووتیک کالە ی قایش و سەڕیکی چلکنی هەبوو. پاسکیلەکە ی برد و هاتەووە. دە دەقە یەکی پینچوو. کە هاتەووە ئاوتنەکە

و دوو ته لى ته گه ره کانی شکانډبوو. هه ست به تاوانیکى گه وره کردن، چاوانى پى چکوله کردبوون. شانى داهیزرا بوون. پانتوله که ی ته پ و توزاوی و دراو و نه نیشکشی بریندار بوو بوو. کاکت نه راندی. مشتهری به که نه وندهدی دیکه کز بوو. چاوی فرمیسکی تیزا. کاکت تاوریکی لى دایته وه و بو ماله وهی نارديه وه. وتى برؤ بزانه ناسر بو نه هاتؤ ته وه. چوویت و هاتیتته وه. دووکان چؤل بوو. کاکت له چایخانه که ی نه و به ریش نه بوو سهرت کیشایه عه مباره که. دهنگیک هات، دهنگی گریان و هه نسکه هه نسک. ترسایت. ترسیکی زور "دز نه بی!" ویستت هاوار که ی، به لام شتیک بهر بینگی گرتی. "دز و گریان؟" دیسان سهرت کیشایه وه ژووره وه. بی سرته و چپه نارام نارام له به شه بر دراوه که چوویتته پیشه وه. گریان و هه نسکه هه نسک زولالتر ده بوون. قاچت له شتیک گیرا. دهنگ. به لام دهنگی پشت پرده که نه برآ. نزیک تر که ویتته وه. له درزی نیوان پرده که و دیواره که وه روانیت. دهنگی گریان بهرتر بووه و کاکت به دهست ده می گرت. ته خته ی ژیر پنی منداله که زیاتر جیره جیری پى که وت. سمت و پشت رانی کاکت چند رهش و تووکن بوون! نارقه نیشته نیو چاوانت. هه ستت ده کرد ئیستا نا ئیستا ده خنکی. ترسیکی گه وره، گه وره تر له دلت داگیری کردی. هه لاتی. هه لاتی و هه لاتی. با فرمیسکه کانتی ده برد و نه تده زانی له کوئ هه لیان ده وه رینی. گه یشیتته وه ماله وه. خوت به ژیرخانه که دا کرد. گریان. شه و کاکت هاته وه و زلله یه کی وه های لیدای که چرکه یه ک له بن ملته وه هات. له و روژه وه گری ملت ده ته قینی.

تو له هه موو نه مانه وه پرس بووی، به لام له مل شکانه وهت نا. دهروونتى نارام ده کرده وه، به لام نارام به خستر له وه هی چند سال دواتر بوو. نه و روژه ی که له و کولانه تیپهریت و چاوانی فاتیت له پشت په نجره که یانه وه بینی بوو. فاتى مهنده تری کردی. بالات کیشابوو، له براکانت ده کرد. بالات به قهه بالای نه وان

و سىمىلت وەك ئەوان رەشى قەترانى. خەلك خۇشيان دەويستى. لە براكانت دەچووى، كەچى وەك ئەوان نەبووى.

- بەخوئا ئەمەيان فەرقى زۆرە.

- گيا لە سەر بنجى خۇى شىن دەيىتەوہ.

- تايەھى ئەحە رەش و پياوچاكى! جوان لىيان ورد بنەوہ، دەلئى سىويكە كراوہ بە سئ لەتەوہ.

بالاي ئەوانىشت برى. مەندىت براكانتى ھىور دەكردەوہ. كە سەپريان دەكردى ھەندىك سەريان بۇ ھەلدەبرى. ئىتر گورەگورى جاران نەما.

فاتى چاوانى مەند بوو. تۆش جىھانىكى مەندت دەويست، بۇ ئەوہى پەناى بۇ بەھى. ھەموو كەس پەنايەكى دەوئ. يەك، تاكە كەسىكى بى ناو و نىشانى بۇ پەنا بەسە، يەكى تر لە دەزگايەك دەگەرئ. يەك لە دەروونى خۇيدا پەناكە دەيىنئەوہ و يەك لە ون كەردنى خۇيدا. پەنا، لانى كەم بۇ ماوہ يەكيش بىت لە تەنپايى خۆت دەربازت دەكا. بەلام ئەگەر پەناكەت بىرا، تەنپايى يەكەت كوشەندەتر دەبئ. دەلئىن، پەناى خۆت لە خۆتا بدۆزەوہ، چونكە قەت خۆت لە خۆت ناكەرئ. پەنا دەرەكان، پەنان، بەلام نەك ھەمىشە. تۇ دەبئ بىانكەھى بە بەشىك لە دەروونت. وا كە ئەگەر رمان، ئەوہى كە بەر تۇ كەوتووہ نەرمئ...

يان ھىواشتەر برمئ. رمانى ھىواش، مرؤى لە ژىر دەرباز دەبئ.

خۆشەويستى لە دەرووندايە. گەشە دەكا و پەل بۇ دەرەوہ دەھاوئ.

خۆشەويستى دەسكەوتىكى دەوئ. تا سەر، لە گەل خەياللاتى خۇى ھەل ناكە.

ئەگەر وابئ يان شىت دەبئ يان واز دىئى.

ھەردووكيان مەندتر بوون لەوہى بتوانن لە گەل يەكتەر بدوئىن. نەدوان و تەھا لە گەل مامى دوا. چارەنووس گۇرا. ھەمىد چوو بۇ سەربازى. سال و نيويك سەربازى، پىنى لە بىر نەكرد. سال و نيويكى رەبەق نەھاتەوہ. خۇى نەگرت ھەلات.

گوللە كاتتىك كاسە سەر دەبرى دەنگىكى وەك "غرژ" ى لىئو دە. وەك بلىي تۈزىك ددانى بۇ جىر دە كاتەو. لە بىرىتە دايكى رقى ھەلدەستا، بە كورە كانى دە گوت: "حەك رۆلە سىنگتان بە گوللە ى گەرمەو بە!". "گوللە ى گەرم داخۇ چۇن بى؟" ئەم پىرسىيارە ماىەو تەكو ئەو رۆژە ى لە كۆلانەكە لە پىشت دۇشكەكەو تەقە ى لە ھەلىكۆپتەرەكە كىرد. ئەو رۆژە كاسە سەرى ھەلگىراوى ئەو ژنە ى بىنى كە لە نىو كۆلانەكە دەورىان دابوو. ھەر ئەو رۆژە، نىگای لە نىگای كەمالىش چەقىبوو.

بە پىشتا دەكەوى. "چاوەكانت، تەھا چەند خائىن!" ئەو رۆژە نە ئەم وازى دەھىنا و نە ھەلىكۆپتەرەكەش. لە نىو تەپوتۇزا نوقم دەبوو. خۇلى دەجوو، بەلام دۇشكەكە تەپوتۇزەكەشى گىر دەدا. "نەفرەتت لى بى تەھا، چاوانت لە چاوانى كاكەم دەكەن!"

چاوانى مەندى فاتى نىگای تەھا قوت دەدەن. ونى دەكەن. رادەبى. دىتە سەر تەرمى حەمىد. لىوى خۇى دەگەزى. پەنجە دەخاتە سەر لىوى. "وس بە! مەدوى! تا ئەو گوللە ى لەوئى، نابى بدوى!"

- بلىي ژيان بىتەو. بىتەو و لە سەر بارە چىلكە ى حەوشەكەمان ھەلىشى و دىسان سەىرم كاتەو؟

- ئەى بۇ نا؟ دىتەو، لە بەر مىش بى دىتەو.

- فاتى! من زۇر رقم لە ژيان بوو. ئەو رۆژە ى ژنە كوژراوەكە ى ناو كۆلانەكەم بىنى، دواتر كە چاوانى تۆم بىنى زياتر رقم لە ژيان بۆو. حەزم دەكرد لە يەكەم ئامىزى ھاو بەشماندا پىكەو بەمردىنايە... ژيان پىرە لە كارەساتى مردن و سوكاىەتى... نا، نابى بىتەو! من تاقەتى بىنىنى تۆم نى يە كاتتىك لە سەر پىپلىكانەكان كەوتوويت.

- ئەى من... ئەى لە بەر من...؟

- لە بەر تۆ حەز دەكەم بىرم، لە بەر دايكەم، لە بەر كاكەم لە بەر تەھا و، مندالى نىو ەمارە ى پىشت دووكانەكە.

تەها بە دەستەكەى دىكەى مەچەكى خۆى دەگرئى و پەر بە خۆى دەنەرئىنى و
 هاوار دەكا. ئاور دەداتەوه سەر فاتى. "چاوانى حەمىد چەند مەند و قورس
 بوون!... لە مەرگ نەترسان" حەمىد لاقىكى هەندىك هەل كىشابوو.
 وىستى فاتى بكوژئى. پەشىمان بۆوه. چووە سەرى، چەند قۇناغە دەمانچەى بە
 توندى تىسەرەواند. فاتى چەند دەنگىكى ئاوساوى لە قورگى بچووكى هاتنە
 دەرەوه. تەها كىشايەوه. بە نىو حەوشەدا سوپى خوارد و نەراندى. چاوهكانى
 سەربانى ديسان هەلاتن. چووەوه سەر فاتى و قژى گرت و رايكىشا. نەراندن
 ... جویندان ... هاوار كردن ... هەرەشە كردن. تەق ... تەق ... تەق. فاتى
 جەستەى هەل دەبەزىيەوه. هىزىك دەبويست بەرزى بكاتەوه و نەيدەتوانى.
 تەق ... تەق ... تەق. چاوهرواوهكانى سەر گويسوانەكان هەلۆهريين. دەنگى
 ئەحمەد نەدەهات. رووبارى گريان قرتابوو. بۆ؟ رووبارى گريان ئەگەر زۆر
 قول بىت، رۆحە ساواكان دەخنىكتى. نەخنىكايى؟
 تەها يەك دوو سووپى ناو حەوشەكەى دايەوه. لە تەرمەكانى روانى. تەق ...
 تەق. تەنەكەى درگاگەى دووكان دوو كونى تى بوو... نەراندى: "بەو دايك
 قەحسانەم وت با دووكانەكەم هەلگرم... من ژنەكەم گەنجە... نەيان هىشت...
 گەوادانە نەيان هىشت... وتيان با كەس شك هەل نەگرئى."
 دەرگای حەوشە بەر شەق درا.

بىدەنگى و چپە لە زامەكان دەئالين. بۆنى سپرتۆ، ئەسپرين، پەرمەنگەنات
 و ئەمپىسىلین و... كەپۆى هەلدەخرىتن. شەبەحە بىدەنگەكان دین و دەچن.
 مېروولهكان لە سەر جەستەى خەرىكى پاشەكشىين. چەند گەرمایەتى!
 "پەنجەرەكان بكەنەوه... با دەرگاكان ئاوهلابن... جەستەيەك گرى گرتوو و
 دىهوى خۆى بە كوانوو نىو مالەكان ببەخشئى!"

چەند لەم بێدەنگی و سەرتە سەرتە یە وەرژە! جار جارە دەنگی تەقە ی ویککە و تەنی دوو یان چەند شت. حەز دەکات سێبەرەکان هاوار بکەن. حەز دەکا پەر بە سەییەکانی هاوار بکا. هاواریکی وەها کە بە هەموو بێرینەکانی دا بگەرێ و کیم و زۆنگەکان دەرپەرینێ. ئەو نابێ ئاوا کە لەلا بێ. ئەو دەبێ هەستیتەو. چەست و چالاک، تا بتوانی دەرچێ و لە کەلاوەی قوتابخانە کە خۆی داشاری. خۆ شارەدەووە یەکی وەها کە تەنیا سەمبیل بە جیگاکە ی بزانی. "سەمبیل ئاوم بەرێ، ئا، بەقەد دوا بە یانی تۆ تینووم!" سەمبیل دیار نی یە. ئەمە یە کەم جارە پشتی تێ بکات و وەلامی نەداتەو. هەست دەکا جەستە ی گەورە گەورە دەیتەو، بە قەد دنیا. دواتر دەنیشیتەو، بە قەد نوکە دەرزی یە ک. چەند لە جەستە ی خۆی وەرژە!

"جەستە! یارمە تیم بەدە هەستم، حەزم بە پیاسە یە، پیاسە ی ئیواران، ئیوارە ی کۆلان" دە یەوێ، بەلام ناتوانی. قاچ و دەستەکان، تەنیا جار جارە سووکە تەکانیکان تێ دەکەوێ.

سیرۆمە کە سەرەتایە تی. شتیکی تەر دەم و چاو و لێووەکانی فینک دەکاتەو. چەند خۆشە! سەرما یە تی، سەرما. "پەنجەرەکان بکەنەو، با دەرگاگان ئاوەلا بن، هەر چی تیشکی رۆژ و کوانووی نیو ماله کانه بانگ کەن، مەرۆفیک لێرە سەرما یە تی!" هەل دەلەرزی.

"سەمبیل! کە دایکم مە یی فاتی یینی، هەلەرزی. هەلەرزی و بورایەو. تۆ فاتی ت نە یینی بوو... ئا... ئا... یینی بووت. تۆ ئەو کاتە ی یینی بووت، کە لە مالهو هینشتا کچیکی نیو ژوورە کە ی پشتمەو بوو. تۆ دواتریت نە یینی... باشتەر، باشتەر نە یینی! فاتی... کوشتیان. لە نسییە کەو بە نسییە کی دیکە و، ئەو کات ئیتر هەلوەری. دایکم هەلەدەستا... دەگریا... دەبوورایەو. دواتر فیر بوو کە ئیتر هەمیشە لە بێدەنگی دا و بە بێ دەنگی فرمیسک بڕیژی. دایکم زوو قژی ماش و برنجی کرد، رەش داگیرساو چرچ نیشته لا چاوانی، نەخۆشی دلی گرت و شەوانە لە خەو رادەچلەکا. سەمبیل! ئیستا نازانم بۆ من چی لی

بەسەر ھاتوۋە؟ فاتىي لە من زياتر بۆت گىريا... فاتىي ھەموو شىتېكى پىي وتم... تەھا ئەو شەۋە لە سەر چوار رېئانەكە لە كەمىنەكەدا بوۋە. تەھا بە ھۇى تۆۋە شكى كردۆتە سەر من... فاتىي زۆر گىريا... بە شەرمەزارى رووى كردوۋە مالەكەى خۇى."

مىروولە كانى ئازار بەسەر جەستەيدا ھەلدە گەپىن. ئازار و تا دەيخۇن. تەنيا ئېسكە كان دەمىنەۋە. ئېسك رادەبىي و ۋە ژوورە كان دەكەۋى، دەيەۋى بەسەرھاتى گۆشت و پى و دەمارە كانى كۆنە ھاۋەلانى بگىرېتتەۋە. ھەر خەلكەو دەقىژىنىي و ھەلدى. كەس گوى ناگرى. دوو چاۋى ھەلۆل ترس دەبەخشن، نەك بەزەبىي. ئاى ئېسكى تەنيا! بگەرېرەۋە و مالتاۋايى يەكجارى لە قسە نەۋتراۋە كانت بگە! برۆ لە نيۋ گۆرەكەت راكشى! تەنيا بە گوىي سمايىلدا بچىپىنە! سمايىل نە دەترسى و نە رادەكا.

"سمايىل! باۋكم كە تەرمى فاتىيى بينى، مايەۋە، مايەۋە و مايەۋە. نەيزانى چ بكا، يان من نەمدەزانى دەيەۋى چ بكا. نەگىريا. تەنيا زەرد ھەلگەرا. چاۋانى لە زەۋى برى و دەستى خستە گىرفانى و بى ئەۋەى سەرنجى كەس بدا بەرە و مال گەرايەۋە. باۋكم نەفرەت داىگرت، نەفرەتېكى زياتر، زياتر لەۋەى جاران. نەفرەت لە داىكم، لە كچەكان، لە تەھا و لە فاتىي، نەفرەتېكى وا كە خۆشى گرتەۋە. جگەرەى كىشا و جگەرەى كىشا، ئەوسا بافوور و مەنقەل و ژوورى تەنياى شەۋانى. سمايىل! باۋكم ۋەك باۋكى تۆى لى ھات، كزۆلە و گرمۆلە. بە داىكمى گوت ئىتر خۆت كچەكانت بەشوو بدە... بە كەيفى خۆت."

بىدەنگى زىبادى كرد، لە چپە و ھاتوو چۆى سىبەرەكان كەم بوۋە. رووناكى لە پشت پىلۋەكانى چاۋ، چاۋەرۋانى ھاتنە ژوورەۋەى دەكرد. رووناكى ھەزى بە چاۋ، چاۋ ھەزى بە رووناكى يە. لە يەكتەر دەگەپىن. رووناكى پىش ئەۋەى بىتتە ژوورەۋە، چاۋ ھەست بە سىبەرەكەى دەكات. سىبەرېكى بەئاستەم، كە گلېنە دەلاۋىتتەۋە. "فاتىي چاۋى زۆر جوان بوو. نىپكان نەيانتۋانى لە برىسكەى بخەن، دلنىام دۋاى مردنېشى ئەۋ برىسكە يە ھەر لە ژىر پىلۋەكانىۋە بوو.

خۆی حەشار داوێ. باریسکە نامری، تەنیا ڕێی لێ دەگیری. "چاوی نسییە و دەری رووناھی. هیزیک بە خۆت بدە بۆ ئەوەی بە دنیای رووناھی بگەیی! زەخت لە خۆت بکە! دەی... تۆ مەجبووری... ژیان مەجبوورە!

"سماییل خوشکەکانم دوای فاتمی تۆران... لە ئاوی تەرسان. نازانم، ئاوی تەسکەت لەبەرە یان نا?... ئەها ئەو ئاوی تەسکەتە یەکی کە لە ژووری کچەکان بوو و درزی تێی کەوتبوو؟ ئاوی تەسکەتە بۆ ئەوان هەر فاتمی تێدا مابوو. لە کاتی سەرەخۆشەکان بە زیاتر لە جاران لە یەکتەر دەتالان. وەک بلی مەرگ بە شویتیانەو بەیت... زیاتر لە جاران لە چکە و چارشیویان لە خۆیان تالان... نوێژ و نوێژ و نوێژی داماوێ و خەفەتبارانە..."

رووناکی کەوتە ئەو دیوی ئاوەو. ئاوی تیشکی رووناکی شکاند. ئاوی، ئاوسا، ئاوسا و ئاوسا. ئەوسا لە پال برۆوێ خزاو ئاودی قەزە سەری کرد و تەراپییەکی گەشتە گۆچکە.

"سماییل! خوشکەکانم زۆر گوناح بوون زۆر..."

حەزی بە خەویکی قورسە. خەویکی قورستر لە ژان. خەویکی وا لە پەيوەندیەکانی پەسینی و بیبا، بیبا تا ئەو جیگایەکی کە خۆی بێ و خۆی... بێ هیچ ئەویکی تر. واوەتر لە ئەوەکان... بێ ترس دانیشی و زامەکانی بزمیری و ئەوسا پێیان پێبکەنی. پێکەنینیک کە خۆی لە زایەلە بترسی. زایەلە بێرەو هەریەکان بریندارن... رووشاون... خۆتیاوین و ماندوو.

"سماییل خۆ لە بیرتە کە سەیرانم پێ نیشان دای، ها!

سماییل دیسان پێدەکەنی.

– "شتی لێ کریوم. بە نیگا تێم گەیان کە خۆشەویستی نزیکترین هەوالە، نازانم تێم گەشت یان نا، بەلام..."

سماییل سەرەداویکی قەسە سەیرانی بەدەیتی ئیتر حەز دەکا قەسە بکا. بەلام حەز دەکا بۆخۆی باسی سەیرانی بۆ بکا.

"سماييل! ھەندىك كۆلان ھەن، قەت لەبىر ناكىرېن. دەلىي كۆلانى نىو
مىشكن"

ئىترقسەي پى نامىنى. گەر ووى قۇرس دەبى و ژى يە كانى بە يەكەو دەلكىن.
"شارپىيەكەو، ھەموو رىگاكەن لەوئى بە يەك گە يىشتوونەتەو. مىش كۆل لە
كۆل لىي نىك دەبمەو. بە داخەم كە ھەموو رىگاكەن ئاوا لەم شارپىيەدا بە
يەك دەگەنەو. سماييل بىگومان بىرەدا تىپەرىو. بۇنى بە ئاستەم دەگاتە
كەپۆم. ھەر ھەنگاويكت بوئ، لىرە دەبىيىتەو. لىرە ھىچ جى ھەنگاويك
جىي ئەوى تر ناسرپتەو. ھەنگاوە كانى سماييل بىگومان زۆر بە پەلە نەبوونە.
سەيران پەلم دەگرئ و دەمگىرپتەو و ئاماژە بە پى پلىكانە كانى خۇيان دەكا.
پى پلىكانە كان لە تەم و مژىكى شىن دا نوقمن. "سەيران! دەلىي ئىستا بە يانىان
زوو نىان شۆبەتەو؟" سەيران دەلىي: "لەو تەي تۆ رۇيشتووى، پى پلىكانە كان
حەزىان بە شۆردنەو نى يە. "سەيران رامدە كىشى و رامدە كىشى. چەند بە
پەلە يە. كتوپر بىرم دەكە و پتەو. "سەيران... سەيران! من لىرەو ئىتر رىگاكە
بەلەدم، فرىاي سماييل كەو... سماييل... دەگرئ. سەيران رادەو ەستى و
ئاورپك دەداتەو و دەلىي: "سماييل لە شارپىكە تىپەرىو، ئىتر قەت نايەتەو."

"-كاك...! من پىم وايە ئەو مىللەتە ژىانى زۆر تىكەل بە ئازارە، گەلىك
پىويستى بە رۇچىكى رۇمانسى ھەيە. رۇچىكى والە بەرامبەر
فەرمۇشكارىيە كانى دىيادا قوتى دەكاتەو، بەھىزى دەكا. رۇچى رۇمانسىانە،
رەقىبەكەي بە سووك سەيردەكا. جا ئەو سووكا يە تى يە يان شىوہ يەكى رەھا بە
خۇيەو دەگرئ يان شىوہ يە بەزەيى. لە حالەتى يەكەمدا ھەموو شتىك
دەكە و پتە بەر نەفرىن و رەفز دەكرىتەو. لە حالەتى دوو ەمدا دەتەوئ
خەلكانىك بەرەو مەبەستىك پەل كىش بەكى. من لە گەل شىوہى
دوو ەمدا. رۇچى رۇمانسى، لانى كەم ئەگەر ھىزى بەرە و پىش چوونمان
نەداتى، خۇ ھىزى مانەو ەمان پى دەبەخشى.

کاک... چەند رۆژیکە ناسازە و زیاتر لە جاران خووێ داووە تە چاخواردنەووە. قومپک لە چایەکی دەدا:

-هەر ئەو رۆحە بەر بە عەقل دەگرێ و، دەبێ بە هۆی ئەوێ کە سەدان و هەزاران کەس لە پیناوی ئامانجیکدا بەکوشت بچن کە لانی کەم نەیانوانیووە دوو رستەتی لە سەر بدوین. بەخشینی گیانی ئەگەر خۆیان نەکا بە ئەفسانە، لانی کەم حەزبەکە و ئامانجەکیان دەکا بە ئەفسانە. لێرەدا ئیترخوین دوا قسە دەکا. بەلام خوین نابێ خاوەن دوا قسە بێ. ئەو بیرەیی بە خوین دەچیتە پینش، دەرەفتی خۆ تەیار کردنی لە کیس دەچێ.

– رۆمانسیەت رێ بۆ عەقڵی نوێ دەکاتەووە. هەموو بیرە نوێیەکان لە سەرەتادا نەیانوانیووە هەموو شتیک بلین، بەلام لەشەریکی سەختدا جی خۆیان کردۆتەووە. گرنگیش ئەوێ جیت بیتەووە. دواتر هەموو شتیک بە کەیفی خۆت دەبێ. سەیری ئەم برگەیی بەکە! لەم شەوانەدا بینیم. نیوی _گەمەیی کراو_ یه:

جەستەو رۆح دواي ئازاری زۆر، بەهەرەییەک لە ئەفسانە وەرەگر، یان رەنگە تەواو ببن بە ئەفسانە. ئەگەر تا ئەو پەری سنوورەکانی ئازار بچی و تەسلیم نەبێ، ئەفسانەیت. دەبێ بە لاوک، دەبێ بە حەقاییەتی گۆیی ئاگردانی شەوانی توشی زستان، دەبێ بە تۆفی بێ تۆقرەیی لە نیو گیانی تۆقرەداراندا. جەستەو رۆح ناسکن، ناسکتر لەوێ تۆ دەلیی ناسکە، بەلام بە هەموو ئازاریکیش ناسکین. کاتیکی دەشکین کە ئەوانەیی بیانشکینن کە نە دەبا ئازار بان. تراژیدیای شکانی مرۆ لە سەر چاوە دەروونی یەکانی ئازارەووە دەست پێ دەکا. لەو کاتەووە کە مرۆف دەبیت بە ئازار بۆ مرۆفی دیکە. رەنگە بۆ ئەوێ جەستەو رۆحی مرۆ بەردەوام خۆ پراگریی و گەورەیی خۆی بنوینێ و بیسەلمینێ، دەبێ بەردەوام روو بە رووی ئازار بیتەووە و، بەردەوام بالایی لە بالای بخشینێ، مەزنايەتی یەکی میژوویی بە قەدەر ئازاریکی میژوویی. دەبێ سنووری ئازار بشکینێ، بۆ ئەوێ ئینسان بوونی خۆت بسەلمینێ.

گەرەوی یەکی ئەبەدی یان ئەزەلی؟ یان هیچ کامیان؟ رەنگە کورت خایەن بێت، بە قەدەر چرکەساتیک لە زەمەنیکە بێ کۆتایی. تۆ دەلێی چی؟ من وەلامی خۆم هەیه، لە میژە پیم گوتووی!
دەلێی چی کاک... بێت چۆنە؟

کاک... قەیریک لێی رادەمیتێ. ناخر قومی چایبە که هەلەدەقورینێ و دەلێ:
- رۆمانسیەتیک که رەگیکە بەهیزی مازوخسیمی تیدایە. بەداخم... گەلیک بەداخم... بەلام نووسراوەیەکی چاکیشە!"

پیلەکان لە یەکتەر جیا دەبنەو. هێرشێ رووناکی. سەر دەجولێ. رووناکی قورسە. ساییتە یەکی سپی، که پەلە ی زەردباوی تی کەوتوو. پەنکە یەک که شوین شویتێ توێخی هەلداو و لە قەراغەکاندا ژەنگی هەل گرتوو. پەرەکانی دەلێی چەماونەتوو. وەک پیریک که زەمەن قورسایێ خستوو تە سەر شانی. ئاوردەداتوو. درەختیکە هەرمێ لە نیو چیمەنی بەر پەنجەرە کەدایە و چۆلە کە یەک دەنووک لە لقەکانی دەخشینێ و دەجر یوینێ. پەلە یەتی، هەلەدەفرێ. رەنگی سەوز چەند جوانە! فرین چەند سووکە لە یە. شووشە چەند دەروونی بیگەرە. بزە یەک. دواتر دیسان بزە یەک. سمایل دە یگوت: "
کاتیک بوومە لیل لە کارە کەمان تەواو دەبم و دەچمەو مالی، حەز دە کەم لە پەنجەرە کەو سەیری دەرەو بەکەم، که چلۆن رووناک دە ییتەو. ئەوسا دارتوو کە ی حەوشە کەمان لە سیبەرەو دە بێ بە سەوز." ژوور بێ دەنگ و بێ چرپە و بێ بوونەو هریکی دی. دەرگا دە کڕیتەو. پاسەوانیک لە بەر دەرگا کەدایە و پیاویکی جلک رەش و سپی وە ژوور دە کەوێ.

"دابەش بووم... بەسەر دوینێ و ئەمرۆدا دابەش کراوم... ئە ی ئەو نی یە دویتیم لێ بە جێ ماو! پیم هەلناگیریتەو. تا دیت و دیت دوورە دەستت دە بێت. دوورە دەستت لە خەونەکانی داها تووم... نابیت، نا... بێت، لیبان هەلبێریم. من بێ رابردوو چیم؟ دە بێ هەموو بیرەو هەریبەکان، دلۆپ بە دلۆپی

خوینە رژاوهکان و ڕووبار ڕووبار ئاوی خۆشه‌ویستیم کۆ بکەمەوه و بیدەم بە کۆلمداو لە کارەساتی ئیستا بیانپەرینمەوه."

خۆلە ی باجی عاسیە هیشتا مندال بووکه کرا بە شاگرد قاوه‌چی. هەلسوور و قسەخۆش و حسیب‌زان. تا پۆلی دووهمی خویندبوو و دواتر قوتابخانەی جی هیشتبوو. بەلام لە ژمارەکان باش دەگەشت. ئەو چاخانەی کاری تیا دەکرد زۆرتر قاچاغچییەکانی شار ڕوویان تی دەکرد. خولە تا رادەیه‌کی زۆر ئاگای لە بارودۆخی کاسبی شار بوو. هەر چەند قەت نەچوو بوو سنوور، بەلام بە باشی ناوی ئەو گوند و ڕیگا و بانانەی دەزانی که باری پێدا دەهات و دەچوو. ناوی بەرتیل خۆرەکانی دەزانی. گرتگتر لە هەموو ئەمانە، بە جوانی فێر بوو بوو که چۆن باسی ئافرەت بکا. زۆر جار قاچاغچییەکان دەیانداوند و ئەوسا قاقا پێی پێدەکەنین. خولە، کوری عاسیی ماما بوو. هەر خۆی و دایکی بوون. هەر بۆیه زۆر جار که نیوئەشەوان لە شوین دایکی دەهاتن، عاسی خولەشی دەبرد. خولە تا که‌للە ی سەحەر لەوئ دەمایه‌وه و ئەوسا بەرەو چاخانەکه وەرئ دەکەوت. ئەوهی بەهەلکەوت دیبای لە چاخانە بۆ قاچاغچییەکان و خەلکی دیکە ی دەگیرایه‌وه و ئەوانیش پێدەکەنین. تا رۆژیکیان پیاوی یه‌کیک لەو مالانە لێدانیککی باشی لێداو ئیتر لەوه بەدوا خولە وازی هینا. ئەمجارە تەنیا بۆ ئەو کەسانە ی دەگیرایه‌وه که زۆریان لئ دەکرد.

نیگاو قسە ی خولە، لەه ی گەورەکان دەچوو. ئەویش پارە ی دەداو مندالی دەبرده نیو کەلاوه و ئاودەسته‌کانی مزگەوت. وه‌ک چون گەورەکان ئەویان سوار سەیاره دەکرد و بەم‌لاو لادا دەیانبرد. خولە کۆسە بوو. ره‌گیک لە ئاوسان لە رووخساری‌دا بوو. لچیککی ئەستوور و ماسیوو که هەمیشە تەر بوو. که بە تووشی شەرەوه دەبوو، زۆر بئ بەزەبیانە لە مندالانی بچووکتەر لە خۆی دەداو لە ئاست گەورەکانیش‌دا مل‌که‌چ بوو. قاچاغچییەک، لە شاگرد چایچیەتی هەلیکەندو، بردی و، کردیه بەرده‌ستی خۆی. ده‌یگوت: "کوری

باشه، بې تاوانه، حهز ده کهم دهستم پڼوهی بیت! "هاواله کانی پڼی پڼده که نین و ده یانگوت: "باشت دهست پڼوه بې!" خوله گوره بوو و پاره یه کی به یه که وه نا. دواتر ده وله مه ندر تر بوو. ئیستا کوریکي که له گه ته. به ژنی زورتر له ژنی ده کرد، نیوشان باریک و که فل پان. خوله دووکان و سه یاره ی کړی و خانووی دروستکرد. به لام زوریش دهست تاوه لا بوو. به هر شیوه یه ک بوی لوبا یارمه تی ته وانه ی ده دا که روویان تی ده کرد. سه باره ت به خوله ده یانگوت:

- نه مانزانی وه ک ته و بکه یین... ئیستا ئیمهش ده وله مه مند ده بووین!

- خیر ده کهن بؤ ته وهی پاره و سامانیان پاریزراو بیت.

- ئیستاش به زمی شه وانه ی هه یه، له گه ل کونه خاوه نه که ی!

- ده یه ووی رابردووی بکرپته وه... پاره هه موو شتیک ده کا!

خوله ژنیکي هی نابوو دواتر ته لاقی دابوو. ده یانگوت: "ژنه که به لایه وه دانه نیش، خو پیاوونی یه!"، "ژنه که حه یا به خو بووه و جپی هیشتووه". خوله دواتر ژنیکي دیکه ی هی نا. کچیک له و گوندیانه ی که له شارن و ده وله مه ندریشن. ژنه که ی خاوه ن چند برای شه قاوه بوو که ته گهریش بیران له لیک جودا بوونه وه بکر دایه، نه ژنه که و نه خوله هیچیان نه یانده ویرا بیکنه. یه ک دوو سالی به سه ردا تیپه ری و خوله نه بوو به خاوه نی مندال. خوله سه لماندی و بیري له ژن هی نانه وه ی دیکه کرد. ژنیک به سه ر ژنه که ی پیشوویدا. ریگای شهرع کراوه یه و خوله دهست به کار بوو.

مام عه زیز عاسی باش ده ناسی، خزمی بوو، خزمیکي دوور. عاسی مامانی کچه کانی بوو. خوله ته نانه ت ره نگه شه وی له دایک بوونی سه یرانیشی له بیر بیت. خوله ته وکات مندالیکي ئارام بوو، که له گه ل دایکی ده هات و بیده نگ له سووچیکدا لپی داده نیش. یان ده خهوت. به لام ته گهر چاویان لی نه با هاروهاجی ده کرد و دهستی بؤ شت ده برد. باوکی خوله چند سالیک له مام عه زیز گوره تر بوو. که چوو بؤ سه ربازی ئیتر نه هاته وه. عاسی شووی نه کرده وه و له پای کوره که ی دانیش. عاسی به کاره که ری کوره که ی گوره

کرد و خوئی به خپوی کرد. خه لک ده یانگوت جار جاره سیبه ره کان، شه وانه دره نگان ناودیوی دهر گای حه وشه که یان ده بن. عاسی ئیستا هر چه نده له ته مه نی پیریدا نی، به لام زور پیر بووه. مام عه زیز دواى مه رگی ژنه که ی گه لیک زیاتر له جارن به زه یی به عاسی دا ده هاته وه.

عاسی له گه ل پیاوینکی پیری تایفه هاتن و پروویان له مام عه زیز نا. داواى سه یرانیان کرد. "سه یران!" قسه ی خزمان وادیاره سه ری گرت. مام عه زیز وه عدی داو، بو دوو روژ دواتر دیاریینکی زور رووی کرده ماله که ی. خوشکه بچووک به ده وری دیاریه کانداهه لسووراو سه یران گریا.

نیگا که هاته وه. نه مجاره له له ندکرؤزیره که دانه به زی بو ته وه ی له دهر گامان بدات و پرسیار له باو کم بکات. نیگا که، له نیو له ندکرؤزیره که دیت و ده چی و له په نجه ره و پی پلیکانه که ی مالمان دهر وانی. چند جار نیگام له نیگای چه قیوه. دهر وانی و به دوو په نجه ی که له و شایه تمان دهنکه مووه کانی سمیلی راده کیشی. چاوه روانی که مالم و که چی ته و دئ! که ده یینم پشتی تی ده که م و ده چمه ژووره وه. ئه ویش ته نیا زه رده خه نه یه ک دایده گری و ئیتر هیچ. چند وه رزم. حه ز ده که م بگریم. که مال له کوئی به؟ ده چمه بهر ئاوینه و نه فرته له خو م ده که م. "ده بیت من ته نیا سه رنجی که مال رابکیشم. ده بی نیگا و حالت و له ش و لارم هر هیلانه ی نیگای ته ویت." ده مه وئ ئیواران نه چمه بهر په نجه ره و سه ر قادرمه کان. به لام دل م رام ده کیشی. نه کا که مال بیت! که مال نایه ت. ئیواره یه کیان باو کم هاته وه: "باوه! بو وا ته مرو که له هه موو روژیکی دیکه داموتری؟"

- دەزانى كچم! خۆ كە مالت دەناسى؟ كەمالى خىزىمان كە فائىتى خوشكى كوژرا، ماوئە يەك لەوئە پىش گىراو دواتر وتيان بى سەرو شوئىنە، بەلام دەلېن ھەر لېرە يە، زۆر خراپيان لى بەسەر ھىناوئە... رەنگە نەمىنى!

نىگام لە باوكم ھەلئانگرم باوكم چەند درندە يە، كە وا بە ئاسانى ئەم قسانە لە زارى دىنە دەرى. ئارام ھەلئەستەم. خوشكە كانم لىم دەروانن. باوكم چاوى لە عەردى يە. دەچمە ئەو دىو. "باشە بۆ نەمزانى... كەمال كەى گىرا؟" كەمال بۆنى ھەتاوى لى دەھات. تامى گەرمى نىگام دەدا، نىگامەكى سەرك، كە كاتىك دەنېشتە سەر چاوانت، مەندتر بوو لە ھەر شتىكى مەندى دىكە. نىسى ئوورە كە تارىكتەرە، خۆلەمىشى ترە. نەفرەتم لە ئاوينە يە. ئاوينە كە دەلېى نىگام كەمالە كە منى تىدام. دەست دەخەمە سەر گەردنم و لەوئوئە بۆ سەر سىنگم. بەرۆكم دەگرم. گوشتى پىشت مەم چال دەبىت. گەرمترم لە گريان. جارى وا يە مرۆ نازانى بگرى. تەنيا گرو دەگرى، لە خۆى و لە ھەموو شتىك. گرو يەكى وا كە پىنى وا يە دواتر ھەموو دىنيا يەك بە يەك دىن بۆ ئاشت كەردنەوئە... دىن بۆ ئەوئە كە دلې چاك بكنەوئە. لە بەر دەرگام ئوورە كە ھەلئەستەم و دەچمە قوژبى تەنېشت ئاوينە كە. ئەمىنترىن شوئىنى جىھان! ئەگەر داىكم مابا دەچوومە ئامىزى. ھەم رەحەتتەر دەگرىام، ھەم بۆنى جەستەى، بۆنى غوربەتى پى لەبىر دەبەردمەوئە. ئەژنۆكانم بە خۆمەوئە دەگوشم. ئەژنۆ نەرمترە لەوئە دەمزانى!

چەند رۆژىك بوو ژنىكى دراوسىمان دەھاتە مالمان. گەرم و گور. وئەھا كە دواى چەندىن سالى دوورى دەلېى پەرەسپىلكە لىك دابراوئە كانن يەكتەر دەگرنەوئە. خەمى بۆ ھەموومان خوارد، زىاتر لە ھەموومان بۆ داىكمان. ئەوسا بۆ ئىمە و زىاتر لە ھەموو خوشكە كان بۆ من.

"ماشالا چەند گولن! لە گول گولتر... چەند بە حەيا... چەند رىك و پىك...
 عالم بە خىلىتان پى دەبا... ئەوەى كوروكالە تامەزرۆتانه! كى لە ئىوہ باشتر؟
 رەنگى بازار هېچ ناينن، كۆلانىش بۆتان نامۆيە... كەلەگەت و گۆشتن و نەرم
 و نىان... وەك ئاسك و كار و بەرخ و پەروانە؟! بۆتان بمرم... پىش مەرگتان
 بم... مەرگتان نەينم... رۆسوورى دنياو قىامەت بن! داىكتان شەكرەژن
 بوو... خوا عەفوى كات... چەند مېهرەبان و بە حەيا... ماشالا كچى لە خۆى
 لای نەداوہ..."

گوتى و گوتى. ئەوسا لە دەرفەتەكدا بە گويمدا چرپاندى... جارىكى دىكەش
 چرپاندى. لەندكرۆزىرەكەم هاتەوہ پىش چاو كە سميلى خۆى ھەلدەقەند.
 كشامەوہ. ويستم بزرىكىنم. دەستم بۆ دەمم برد. ژنەكە پىكەنى. "خوا بەختى
 چاكى داوى، ئەرى يان نا؟" هېچ. هېچم نەگوت. ئەوئەندەى نەبرد ھاتن بۆ
 خوازىينى. چەند پياو و دوو ژن كە يەكىيان ژنەكەى دراوسيمان بوو. كاتىك
 ھاتنە ژوورەوہ بە پەنجە گۆناى گرتم و گوتى: "بەساقەى بووكى خۆمان بم!"
 تا رۆيشتن لە ژوورەكەى پشتەوہ خۆم حەشاردا. دواتر، باوكم بانگى كردم.
 پىي گوتم. خۆمدا بەسەر قاچەكانىدا و گريام. باوكم گوتى: "كچم! جارىكە تۆ
 ھەر ھى ئەم مالەيت. ديسان ھاتنەوہ. باوكم جوابى كردن. يەك دوو كەسى
 دىكەيان لى راسپارد. باوكم ھەر ئەو باوكەى جارن بوو. ئەمجارە ھەرەشەيان
 كرد. ھەر لەم ناوہدا بوو خولە ناردبووى بۆ خوازىينى. باوكم وتى: "كچم! خولە
 دەولەمەندە، دەتوانى لەم سەگە رزگارمان كا." بەزەبىم بە باوكمدا دەھاتەوہ.
 نەمدەويست يان نەمدەتوانى رازى دەروونى پى بلىم. ناوى كەمال تەلەكەى
 گەورەتر دەكردەوہ. پياوى ئىوہ لەندكرۆزىرەكە چارى خولەى پى نەكرا. ژنە
 دراوسىكەشمان زمانى گۆرا:

- رۆژ تا ئىوارى لە بەر دەرگا كەوتوون... گەورەيان لە مالدا نى بە و كەس
 نازانى خەرىكى چىن! پىرە قلغەكەى باوكىشان كەس نازانى رۆژ تا ئىوارى لە
 بەرچى و چۆن دەتوانى بەجىيان بىلى... من بە چاوى خۆم چەندىن پياوم دىوہ

که به رۇژ چوونه ته مالیان و دواتر به خشکه خشک هاتوونه دهره وه! قه جبهی
وا...

ئیواره یه کیان باو کم هاته وه. ئە وه تی دایکم مردبوو وا نیگه رانم نه یینی بوو.
توره. ئە وه نده توره، که چاکه ی نه خوارده وه. کتوپر:

– چه تیو خه ریکی چی بوویت؟ هه ره ئە وه نده م ماوه ته ها پیاو کوژ به رۇ کم پی
بگری... له گه ل که مال چ په یوه ندی یه کت هه بووه... که مال بۇ ناوی توی
هیناوه؟... مالم به ناگره وه ده نیی...

ئیتر هیچم نه ییست.

هیچ نایستی. بۇ بیبیستی؟ هه موو رابردووت له گه ل خۆت دوات، ئیستاش
هه ره له گه ل خۆت بدوی. مرؤ بۇ دوانی خۆی، کات که م ناهیتی، له کاتی کار
کردندا، له کاتی نان خواردندا، له کاتی پیاسه دا. گرنگ ئە وه یه شتی که له
ناوه وه داگیرت بکا، داگیرت بکاو له گه ل خۆی بتبات. ئیتر کاره ئاساییه کانی
رؤژانه ت به پیی عاده ت به ریوه ده به ی. ژبانی چه ندین و چه ند ساله
رایه پیناوی. بیر کردنه وه مه ودایه کی که م له ژبان داگیر ده کا، به لام که دهر ووون
داگیر کرا، ئیتر بیر کردنه وه بۇ هه موو شتی که پنیوست نی یه. کاته کانی بیر
کردنه وه له سه ر تاقی میشک هه لده تووتن و، رۇژ تا ئیواره، شه و تا به یانی،
لیت دهر وانن. تۆش ناتوانی نیگات له نیگیان بدزییه وه. سه ره تا شه رمیان لی
ده که ی، به لام دواتر چاو له چاویان ده بری، بی هیچ ماندوو بوونیک. بیر
کردنه وه و بیر کردنه وه. جار جاره جه سه ته راده وه سستی و چاو له سه ر شتی که
را ده مینی. شته که ده بینری یان نایینری؟ گرنگ نی یه. ئە گه ر شته که ش
هه ست پی بکه ی، تۆ خه یالت ده چی بۇ پشته وه ی.

شته که بیانوه. بیانویه کی رووت.

مرۆ که تەنیا بوو، مرۆ که تەنیا یی خۆی دووپات کردووه، بیرکردنهوه سنوورهکانی دەسەلاتی جەستە ی دەبرئ و جەستە دەپووکیتهوه، دادەهیزرئ، "من" لە بیردەکا و "تۆ" دەکا بە هەموو جیهان. مرۆی تەنیا شیتە... جیهانی شیتە. بۆ ئەوهی خۆی بدۆزیتەوه لەوی دیکە دەگەرئ. مرۆی تەنیا، یارمەتی تەنیا یی دەدا بۆ ئەوهی تەنیا یی زیاتر بخاتە نیو جەغزی خۆ لە بیرکردن. بەلام داخۆ "ئەوی دیکە" یان "تۆ" ئاسان بە دەست دەهینرئ؟ ییگومان نە. "ئەوی دیکە" یان "تۆ" که ئاسان بە دەست نەهات، ئیتر تەنیا یی کوشندە دەبیت. ئیتر ئیتر سنووری بۆشاییه، بۆشاییهکانی بی رەنگی و بی دەنگی و کاس بوون.

زەوی ئاوس نابئ. بۆ؟ چوونکە هەم کۆل و کۆی دەروونی دامراکاو تەوه و هەم پیر بووه و هەم لە جووتەکانی خۆی جیا بووه تەوه... ئەی بە چی ئاوس بیت؟ ... ئینسان؟ ئینسان خەریکە قژە سەری سپی ئم پیرئژنە دەرنیتەوه و پیر لە جی هیشتنی دەکاتەوه، ئینسان زەوی پئ ئاوس نابیتەوه. ئەو کاتە مرۆ تەنیا یی خۆی رەواندەوه دەتوانئ زەوی بۆ لە دایک بوونیکێ تر پەرورده بکاتەوه.

لە سەر گۆی زەوی بە قەدەر تەنیاکان ولات هەیه. هەر ولاتیک بە هیوای داگیر کردنی ولاتیک دیکەیه. گەر ولاتیکیش خۆ بە دەستەوه بدات، ولات یان ولاتەکانی دی ناهیلن. ولاتە سەر بەخۆکان، لە بۆشایی خۆیاندا درێژە بە ژیان دەدن. زەوی بۆیه خەرە، بۆ ئەوهی کەس لە پەراویزدا نەبیت. هەموو ئینسانیک ناوەندیکە. ناوەندیک لە نیو ناوەندەکانی دیکەدا.

شەویکی بەهەرەو تۆ هیشتا لە سەفەری، سەفەری نیو تارماییهکانی رەنگ. بەرەبەرە رەنگەکانیش دەپووکینهوه و هەموو شتیک دەبی بە خۆلەمیش، خۆلەمیشەکی تۆخ. سەفەر لە فەزای خۆلەمیشدا مرۆ بیری بوونەوهره ئەفسانەییەکان دەخاتەوه، بوونەوهره ئەفسانەییە گرنی گرنی یەکان. لە نیو کەژاوەکەتدا دانیشتووی و بە بی دەنگی سەریان دەکە ی. دەنگیان ناگاتە

تۇ. لە بىدەنگى خۇياندا يەكتر ھەلدەدرن. دەنگيان ناگاتە تۇ. لە بىدەنگى خۇياندا جوت دەبن.

لە چى دەگەرىيى... لەكەمال؟ تۆقەت نايگەيتى. كەمال لەو دىوى سنوورى جىھانى سەفەرى خۆلەمىشى تۇدايە. كەمال بوو بە دوو نىو، سەرى لەو دىوۋەيەو قاچەكانى لىرەيە. ناگەنە سەرى، دەيانەوى قاچەكانى بىرنەو. قاچ براوۋتەو و دلۆپ دلۆپ خوين، فەزاي خۆلەمىش ئاسا دادەدرى. بەلام سووريش دەبى بە تارمايى، لە بىدەنگى دا دەرژى و لە بىدەنگى دا دەبى بە تارمايى.

ئەم شەويش خەو گەرۆكە و، بارگە و بنەى نەخستوۋە. خەو لە ماندوو دەگەرىي. تۆيش ماندووى. خەو دىت و دەتېنى و دەرپا و خۆى بە مالە دراوسىكەدا دەكا. ماندووى تۇنىگا دەرارزىتتەو، دەبى ھەر بىمىتتەو.

بتى ماندووى... لە نىو نەزەرگەى دلخوازى مرۆفە خۆلەمىشى يەكاندا، دەچىتە پشت پەنجەرەكە و لەو دىوى تارىكى يەو كۆلانەكەى دەبىنى. كۆلانىش بە نىگا، تەنبايەكەى نارەويتتەو. كۆلان، ترپەى دل و ترپەى ھەنگاوى دەوى. خانوۋەكان چەند تەپىو ديارن. بانەكان و ئاسمان لىك جيا ناكىنەو. گوئىسبانەكان لچيان شۆرە و ئاوى دەميان پى قوت نادىتتەو. دلۆپ دلۆپ، لىك... چركە چركە، بىدەنگى. ئەوئەندە كەپۆت بردوۋتە پىش، بۆنى زامسقەو ژەنگ و گەچى پەرشوۋ ھەل ھىناۋى دىوار ناو چاوت پى گرژ دەكات. يان گرژتر. "كەمال بە پى تىدەپەرى و خولە بە تويتا و ئەويش بە لەندكرۆزىر. "رادەكشىي. ژوورەكە لەو تارىكتەرە ساپىتەكە بىندىرئ. "تەھا، تەھاى نەگەت... تۆبۇ؟ تۆچت داوۋە بە سەر ئىمەو؟"

خولە ھەر دىارى دەئىرى و لەندكرۆزىرەكەش ھەر لە ھات و چۆى كۆلاندايە. لەم رۆژانەدا نارنجۆكىك دووكانى كۆتال فرۆشپەكەى خولەى ھەلتەكاندوۋە. خولە بۇ رۆژى دواتر ئەوئەندەى دىكەى كۆتال تى كىردبوو. پىكەنىبوو و

گوتبوى: "مالى من له دەستى پياوى نامەرد، دەستى درىژترە!" سىرە سىرەى سىسرک چەند زولال و بىرندەيە. وەك زەنگۆلە دەزرنگىتەوہ.

"ئەوانىش رقيان لەشەوہ... يان بە سەرىدا ھەل دەلین؟" نازانى، تلىک بە خۆت دەدەى. قچانت كۆ دەكەیتەوہ، ھەست دەكەى ئىستا نا ئىستا دايكت دى و لیت دەپرسى: "رۆلە بۆ ناخەوى؟ درەنگ وەختە!" دايكت ھىشتا مېشكى دەتكى. دەلېى: "دايە گيان بۆ لەچكەكەت لە سەر ناكەى؟... لەچكە بۆ ئىستا نەبى بۆ كەى باشە؟" دايكت دەلېى: "رۆلە باوكت شەوانە منى بە بى لەچكە خۆش دەوى!... ھەز دەكات بۆن بە مەمەوہ بكاو پەنجە لە بسكم وەر بەدا." زياتر خۆت كۆ دەكەیتەوہ "دايكم نازانى... فرمىسكەكان بە بى دەنگى دەخزىنە سەر مافووورەكە... دەلین: "سمايىل، ھاوړى نزيك كەمال بووہ. ئەو شەوہ كەمال بووہ و دەرچووہ. "كتوپر خۆت بە سەر گازى پشتدا دەدەى. "ئەو شەوہ رەنگە كەمالىش بمردايە!" بىرى نىگای پر لە بزەى سمايىل دەكەويتەوہ. لە پشت گارىيەكەى راوہستاو و چاوى دەبرىسكىتەوہ. "ناخ! وەرەقەكان... رادەچەنى. وەرەقەيەكت لە ژىرخانەكەدا شاردووہتەوہ. "وەرەقەكە دەستى كەمالى لىدراوہ!" دەرگاكە دەكەیتەوہ و بە ئەسپايەكى واش نا، روو لە دەرگای سەر قادرمەكان دەكەى. "سمايلىش ئەم وەرەقانى بىنيوہ... ھەر بەو چاوانەى ئەو رۆژەى "ئارام دەرگای سەر قادرمەكان دەكەیتەوہ. دايئاخەى.

"ھەواى نيوہ شەو چەند فىنكە!" شوينى فرمىسكەكان ھەست بە سەرما دەكەن. "بريا كەمال ئەم كاتانە بەم كۆلانەدا گوزەرى كردبا!" چەند ھەست بە سووكەلەيى جەستەى خۆت دەكەى. ئاسك ئاسا گەردن دەگىرى. ئەوسا بە قـاچـ. دىـسان دىـسان دىـارنىن. سۆلەكان خۆيان بە دەستەوہ نادەن. ديسان قاچ دەگىرى. "ئەوہ يەكيان!" بەرەو دوا دىت. قاچى راستت لە پاژنە واوہتر لە موزائىكەكان دەترازى. قاچى چەپ يارمەتت نادا. ئاسك ئاسا دەپەرى. وەك چۆن ئەو كاتەى شىر بە پەنجە

لە قاچى نىچىرەكەي دەدا. ئىتىر... زىمە و دەنگىك، دەنگىك وەك ئاخىكى خىكاو. پلەكانەكان ھەلتىدېننەوہ.

جەستەيەكى نىوہ زام، لە ژوورېكى گەلىك بېچووكدا. بۇنى دەرمان. ھەناسەش بۇنى دەرمان. ژوورەكە پىرە لە بۇ دەرمان و خوېنى وشك ھەلتا تووى سەر زامەكان كە پەلەي رەش و سوورى خستووہ تە سەر جلو بەرگ و پەرۇ سپىيەكان. ژوورەكە تەنيا لە دەلاقەيەكى بەرزى مىلرېژ كراوہوہ ھەناسە دەدا، ھەناسەيەكى سەخت كە بە سەختى بۇنى ئارەقەي خۇي دەداتە دەرەوہ. گلۇپىكى كز، چلكن و داپۇشراو بە تۆزو گووى مېش، دەئايىسى. جەستەيەكى نىوہ زام بۇ زامە نوپىەكان. زام رۇحېش پىر دەكا. بەلام كتوپر ھىزى سەرسور ھىنەرى لاوى دەگەرېتەوہ و داوا لە جەستە دەكا بەتالى بكاتەوہ. جەستەش كەلەلايە. ئىتىر بىر دەئايىسى و دەتبات. بەملادا دەكەوم، بەولادا دەكەوم. گلۇپەكە دەكوژىتەوہ. رۇژەكان چەند تەوہزەلن! شەوہكان چەند قورسن! دەرگا دەكرىتەوہ. لەتە نانېكى كۇن لە گەل جامۇلكەيەك و لىوانىك ئاوى لىل. لەگەل دوو تف و چەند دالاشەو شەقىك، كە گۆزىنگى قاچم ئاگر تى بەردەدا. ژوورېكى تر. ھەرەشە و جوېن و قەلەم كاغەز و حوكمى ئىعدام. ماوہ، تا دوو سەعاتى دى. دىسان ژوورەكەي خۇم! نىو سەعات پېش ئىعدام، دەم و چا و بەستراوىك وە ژوور دەكەوى. پېش ھاتنى، گلۇپەكە ھەلكراوہ. لىم رادەمېنى. لىي رادەمېتم. دادەموو كىتەوہ و بە ھەردوو دەستى بەرۇكم دەگرى و رایدە كېشى. "چاوى چەند ئاشنايە!" تا دەتوانم بىرەوہ رىەكانم خىر دەكەمەوہ. ئەنجام، ھىچ. چا، ئەگەر نەگۆردرى، زۆر ئاسان دەناسرىتەوہ. يەك دوو جار توند دەمدا بە دىوارەكەدا. "لەجىاتى ئەم كەر بازارىيە ئاگات لە خوشكەكەت بوایە باشتر نەبوو؟"

دهنگی چند ناشنایه. راده میتم. یادی فاتمی ماسولکه کانم رهق دهکا. تا هیزم تیا به سهری بریندارم دهکیشم به ناو چاویدا. به دوادا دهکوهی و دهنه پرنی. "ئهو روژهیش که گه ییشتمه سهر تهرمی فاتمی، تهها ههر دهنه پرناند. له دهستی پوئیسدا بوو و جوینی به ئرز و ئاسمان دهدا."

"- کاکه به قوربانت بم ... له دهورت گه پرم. چاریکم بکه ... ناتوانم له گه لیا بژیم، ئه گهر تو باو کم رازی بکهیت، وازی لی دیتم ... کاکه ... کاکه به نوکهرت بم!

- فاتمی سکت ههیه، سک. تازه رابرد! بهزه بیت به منداله کهت دا بیته وه!"
"ناخ فاتمی، خه جاله تت خووم!"

دووانی دیکه پهیدا دهبن. ده پرتین به سهرمدا. فاتمی له نیو ئازاره کانمدا ون ده بیت، ده بی یهک دوو په راسووم شکایت! هه ناسهم به زه حمهت هه لدیت. ژاوه ژاوی نیو سهرم به هه موو جه ستهمدا رو ده چی. سهرم خره ی دیت.

ئهو روژهیش ههر ئاوا سهری خالم خره ی دههات. پایز بوو. وهرز، له نیوه ترازا بوو. سه رمای سه رماوهرز نزیک ده بووه وه. بالنده رهش و سپی به کان شاریان هه راسان کردبوو. خه لک، ماله کانیاں بو بومبه کان جی هیشتبوو. بومبه کان له مرو ده گه ران. هه موو شوینیکی شاریان ده پشکنی. ئاوا یه کان جمه یان دههات. شار تا دهستی دابوو، چول کرابوو. سه گه کان و پشيله کان وه رهزی مرویان ده کرد. دیسان نه زبله گچکه کانی نیو مال خواردنیاں تیا دهست ده کهوت، نه زبله گه وره که ی شار.

- له گوستانه که ی روژئاوای شاردا نیژراون. له نیوه راستی دارستانه که دا.
- ده بی ئیزن وه ربگرن بو ئه وه ی بتوانن گو ره کان هه ل بده نه وه.
- دووانن، ئه گهر بهم بیست روژه تیگ نه چوو بیتن، ده توانن ئه وه که ی خو تان بناسنه وه. پاچیک، خاکه نازیگ، چند مه تر خامه، ده به یه ک و چند شووشه گولاو. پینج پیاویش، بی هیچ ژنیک. باوه گه وره م وتی:

- ژنه کان نه هینن ، ته نانهت دایکیشی!

دارستان هیشتا به ته واوی نه پرووتاوه ته وه. گه لا نارنجی و زهرد و سهوزه کان له سه زهوی و به سهه داره کانه وهن. دار به پروو و دار مازوار و داره بهن سهریان به سههری یه که وه ناوه. چیمه نی سههوزی نیوان داره کان نه ختیگ بالایان کردوه.

خالم سهروشتی خووش دهویست. هیشتا زور مندال بووم که له گه ل خووی بو دهشت و دهه و چیاکانی دهه ور و بهری شاری دهه بردم. ههه له گه ل خووی بو ئهه دارستانه هاتووم. ئهه دارستانه، ته نیا دارستانی چری دهه ور و بهری شاره. دهه یگوت: "مه خابن کراوه به گورستان!" ههه دواتریش دهه یگوت: "هه له بهت ههه له بهه ئهه گورانه شه که دارستانه که ماوه، ئهه گینا ئهه میسه له میژ بوو فهو تابوو" ههه له سهه ئهه بهه زاییهی سهه ره وه پیکه وه دانیشتهین. ریک دهه سال له وه پیش.

پاچمان له گوره که دا. گله نه ره که ی هیشتا سهه نه بو بوو.

دایکم دهه یگوت، خووم بهه خپوم کرد. بهه مندالی هه میسه بهه کولمه وه بوو. مندالیکی ئارام و بیده نگ. خالم دهه یگوت: "که مال! ئهه زهوییهی پشتی جنیره دهه بینهی؟ له داها توودا دهه یکریم و دهه یکه بهه مهه زرایه کی گه وهه. ژیر خانیکی گه وهه شی لی چی دهه کهم، وهه ها کهس پینی نهه زانی. چی تاقیکردنه وهی زانستهیم له بهه نامه دایه له وهی بهه ریوهی دهه بهه. دنیا شهت دهه کهم!"

باشترین قوتایی قوتابخانه بوو له ناو هاوپوله کانی دا. هه موو ئیواره بهه که له ماله وهه خه ریکی تاقیکردنه وهی مادهه کیمیا بهه کان بوو.

نیوهی بالام له گوره که یدا نوقم دهه ی.

بهه مندالی هه میسه جیره م له هاوته مه نه کانم که متر بوو. هه میسه خالم جیره ی دهه دامی. دهه یزانی و بهه زور بهه نیو مشه یا گهیر فانیدا دهه کردم.

گله سهوره سهه رده که بهه ره و کووتایی دهه چی. چاوم له ئاستی زهه ویدایه و میرووه کان سهه رنجم دهه قوزنه وه.

لە لای قاچىيەو ە بەردەكان دانە بە دانە لادەبەم: گۆرەوى قوراي، پوزلاخ، پانتۆلىكى قوراي، كراس كە تافىيەكى رەنگ بزركاو... سەرىكى قز لوول كە لە سەرلا كەوتوو. يەكىك لە پياوەكان:

- خۆيەتى، برايمە!

پياويكى تر خۆى ەلدەداتە نيو گۆرەكە. دەست بۆ تەرمەكە دەبەم. سارد ساردە. ساردتر لە كىلى گۆرەكەى و گلە سوورەكەى ژىرى. ناوشانى دەگرم و ەللى دەكىشم. لە ئامىزمدايە.

دواى چوار سال كە لە گوندىكى، سەر سنوور بينىم، باوەشم پىدا كرد. گوتى:

"حاح چەند گەورە بوو، پياويكى تەواو!" ئەوسا پىكەنىبوو.

لە سەر زەوى رايدەكىشىن. دەست دەدەمە سەرى. خەرى دىت. چاوى راستى رژاوتە دەرەو. سى سىيە. فىشەكىك لەم گۆيوە بەرەو ئەو گۆيى رىگای برىو. ددانەكانى بە سەر يەكتردا جووت كردوو. ئازارىكى زۆر. جل و بەرگەكەى دادەكەنىن. سەعاتەكەى ەر بە مەچەكەويە. دايدەكەنم. پىستى لە گەل سەعاتەكە دىت. فىشەكىك لە بن گەردنىو ە بەرەو نيو جەستەى رۆيشتوو. باوگەورەم دى، بە كۆمە كۆم. لىي رادەمىنى. دەست دەخاتە دەستى و دەلى: "رۆلە!" ئەوسا چەند كوركەى خنكاوى نيو قورگ. بە سەر جەستەى رووتىدا دەكەوم.

شۆرتەكەى ژمارەى پىو ە. دەيشۆين و كفىنى دەكەين. دواتر جەلەكانى لەولاترەو دەسووتىنم.

دايكى تا مرد لە خەلوەتى بى پايانى خۆيدا ەر گرىا و گرىا.

بە زەحمەت ەنگاو ەلدىنم. "ئەستىرەكان چەند فىنكن!" چيا، تارمايەكى گەورەبە، بەرەو رووى ەنگاو دەنىم. "سىا دەبى چى لى بەسەر ەاتبى، دەر چوو؟" بەرەو كۆتايى ژيان. ەنگاوەكان پەلە ناكەن. قۆناغە تەنگىك و

نوچدانىك. دەكەوم. بەرەو كەوتتى يەكجارى. كۇتايى ئەندىشە و خەيالەكانى دەروون. ھەناسە يەكى قوول. سەرەداوى پچراوى خەيالەكان. بۇن و بەرامەى بىرەو ھەرىيەكان. خەونىكى ئاوسى دىل. رىگاي خۇشەختى و گەيشتن بە ئارەزوو ھەكان، لە گەل رىگاي مالتاوايى چەند لە يەك نزيكن! نزيكتر لە من و فاتى، يان لە من و سمايىل. ئەستىرەكان ساردن. دەمرى يان نامرى؟ گىرنگ نىيە، جىهان نوقمى رووداوه سروشتى يەكانى خۇيەتى. گىاي نەرمى پال چيا لە ژىر ھەنگاوه كاندا تەخت دەبن و بەلادا دىن. "با" راستيان دەكاتەوہ. دەشنىنەوہ، ئەگەر ئا و فرىيان بکەوئ. قورسايى شەو، لە سەر شان. لە چ بىدەنگى يەكدا ھەموو شتىك خەرىكە كۇتايى دىت. دواى فاتى پرسە يەكى نوئ. گوللەكان سەر بە ھەموو شوئىنكىدا دەكەن. ويز... ويز! بۇ نەيكەن؟ ئەوانىش دەستىكى دىكەى دەستەكانى دەست درىژىين. نيوہ شەو، گلۇپەكانى شار، كەم دەبنەوہ. شەو بۇ نووستنە. نوستنى دواى كارى رۇژانە و ھەلپشتنى سۆزو خۇشەويستى، چەند بە لەزەتە! شىويكى بچووك دەم دەكاتەوہ. تارمايىە بزۆزەكان ھەلدەلوشى. لەو بىدەنگىيانەدا كە جار و بار دەست دەدەن، خورپەى بە ئاستەمى جۇگەلە ئاويك دىتە گوئ. رامدەوہ شىينن. تارمايىەكان دوور دەكەونەوہ. يەكيان، بەدەم چا و بەستنمەوہ دووپاتى دوا دەرفەت دەكاتەوہ. بىر دەكەمەوہ!

"نە سمايل دوا دەرفەتى پى درا، نە فاتى... دەرفەت، قورسايى مەرگ زياتر دەكا."

حەز دەكەم تىر و پر گوئم لە خورپەى جۇگەلە ئاوەكە بيت. "تارمايىەكان بىدەنگ بن، بى چرپە و سرتە!" گوئم دەكرىتەوہ و دەكرىتەوہ. جريوہى ئەو بالندانى كە بە شەودا دىنەگوئ. رەنگە، ورسى دەكەن يان رەنگە بىچوہەكانيان دەجولپن و عاسىيان دەكەن.

كە منداال بووين لەگەل خوشكەكانم دەچووينا ژىر لىفە يەكەوہ. لە خەيالى خۇماندا دىو و درنج و پەرىمان دروست دەكرد، ئەوسا لە ژىر لىفەكەوہ بە

یەكەوه دەنووساین و، دەمانكرده جیق و فیق و قریوهی ترس. باوكم یان دایكم دەنگیان دەداین. ئەوسا تا ماوهیەك مت دەبووین. دواتر لیفەكەمان لادەداو دەنووستین.

دەنگی رەقی میلی تەنگەكان، دەنگەكان دەخنكێتی. دیسان بیدەنگی. ئیستا نا ئیستا دەنگی ریژنەیی پەيام هینەرانی مەرگ. ددانە لە جیرەوه بەردووه‌كانی خالم لەو دیو پەرۆكەیی سەر چاومەوه دەبینرین. فاتتی چاوی كراوه بوو و گلێتەكانی بەلادا هاتبوون. دایكم دەمی نایە خوێتەكەیی. مەمکی فاتتی پەر بوو لە شیر. ئەحمەد قەت نەیمژییەوه! جەستەم رەق دەكەم، وەك چۆن دەرزیت لێ دەدەن. بە مندالی كە دەرزیمان لێ دەدام لە ترسی باوكم نەمدەویرا هیچ بلیتم، بەلام تا دەمتوانی خۆم رەق دەكرد. وەها كە دواتر زۆر خراب پیوهی دەشەلیم. باوكم دەیگوت: "توخمەسەگ!"

ئیستا نا ئیستا! زامەكانی جەستەم دیسان زامار دەبنەوه! زامیكی بی ساریژ بوونەوه. زامیك كە ئیتر دەبی برزی، بۆ ئەوهی بسریتەوه. بایەك گەرمای لامل و نیوچاوانم لەگەڵ خۆی دەبا. بۆ كوی؟ نازانم. دایكم دەیگوت: "با، بە گەرمای هاوین نەعمەتە و بە سەرمای زستان بەلا!"

- بۆ دایە با بە زستان سەرما دێتی و بە هاوین گەرما؟

- رۆلە! شاخەكانی ئیمە بە هاوینیش فیتنن.

كەواتە "با" گەرمای جەستەیی من بۆ شاخەكان دەبا. دەبیا و لەوێ دەینیژی.

دەمم وشكە. قورگم وشكە. حەزی قوت‌دانی تەفیک. لیوێه‌كانم بە یەكدا دەلكین و تف لە دایك نابیی.

لە ژێر لیفەكە سەر دەردیتم. ژوورەكە تاریك تاریكە.

-دایە! تونیمە.

دوای ماوه‌یەك دیسان دووپاتی دەكەمەوه.

- دایك كەر بخەوه!... ئەوه‌تا لە پشت سەرتانەوه.

بەلام ھەلدەستى و دەمداتى. دەيخۆمەو ە و ديسان خۆم لە ژيەر ليفەكەو ە بزر دەكەم.

ئىستا نا ئىستا! گوللەكان دوا بىريان. كەللە رەقتريكن لەو ەي پاشگەز بنەو ە. دىن. يەك بە دواي يەكدا. بى پرس. گوللە بۆيە گوللەيە، چونكە ەزى بە پرس كردن نىيە. دىت بۆ ئەو ەي بەو پەرى ەيزيەو ە پىت بلئ چ مەبەستىكى ەيە و كىيە و چى پىدەكرى.

قاچم ماندوو دەبىت. خۆم بەملاو لادا دەخەم. دەنگىك ناگاتە گوئى. با، ەناسەيەكى بەردەوام. دەرفەتى مەرگ تا دى دريژتر دەبىتتەو ە. دريژتر لە ترۆپكى خۆيدا.

درەختەكانى وەرزي ژان گوليان كەردوو ە و خەريكن بەر دەدەن، بەرى مەرگ! كۆلانەكان بەرەو ئىرە دەتھينن. تا دەتوانى سەما بەك! دوا وزەكانى سەما ەلرئزە! سووكتەر دەبىت. سەما فيرە پىكەنين و شەر و مردنت دەكا. ەلپەرە! جەستەت گىژ و لول بەدە! قسە نەوتراو ەكانت بە نەعرەتەو ە ەلرئزە! ەموو قسەكان ناكريين. تەمەن كورتە. تەمەنيكى ژاناوى، كورتترە. ەرچى گول شك دەبەي لە بەرۆكى خۆشەويستەكان و ئەو كاتانەي ژيانت بەدە كە دەزاني بە كەيفى خۆت تىياندا ژياوى. پەنا و پەسيوى بىرەو ەرى بەكانت پىشكەنە و چى ەسرەتى بەجىماوى تىدايە، بىكە بە نەفرەت و ھاواری بەك: "نەفرەتتان لى پىت! ... نەفرەت."

بالندەكانى سىما، لە شارەو ە ەلفريون و ھاتوون لە قەراغ جۆگەلەي پالتەو ە ەلنىشتوون. لەگەل ەر دلۆپە فرمىسكىك، قومىك لە ئاوەكە دەدەن. ئاوەكە، وەك فرمىسك سوپر نىيە. ئاوتامى نىيە، تەنيا دەنگى خۆشە... خۆشىيەك بە دريژايى بوونى مرؤف. ئاى مرؤفى ترسناك! ئاى مرؤفى ترساو! مردووى بوونى خەون و مردووى نەبوونى خەون! بوونەو ەرى نيو بەرزەخى قەراغەكان! نيوەشەو ە و شار ەناسەي قوول و بە نەزم ەلدەكىشىت. بىرەو ەرىيەكان لەناو كۆلان و شەقام و خانووە تەپيوو و

تارىكە كان دا خەرىكى ھاتوو چۈن. عەودالڭ. بۇنى پايىز و تامى بەھار دەدەن. لە ھەموو قوژبىن و شوپىنىك رادەمىنن. رامان، كاتەكان ئەبەدى دەكا. رامان، تەمەن دەوھەستىنى. تەمەن قورس دەكا و دەبىياتە بەر كەرتە شاخىكى بلىد. نەغمەى دەروون، وپلى نىو كۆلانى نىو چاوەكانت دەكا. كۆلانى تەماوى يەكانى بالندە ماتەكان. نەغمە بە ناخى ھەموو شتىكدا شۆرت دەكاتەوھ. نەغمە، دەروازەى ھەموو ئارەزووھەكانى دنىيات بەروودا دەكاتەوھ. جامى تەمەن سەر رىژە و پىتەكانى مۇسىقا دەپژىن. تىنووھەكان بە دەورىبەوھن و دەمى پىوھ دەنپن. سەرخۆشەكان پال بە پىالەى "مەى" ھوھ دەدەن و خەون بە قارەمانىتى و ھەلرشتنى تەمەنى ھەسرەتاوى يەوھ دەبىنن.

"نەفرەتت لى بى فرمىسك، كە لە ھەموو شوپىنىك بەر بىنگم پى دەگرى!"
 ژانەكان دەیانەوئى جەستە بخەن. جەستە بى ئۆقرەيە. لاواز تر لەوھى قاچەكان تەھەمولى فرمىسك و مەرگ بەكن. شەرم، ناخ دەسووتىنى. قىچ دەبەمەوھ. وھەا كە زامەكان دەكشىن و گر دەگرن. دەسووتىن.
 ئىستا نا ئىستا! بەلام نەء... چەند لە زەمەن تىپەرىوھ؟ ماندووى دەلى زۆر. بىدەنگى بەردەوامە.

"تەنىام، يان ئەوان بىدەنگن؟"

بىرى تەنىابى بۇنى كاتەكان دەگۆرى. ئەم شاخەى پىشتەوھ مەروون دەكا. گرى خەرەكە لە سەر سىبەنەى پىشت ھەست پىدەكرى. شاخ بە قاچىش دەبەردرى. دەروون دەكرىتەوھ.

"رەنگە تەھا بىوئى قەرەبووى ھەموو شتىك بەكاتەوھ!"

رامانى زىاتر. بزوان. يەك دوو ھەنگا و بەرەو دا. قىرمنى گوللە، شەو دادەچلەكىنى. بەكەوى يان نەكەوى؟ پىرسىارى ھەنووكەى. ناكەوى. دەم، وشكتەر. گوئى، قورسايى ھەموو ژاوە ژاوەكانى دنيا بەسەرىوھ. تەقەى دىكە. وىزەى گوللەكان، خىرا و بى كۆتايى يە. ئەژنۆ شل دەبىت. ھەست كردن بە

ھەموو ئەندامە كانى جەستە. توك، داواى ژيان دەكا. نەفرەت لە مردن!
 كولمەكان خەرىكن گەر دەگرن.
 كتوپر دەنگى قاقاى پىكەن.
 "ئەو ھەموو فېشەكە بۇ؟ تەنيا يەك فېشەك بەسە!"
 تارمايەكان نەزىك دەبنەو. دەنگى ميل ھىنانەو ھى دەمانچە. تەق...
 تەق... تەق. بۇنى بارووت، بۇنى ئاسنى ژەنگاويم بىر دەخاتەو. جوین و
 لىدان. دەكەوم.
 ... كە لە ژوورە بچوو كە بەسەر پەتوھەكاندا دەكەومەو، تىر تىر دەگريم.

نيوھ شەو. لە پشت شووشەكان راوھستاویت و نىگات ئەو ديوى سنوورى
 چاوانت ناكەوئ. دەست ھەلدەبەرى و ئارام لە سەر شووشە ساردەكانى نيوھ
 شەوى دادەنى. لەرەى بسكە درىژەكانت بەسەر لامل و گوپچكەكانتدا
 ھەست پىدەكەرى. وەك ئەو شەوھە ديسان دنيا بى دەنگە. شەوھەكان تىپەريون
 و ھەمان خوليا ھىناوتىھەو پشت پەنجەرەكە. خەونەكان نارزىن، جەستەى
 مرؤف دەرزى. مرؤف دەمرى خەونەكان دەمىن. بە مىرات بەجى دەمىن، لە
 تۆوھ بۇ كەمال... لە تۆوھ بۇ فرمىسكەكانى باوك و خوشكەكانت... لە تۆوھ بۇ
 پەنجەرەكان و بۇ نيوھ شەو. خەونەكان لە ھەموو شوپىنك ھەن. دەمىننەو...
 دەمىننەوھە تا مرؤفەكانى دىكە لە داىك بن، ئەوسا لە يەكەم گرياندا، لە يەكەم
 ئازاردا، لە يەكەم پىدەنگىدا، خۇيان بە جەستەدا دەكەنەو. واز ناھىن.
 عاشقى ژيانن. لە فەزاي ئەفسانەى ژياندا دەمىننەوھە و لە گەل يەك كەوتنى
 يەكەم ھەورە سەرگەردانەكانى داخوازيبەكان، وەك شەتاو، زەوى دادەگرن.
 تۆش ئەوكات شىتانە دەرگا دەكەيتەوھە و لە كاتىكدا ئامىزت كردۆتەوھە و،
 ھاوار دەكەى، خۆت دەدەيتە بەرى. تەرم كە! بىم خووسىنە! بىم توپنەوھە و
 لە گەل خاك بىمكە بە ھاوارازى رووان!

كە باران دەبارى، پەنجەرەكان دەگرىن. تۆش دەستەكانت بە پشتى فرمىسكە كاندا دەگىرى. تۆ لەو دىوى فرمىسكە كانەو دەژى. فرمىسكە كان شوورەى تۆن. تەنیا بىندەنگى بە سەرىدا باز ھەلدەدات و دىت دەبى بە مېوانى چاۋە تىشك مردوۋەكانت. جارىكى دىكە، تىشكى چاۋانت كەمال راناگوۋىزى بۆ ناو تارىكخانەى وىنەكان. كەمال و كۆلان بوون بە بۆن و بوون بە چرپە. وىنەكان لە قوولايىھەكاندان. دەستت نايانگاتى. بە خوشكەكانت دەلپى ھەموو ئىۋارەھەك تەبەنە سەر قادرمەكان. بەشكە كەمال بىت و چاۋ لە چاۋە چاۋەرۋانەكانت بېرى. ۋەك جاران دەست بە بسكتدا دىنى و سەرت بە ئاستەم نەوى دەكەيت و زەرەدەخەنەھەك لىۋەكانت دەكشىتى. زەرەدەخەنە! رەنگە ھەر خەيالى زەرەدەخەنە بىت. بەلام نا نا ... قادرمەكان شوپىنى لەدايك بوونى زەرەدەخەنەن و پەنجەرەكانىش فرمىسك.

ئىستا وىنەكانى رابردوۋ بەھىز و گورىكى پترەوۋە بەرۋكت پى دەگرن. وىتەى كۆلئانەكەى دايكىشت لە ھەر كاتىكى دىكە تۆختەرە. ئەۋەندە تۆخ، كە رەنگەكان تىشك دەھاۋىژن و سنوورەكانى خۆيان جى دىلن. لە قىرۋەى خوشكە بچوۋك چى ماۋە، جگە لە بىرەۋەرىيەكى دوور؟ ھىچ. دەست بە سەر درزى ئاۋىنەكەدا دەگىرى. درزەكە تىژو بى بەزەيە. بەلام ئىتر سىماى تۆ دوۋكەرت ناك. درزەكە رەھۆلىكى گەورەى تارىكە. ۋەك چاۋانت. سمايلىش دەكرا پىش مردنى، چاۋانى تارىك بن، بەلام ئەۋ لە ھەرەتى گەنجىھەتى چاۋانيدا، مرد. چاۋانى دنياھەك روانىنيان مابوو.

بۆ نىسى ژوورى ئاۋىنەكە ھەر ۋەك خۆيەتى. بۆنى مندالى و سەر دەمى ھەرزەكارى تۆيە. تىر ھەلىمژە! سەر دەمانىك بىرى دەكەى. ھەر چەندە رەنگە ئەۋ سەر دەمەش نەيەت و ھەر لەم ژوورەدا ئاخىر ھەناسەى ژيان ھەلكىشى. ۋەك باۋەگەورەى سەرەتاي چىرۆكە!

دەستەكان بوون بە چاۋ. بەلام تەنیا دەتوانن جەستەى كەمال ھەست پى

بكەن. تۆ ئىتر نە پىكەنن دەبىنى و نە برىسكەى چاوانى و نە خەمە كانى. ئەمانە دەبى خەيالى تۆ بىنۆپىن! مېشك جەنجالە. جەنجالتەر لەو شىبەى كە ئەو شەوہە كەمال تامى مەرگى تىدا كىرد يان رەنگە ھەر بە قەد ئەو شەوہە جەنجال بىت. نە زياتر، نە كەمتر.

دەست بە دىوارە كاندە دەگىپرى. ھەر ئەو دىوارانەن، بەلام ئەمجارە چال و چۆلە كانى و گەچە ھەلۋە رىوہە كانى لە جۆرىكى دىكەن، زىرن و تىژ و قوول. زىرتەر لەو كاتانەى كە درابووى بە خولە... تىژتەر لەو كاتانەى كە لەندكروژىرە كە لە كۆلان تىدە پەپرى... قوولتەر لەو كاتانەى كە سەر قادرمە و پشت پەنجەرە كە چاوەروانىي كە مالت دە كىرد.

ئىستا ئىتر دەنگە كانن، وىنە كان پىشانى تۆ دەدەن. دەنگە كان بە كەيفى خۇيان وىنە كان دەكىشەنەوہ، دەنگى باوكت نىوہ گىرە... سىماشى ئىتر سىمىلەيەكى برۆ پرى نىوہ مۆنە، كە دە كىرى ھەمىشە جگەرە يەكى پى بىت. كە دەنگى باوكت دەنگى لاواندەنەوہى تۆ نەبىت، رقت لىي دەبىتەوہ. رقىكى وا كە ھەز دە كەيت بگىرىت. دەنگى خوشكە كانت ناسكە. ناسكتەر لە خۇيان. سىماشىان بە ھەرە يە كە لە دوو پەرى كە دە كىرى ھەر يە كە جووتە بالىكىان پىوہ بىت و بەردەوام لە بىدەنگى دا و دوور لە بىننى تۆ بفرىن و بفرىن. كە دەنگىان نە لاویننەوہ، رقت لىيان دەبىتەوہ. رقىكى وا كە ھەز دە كەى شەرىان پى بفرۆشى.

گۆرپانى كاتە كان و وەرزە كان كۆتايىيان ھاتوہ. سەردەم، سەردەمى گۆرپانى ھەموو شىكە لە وەرزىكدا. نامۆبى دە كەى. لە ھىچ شونىك ئۆقرە ناگرى. لە خۆت و دەوروبەرت و خەونە كان وەرزى. بەلام دواتر دەبىنى نا، لە خەونە كان وەرزى نىت. رووت تى دە كەنەوہ و، داواى سەمات لى دە كەن.

دەچىتە لای كىتەبخانە گچكە كەت. بە پەنجە كانت كىتەبە كان جىا دە كەيتەوہ و، يارى بە پەرە كانىيان دە كەيت، دەنگىكى وەك فەرە فر، كاتىك بالندە لە نىو مىرگەوہ يان درەختىكى دارستانەوہ بە ھەلە داوان دوور دە كەووتەوہ. دانە دانە دەيانكەيتەوہ و بۇنىان پىوہ دە كەى. بۇنى پەرە زەرد و كۆنە كان تايەتن.

بۇنىكە كە تەنيا ھى كىتېبە... بۇنى كىتېبە تازەكان، بىرى مندالى و پشت كورسى يەكانى نىو قوتابخانەت دەخەنەوہ. بىرى ترس و دلە كوتىي چوار ديوارىيەكان.

"كايە ئەگەر دەكرى ئەم كىتېبەم بۇ بخويننەوہ!"

خوشكەكانت يەكيان دەست پى دەكا:

"... كاتەكان ھى تۇن، ئەگەر بتەوۋى ھى تۇ بن! كاتەكان رادەبرن، بەلام لە نىو لاپەرە و لە تان و پۇى وشەكاندا دەمىننەوہ. گەر لە نىو كىتېبەكاندا بژى لە ھەموو زەمەنەكاندا دەژى. لە ھەر كوۋى يەك بيت زەمەنىك دەگا كە ھەست دەكەى دەبى بارگە و بنەت بخەى و دەست پى بكەى. بارگە و بنەت بە درىژايى سالانى سال ھەر بۇ ئىستە و ھەر بۇ ئەم مەبەستە بووہ. پىكەننت دى. درامى ژيان لىرەدا تۇى گە ياندۆتە ترۇپكى خۆت. ئايا ھەلدەدىرى يان دەپىيوى؟"

زەمەن لە تارىكىدا تىپەر دەكەيت. ئەى كە شەوو روژ نەيننت، چۈن ھەست بە رووبارى كات دەكەيت؟ بىر كردنەوہ، يەك رەنگى بيننت دەنەخشىنى. ھەتاوى ئومىد لە خۆتدا ھەلدى و ئاوا دەبى نىوہ شەوان لەو پەرى دلتنەنگىدا ھەلدى و ئىواران لەو پەرى دل كراوہ پىدا ئاوا دەبى.

ئىستا ھەمىشە پەرەكەت پىيە. لە بن پشتىن يان گىرفانى باغلەت يان لە نىو مەمكانتى دەخەى. چلكن و كۆن بووہ. بەلام بۇنى دەستى كەمال و تامى چاوى سمايىل ھەر دەدا.

خولەى باجى عاسى وازى ھىنا. داىكى بۇ نىچىرى ساغ و چەلەنگ، پەر تەوازەى كۆلانەكانى دىكە بوو. ھات. فرمىسكى رشت. گرىا. ماچى كردى. خولەش ھات. لاسەرووى دىوہخان كەوت. چاوى لە زەوى برى. چايەكى خواردەوہ و چايەكى دىكەشى ھەلقوراند. ئىتر رویشت. دواتر ھەموو شىتىكىان ھەلوہشاندەوہ. بەلام وازى لە ناردنى دىارى نەھىنا. دوو جارى دىكە دىارى

نارد. بەلام ئەمجارە بۇ تۇ ئەم دياريانە بۇنى بەزەبىيان لى دەھات. خۇشحال بوويت كە لە نىو جىھانى خۇت و كەمالدا جىي ھىشتى. بەلام گرياشيت. بۇ نەگرى؟ كەماليش پياو بوو پياو. دەبى دەستت بگرى، دەبى كارى ناو مالت بۇ بكا، دەبى لەگەل دانىشتنەكانت رايىت. كەمال ئەوۋە دەكا؟ لەندكرۆزىرەكەش تەنيا بە چەند رۆژ جارىك دەنگىت دەبىست. ئەو دەنگە، دەنگى ئىش و كارى خۇيان بوو.

"نەكا كەمال بەم لەندكرۆزىرە، بە ھەلكەوت بەم كۆلەندا تىپەرېتن!"

بىر دەكەيتەوۋە كە كەمال بە جۆرىك لەگەل ئەم لەندكرۆزىرە پەيوەندىي ھەيە. دەبىنى و دەبىنى. ئىتر ئەمەيش بۇت دەبى بە كەژاۋەى نىگا. ئەو نىگايەى كە نەتزانى بى ترس و بى شەرم كردن لە خەلكى گەرەك، لە دووۋەم پىاسەى عشقىدا، ئامىزى بۇ بكەيتەوۋە و ھەتا ھەتايە خۇتى تيا نوقم كەيت. بەيانى يەكيان زوو، يەكيك لە خوشكەكانت ھەوشەى گسك دەدا. كتوپر بە پەلە خۇى كرد بە ژوورىدا.

- دادە! وەرەقەى دىكە... ھەر لەوۋەى جاران... ھا.

خستىە نىو باوۋەشت. چەند جوان لە سەر رانەكانت ھەستت پى دەكرد. دەستت كەوتە لەرزىن. ھەلت گرت. بۇ دەمت برد. بۇنت كرد. ماچت كرد. يان نا؟ نازانى. وەرەقەكەى دىكەت دەرھىنا و خستتە سەر يەك. نوۋى يەكەيان بچووكتەر بوو. لىدانى دلت زيادى كرد.

"كەمال... ئازاد بوو؟... ئەى سما..."

دلۆپە بارانەكانى سالى نەھامەتى لە سەر پەرەكە رىچكەيان بەست.

ریچکەیان بەستوو. یەک لە دوای یەک لە گەردەنەکانە دینە خوارەو، دەیان ئوتۆمبیل و زیل و دەبابەیی سەر بازی . لە نیو شار نامیننەو و بەرەو سنوور دەچن. سەربازەکان بێدەنگن، تاک و تەرا نەبێ لە نیو ئەم زیل و ئەو زیلدا خەریکی گالته و گەپن. خەلک لە بێدەنگی دا لییان دەپوانی. چەند رۆژە خەلک بەرەو ئاوابیەکان و شارەکانی دیکە رۆشتوون. شار تا دێ جەماوەری نیشته جیی کەم دەبیتەو. کەل و پەلەکان، یان راگۆیزراون، یان لە ژێرخانەکان خراون . دەرگاگان قوفل دراون. شار زۆر بەی کات لە بێدەنگی و ترس و چاوەپوانی دا دەژی. پەییوەندی سنوور و شەر خۆی دارپشتوو تەو. سنوور بۆیە سنوورە چوونکە لەوێیە شەرەکان دەست پێ دەکەن. بۆ شەر پێویستت بە سنوور هەیه. ئەگەر خاوەن سنووری، یان دەتەوی ببی بە خاوەن سنوور، مەترسە! خاوەن مەنتقی دەروونی شەریت. دوا ماڤینی سەربازی کە لە شار دەر دەچێ، چوار لولیکی دژەهێرشێ ئاسمانی بە سەرەو هیه. رەشیکێ قەترانی هیه. هەور بە ئاسمانەو ه نی هیه. ئاسمانی شین، دل دەگوشێ و بۆنی کارەساتی لی دیت. دەمەو زستانە و زەوی موژدەیی هەور، سەرما و تەر و تووشی پێ هیه.

- ئەو و نەدی نەماو ئەم ماو هیه تێپەر بیت، ئیتر جوولانەو لەم شاخانە مەحاله.
- پێش تەر و توشی دەستیان پێ کردوو. ئەمە دوا دەر فەتە... خوا بکا بە خێر بگوزەری!

دەمەو ئیوارە هیه. سەربازخانەکان لە جم و جۆلدان. دەنگی ئاژیری خەتەر لە سەربازخانەیی گشتی هیه دیت. کتوپر دەنگی فرۆکە ئاسمان دادەگری. یەک، دوو، سێ... بە شوین یەکترا دین. سپی و رەش. جار جارە دەبریسکینەو. بەرەو ژێرخانەکان، گریان و پارانەو و زریکە و بێدەنگی. چاوەکان، شتەکان و ن دەکەن و، تەنیا لە دیوارەکان و چاوانی دی دەگەرین. لە دیوارەکاندا لە قایمی و پتەوی دەگەرین و لە چاوەکاندا لە متمانە و رەوینەو هیه ترس و بەخشینی ئۆمید. بالندە ئاسنینهکان بەرەو زەوی دەکشین.

بەرە روچنە كە مل دە كیشم . حەزم لە بىنىنى دەرەو ەيە . مېروولە كان بەرەو
 ەيلانە كانيان پاشە كەشەيان كرددووە . جەستەم لە دەرەو ەيە كونه كانيانە . لە مېژە
 بۆنى پايىز لە روچنە و كون و كە لە بەرى دەرگا كەو ە خو ى بە ژوورېدا دە كا .
 يە كەم باران و بۆنى يە كەم خو ى ، بېرى پېكە نىنى خستەو ە . پېكە نىم . پېكە نىنى
 ماندووېى ! رەنگە نە . گرنگ ئەو ە يە هات . بۆ خو ى هات .

- دەچىن بۆ مولا قاتى خالت ، ەستە رۆلە ! داىكم گوتى .
 تىكرا دەچووېن . ژنان و چەند پياوېك و مندالە كانىش . دەمانكرده قريو ە و
 بەزم و ەرا . ليمان تور ە دەبوون . داىكم و ئەوان شمە كە كانيان پى
 ەلدە گرتىن و وە پېش خو ى انيان دەداين . زىندانى شار لە كۆلانېكى سەر
 شە قامى گشتى بوو ، ديوارە كانى بەرز و پەنجەرە كانى شىن ، لە گەل نىگابانېك
 كە لە نىو كولانە يە كى ئاسنىندا بە خو ى و " ئىم يەك " يكەو ە راو ە ستابوو .
 دەچووېنە ژوورى . خالم دەهات و ماچى دەكردىن . ئەوسا لە گەل گەورە كان
 دەدوا و ئىمەش پاش ئەو ە يە بۆ ماو ە يەك لىي رادە ماين ، سەرنجى چەك بە
 دەستە كانمان دەدا . جىهانىكى ئەفسانە يى ! بى گومان خالىشم چەكى ە بوو و لە
 ژوورە كەى خو ى جىي ەشتبوو .

- دا يە بۆ خالە چە كە كەى ناھىتى ؟

- وس بە ! ... چە كى چى ... ئە يەرۆ ئەم قسانە لای كەسى دىكە نە كەى !

پىدە كەنم . ديسان ئاورىكى روچنە كە دەدەمەو ە . ئاسمانى پايىز لە ئاسمانى
 ەاوين تۆخترە . دىم و دەچم . مەودا پىنج ەنگاو ە .
 پىنج كەس دەگەنە پىنج رىگا . لە تابلۆ يە كى سەر رىگا كان نووسراو ە ،
 ەلبىژىرن ! بەلام تەنيا يە كى كان رىگای خو شبەختى يە . سىانيان دەگەرېنەو ە و

دونايان دەمىننەۋە. سىيانەكە دەلېن: كەۋاتە ھەر بە نىسبى يە كمان دەبى. جا بۇ سەرى خۇمان بېشىنېن بۇ خۇشەختى يەكى تاقانە! يەك رىگا جېي ھەموو كەس دەبىتتەۋە؟ ئىنسانەكان لە رىگاكان زۆرتەرن.

سىيانەكە كە گەرانەۋە، جاربان دا، لە خۇشەختى مەگەرېن! خۇشەختى تاقانە يە. دوانەكەى دىكەش چوون و ھېشتا نەھاتوونەتەۋە. ئەوسا سىيانەكەى دىكە بەرە بەرە لە بەر خۇيانەۋە دەلېن: ئەو دووانە نەھاتتەۋە، كەۋاتە لەو دوو رىگايەدا تىدا چوون. ئەوسا كەلكەلەى سى رىگاكەى دىكە دەكەۋىتتە مېشكىيانەۋە. "لەو سى رىگايە بىگومان يە كيانە."

ۋەرې دەكەۋنەۋە. بەلام ئەۋان نازانن خۇشەختەكان ناگەرېتتەۋە.

ماۋەيەكە جم و جوۆ و ھاتوو چۆ لە رارەۋەكاندا كەمتر بوۋە. تامەزرۋى دەنگى پىم. دەنگ نايە. پى دەچى رامگويىزن. تامەزرۋى دەنگى پىي راگواستىم. بۇنى چلك و ئارەقەى لەشم كاسى كردووم. تامەزرۋى بارانم. بارانىك و راۋەستانىكى شىتتەنە لەبەرىدا. دەست بە قز و رىشمدا دىنم. چەور و پىر و پىكەۋە چەسپاۋ. دەمەۋى بخەوم. لە ژىر پەتوۋەكەۋە زەق زەق دەپروانم. بە ئاستەم گويم لە دەنگى ئاژىرە. سمايىل تەرم دەدا بە كۆليا و سوار پىكايىنكىان دەكا. جار جارە سەيرم دەكا. پىي سەيرە يارمەتى نادەم. حەتم سمايىل حەزى بە بارانىكە بۇ ئەۋەى لە خوین خاۋىن بىتتەۋە. قەراغى پەتوۋەكە لە ژىر چاۋانمدايە. قەراغى پەتوۋ سىنورى رۋانىنمە. لە دەرگاگە دەدرى. "رۆلە بىكەۋە!" دايكەم. "دايە بۆم ناكىرتتەۋە، لاي تۆۋە دەكرىتتەۋە." ئىتر ھىچ نالى و دەپرا. رادەپەرم. دەمەۋى تكاي لى بكەم كە ئەۋەندە لە دەرگا بدات تا بۇ خۇى دەكرىتتەۋە... دووكەلى بافورەكەى باوكم كتوپر لە رۆچنەكەۋە خۇى بە ژوورېدا دەكا. دووكەلەكە گرژ و مۆن و دۆراۋە. باوكم نايەۋى لە دەرگاگە بدات. بۇ؟ لە ژىر دەرگاگەۋە سەيرى دەروە دەكەم. دايكەم ۋەك ئەۋ شەۋەى مەرگى باوكى بووراۋەتەۋە. لە دەرگاگە دەدەم. "ئاۋى بدەنى، ئاۋ!" شىتتەنە لىي دەدەم.

دەنگى لىدانى دەرگاگە لەگەل زرمە و رىمبە بەھىزە يەك لە دوای يەكەكان تىكەل دەبى. ئەو دەستى منە وا بەھىزە؟ دەست دەكىشمەو. بەلام رىمبە و زرمە ھەناو تەزىنەكان ھەر ماون. وەك دەنگى جى پىي دىون. ئەوسا ھاشەكانىشم گوى لىيە. بىناكە دەلەرزى. دەنگى ھاوار ھاوار و پىكدادانى دەرگاگان. دەچمە سووچىكى ژوورەكە و ھەلدەتووتىم و سەرم لە نىو قۆل و ئەژنۆكانمدا نوقم دەكەم. ھاشەكان دىسان دەگەرىنەو. رىمبەكان ئەوجار بەرزترن. ھەموو شتى دەست دەكا بە رووخان. دەرگاگە دەرەدەپەرى. تەپو تۆز و دووكەل و بارانى تىكە و لىكە. دەنگىكى وەك وەبەرىك كەوتتى دلۆپە ئاو و ئاسنى سووركراو. ئارام وەدەر دەكەوم. دەنگى ئاھ و نالە و قىژ و قاوىكى دوورە دەست. بە نىو خۆل، شووشە، لەتە بەرد، بلوك و گەچدا ھەنگاو ھەلدەتەم. ژوورەكانى تەنىشتى ژوورەكەى من بەسەر يەكدا تەپىون. دەمەوى بگەرىمەو. سەريان. چاوم بە دەرگاگەى دەرەو دەكەوى كە بە دەستە چەپى ژوورەكەى مندایە و بەلادا ھاتوو. كەلىنىك لە نىوان دەرگاگە و دىوارەكە، كەلىنى ئازادى! نىگابانەكەى سەنگەرەكەى سەرەو دىار نى. چى لى ھاتوو؟ خۆم وە بەنى كەلىنەكە دەدەم و كتوپر دەنگى مىل ھىنانەو و دەنگدان. ئاور دەدەمەو. تەھا بە برىندارى سىرەى دەمانچەى لىگر تووم. سەیرە! بۆ دەس بەجى تەقەى لى نەكردم؟ ھەست دەكەم خەرىكە برىار دەدا. بە خىراى، خۆم وەپشت دىوارەكە دەدەم و دەنگى تەقە ھەلدەستى. تا دەتوانم رادەكەم. شار نە بۆنت دەكا و، نە ھەستت پى دەكاو، نە دەتبنى. تەنانت تۆ لە نىو زارى شاردا ھىچ چىژىك نادەى. تۆز، كەپۆى شارى گرتوو. ھەستى شار رووشاو... چاوەكانى خوينىن و فرمىسكاوى. زارىشى وشك وشكە. زمانى بە

مەلشووئەوئە چەسپاوه و پەيتا پەيتا دەكۆكي! كۆكەيەكي وشك و دواجار تا سنووری رشانەوئە، رشانەوئەي كيم و زوخاوی برينهكان. ئەو برينهانی كە سنووری عەقلىش دەبەزێنن. روو لە كەلاوهيەك دەكەي. بەسەر ورده بەرد و خۆل و پيسايی حەيوان و مرۆدا باز دەدەي.

كەلاوهكان ئاسوودەي دەبەخشن. كەلاوهكان ئيتەر لەو پەري سنووری دەست دريژي راولەستاون. ئيتەر دلنيان لە تەنيایي خۆيان. دەست دريژي مرۆ ئيتەر بازيان بەسەردا دەدا، يان بێ ئەوئەي ئاورپان لێ بداتوئە بەلاياندا تێ دەپەري. كەلاوهكان بەجێ دەمێنن. ئيرە مەوداي تيكەل بووني تەنيایي و وپرانی و پيسايە. ليرە دانيشي يان نا؟ نازانی... لە كەلاوهكەدا سەرگەردانی... هەنديك ئەولاتر بە دەستي چەپدا قوژبنیکە بە قەد دانیشن و، خۆ شاردنەوئەي مرۆيەك. دیوارهكان بۆني ميزيان لێ دیت. بە قاچ تۆپەلە پيسايەك تور دەدەيت. قیتز دەكەي يان نا؟ نازانی. دەچیتە نۆي. هەناسەيەكي قوول و، ئەوسا كپي دەكەيت و، گوێ هەل دەخەيت. زرمەي هەنگاوهكان بزرن. ئاسوودەي. سەرەتا خۆت لە پال دانەوئە دەپاريزي. دواتر ماندوو دەبيت و سەرت بە لايەكي دیوارهكانەوئە دەسپيري. مانەوئە و ماندووي راتديتی. راديي. چەند گەرەكت بريوئە؟ نازانی. بېرت دیتەوئە ئەم كەلاوهيە پيشتر بەشيني خانوويەكي قەديمي بوو، كە چەند بەرەباب تيندا دەژيان. دواتر لە سەر ميرات بوو بە شەريان و يەكيان لە يەكتر كوشت و ئيتەر ئەم خانووه چۆل كرا... خزمەت نەكرا و بەرە بەرە رووخا. كەلاوهكە دوو لاي چۆلە و لە لايەكەوئە پالي بە خانوويەكي بەرزەوئە داوه و لە لايەكي ديكەوئە حەساريك لە بەشەكەي ديكەي جودا دەكاتەوئە. چاوهرواني تاريكي دايت. تاريكي، كەلاوه بينزراوتر دەكا. كەلاوه، تاريكي بەسامتر دەكا.

كە گەرەكەكانت يەك لە دواي يەك بری، ئەوئەندەي كە تووشي چۆلي و بيئەنگي هاتي، بە تووش مرۆوه نەبووي. مرۆي ترساو، كەس ناناستتەوئە. چەند كۆلان ئەولاتر، جووتی چاو، بە تەوسەوئە لتيان روانيت. ناستيئەوئە؟

نازانى. نەتناسى. باش سەرنجىت نەدا. بۇ؟ كاتىك خۇت بە كەلاوۋەكەدا كرد، جوان سەرنجى پىشتەوۋەى خۇت نەدا. ھەر كەسىك جوان سەرنجى پىشتەوۋەى خۇى نەدا، دەدۇرئ. بچى سەرنجى دەرەوۋە بەدى يان نا؟ نازانى. نەكا لەمە خراپتر بىت. لە ئىوارە يەكى درەنگ دەكا. بەلام نىو كەلاوۋەكە تارىكتەرە. فېتىكى ئىوارە، بۇگەنەكە كز دەكا. وىزە وىزى مېشە سەوز و گەورەكان، خەرىكە لە مەستى دەكەوئ. گەر نىوۋەرۇ رووت لىرە بىكرايە، دەخىكاي. پىكەنىنت دئ... سەيرە! چوار دىوارىيەكى تەسك و رىقنەى تەقاوۋەى دالاشەكان نەيان كوشتى، بەلام حەزىاي بۇگەن ھەلتى لووشى! شوپنەكەى تۇ تارىكتەرە. بەرامبەرت، ھەندىك خوارەوۋەتر، نىوۋە دىوارىكى روخواو، چاوت بە سەر دوا تىشىكى ئىوارە يەكى درەنگدا دەكاتەوۋە. ئەگەر تارىك بكا، دەرۇى. كىتوپر دەنگ! دەنگى چپە و ھەنگا و، راوۋەستانى يەك لە دواى يەك. پتر خۇت بە دىوارەكەى پىشتەوۋەت جووت دەكەى. ھەناسە كپتر. لىدانى دل زىاتر. خىكان. چاۋە تەوساۋىيەكان، بىگومان ئەوجارە ئەگەر روو بە رووت بىنەوۋە، بە دەنگى بەرز بەرووتدا دەتەقنەوۋە. قاقايەكى شىتانه، شىتت دەكا. ئەو شىتى سەركەوتن و تۇ شىتى بىدەرەتانى. ئەو ھىمەن و درندە، تۇمەند. چرپەكە زىاد دەكا. چرپەكە زمانى دەگىرئ:

- گىانى خىخۇت... ئەمبججارە... لىللىرە باشتر... ككوى... ؟

دوو كەس لە پىشت نىوۋە دىوارەكەوۋە دەرەكەون. يەكىان پىر و ئەوۋى دىكەيان لاو. پىرەكە، مېزەرىكى شىتال شىتال، جل و بەرگىكى دراو و چەند رەنگ و پىنەكراو. لاوۋەكە، بە پەنجەكانى گۇناى نوقمى رىشى سى دەگرئ و بە خەندە يەكەوۋە دەلى:

- دەى بەقوربىبانت بم... بىباشە... !

پىرەكە خاۋەن دەنگىكى ھىۋاش و نووساۋە. ۋەك ئەوۋەى بە خىكاۋى لە داىك بوۋىت. تىناگەى.

دەيانناسى. دووراو دوور دەيانناسى. لاوۋكە، ھەمە شىتتە، ھەمىشە كورتە كىك دەدا بە شانيدا و لاسايى شەقاوۋەكان دەكاتەوۋە. كە بە گژيا دەچنەوۋە، زوو دەكشىتتەوۋە و بە پىكەننن و "گيانى دايكت، گيانى دايكت" گوتن، دوور دەكەوۋىتتەوۋە. رەشتالەيە و بە دوور لە چاوى گەورەكان ھەمىشە دەور و خولى مندالان دەدا. ئەوى دىكەشيان مام ھەسەنە... ئا... مام ھەسەن... واى پىدەلن. ئەوئىش ۋەك دەلن ھەمىشە چاوى لە گەنجەكانە!

دوو سال لەوۋە پىش بوو بىننن. لە گوندىكى قەراغ شار بوو. خەلك پەريوۋە بوون و لە گوندىكەنى دەرى شار گىرسابوونەوۋە. لە بەر دەركەى مالىك، مام ھەسەن راوۋەستابوو. نازانى بۆ. بەلام راوۋەستا بوو. بە دوو ھەنگاۋ مەوداۋە لە دەرگايەكى دەروانى. ھەمە شىت ھات. ۋەك ھەمىشە كورتە كىك بە سەر شانىوۋە. كۆلانەكە قەرەبالغ بوو. ھەمە شىت جارېك و دووان ھات و رۆيشت. جارى دووھەم شانى لە شانى مام ھەسەن دا. مام ھەسەن ئاۋرى لى دايەوۋە. ھەمە ئاۋرى نەدايەوۋە. ديسان ھاتەوۋە. ئەوچار بە زەردەخەنەوۋە روانىە مام ھەسەن و چەند ھەنگاۋ لەولاتر پالى بە ديوارەكەوۋە داۋ دانىشت. دەستى بە سەرىدا دىنا و ديسان بە زەردەخەنەوۋە لە مام ھەسەنى روانىيەوۋە. مام ھەسەن سەيرى كرد. ھەمە چاوى لى داگرت و مىلى بە لايەكدا بۆ قرتاند و، شانىكى بۆ ھەلتەكاند. مام ھەسەن بەس لى دەروانى. چەند مندالىك كۆ بوونەوۋە. ئەوچار كەسىك لە دەرگاگە ھاتە دەرى و نانېكى بە مام ھەسەن دا. مام ھەسەن رۆيشت. مندالەكان پتر دەورى ھەمە شىتپان دا. ھەمە ھەستا، رۆيشت، ھىشتا لە پىچى ناو كۆلانەكە بزر نەبوۋبوو، مندالەكان كەوتتە بەردە باران كردنى. پياۋان پىدەكەننن و ژنان بە روومەتى خۇياندا دەدا و لە شەرما سوور ھەلدەگەران.

خەرىك بوو، تارىكى دادەھات. بۆنى تىژى پىسايى ئازارى دەداى. لە بىرت دەكرد. بەلام كتوپر ھەموو ئازاي ئەندامى دادەگرتى. لە نىوۋە ديوارەكە ترازان. ئىتر ھەر دەنگيان دەگەشتە گوپت. دەنگ گۆرا. بوو بە ھەناسەى

شیتانە و نرکە. وشەکان خنکان. ناو زارت تال بوو. ئاو. سەرت خستە سەر ئەژنۆت. ئەژنۆکانت دەیانزریکاند. زریکە، کاسی کردی. کە چاوت ھەلینا، پشیلەیک زەق زەق لپی دەروانیت. وەستا. وەستایت. ترسای. ترسا. ھەلات. ھەلاتی کتوپری داینەچلەکاندی. بەردەکان لە ژیر پاژنەتدا خزان، بەلام ھەناسە و نرکە کۆتایی نەھات.

لە پشت نیوہ دیوارە کەوہ پەیدا بوونەوہ. ھەمە شیت دوو جگەرە ی داگیرسان و بە دەم زەرەدە خەنەیکە کی لیکاوپیوہ، لە کاتیکدا کورتە کە کە ی بە سەر شانیدا دابوو، جگەرەیکە لە نیوان دوو لپوی مام ھەسەن خنی.

"سیگار... ئیستا... زرزۆر بە تامە... وووانیہ؟"

کەلاوہی تاریک، زووتر دیوار و نیوہ دیوارە کانی تیدا ون دەبیت. بە مندالی قەت بە شەودا توخنی کەلاوہ نەدە کە وتی. کەلاوہ بە شەودا رەمزی ترس بوو. رەمزی جنۆکە و دیوہ ئەفسانەییەکان. لە کایە ی قەرا قەرادا ئەگەر گولیش کرابان، بۆ خۆ داشاردن قەت نەدە چوونە نیو کەلاوہوہ. کەلاوہ، سیمای نەفرینیکی ئەبەدیە. ئیستا لە تاریکتەری شویتی کەلاوہ کەیت. لە شەویکی ئەنگۆستە چاوی تەنیایی شاردا. ترس، مالتاواپی کردووہ. ئیستا دەزانیت کە لە پال پیسای، مرۆ لیکیشی ھەلوہریوہ. لیکە ھەز، لە ئاویتە بوونی دوو زەمەنی سەرەتا و دوا ژیاپی دوو مرۆف.

رەنگە ترسە کانی مندالی، ئیستاش ھەر لە دەروہ چاوەروانت بن و خۆزگە ی بیینیوہەت کاسی کردیبتن! ترسە کانی مندالی، ئیستاش ھەر لەو کۆلاناوہ لەم کەلاوہیە دەروان. ئەوہ تا! ھەست بە قورسای نیگیان دەکە ی. نیگا قورس و بزۆز! وەدەرکەوہ!... تا نەرۆیشتوون با بیانیپی! ئیستا مندالی نیگا گەرەک ھەموویان لەوین. بیانی سەیرە کە تۆ چۆن ھاتوویتە ئیرە. بیگومان ئەگەر وەدەرکەوی، ھەموویان بە چاوی ریزەوہ سەیرت دەکن. بەلام نا! تەنی نیگای سماییلە، قورس نیہ... ئەوہ نیہ ھەر بە مندالی نەیتوانی گولی بکات. ئەو ھەمیشە لە کایە نیو گەرە کدا دەبیردەوہ.

- سمايىل! ئەمجارە كە بووين بە شەرىك منىش لە گەلت دېم بۆ ئەو كەلاوہ يە .

- باشە، وەرە دەچىن .

يەكەم جار كە چووى، لە بەر ديوارى كەلاوہ كەدا راوہستاي . سەيرى تاريكىي نيو كەلاوہ كەت كرد . سمايىل چووه ژوورەوہ . بانگى لى كردىت . نەبزوايت . لە نيو تاريكىيە كەوہ هاتە دەرەوہ . ويستى دەستت بگرى و بتبا . ترساي . زۆر ترساي . هەلاتاي . سمايىل لە جنۆكە و ديۆه ئەفسانەييەكان ئازاتر بوو .

هەلدەستى . دەتەوى بچىتە دەرەوہ . لە بىرت نەماوہ چۆن . هەر لە بىرىشتدا نەبوو . دەست بە ديوارەكانەوہ دەگرى . رەتل دەبەى . دەكەوى . بەرى دەستت برىندار دەبى . سەرئەنجام ترووسكەى چرا تاك و تەرىكەكان لىت وەدەر دەكەون . كۆلانىش تاريك تاريكە .

بەرە و كوئى بچم؟ نازانم . كۆلانىەكان هەلم دەلووشن . رۇبىشتىكى بيھوودە! چراكان، ئاسوودەيى و نىگەرانى دەبەخشن . تاريكى موتلەقە . موتلەق سوكنايى و دلە راوكى دەبەخشى . هەلبىژرە : سوكنايى و دلە راوكى تاريكى، يان سوكنايى و دلە راوكى رووناكى؟ ئەگەر هەلبىژاردنىك لە گۆرئى دا بى!

خۆ بەستنەوہ بە موتلەق چەشنىكە لە تەسليم بوون . دەست هەلدەبرى و وزەكانت دوو دەستى پىنشكەش دەكەى . بەلام مرؤف چونكە ناتوانى هەموو شتى بزاني، مەجبوور بە تەسليم بوونە . ئەگەر تەسليم نەبى لە نىگەرانيەكى قوولدا دەبىت . بەلام تا كەمتر تەسليم بىت، پترخۆتى .

زۆرىنە، بەو شتەى تەسليم دەبن كە زۆربەى خەلكى پىشى تەسليم دەبن ، بەلام هى وا هەيە خۆى خودايەك دروست دەكاو ئەوسا دەچىتە شەرى خوداي زۆرىنە . ئىتر لىرەوہ شەرە قورس و ترسناكەكان دەست پى دەكەن .

دەگەمە شەقامى سەرەكى . بزە دامدەگرى... بەرەو گەرەكى خۆمانم، بلىي لە مالەوہ بن؟ دوا چاو پىنكەوتن، دوو مانگ لەوہ پىنش بوو . ئىتر نەهاتنەوہ . يان

هاتوونه ته ووهو چا و پیکه وتن سه ړی نه گرتووه. یه کهم ههنگاوی په ړینه ووه... به لام کتوپر چرا لایتی ماشینیکی، ده کشیمه ووه و، خۆم ددهمه بن دیواره که. به دهنگیکی ترسناک تی ده په ړی. ده په ړیمه ووه. دوو تارمایی. دهرفته تی خۆ دزینه ووه نیه، له یه که نزیکی ده بیینه ووه. تارمایی چه که کانیان. تا ده توانم شیوه یه کی تاسایی ددهمه خۆم.

- کاکه زه حمهت نه بی!

ئاوړ ددهمه ووه

- سه عاتت پیته... سه عات چه نده؟

سه یری مه چه کم ده کهم.

- بیوره... له ماله ووه له بیرم چوو!

هر ده گمه سه ړی کولانیکی دی، راده کهم. نهرمه عاره قیک. راکردنی ئه و به یانیسه هه ړ ئاوا بوو، گقه ی با و فینکایی و... ترس. مرؤ تا زور لاه، هه ست به دووپات بوونه ووهی ژیان ناکا. ده ژی... ده ژی، تا کتوپر له قوناغیک دا تی ده گا که وه که نه ووه کانی پیش خۆی ده خوا، دهنوی، غم دایده گری و خولیای ئاسووده بوون له میشکی دده. ئه وسا پیکه نینی دی. ژیان، کونیک هه میسه تازه! دووپات بوونه ووه له قوناغیک دا، وا له مرؤ ده کا ده ست بداته داهینانیک شیتانه یان شیتیه کی داهینه رانه. رهنگه به کومهل کوژی یا خۆ کوژی به کومهل، ره واندنه ووهی ترسی مه رگی تاک تاک بیت.

نازانم په له ده کهم یان نا، به لام کولانه کان یه که له دوا ی یه که خه ریکه ده برم. ههنگاوه کانم هه ست به بی سنووری ریگا ده کهن. ههنگاوه دوا ی ههنگاو. له نیو یه کتردا نوقم ده بن. ههنگاو، ته واکه ری ههنگاو. ههنگاو، ههنگاو ده کوژینیته ووه. ده گمه ئه و پیچه ی که له ویوه راسته کولانه که ی خۆمان ده ست پی ده کا... تاریکی، وینه کانی کوشتووه. تارمایی وینه کان یه که له دوا ی یه که به روک به ههنگاوه کانم ده گرن: شه ری دراوسیکان... شه ره گه ره که... کوشی پر گوله به روژه ی ژنانی بهر ده رگا... شه رم و هه وه سی ئاوساوی ئه و

كچانەى بە دەم كورانه وە پىندەكەنن... تەشى رستنى پىرئىژنان... گەل و قونى خۇلاوى ساوايان و مىشە ميوانه كانى دەورى دەم و لووتيان... فرکەى چوونە ژوورەوى خوشكە كانم، ئەو كاتەى باوكم لەو سەرى كۇلان دەردەكەوت... خۇ فشكردنەوى تاقە پياوى قۇزى گەرەك، كاتىك رادەبرد و ھەمىشە بزەپەكى لە سەر لىو بوو... جوینى شەوانەى نىو مالەكان كە دەگەشتنە نىو كۇلان... ئەو پىرە پىاوانەى كە بە سەر گۇچانەكانىندا شۇر دەبوونەو... رەوى بە كۇمەلى ئەو سەگانەى كە مندالان بەرديان تى دەگرتن... تەپوتۇزى باى پايىزى... خۇ گىف كىردنەوى مرىشكە كوركەكان... پەنجەرەكەى فاتى... ھەنگاۋەكانى ھەمىد كە تەسىيحيان دەسووراند و ملان بە لایەكدا دەشكاندەو... تراكتۇرەكەى تەھا كە بە جوئندان رادەبوردد... پىكەنپەكانى سمايىل، كە لەو سەرى كۇلان ئاوا دەبوون... دەگەمە بەر ھەسارەكەمان. لە بەر دەرگاگەمان رادەوھەستم. لىى بدەم يان نا؟ دەست دەخەمە سەر جەرەسەكە "خۇ كارەبا نى يە!" تەقولبابەكە سەرنجم دەقۇزىتەو... دەستم بە سەرىوھە شەتل دەپىت. دەكشىمەو. نابى دەنگ بەرزىتەو. بە ھەسارەكەدا سەر دەكەوم. مەچەكى چەپم دەرووشى. لە سەر ھەسارەكە دادەنىشم. چرا لامپايەك ژوورەكە روون دەكاتەو. سىبەرەكان لە سەر دىوارەكان پال كەوتوون. سىبەرى داىكم دەناسمەو. سىبەرى داىكم جۆرەپەكە. دەلىپى ھەمىشە نەويە. گرىپى سەرپۇشەكەى چالايى نىوان سەر و شانى پر كىردۆتەو. سىبەرى لكى دارقەيسى و قۇخەكان بە ئاستەم دەلەرئەو. شتىك لە ناخما ھەلدەزىت و لە ئەوكمدا گىر دەخوات. سىبەرىكىان، بال بە سەر ئەوانى دىكەدا دەگىشى. داىكم ھەلدەستى. رەنگى جل و بەرگەكەى بە زەھمەت لىك دەكرىتەو. دواى ماوہەكەى كورت، بە ئافتاۋەپەكەو، ئاوى ئىنجانەكان دەدا. يەك بە يەك. ھەست دەكەم باوكم جگەرە دەگىشى و بى ئەوہى گوى لە ھەوال بگرى، خرىكى گرتنى يەك لە دواى يەكى ئىزگەكانە. ئەوہتەى لە بىرم دى ھەوالەكان ھەمىشە ھەوالى ناخۇشيان بو ئىمە پى بوو. ھەوالى

ناخۇش، سەرنج راکىشتىرىن بەشى ھەوالە. باوكم لە كانی ھەوالدا زیاتر لە كاتە كانی دیکە توورە دەبوو. كەس لەم كاتانەدا فزەى نەدە کرد.

دايك و باوك بۇنى كارەسات دەكەن. زووتر لە ھەر كەسكى دیکە ھەست بە ھەلس و كەوتى نائاسایی دەكەن. سەرەتا ھېچ نالین، شەرمە یان ترس یان دەرفەت رىخستىن؟ باوك گرژتر و مۇنتر دەبى و، دايك ھەراسانتر. باوك كەمتر لیت دەروانى و، دايك پتر. بیانووھە كانی باوك روو لە زیاد بوون دەكاو، ئیشارەتە كانی دايكیش پتر دەبن. سەرئەنجام ھەر رۆژىك لەم ژوورەدا بوو كە باوك بە بیانووی قسە لەگەل یەكك لە خزمان ناراستەو خۇ بە سەرمدا تەقیەوھ:

— چاو لیکەرییە. دەوران دەورانی چاو لیکەرییە. دواتر تى دەگەن كە دنیا واش نییە كە ئەوان لى گەشتوون. ئەوسا فسیان دەنیشیتەو، چاو چنۆكتر دەبن. بە وەلھى لە من و تۆ و كى تەر بلىم حاجى! نەوسنتر و نامووس پەرەستتر دەبن... خۇ من بە ھىوای فلسىكى نىم. ژيان لە خۇى دەشىوئى.

خۇى پەشىمان دەبیتەو... ھەلبەت زۆرىش ناخايەنى. چاو لیکەرىش بۇ ماوھەك خۇشە. سىاسەت ئىشى دەست بەتالییە. دەستیان پىدا دەچزى و ئەوجار بەرى دەستیان وەخرو دەكەوئى. كورپى حاجى مەحە شەل خۇ دەناسى؟

باوكى ساواكى بوو. مامى ساواكى بوو. چووزانم، تا بلىنى پارەیان ھەو، ئىستاش كورپەكەى بوو تە دەمراستى حزبایەتى و، ئەوھى قسەى زلى دونیاىە كاویژى دەكاتەوھ. دەزانی بو؟ باوكى پىی گوتووه. وتوویەتى رۆلە ئاوا سامانەكەمان باشتر دەپاریزرى. تۆ برۆ بیکە بە ھەرا بو ئەوھى خۆتى تیا ون كەى. ئىستا كورپەكەى ئەوھندە تەر زلە، ھەر مەپرسە! بەلام رۆژى دى تری بېرن و، پىی حالى بکەن كە دنیا واش نییە. بەلام خۇ تا ئەو رۆژە كەرەكەیان لە پردهكە دەپەریتەوھ و، ئەوسا ھەش بە سەر كەرەكەى ئیمە!

بە سیلەى چاو سەرىكى كردم. زۆر جوان ئاگام لىیەتى. بەلام لە پەنجەرەكەوھ نىگام بۇ شاخەكەى قەراغ شار گواستووھ تەوھ.

- ... تۆسەير كە! ئەوھى دەكوژرى كورە فەقىرە، ئەوھى دەمراستە كورە دەولەمەند. تا پارەت زۆرتەر يىت شۆرشگىرىبەكەت زياتر بر دەكا. بۇ كورە فەقىرەكان تەفەنگەن بە تارىكى يەوھى، بەلام بۇ دەولەمەندەكان شايىبەكى پر تىرىق و هوورە... بەلاى يەكتردا دىن، پچە پچىك دەكەن. كەس نازانى دەلین چى! دواتر كە لە يەكتەر جيا بوونەو، تىسكەى تەفەنگ نايانگاتى. وەك بلېى قسەكانيان پشكۆيه و دەبى پىش ئەوھى سارد بنەو لە كوورەى پەستىون. بەلام بە سەرى تۆ ھىچ نىە! ھەر لە خۇرا وەقوونە جوولە كەوتوون، باریان سووكە بۆيه وا بە پەلە دەرۇن... بناوانەكەيان شلە، باشيان ھەلنەبەستووە! باشە تۆ پياوینكى ماقوولى ئەو شارە دەبىنى ئاوا بە رېدا برۈا؟ نەخىر! بە سەرى تۆ قەت شتى وا نەبوو و نابى. دواتر دوو دوو و سى سى لە مالان دەكەون. دەرگا لە خۇيان دادەخەن و ديسان كە گوئ بە كونى دەرگا كەو دەنېى، ھەر پچە پچەكەى جارانیانە. كەس نازانى لە كوئ بە كەيفى خۇيان دەدوین. باشە ئەگەر لە ھەموو شتېك دېرۇنگەن، دەیانەوئ چى بکەن... چۈن بىكەن؟ كە من و تۆ و ئەو خەلكەيان تى نەگەيشت، ئىتر مەبەستیان چىبە؟ بە سەرى تۆ دەست رەشيشن، كەس خىريان لى نایىنى!

دەنگى تەواو بەرز كردهوہ:

- ... خۆ قەتیش بىر لەوھە ناکەنەو، مالى خۇيان و باوو باپىريان و خزم و كەس و كار و دراوسىيان بە ئاورەو دەنېن. باشە ئەگەر جارېك ھاتن و دەورى خانووہكەيان داو، بەر تەقەيان داو وەك ئەو دەيان و سەدان خانووہى كە لە شاران و كوئ و كوئ سووتېندران، دەلین چى؟ يان ئەگەر چوونە سەر مالېك و سەر و بەرى خىزانەكەى راپېچ بدەن... سیا بەختیان بکەن... دەلین چى؟ ھا ... دەلین چى؟

لەگەل داېكم نىگامان لە يەكتەر چەقى. دەچمە دەرەوہ. دەنگى تا دى تىن دەستېنى.

- ... بووۋەتە مندال بازارى ... دەلىيى ھەمامى رەواھىلە ... نە لە خۇيان دەگەن
 و نە دىلن كەسىش تىيان گە يەنەت!
 دواتر بە سەر داىكما تەقىبوو ۋە .

- پىنى بلى گەر ۋاز نەھىنى، يان ئەم مالا يان دەر ۋە ... ئىتر كە يىفى خۇبەتى بۇ
 كوئ دەچى ... !

داىكم ھات. لارەمل و چاۋ بە فرمىسك ... بە سەرپۇشىكى سىپى نوئزە ۋە بە
 دەنگىكى كز و گوشراۋ و داماو ۋە:

- تۆ ھەموو ھىۋاى خوشكەكانتى ... بەزەيىت بە تەنبايى ئەۋاندا يىتتە ۋە! باشە
 دول لە گىانى زىندوۋەكانيان، ئەۋانى دىكە بە كوئ يان گە ياند؟!

نازانم دەگريا، يان نا، درىژەى پىدا:

- ... من چاۋم دەرئى. من بە بەدبەختى راھاتووم. من لە پشتىرىكىش دا
 ھەل دەكەم، ئەگەر سەد گامىشى ۋەك باۋكىشت لە گەلم يىت! بەلام چى دىكە
 تاقەتى بىننى مەرگم نەماۋە. بەزەيىت ھەبى! كە تۆ نەمىنى، خوشكەكانت پال
 بە چ كۆلەكە يەكە ۋە بەن؟

گۆشەى سەرپۇشەكەى بۇ چاۋانى برد. پىپلىكانە و ... شاخى سىپى پۇش و ...
 روانىن. سەرمايەكى بە برشت گوى و گۇناكان دەسمى. گەرمای دەرۋون
 پاشەكشەى پى دەكا. ھەناسەى قول بۇ فىنك كردنەۋەى دەرۋون. پشكۇكان
 دەگەشپنەۋە و داۋاى ئاوردو دەكەن.

بىر دەكەمەۋە، دەبى بۇ كارى پىۋىست ھاتىتتەۋە. ئەۋانىش يىنگومان ۋەك
 زۆربەى خەلكى شار لە ئاۋايەكانى دەور و بەر دەژىن. بۇ چەندىن سالى
 دواتر بوو زانىم، داىكم قەت شارى چۆل نەكرد. خۇى لە شار بوو، كچەكان لە
 دەرەۋەى شار و باۋكىشم لەو نىۋەدا دەھات و دەچوو. ئىنجانەكان تاقە
 سەرگەرمىى داىكم بوون. دواتر كە من دەر باز بووم، داىكىشم شارى جى
 ھىشت.

كۆلان خەوتوۋە. دەنگە كان باۋىشك دەدەن. نەمامە گۈيزە كە پتر ھەلكشاۋە. چەند چاۋەرۋانى سېبەرى بووم! ھېشتا ماۋىيەتى. كە سېبەرەكەى پى گە يىشت، رەنگە منىش بگەرېمەۋە! نەمامە كە ئىستا بە سەر ھۆدەكەى مندا دەرۋانى. پەنجەرە، ئاۋىنەى نوپنەرى بالاي ناسك و بە لەنجەيەتى. لە دىۋارەكە دېمە خوارەۋە. بە ئەسپايى دەچمە لاي نەمامە گۈيزەكە. ئىستا سېبەرەكەنى نىۋو ژوورەكە جۇرىكى دىكەن. دەنگە كان بە روونى دەيىستەم. تەزوۋىيەك، دەمتەزىنى. دەمەۋى بچم لە سوۋچىكەۋە سەپىريان بگەم. ناتوانم. ئىنجانە كان سەرنجم دەقۆزەۋە. سەپىرىكى ژوورەكەى خۆم دەكەمەۋە. سېبەرى تا قە ئىنجانەيەك بە سەر شوۋشەكانەۋەيە. لىنى نىزىك دەبمەۋە. گۈلىكى ورد، لقەكانى تەنىۋە. دەرگا كە نىۋە كراۋەيە و، رووناكايەكى كەم ھىز، كىتېخانە گچكەكەى داگىر كىردوۋە!

"كىتېبەكانىش تەنيان!"

سمايىل دەيگوت: "بەزەيىم بە كىتېبدا دىتەۋە... مرؤ جارى وايە ئازار لە بىر دەكا بەلام كىتېب قەت لە بىرى ناك."

لەم ژوورەدا بوو كە "فادايەف" و "ئالىكسى تۆلستۆي" گوتيان بە پىكەنىنەۋە تىبىكۆشە. مەكسىم گۆركى ھىۋاي تىكەل بە خۆشەۋىستىي مرؤقى چاندو، نووسەرى "مرؤف دۆستە جل شىرەكانىش" نەفرەتى پەرۋەردە كرد... فېكتۇر ھۆگۆ، پەيكەرى خۆشەۋىستىي ئافرەتى بە وردەكارىيەكى سەپىرەۋە لەم ژوورەدا تاشى، "جەك لەندەن" ىش وتى بۇ ناسىنى سىروشت دل سەخاۋەت بە. رەستەكانى ھۆگۆ چىر و رژد بوون... مروارى بوون، كە لە بەر ھەتاۋدا دەدرەۋشانەۋە و چاۋانى ئازار دەدا، بەلام ھى لەندەن سادە و بەخشەندە بوون. دان چەرموۋ گوتى ھەنگاۋنانى ناۋ ئاۋ و بەفرت خۆش بوۋى، "مارتىن ئىدىن" ىش گوتى رىز لە كورسى بگرە!

ھانمەۋە لاي نەمامەكە. خاۋافىزى يەكجارەكى بگەم يان نا؟ يان لانى كەم خۆ گۆرىنىك؟ كىتوپر دەنگى گرمەى ماشىن، يان رەنگە چەند ماشىن، بىدەنگى

كۆلان دەخنىكىنى. ئەوانن؟ دەچمە ھەوشەى پىشتەوۈ. دەنگە كە رادەوۈستى و دەرگاكان بە پەلە دەكرىنەوۈ. بە دىوارە كەى پىشتەوۈدا ھەلدە گەرېم و خۆم فرې دەدەمە ھەوشى دراوسىكە مان. كۆلىتى مرىشكان، لە ژىر ھەندىك دار و تەختە و تەنە كە و كەل و پەلى جۇرا و جۇردا. دەخزىمە نىۋى. كۆلىتە كە بە تالە. بۇنى جىقنەى مرىشك و رەنگە ھى مراۋىش، تامى تالى زارم دەرەوۈىننەوۈ.

دوا پاژ

کولووه به ږه کان کشاونه ته وه. هه وره کان به رزن. مژی ته نیا، له لوتکه کان ئالاه. چار نیه، ده بی به ره و گوند بروا، خانووه لاپه ره کانی ئاواپی ده شین! نه وه تا! خانوویه ک له شیوه که ی پشت ئاواپی دایه. دووکه لیکي سپی وه ک مژه دووره ده سته کان له رۆچنه که ی سهر بانه وه، به ره و ئاسمان پیچ و لوول ده خوا. هه وا مهنده و جه سته ی ئاره قاییه. جاری وایه نه وه مرؤ نیه هه نگاو هه لدیتي، به لکو هه نگاو پال به مرؤ وه دهنی. ده تبات و ده تبات به ره و نه و شوینه ی که سهره تا بریارت له سهر داوه، که چی ئیستا له بیرت نه ماوه.

ئاو و ئاره قه، سنووری جل و به رگیان بریوه و به دیتنی یه کتر شادن. به فری راسته ږی، بو برین خو شه. ئاواپی و مرؤقه کانی نیوی، چند دووره ده ست دهنوینن. خانووه کان تا نیوه له به فردا نوقمن، په له ی رهش رهش له نیو پانتاییه کی سپی دا.

خاوه ن خانووی نیو شیوه که نه گه ر پیاو چاک بیت، ده توانی بیشاریتته وه. دواتر له هه ل و مه رجیکی له بارترا ده توانی بروا. خیرا خیرا ئاور له جاده دووره ده سته که ده داته وه. پشوی سواره. راده وه سستی. پشوو سواری، بازار ره قتر ده کا. کولیته مریشکه که ی دیتته وه یاد که ئاره قه ی تی دا کردبووه وه. "چهند گه رم بوو!" ده نگی توږه بوون و هه ږه شه کردن له حه وشه و ژووره کانی خو یانه وه هاتبوونه گو یی. "بلایی ئینجاننه کان به ر نه بوویتنه وه؟" مرؤ هه میشه

كاسى ئەو ترپە دوورە دەستەيە، كە بەرەو ئىستا دىت و ھى ئىستاش نىه!
 سمايىل زۆر جار دەيگوت: " لە جوغرافىيى خۇمان دەترسم! جوغرافىيە كى
 سەر تا سەر نەگبەتى، تاكە ناوەندى پەيوەندى گرتن لە گەل ئاسمان! مرۆى
 ئېرە ئەوئەندەى لە بېرى ئاسماندايە، لە بېرى خاكدا نىه!"

نازانى چەندە لە كۆلىتە كەدا مابوو ھە. بېگومان خانوو كەيان لە ژىر
 چاودېرى دايە. بە ئارامى دەرگاگەى دەكاتە ھە. ھەوايە كى سارد خۇ بە ژوورېدا
 دەكا. "رەنگە ئەوئەندەى نەمايىت بۆ تاو كەوتن!" ھەواى بېنگەردى بەيان،
 ئەوئەندەى دىكە برسەيتى و تىنوويەتى دەوروژىنى. سەيرى دەرە ھە دەكا.
 خانوو كە چۆلە. سەربان و ھەسارە كەى خۇشيان كەسى لە سەر نىه. دەبى
 چاوەروانى شەو بىت. جەستەى ۋە خۇرۇ دەكە ۋى. مېروو، ئەسپى و كىچ و
 قالدۇنچە تەراتىنيانە. خەنووچكە و راچلە كان. خەنووچكە و راچلە كان. دىتە
 دەرە ھە. لە بەر كۆلىتە كەدا ھەلدە ترووشكى. خەونى گەورە، ئازارېشى
 گەورە يە. مرۆقى بى خەون (خەونى گەورە) نوقمى رابواردن، خۇ كوژى يان
 كاويژ كوردنە ۋەى رابردوو دەيىت. دەيىتە بوونىكى گرياناۋى... بوونىكى كزە،
 كە بە چوار ديواريەك قايىلە بۆ ھەموو تەمەنى. خەونە بچوو كە كان مال و
 خاك جى ناھىلن... پەرە ۋازە نابن... ئاوس نابن... لە بەزىنى سنوور
 دەترسن... پېش ئەو ۋەى دان بە خۇياندا بنىن، دان بە دەرە ۋەى خۇياندا
 دەنېن. خەونى بچوو ك لە بەرەنگار بوونە ۋە و تى ھەلچوونى گەورە
 دەترسى... پەنجەرە يە كى بۆ روائىن بەسە و، تەنيا لە دەرگا يە كە ۋە ھات و چۆ
 دەكا.

ھەموو خەونىك لە بەر مەترسى دا يە، بەلام خەونى بچوو ك زۆر تر. ھەموو
 شتىك دەتوانى سنوورە كانى بېزىنى و داگېرى بكات، ھەورە گرمە يەك،
 شەستە بارانىك، لوورە بە كى نىو دلى شەو، دوورە تەقە يەك، دوور كەوتنە ۋەى
 ئەندامىكى خىزان، نەخۇشى يان گريانىك دەتوانى بېھارې، ۋە لەرزى يىنى.

خەۋنى بچووك، ترسۇكە. خاۋەنى بەسۆزترین سۆزە. لە بەر ئەۋەى ئامیزی بچووكە، خاۋەنى گەرمترین ئامیزە.

... كە پانتایی ئامیز بەر فراوان بیت، سۆز روو لە كزی دەنیت. پالەۋانى خەۋنى بچووك، ناتوانی پالەۋانى خەۋنى گەۋرە بیت. ئەمە خەمىكى ئەبەدىیە. خولقینەرى تەنیاپپەكى كوشەندەپە.

سپبەرى كۆلیتەكە دریژ بوۋەۋە. دواتر سپبەرى خانوۋەكە داپپۆشى. چەند جار لە ئاۋى بەلۋەى نیۋ حوشەكەى خواردبوۋەۋە. لە نیۋ باغچەكە، پاشماۋەى ھەندىك سەۋزە دەینىرا. لى خواردن. تامى تیژى پپاز و مەیلە و تیژى تەرە تیزە، گەدەى ئازار دەدا. تامى خۆشى جەغفەرى ھىۋاشى كردهۋە. روۋانپە دیۋارەكە. تەنیا دیۋارىك! بەلام بەرز بەرز. بەرزترین دیۋارەكان، ویستی بە ھاۋیشتنى وردە بەرد سەرنجیان راکیشى، بەلام پەشیمان بوۋەۋە.

دەسەلات پتر بە پپى خوۋ خەدە دەجولیتتەۋە، تا بىر و لىكدانەۋە، خوۋ خەدەپەكى ھەزار سالە. "خوۋ" پپى دەلى ئاگات لەم خانوۋە بیت. جا ھاۋیشتنى وردە بەرد رەنگە ئەم "خوۋە" بۆ جارىكى دىكە بە سەرکەۋتن بگەپەنى. جارىكیان بە سماپیلی گوت:

- دەسەلات زۆر بىر لە رابردوۋ ناكاتەۋە، بەلام بەردەۋام بە مەجبورى بىر لە داھاتوۋ دەكاتەۋە. ئەى ئەۋ ھەموو رەقى و گرژى و مۆنى و بەگژدا چوۋنەۋەپە چپە؟ ئەمە نیشانەى ئەۋەپە كە بەردەۋام مېشكى خەرىك و قەرەبالغە!

- لە بىرت نەچى، زۆر بەى شتەكان بە پپى خوۋ خەدە، بە پپى بوۋنى خۆى، بەرەۋ داھاتوۋ رادەگۆپىزى. كە راشىگۋاست، مانای ئەۋەپە لە داھاتوۋش دا بىر لە زۆر شت ناكاتەۋە. بۆ ئەۋەى خاۋەنى داھاتوۋ بیت، مەجبور نیت زانا و بىرمەند بیت. داھاتوۋ پتر پپوۋىستى بە دەسەلات ھەپە تا بىر كردهۋە.

- بىر كردهۋە، تان و پۆى دەسەلات دەپسپىنى... دەتوانى دوۋشەقى بكا.
- سەپر كە! دەسەلات ھەمىشە لە بىر كردهۋە ناترسى. ئەۋ باش ئەۋە دەزانى، كە ئەگەر قەرارە بىر كردهۋە شتېك بكا، لە داھاتوۋدا دەپكات. كەۋاتە

ھەمیشە دەرفەتی ئەو ھەيە بىر لە داھاتوو بکاتەو. بىر کردنەو، تەنیا بەشىكى كارى دەسلاتە. ئىستا ئىتر فىل کردن گەلىك دژوارە.

- يەعنى پىت وایە ئىتر دەبى بەشىك بىن لەو دياردانەي كە رۆژانەي لە ئارادان؛ خۆ شاردنەو و ناکرى، وانیه؟

- ئەمە لە خۇيدا قازانچىكى گەورەيە. دەبى شمشىرەکان لە روو بېستىن و بە ئاشکرا و تەکانمان بخەينە بەر باس.

- لە يەكەم جەولەي نواندى بىرماندا دەكوژرىن. ئەمەش ئاسايە. چونكە تا ئىستا خاوەنى بىرىكى و ھا قووليش نەبووینە كە بەرامبەرە كەشمان بە چەشنىك بخەينە ژىر تەئسىرىيەو. ئەگەر بەرانبەرە كەت ھەست بە كەم و كووربىەكى قوول لە خۇيدا نەكات، تۆ دەيدۆرىنى. ئەمە ھەمان مەنتقى شەرە كۆنەكانە.

ديسان شەو... ديسان كۆلان ... ديسان ھەنگاوە سر كەكان. كۆلانەكان لە شەودا دەكشىن. جەمسەرەكانيان ونن. دەلێي دەرناچن. شەو ھەكان و ھەك. دووپات بوونەو ھەكەي رەنگە ئەبەدى. نيوەيەكى كۆنى ھەمیشە تازە. كۆن لە رابردوودا و تازە لە ئىستادا. تا عەشق ھەيىت ھىچ شتىك كۆن نايىت. عەشق لە دووپات بوونەو ھەدا، لەزەتەكەي دەكشى، كشانىك بە قەدەر مۆزوو.

مروڤ تا گەنجە، ئاگای لە دووپات بوونەو ھەيى. دووپات بوونەو تەنیا لە تەمەنى پىرىدا بارىكى قورسە. ھەم قورسە و ھەم سووكە. قورسىكى سووكە!

مالى سیا بە تەپۆلكەكەي نيو شارەو ھەي. ئەگەر كارەبا ھەبوایە، ھەر لە دوورەو دەيناسیەو. لە مۆژە ئاگای لە "سیا" نى. "سیا" تەنیا ھەوالىك بوو، كە لە مالمەو قسەي برى دەكرد و دەتوانى بە كەيفى خۆي ھەلس و كەوت بكا. داىكى ئىنسانىكى بىدەنگ و، باوكى، ئارەق خۆرىكى لە رادە بەدەر. دوو براى بچوو كىشى ھەبوو. ھەمیشە پارەي چاكى پى بوو. خاوەن خويندنەو ھى زۆر و بىرىكى تىژ. مەرگى سمايىل مەندى كرد. ئەو ھەندە مەند، كە لە بىر کردنەو ھى دەترسا. جارىكيان پى گوت: "جا ئەگەر لە نزيكەو ھەبتناسايە

ئىتر ھەر ھىچ! " لە ۋەلامدا گوتى: "پتر ژيانى سەرسامى كىردووم. جارى واىە مەرگ ژيان باشتەر دەخاتە بەر چاۋ. ئەۋەندە باش كە تىيدا نوقم دەبى!"
كتوپر خۆى لە چوار رىيانە كەدا دەبىنئەۋە. سمايىل ئالپىرەدا بوو كەۋت. دواتر گوتيان، خەلكى گەرەك عەردە خويتاۋىيە كەيان شوشتبوۋەۋە. خوينى تىكەل بە خۆل زوو رەش دەبى. ۋەك پەلە يەكى چەور دەنوينى. ئەم خۆلە دوا ھەناسە كان و دوا نىگاكانى قۇستۆتەۋە. رەنگە دوا چىر نوۋكە كانىش.

دەستىك بە خاكە كەدا دىنى. خاكىكى زىر و رەق. حەسرەتى پى دەبەخشى، سەرمای پى دەبەخشىت. تەنبايى خۆى پى دەبەخشى، نەزۇكى پى دەبەخشىت. "ناخ سمايىل!" جارىكيان گوتبوۋى:

"ئەۋانىش ھىماسىن، بۆيە لە كارى ھىماسى دەترسىن. ئەۋەى لە رىنگاى ھىماسەۋە بە دەسەلات گەيشتبى، چاك دەزانى كە گەۋرە تىرەن خالى لاۋازى ھەر ئەم لايەنە يەتى. كاتىك دوو ھىماسە بەرامبەر بە يەكتەر رادەۋەستىن، ھىچ چارىك لە گۆرپدا نە. دەبى خوين برژى و دەشېرژى. ھەر دوو لاشمان پاساۋ دانەۋەى خۇمان ھەيە. مېژوو بۆ ھەموو كەس بەلگەى پىنويستى پى بە."

"سىا" ش كە ئەم قسەى بىستبوۋەۋە، گوتبوۋى:

"تا بە شىۋە يەكى ھىماسى گۆرپانە كان روو بەدن، دەرفەتى ئەۋە نارەخسى، نەزۇكى ئەم خاكە برەۋىتەۋە."

چوار رىيانە كە تى دەپەرىنى. ئەۋسا بە دەستى چەپدا دادەكشى و گەرەكى ھەمامە كە دەۋر دەداتەۋە. لە دەرگا نادا. ھەلدە زىنئە سەر حەسارە كە. تىشكى چىرا لامپايەك، ئەستوورىي پەردە كان دەبرى. دەچىتە خوارى و لە قەراغ پەردە كانەۋە دەرۋانى. كەس ديار نىيە. كات تىدە پەرى. ئەم سەر و ئەۋ سەرى پەنجەرە كە دەكا. بى سوۋدە. پەردە كان دەلەرىنەۋە. ۋا ديارە دەرگا كە كراۋە تەۋە و، ئەۋجار بەستراۋە تەۋە. ماندوۋە. ئەۋەندە ماندوۋ، كە ھەر چى دەبى بابى! لە پەنجەرە كە دەدا... لە ئامىز گرتن و رامووسانىكى درىژ...

پال بە درەختىكە ۋە دەدا، بۇ ھەسانە ۋە. بە فرە كان لە لىكە كانە ۋە دە ۋە رېن. بارىنىكى كورت خايەن. چاۋە پروانى ئاسايى بوونە ۋە ھەلبەز دابەزى سىنگى ياخى. خوشكە كانىشى چاۋە پروان بوون. لە نىو گە مارۆى بازىنە خۇلە مىشى يە كاندا، خە يالىان بۇ ئە ۋە دىۋى ژى يە گرە كان دە فرى. بىرى فاتى كە ۋە ۋە كە لە بەر ئاۋىنە درزاۋىيە كە دا بە دەم قۇ داھىتانا ۋە گۇرانى دە ۋە، گۇرانىيە كى مەند ۋە شەرمەن. ۋە ك ئە ۋە كۇترانە ۋە كە جارىكە نازانن بگمىنن.

ژان ۋە ئازار لە بى دەسە لىتتە ۋە يە. كە دەسە لىتتە بە سەر ژىانى رۇژانە دا نە بوو، گىنگل دە دە ۋە. كە دەسە لىتتە بە سەر داھاتوودا نە بوو، گىنگل دە دە ۋە. كە ھەموو رابردووت لىۋا ۋە لىۋى ھەسرەت ۋە سووكايە تى ۋە لىدان ۋە ھەزە خنىكىندراۋە كان بىت، گىنگل دە دە ۋە... تورە دە بى... شەر دە كە ۋە... جوۋىن دە دە ۋە، يان بە پىچە ۋە ۋە زىاتر لە رابردووت سەر كز دە گرى ۋە ھەر بىر دە كە يتە ۋە ۋە بىر دە كە يتە ۋە، تا رۇژىك دى كە دە بىنى چ زوو لاجانگ ۋە، تال تال لە ردىنت سىپى كىر دوو ۋە. بە لام ھە يە، نە ئە ۋە ۋە نە ئە مە... نە تورە دە بى ۋە نە سەر كز دە گرى. لە نىۋان ھەر دوو كىاندا بە ھەنگاۋىك لە پىنشتەر رادە ۋە ۋە سىتى. رادە ۋە سىتى ۋە بىر لە ۋە شۇرا بە ئاگراۋىيانە دە كاتە ۋە، كە بە لىنە، رۇچ تىپىدا سە ما يە كى شىتتە نە بىكات. سە ما يە كى ئاگراۋى. كە بە لىنە، ھەموو رابردوو بسوتىننى، سووتاندنى ئاۋىنە درزاۋى يە كان، سووتاندنى بىر كىر دە ۋە ۋە ھەمۇكىە كان... سووتاندنى جوۋىن ۋە شەر ۋە سووكايە تىبە كان... سووتاندنى خۇ، بۇ ئە ۋە ۋە "من" يىكى دىكە لە داىك بىت، لە داىكىكى دىكە!

باۋە گە ۋە ۋە ۋە جارىكىان گوتبوۋى:

"يەكەم جار كە تالە سېپپەكان دەيىنى، مۇن دەيىت، ناو چاوان تىك دەدەيت، ئىتر بە تەواوى ھەست بە سنوورى نيوان خۆت و تافى لاوى دەكەيت، بەلام رەنگە دواتر يېنكەنى!

تۆش بىرت كردهوہ كە:

"يېنكەنين بەوہى كە ھەر سېي دەبوو."

رۇچىكى سۇفيانە لە جەستەدا گەرا دەكا و، ئەوسا بە بى وازى و بە سەرەلەقوہ خۆت لە ئاوينەكە دوور دەخەيتەوہ. بريا مرؤ تەنيا لە لاويدا ئاوينەى ديبا و ئىتر قەت نەيديبا... ئەگەر رۇچىشت ئاگای لە پير بوونى تۆ نەيىت، ئەوا ئاوينە ھەر بىرت دەخاتەوہ. ئاوينە ئەوئەندەى ديكە چرچ و لۇچ دەخاتە لاچاوو تەوئىل و نيوان چەناكە و گوپەكان! بەلام ئەمە ھەر ماوہيەكە! دواتر بۆ قوتار بوون لە پيرى ديسان پەنا دەبەيتەوہ بەر ئاوينە. پىشتى ئاوينەكە لە پەنجەرە دەكەيت و ئەوسا دوور رادەوہستيت و لە خۆت دەروانى. شەوقى رووناكى، گرى و كۆلەى پىست دەكوژى.

پيرى تەمەنى ھەسرەتاوى قولتر دەكاتەوہ و، تەمەنى ھەسرەتاويش، پيرى دەستەمۆتر دەكا.

وہرئ دەكەويتەوہ. كرىپە كرىپى بەفر. شاخى سېي دەلپى قەت نانوى. زيت زيت دەروانى. بالندە دەشتەكيبەكان، ئەوانەى وا قەت كۆچ ناكەن، لە كوئىن؟ لە درەختەكان دەروانى. بى گرىپى ھىچ بوونەوہرىكن. شەوى شاخ، چرپە و تەنيايى دەبەخشى. دەبەخشى بۆ ئەوہى لپى قوتار يىت. سەر ھەلدەبرئ. ھەورەكان شين دەچنەوہ.

"برين... شينى تۇخ... برينى كۆنى شين ھەلگەراو. برين جارى واپە مرؤف دەكوژى و جارى واشە ھەر لە جەستە و رۇحدا دەمىنى. دەمىنى و دەمىنى. تا واى لى دىت جيھانت دەبى بە جيھانى برين، جەستەيەكى شينى تۇخ، يان رۇچىكى شينى تۇخ... ئىتر بۆنى غوربەتى ليدى. يان رەنگە ھەمووى ھەر غوربەت يىت!"

ئاۋر دەداتەۋە. سەيرى جادەكە دەكاتەۋە. دوو ماشين بە دۋاى يەكدا بە خىرايى دادەكشىن. نىگا، قەتيس. ماشينەكان لە جادەكە لادەدەن و، روو لە ئاۋايى دەكەن. سەيرىكى خانوۋى نىۋ شىۋەكە دەكا. ئەۋەندەى نەماۋە. گوند، بە داۋىتى چىاۋەيە، جادە لە تەختايى نىۋان دوو رىزە شاخدا.

"ماشينەكان بۇ ناۋ گوند بەر دەكەن؟"

بىگومان نا. بەلام ھەر دىن، بە پىرەۋ. روو لە شاخ دەكاتەۋە. شاخ، باشتىن بەنايە. ديسان بە بزەۋە ئامىزى بۇ دەكاتەۋە.

مالى باۋكى سىا روويان لە گوند كىردوۋە. خانوۋەكەيان چۆلە. ھەر ۋەك چۆن گەرەك چۆلە. سىا جار جارە بۇ سەردان و بردنى شتومەكى پىۋىست دىتەۋە. خانوۋەكە، كەل و پەلىكى ئەۋتۆى تيا نەماۋە.

- ماۋەبەكى كەم دەر كەۋتم.

- كاريكى باشت كىرد.

- بارودۇخەكە زۆر شىۋاۋە. ئىستا گوندەكانىش بۆردوومان دەكرىن. سەيرە! ھەم بە قازانجە و ھەم بە زەرەرە!؟

...

- دەلىن تەھا كوژراۋە... لە بۆردوومانەكەى زىنداندا...

- ... دەمەۋى ماۋەبەكى باش بەسىمەۋە... ھەسانەۋەبەكى دىرئ خايەن!

- بتەۋى و نەتەۋى دەبى جارىكە ھەر لىرە بىت... ھەسانەۋەبەكى داسەپاۋ!

بزە دەيانگرى. ديسان ژىر خانەكە. لە گەل جاران ئەۋەندەى فەرەق نەكردوۋە.

بەكەى چىمەنتۆ كراۋە. رۆچنەكە ۋەك جاران تەنيا دەتوانى چەند تىرئىكى

رۆژ ھەلمئى، تىشك خۆرىكى ھەناۋ تارىك!

ماسوۋلكەكان خاۋ دەبنەۋە. ئىسكەكان دەكرىتەۋە. دەمارەكان لە پال يەكتىردا

راكشاۋن و، بە شىنەبى خويىن بەرئ دەكەن. بەفرى باپەستاۋتەى كەلىنەكانى

رۆخ ۋەخرو دەخەن. خۆھەلخستنى بوون لە بەر ھەتاۋى ھەسانەۋەدا. خەۋو

خەونوچکە و بێر کردنەووە. پال کەوتن و جگەرە بە با کردن. لەزەتی تەنیاپی
خۆیاپەتی. گەشەنەووە، داواکارییەکی جەستە و رۆح لە دواى چربوونەووەیەکی
ئەفسانەیی لە نیۆ ئازاردا. پاشەکشەى خەمەکان تا قوولایبەکانى نەست.
بەرزه‌خى نیوان شادی و خەم. خاوبوونەووە. ژیان، رینگایەکی چەند فاقە، فاقی
گشتی و فاقی تاییبەتی. گشتی بۆ گشتیەکان و تاییبەت بۆ تاییبەتەکان.

کتیبەکان بە دەستە لە پالیدان. خۆبندنەووە و خۆبندنەووە. لەم چکیک و لەو
چکیک و سەرئەنجام ساغبوونەووە لە سەر یەکیان. وشەکان سێحراوین،
سەرسامی دەکەن. هەر وشەیک رەنگە بە قەد جیھانی دەروونی بیت. بەشیان
دەکا؟ مۆسیقای سێحراوی وشەکان ناخی وەلەر ز دینن. ناخی دەکشێ و
دەکشێ. بەرین وەک فرین. رینگاکان بە لووتکە گەیشتوون و لەوئ دەبن بە
نیگا. قەلەم و کاغەز و، جار جارە لە دایک بوونی رەستەیک. ئەوسا دراندنی و
لیخورد بوونەووەیەکی زیاتر لە جیھانی وشەکان.

شەوانە کارەبا بیت یان چرا لامپا، پەتویەکی ئەستور بە رۆچنەکەدا دەدا.
ژوورەکانی دیکە قوفل دراوون و تەنیا دەتوانی هات و چۆی دالانەکە بکات.
زۆر جار سەیری نیۆ شار دەکا. هەمیشە گەرەکی خۆیان دەبینیتەووە و
دواتریش خانووەکەیان، یان خانووەکەیان و دواتر گەرەکەیان. شار هەر وا
تەنیاپە. دەنگی ئاژیر و دەنگی تەقە و جار جارە هاتنی فرۆکەکان. کاتەکان
خەریکی خۆ خۆرین.

- سیا! هەوالی باوکم و ئەوان؟

سیا لینی دەروانی.

- ئەوانیش وەک هەموو خەلکی دیکە لە گوندەکانن.

- درۆ نەکەى رەحەتتريکم!

- باوکت گل دراووەتەووە و... هەر ئەو شەووە بردبوویان، هەلبەت هەموویان

بردبوون، بەلام دواتر دایکت و خوشکەکانت هاتبوونەووە مالى.

بیری کۆلیتەکە کەوتەووە، کە تێیدا هیچ دەنگێکی نەبێستبوو.

رۇژىكى دىكە:

- سىيا ئەي ھەوالى سەيران؟

زۇر خىرا ۋەلامى داىەوہ... ۋەك بلىنى چاۋەرۋان بوو.

- لە گوندى... ن، باشن. ۋەك ئەو خەلكە!

رۇژان و شەوان تى دەپەرن، بى ھىچ گرى چىكى دەرهكى. پايىزە. ھەناسەى ھەوا گۇراۋە. چەند رىژنە بارانىك داىكرد، بەلام چوونكە ھەوا ھىشتا گەرم بوو، گژ و گيا بووژابوونەوہ. گەلى زەرد، سوور و سەوزى نىو يىشەكان سەرنجى رادەكىشا. پەرەسىلکەكان لە مېژ بوو كۇچيان كرددبوو. ھىلانەكان تەنيا مەكۆى پوش و پەلاشەكان بوون. گەراى ۋەرزىكى دى خۆى لە قلىشى ئاسمان و خاك دەھاۋى و ئاو سارد دەبى. چىمەنتۆى ژىر خانەكەش سارد ھەلگەراۋە. دوو بەتانیەكە كە لە پال يەكتر رايخستبوون، ۋەسەر يەك دەنى، پاش ماۋەيەكى دى سەرما پەتوۋەكەى سەرەوہش دەبرى، بەلام بە برشت نىە. جگەرەيەك دادەگىرسىتى. ئانىشك دەداتە سەر بالىفەكە. چرا لامپاكە تىشك دەھاۋىژى. چەمەرى دالغە، مېشك دەقۇزىتەوہ. چاۋەكان بچووك دەبنەوہ و سەر بە لايەكدا بە ئاستەم دەشكىتەوہ. پىشەنگى كاروانى خەو، زرمەى ھەنگاۋى دى. ھەنگاۋەكان يەكتر بە كىش دەكەن. بى پەلە كردن. خۇ ھەر دەگەن، كەواتە ھەرچى ھەنگاۋەكان قايمتر و بە زەبرتر بن، گەيشتن بەپىزتر و رەگ داکوتاترە... خەون لە داىك دەبى:

" لە پەردەيەكى خۇلەمىشپىيەوہ يەك بە يەك ۋەدەر دەكەون، شەبەنگ ئاسا و ئەو جار رەش و سىپى و دوا جار رەنگاۋ رەنگ. فاتى ناپارىتەوہ. كونىك بە ناو چاۋانىوہەبەتى. بە سەر داىكيا دەگورپىنى. مەرگ جەسوورى كردوۋە،

- ئەگەر بە مندالى گەمەى دەمانچەم كردبا...

داىكت ناگرى، دەلى:

- لەعنەت لە باوكت!

ھەمىد جەستەي كون كون كراوى وەر دە گىرئى. تەسىنچە كەي دە سوورپىنى و دە ماری ملی دە تەقینئى:

- پەشىمان نیم، جەستەم تەزىبوو، ھەستەم بە ھىچ نە كەرد!
سمايىل پىدە كەنى:

- كۆتايىھە كان قەت دان بە خۇپاندا نائىن.

باوكى كە مال و باوكى سمايىل لەولاترە وەن. بەرامبەر بە يە كتر. ھەر دوو لە ژىر جاجمى سەر شانياندان. باوكى سمايىل پاروويەك نان دە خاتە دەمىھو و قومىك ئاوى بە سەردا دەكا. باوكى كە مالیش چەسپىك لە بافوورە كەي دەنى و دواي لىدانى مژىك شانى پتر دادىتەوہ. بە باوكى سمايىل دەلى:

- گوئ مەدەرئى! تەمەنى من و تۆ تازە ھەر بەشى پەرداخىك و چەسپىك دەكا.

باوكى سمايىل دەلى:

- وەسىھەتم كەرد لە پال سمايل و دايكيا بىنئىژن. سمايىل لە باوہشى دايكيا و مئىش لە پالىاندا، وەك زەمانى زوو.

سەيران لە سەر پلىكانەكانەوہ ھەر چاوە چاويەتى. دەلى:

- كۆلان قەت كۆتايى نايەت!

سمايىل ديسان پىدە كەنى:

- سەرە تاكان ھەمىشە لىنن.

كە مال دوو مۆم ھەلدەكا. لە سەر لا پال دەكەوئى و قۆلى دەكا بە كۆلەكەي سەرى. تىشكى مۆمەكان پەنجەرەي كچە كوپرەكە رووناك دەكاتەوہ.

دەلى:

- سمايىل سەير كە! ئەوہ تا! ئەوہ نىھ لىت دەروانى! وەرە بەر ئەم دوو

مۆمە! دەت بىنى.

سمايىل پىدە كەنى. كە مال دەلى:

- چاوە كانى، ئەم دوو مۆمەن لە كىسيان مەدە!

سمايىل دەلى:

- بە قەد تەمەنى خۇشەويىستى... رەنگە ئەگەر چاۋى ھەبا، ھەر ئەۋەندە داڭىر سابا!

خوشكەكانى كەمال و خوشكەكانى سەيران لە دوو ھۆدەى بەرامبەردان. ئاۋىنە درزاۋىيەكان لە يەكتر دەروانن. رووخسارەكان دووشەق دەبن، خەندەكان دووشەق دەبن. عىشۋەكان دووشەق دەبن، تىرىق و ھورەكان دووشەق دەبن. مام عەزىز لەۋلاۋە دىت. لەگەل باۋكى و باۋكى سمايىل دەبن بە سى كۈچكەى ورتە ورت، دەلى:

- سۈيىند دەخۆم ھەلىكۆپتەرەكە تەماحى لە ژنەكەم كىردبوو، ئەگىنا بۆ لە ناو ئەو ھەموو مېنىدە تەنيا ئەو تيا چوو!
باۋكى كەمال:

- تەنيا چەسپ كۆتايى بە تەماح دىتى.

باۋكى سمايىل:

ئەرى ۋەللايى! تەمەح ژنەكەى منىشى جەراند.

تەھا دىت، تەپو تۇزاۋى و بە جەستەى پارچە پارچە كراۋەۋە:

- بىريا ھەر خاۋەن تراكتۆر بوومايە، نەك ژن!

ئەحمەد گەۋرە بوۋە و نوۋكى سىمىلى لە گۆناى دەدا:

- ئەگەر ئەو رۆژە گەشكەم نەگىر تىايە و ماپام ئىستا ئاۋا دەبووم "دەست بۆ سىمىلى بابرى دەبا"

سمايىل:

- خەۋنەكان، خۆيان خۆيان ئاۋس دەكەن!

حەزى لە قومىك ئاۋە. سەر ھەلدەبىرى. ھەۋرەكان دىن و دەچن، بى ئەۋەى

داكەن. باشە. كەى دادەكەن؟ خاك گەر زۆر چاۋەروان بى، قلىشت دەباۋ

دەسووتى و نەزوك دەبى. دەم دەكاتەۋە "رەنگە تا زمانە وشك ھەلاتوۋەكان

نەيىنن دانەكەن! "با" سووكە تەرايىي ژىر زمانىشى دەقۇزىتەوۋە. چاۋى
 وشكىش بروسكەى تيا دەمرى.

پرياسكەكەت دەكەيتەوۋە. ئەوۋەى خەندەى كۆ كراوۋە بوو، ھەراجت كردن.
 كەس نەيكرىن. خەندەكانت كۆنن. كۆنتر لە گريانەكانت.

پەردە خۆلەمىشى يەكە دەكەويتە سەما. كەمال رادەپەرى، دەلى وەرن ئاگر
 بكەينەوۋە! ئەم ئاگرە بەشى ھەموومان دەكا، بەشى شەوانى چاۋەروانى، كاتە
 ساردهكانى تەنيايى، ژىر جاجمى سارد، بافوور و رووناككردنەوۋەى چوار
 رىيانەكە دەكا. كەسيان نايەن. تەنيا سمايىل دىت. پىدەكەنى و دەلى:

- ديسان بووم بە دوا كەس!

- بووى يا بووين؟

ئاگر پىويستە. ژيان بى ئاگر رەنگ و روانىنى لى ون دەبىت. ئاگرەكە
 دەكاتەوۋە و، پەردە خۆلەمىشى يەكە دەكشىتەوۋە. لە نيوان پەردە و ئاگرەكەدا
 كۆ دەبنەوۋە و فاتى دەلى:

- كاكە! ئاگرەكە زۆر درەنگ كەوت.

ئەحمەد:

- خالە! منىش ئىتر لە رقى دايك و باوكم بەتال بوومەتەوۋە.

باوكى:

- ئاگردانەكە لە قەرەى ئاگرەكەدا نىە.

باوكى سمايىل:

- يەكەم جارە ھەست دەكەم جاجمەكە بە سەر شانمەوۋە قورسايى دەكا!

سەيران:

- تامى كۆلان دەدا.

مام عەزىز:

- بروام پىي نىە، ناگاتە بالاي ھەلىكۆپتەرەكان!

سمايىل بە پىكەننەوۋە:

- ئاگر تەنيا درەنگ ناوۋەھى خۇي پى دەخوئىرئىتەۋە!
 بە دەۋرى ئاگرەكەدا دەكەۋىتتە سەمايەكى شىتانه. ئەۋانئىش دىن يان نا، نازانى!
 سەما رۇح دەكا بە ئاگر. بە ھەر سوورپىكى پتر كلپە دەستىنى. گر، رۇحى
 جەستە جى دىلى. ۋەك شەپۇل، خۇ لە قەراغى لم و ھەلەمووت و گرە
 بەردەكان دەسوى و ھەلىان دەقرچىنى و دەيانسووتىنى. ئەۋانەى سەپرى
 سەماى شەپۇلانى گر دەكەن، پتر خۇ لە يەك نىزىك دەكەنەۋە. ترس و
 سەرسورمانى نىگايان پتر تىن دەستىنى. سەماى شىتانه، شىتانه سەما،
 دەريايەكى تورەيە. گەمىەكان دەكەۋنە گەمەيەكى دوۋكەلاۋى. لە دوورپا
 ھەلمى زىۋىن و تىشكى زىرپىنى خۇرى رۇژ ئاۋا، بەرەۋ يەك دەكشىن.
 دەكشىن و دەكشىن تا دەبن بە دىۋارىكى ئالتوۋنى. ئەمە ئاخىر دىۋارە.
 پەرەسىلگە كۆچەرىيەكان لەۋىن - ئەۋانەى ۋا دۋاىين كۆچيان بوو - ۋىنە
 ئەبەدىيەكانى ژيان لەۋىن - ئەۋانەى ۋا پەرەسىلگەكان بە شوئىياندا ۋىل بوون
 - سەما دەبى بە خۇر و بەرە بەرە ئاۋا دەبىت. پەردەيەكى خۇلەمىشى دىسان
 لە ئاسمانەۋە دادەكشى. سەمىل يەكەم ۋىنەيە، رەنگەكانى بزىر دەبى. ئىتىر
 يەك بە دۋاى يەكدا."

ماۋەيەك پىش ئەۋەى يەكەم بەفر دابكاۋ، پەلە ھەۋرىنەكان شىناۋەردى پاپىز
 و گەلا رزىۋەكان بە نىۋە رووتى داپپۇشن، باۋكى سىا ھاتەۋە. ھەر لە دەرگاكە
 ئەم دىۋ بوو دەنگى گەبىشتە گۈبى كەمال:

- لە مېژە لېرە نەمخواردۆتەۋە... ھۇ خواردنەۋەكان يادتان بەخىر!
 كەمال ۋىستى خۇي پىشت كۆمىدە كۆنەكەى نىۋ ژىرخانەكە بدات. سىا بە
 كەمالى گوتىبوۋ باۋكم دەيەۋى بىفرۆشى، بەلام داىكى دەلى يادگارى
 بوۋكىنىمە، تا من بىم، دەبى بىي! بە پەلە بوو. لە كۆمىدەكە ھەلەنگوت. تەپەى

پیتی باوکی سیا برا، سیا له نیو دەرگا‌که‌دا بوو که باوکی تاو‌ری دایه‌وه. نیگیان له یه‌ک چه‌قی. له نیو چاوانیدا ده‌خوینرایه‌وه "دز". ماوه‌یه‌ک کش و مات. ئەوسا به‌ ئا‌ما‌ژه پی‌کردن داوای تینلای کرد. سیا ری‌وراست به‌ره‌و دەرگا‌که چوو.

- بابە، حەتم پشیلە‌یە، دزی چی و کەشکی چی!... ئەو‌ه‌تا له ده‌لاقه‌که‌وه خۆی فری‌دایه دەر‌ه‌وه... له ترسانا.

دەر‌گای ژیر‌خانه‌که‌ی داخسته‌وه.

ده‌نگی باوکی جار‌جاره ده‌هات.

- ده‌خۆمه‌وه بۆ س‌رینه‌وه‌ی چەند مانگ دووری.

په‌پووله‌ی کات باله‌فره‌ی بوو. هه‌نگاوه سووکه‌له‌کانی به‌ره‌و حه‌وشه‌ روشتن.

که‌مال له ده‌لاقه‌که‌وه روانیه دار تووه‌که‌ی نیو حه‌وشه‌که، به‌لۆعه و تاتیکی له

ژیردا بوو. باوکی سیا چووه لای دار تووه‌که. ره‌تی ده‌برد. کزۆله و سه‌ر و

سیمایه‌کی پیری گه‌نجانە... به‌ده‌م فیکه‌لیدانه‌وه ده‌ست‌نوینژیکی سه‌قه‌تی

گرت و، له سه‌ر تاته‌که‌ قۆله‌کانی دادایه‌وه. وه‌ک داره‌ بی، نه‌رم نه‌رم

ده‌شکایه‌وه.

- کو‌رم وه‌ک ده‌لین پیاوی مه‌ست ده‌روونی خاوینتره... نوینژ ده‌که‌م بۆ ئەوه‌ی

خاوینتیه‌که‌م له کیس نه‌چی!

سیا دەرگا‌که‌ی کرده‌وه. به‌ ئەسپایی:

- وه‌زع باشتر بووه. تاک و ته‌را خه‌لک ده‌گه‌رینه‌وه. ده‌بی له فکری ریگا

چاره‌به‌ک‌دا بین!

- باوکت‌م هه‌میشه له یاددا ده‌مینی!

راوه‌ستانیک. دەرگا‌که ده‌به‌ستری.

كە يەكەم بەفر دايكرد و ھەناسەى ھەوا بۆنى بەفرى گرت و جۆگە قورگ وشكە كانى نىو شاخە كانى قەراغ شار، ھومىدى ئاوازيان تى گەرايەو، سىا رووى لە مالەو ھە كردهو.

-چەند رۆژى ديكە دايكەم و ئەوان دىنەو. بە باوكم گوتوو ھە كە تۆ لىرەى! دوو شەوى ديكە وەرئ دەكەوين. دەچىنە قەراغ مالەكان. كە رۆژى كردهو ئىتر تۆ برۆ. بچۆ گوندى... لەوئ دەبئ بەرئت بكن!... چارمان ھەر ئەمەيە. دوو شەوى ديكە "سىا" نەھاتەو. بەفر يەكبين دەبارى. كتوپر ھەور رەوينەو و، ھەتاويكى گەرم دىباى گرتەو. بۆ شەو ديسان ھەورە رەش و سىپەكان لە پشت شاخە نزمەكانى رۆژئاواى شارەو ھەراڭەو. كولوو بەفرەكان ديسان لە بالاي دارتوو ھەكە ئالان. شەوى دواتر "سىا" ھاتەو.

- ھەى لەو بەختە!... دەتوانى بەفرى كوستان بېرى؟

- بەلام ھەر دەرۆم!

- دەرۆين.

دەمەو بەيان ھاتنە دەرەو. توئژالە بەفرىكى ئەستور زەوى داپوشىبوو. كۆلانە تاساوەكانى نوقمى بەفر، دەلئى بە تاسەى رىبوارەو بوون. بئ چرپە رئ دەكەن. تارمايى دوو جەستە لە سەر چىمەنى بەفر. تارمايى دوو درەختى گەرۆك. ھەواى خاوين و بىنگەرد و سارد، داواى ھەناسەى قوول دەكا. ھەناسەى قوول بۆ نوئ كرددەو ھى سىپەكان. خانووەكان تامى خەو دەدەن. رەنگە دىبايەكى دوورە دەست بن. ھەنگاوەكان ساردن. ئارام و لە سەر خۆ جئ ھەنگاوەكان يەكتر جئ دىلن. دوورن و پەيوەست. ھىلىك بە درىژايى ئەو ئارەزووانەى مالتاوايى لە دوئى و ئىستاي خۆيان دەكەن. دوئى بەفر و ئىستا بەفر و رەنگە ئەو دىوى سنورى ئىستاش ھەر بەفر بىت. بەلام تەمەن ھەر چىژى خۆى ھەيە. پرىاسكەيەكى لەشان كراو و پرىاسكەيەكيش لە پىشتەو "ئىستا" كۆ دەكاتەو. ھىچ شتىك ون نايت، تەنيا گيانىكى شەتاو ئاساى دەوئ. ژيان بەو پەرى ھىز و گورەو. وەھا كە ھىچ شتىك لە

قەراغە كاندا جىي نەمىنى. ژيانى بە گور لە سنوورى مەرگ گەلىك نەزىكە. رووداوە كان، لانكەى مەرگن. تا رووداوە كەمتر، زەمەن و مەرگ پراوە ستاوتر. شوپىنىش كەر و اوپتر.

مروؤف هەمىشە كاسى ئەو ترپە دوورە دەستەيە كە بەرە و ئىستا دىت و هى ئىستاش نەيە. بىگەيتى، بەختەوهرى. نەيگەيتى، نوقمى خولياى بەختەوهرى. جارى و ايشە بەتالى لە هەر چەشنە بىر و بىر كەردنەوهرى، بى بەختەوهرى و بى خولياى بەختەوهرى. قسە ئەمەيە: چەند هەست بە خوت دەكەى يان ناكەى؟

سەرە تاكان، بى ئاوينەى كۆتايىن، بەلام كۆتايە كان ئاوينەى سەرە تاكانيان پىيە. جارى و ايه بى ئەوهرى سەيريشى كەى، روالەت و دىمەنە كانى دەستپىك دەبىنى. بىنىنىكى بى خواست. پچر پچر، وەك بلى ئاوينە كە هەزار پارچە كرايىت، چاويك - دلۆپىك، لىويك - لەرىنەوهرى، بزهيك - هەناسەيەك، شەرمىك - شىتتەك، ئاوينەيەك - درزىك. ئاه! ئاوينەيەكى درزاوى لە نيو ئاوينەدا! وئەيەكى لەت، كە لەتە دەبەخشى. كەشتى نووح دەبى ئاوينەيەكىشى تى خرايىت. ئاوينەيەكى درزاويش بوويت قەى ناك! ئاوينەى درزاوى دەتوانى دوو ئاوينە بىت. درز، دەبىت بە سنوورى دىمەنە كان. زەوى ئاوينەيەكى لەت لەت كراوه.

رووناكى چراى ماشىنە كان بەر ناكەن. لىرە و لەوى لە ناو مژىكى تەنك و لە نيو بەفردا دەخنىن. دىسان هەناسە بەركى. هەناسە بەركى لىرە هاوالى سەفەرە. سەفەرى ئارام، رەنگە لەو ديوههوى ژيانەوهرى بىت. لەو شوپىنىش بىت كە ژيان بى سەفەر ناىت. ئاوپر دەدەپتەوهرى. گوند و خانووى لا سەرووى گوند لىل ترن. وئەكانى رابردوو هەر وان، لىلن. زەمەن ژەنگاويان دەكا و لە نيو گەردەلوولى بىدەنگى تۆزدا نوقمىان دەكاو دواتر دەپدا بە كۆلتا. بە دەست ناسرپتەوهرى. تەنيا بە لىخوورد بوونەوهرى كى تىژ و مەند دەتوانى ئاودىوى دىوارى ژەنگ و تۆز بىت.

چۆك دادە دەدى. چىنگىك لە بەفرە كە ھەلدە گرى. لە نىزىك نىزىكە ۋە لىي دەنۆرى. بەفرى قرتا و پەيوەست، گرىنى گرىنى. سارد. لە سەر پەنجە كانتە ۋە بوونى خۆى دەسەلمىتى. سەرما، بوونە. بوونىكى تىژ. تەزىنەر و چوست و چالاک و ۋە گەر خەر. بۇ ئەۋەى بژى، دەبى بىجوللىيى. ۋەستان، ۋەستانى كۆتايىيە. ھەست دەكەى ماسولگە كانت سىرن. دەمارە كان ناتوانن گەرميان بىكەنەۋە. پىچ و لوولى دەمارە كان لە پىچ و لوولى مارى سىر دەكەن، دەبىيەى بۇ زارت. لىئە كان بىرى بوونى خۆيان دەكەنەۋە. ئەۋانىش، بوونىكى سىرن. بەفرە كە قووت دەدى. گەرووى وشك دەكشى و، وىك دىتەۋە. "بۇ ناكرى مرۇق تا ئەژى ۋەك خۆى بژى" بەزە يەكى تال. پەرەسىلگە كان ۋەك خۆيان ئەژىن، بۇيە ھەمىشە كۆچ دەكەن. ھەنگاۋى كۆچ، تالە و رىگا بىز و ناديار، ھەمىشە لە بەر سنوورە كانداى. خۆت و سنوور. خۆت و ئەۋ دىۋى سنوور.

"سىا" تۆپەلە بەفرىك بۇ زارى دەبا. پىت گوت:

- نەمگوت با لىرەۋە نەرۆين!

پالى بە دىۋارە كەۋە داۋە و دەستى لە سەر كەلە كە يەتى. خويىنى سەر بەفر لە خويىنى ناۋ دەمار سوورتەرە.

گوللە يەك لە دۋاى يە كيان بە وىزە وىز بە لاتاندا تىدە پەرن و، تەلەزم و وردە گل و خشت بە سەر و رووتاندا دەبارىنن. تەقە دەكەى. دەمانچە كە گەرم بوۋە. دىسان گرىي بە يانىي چۈار رىيانە كە ئەۋكت دە گرى.

- ھەستە... دەبى لە گەل خومدا بىتەم... دەتوانم!

- نا بىرۇ بىرۇ... ئىتر من...!

باۋەشى پىدا دەكەى. ماچى دەكەى. تا دى بە سەر بەفرە كە دا دەشكىتتەۋە. فرمىسك، ناۋ دەمت سوپر دەكا. سەرى دەخەيتە نىۋ دوو لە پى دەستت:

- بە قوربانىت بىم... دەبى يىي لە گەلم!

كولى ھەناسە قورسە كان راتدە تەكىنن. دىسان تەقە. نەرە نەرى نىۋ كۆلانە كانى ئەۋسەر، بەفر ھەراسان دەكەن. دەنەرىنى و تەقە دەكەى.

- بە قوربانت بىم... تاقەتم نەماوہ .

سىيا ئەوہى ھىزى تيا ماوہ يەكانگىرى دەكاو دەنەرىنى .

- بىرۇ... بىرۇ!

رۇيشتن ئاسانە... جى ھىشتن گرانە . ھەنگاۋ سوۋكەلەيە، بەلام كە مايەوہ درەنگ پى ھەلدەگىرى . كە بەردەوام بىرۇ، مانەوہ نابى بە ھى تۇ . بەلام ھەندىك مانەوہ ھەن ھى رۇيشتن . رۇيشتن بۇيە رۇيشتنە، چونكە خاۋەنى ئەم مانەوانەيە .

سىيا دەكەۋىتە گىنگل دان . ھەناسەكان شۇر دەبنەوہ . شتىك قورسىان دەكاو دەيانكەرنى، پەلە تەرەكانى سەر دىوارەكان رەنگيان خەستتەرە . بەفرى سەر گويسوانەكان چاۋ شاركىنى نىۋ كۆلانىانە . وینەكان لە نىۋ چاۋى تەرتدا دەشكىتەوہ . بەفر و خانوو و كۆلان و تارمايەكان دەبن بە دوو و، ئاۋىتە دەبن . بىرىرى مانەوہ، قورس و سارد و مەندت دەكا . مانەوہ لەم كۆلان و خانوو قورپن و ئاسمانە داتەپىوہدا تا ژيان مەودا دەدا . مانەوہ بى بىر كەردنەوہ لە مەرگ . مەرگ ھى داھاتوۋە، ئىستا بۇ؟ مەرگ قەت ھى ئىستا نەبوۋە . لە رابردوۋە دىت و لە داھاتوۋدا بارگە و بنە دەخا . كە واتە مرۇف ھەمىشە دەتوانى "ئىستا" بىرىار بەدا .

ئىستا ھى خۆيەتى . خاۋەندارىەتییەكى خىرا .

سەرى سىيا دەخەيتە سەر كۆشت . سىيا بە قاچ بەفرەكە در دەدا . باۋەش دەكا بە كەمەرتدا و سەرى لە بن باخەل و سكت جووت دەكا . قژى دادىنى و لە بەفرەكە دەنۇرى . بەفر دەكرى ۋەك چۆن رووناكى چىرا دەخوات ، ئاۋا نىگاش بخوات! خواردىكى سارد . بى ھىچ لرفە و لىۋ لىستەنەۋەيەك . ئارام دەيىتەوہ . ھەناسە قوورسەكان دەرفەتىكى خەون ئاسا دەرەخسىن .

- گەر نەرۇيت دەيىنە تەرم و دىلىك... يان دوو تەرم .

چاۋانى نووقاندوۋە . سمايل دەيگوت : "تەرمەكەى ئەو شەوہ بۇيە قورس بوو، چونكە بە بزەوہ مردبوو، ھىشتا ژيان لە جەستەيدا مابوو!" ئاخ سمايل!

تهرمه کان پیش ئه وهی بچنه نیو خاک ده بی به سهر کۆله وه جهوله یه ک بکه ن، جهوله ی ئه و کۆلانا نه ی که له کاتی مندالیدا هه موو جیهان بوون. "سیا" خۆی به سهر شان هه که ی دیکه دا وه رده گپړی و ده که ویتته سهر به فره که. ئامیزیکی کراوه ی چۆل. هه لده ستی. له قه راغ دیواره که وه سهیری ئه و سهری کۆلان ده که ی. ته قه ده که ی. ده چیتته وه لای سیا و ماچیک ده وه ری. به سهر دیواری خانوو یه کی لا خوارووی خۆتاندا باز ده ده ی. ههر له م کاته دا له بانی نزیک شوینه که ی "سیا" ته قه ت لی ده که ن. دیوار ده تپاریزی.

به ردی نیو به فر چه ند ته نیا به! تا نیوه نو قم و کلاویکی سپی به سه ره وه و، نیو قه د ره ش. با به فری کردوو به په یژه و به لایه کیدا هه لزا وه. هه لده زنی بو ئه وه ی تیپه ری. پیش ئه وه ی تیپه ری، "با" بووه له کاتی په رینه وه ش دا ههر "با" بووه، به لام دواتر... نازانی. به رده نیو قه د ره شه کان، لی ره وه له و ی له نیو لی ره وارو به سهر سینگی سپی شاخه وه، تاریکی شه و ده برن. تۆخترن. ئه وه ی ده مینیتته وه، تۆختره. خاوه ن ده روونیکی قورس و چه ق به ستوو. مانه وه، سنووری ره نگه کان بهر ته سکت ده کاته وه، ده رفه تی ئاویتته بوونیکی دیکه یان لی ده ستینی، نه خش و نیگاریکی ئه به دی. رابردوو نه خشیک و، ئیستا نه خشیک و، داها توو نه خشیک، مرۆ چه ند توانای نه خشان دنی زه مه ن و شوی نی هه یه!

سه رما به ره به ره جه سته ت سه ر ده کات. ده بی پی هه ل بگری. هه لیده گری. خانوو هه کانی گوند، ئیستا وه سه ر یه ک نیش توون. تارما ییه کانی خوار گوند، وه ده ر ده که ون. ئیره ئیتر چوار ری یان نه. دوو ری یانی گوند و شاخه. ئامیزی مرۆ، مرۆ دالده نادات. ئامیزی مرۆ، ده ترسی. چاوه ر وانه، روانینه کان بتارین،

ئەوجار لە ئامپىز بگرى. لە ئامپىز گرتىنكى ترسنۆكانە. خۆشەويستى، پەناي گرتوو. خۆشەويستى لە مەرگى خۆى دەترسى. "دونىاي گەورە خۆشەويستىي بچووك دەترسىنى. دەرگاكان داخەن! خۆشەويستىي بچووكى ئىمە تەنيا بەشى نىو ماله كانمان دەكا" تاقە خانووى لاسەرووى گوند، لە مېژە ونە. نە خۆى، نە دووكەلى، نە رووناكىي كزى گر سۆزەكانى، ديار نين.

ماندوو يەتى لە ئەژنۆ و سى بەنەى پشت و چاوەكاندا، خەرىكە بارگە و بنە دەخا. داھىزرانى شانەكان. جوولەى بى ئاگايانەى پەنجەكان. بى دەر بەست بوونى روانين. روانين كە بە دەر بەستەو نەبى، خەمى مەرگ دەرەو پتەو. بىزارى لە مەرگ ھى چاوە بزۆزەكانە. بە شەوقەو بەروانە بۆ ئەو ھى ژيانت خۆش بوى! سماييل كە زستان دەھات لە پشت عەرەبانەكە يەو، كە چەو ەندەرى كولىوى لە سەر بوو، دەستەكانى لىك دەھالاندن و دەيگوت: "تا ساردتر بىت چەو ەندەرەكە بە لەزەتترە!" ھەلمى جەستەى خوين ئاساى چەو ەندەر، لە نىو كولوو بەفرەكاندا بى سەرو شوين دەبوو.

مندالە چلەمنەكان بە چاوى دەر تۆقىو و نىگايەكى بە لەزەو ە دەست و مەچەكى سماييليان دەروانى و دوا لە تەكانيان بە حەسرەتى تەواو بوونەو ھەلدەدايە نىو زارىان. دەستى سماييل و ئەو مندالە چلەمانە زۆر لە يەكتر دەچوون. دىتنى لاقە بى گۆرەوييەكانى نىو پىلاو ە لاستىكىەكانيان، سەرماى بەتین تر دەكرد.

روانىتە پانتۆلەكەت، تەرىكى بەستوو. رەق رەق. كەژى گەردن كەش بە پشتىكى كوورەو ە. دەلپى ئەو یش لە پانتۆلەكەت دەروانى. نىگاي مەند، دەرنگ بە سەر و ینەكاندا تى دەپەرى. نىگاي مەند، بەشىكە لە و ینەكان. تىيدا، ئىتر قوولاييەكان خۆ بە دەستەو ە دەدەن و... دەستەمۆ دەبن. دەستە مۆى روانين.

دەست بۆ دوو گوپت دەبەى. سارد ساردن. ساردىكى ئازاروى. دوا ھەناسە و دوا وتەكانى "سىا" بەم گوپانەدا ھەلزان: "سەيران كوڤر بوو، باوكىشت...

بارمىتەيە... لەجىياتى تۆ... "ئاۋر دەدەيتەۋە. گەرآنەۋە، دوا ساتەكانى بارمىتەبوۋنە. "لەگەرآنەۋەدا تۆ دەمرىت و، داھاتووت دەمرى و، گولە دۆزەخىەكانىش پىتر دەپشكۆين" سەفەرىكى دۆزەخ ئاسا لە نىۋ بەفردا. "سمايىل بدوئ! رەنگە ئەمە دوا دوۋانى من و تۆ يىت لەم خاكە نەگبەتەدا. ئەۋەندەم نەماۋە بگەمە نىۋ مژى خەستى سەرشاخى... باسى سنوور و ئەۋدىۋى سنوورم بۆ بگە! لەۋى سىماي شارەكەم و كۆلنەكانى و تۆ و فاتى و سەيران چۆن دەبىت؟... دايكم لەۋىش ھەر دەگرىت؟ باۋكم كوپرتر دەبىت؟ يان، ئەۋى گۆرستانى رابردوۋە؟"

سمايىل ۋەلامم ناداتەۋە. دەروانىتە پانتايى بەفر و لىرەۋار و مژ. پانتايىەكان چۆلەۋانىن. مژ، ۋازى لە سروشت ھىناۋە.

"سمايىل! رەنگە لەم سەرمایەدا زمانت پىتر بگىرى. سەرما، زمان دەترسىنى. ئا، بىۋرە! دەزانم، مردنى تۆ دوا قسە بوو. رەنگە ئىتر نەتەۋى لە كۆتايىەكانەۋە دەست پى بگەيتەۋە. تۆ بە كۆتايى خۆت گەيشتيت. لە خۆتدا مردى. زویرى؟ زویرى لەۋەى ئىرە جى دىلم؟ زویر لەۋەى لىرە نامرم؟ سەير كە! شاخە و بەفرە و مژ... جەستەيەكى تەر و ماندوو و لەرزۆك. كورى باش! كى لەم كاتەدا سەفەر دەكا؟... جگە لە من و تۆ. ھەموو ژيان سەفەر، ھەموو دەرفەتەكان سەفەر... "سىا"ش لە نىۋ كۆلنەكاندا مرد. بەفر گەرمای لەشى مژى. مژى و كەچى نەتۋايەۋە. سمايىل! تۆش مردى و كەچى خاك گرى نەگرت. لىرە ھەموو لە ئەركى خۆماندا نوقم دەيىن. دەبىرئىنەۋە. برانەۋەيەكى پىر لە كۆتايى. دەست پى كىردنەكان ئەستەمن. ئەستەمتر لە مەرگ. سەير كە! بزائە بالندەيەك دەيىنى، جگە لەۋ چىشكە تەر و بى دەسەلتانەى كە عەۋدالى كۆلان و بەر ھەيوان و ژىر گۆيسۋانەكان... دەلەرزىن و يەك بە دۋاى يەك ھەلدەۋەرىن. سمايىل! بۆ ئەۋەى ھەلنەۋەرىن، دەبى فىرە كۆچ بىن. كۆچ نوپىترىن ئامرازى ژيان. مانەۋە بۆ ئەۋەى چىشكەكان گەۋرە بن و بىن بە

پهړه سیلکه، خاوهن دوو بالی گه وره و تیژ تپهړ و چالاک. هه موو شوینیک ولاتی پهړه سیلکه یه!"

"با" قایمتره. مژ، کاروانیک ئاوی له بهستین براوه که به سهر به فردا ده کشی. نوقم ده بی. ئاور ده داته وه. رابردوو کۆچی کرد. فرمیسک ده وهری. ده یه وی و ه دووی کاروانی مژ که وی. سهر ما بی په له کردن نهرم نهرم خزاوه ته نیو هه موو که لین و که له بهری جهسته وه. راوله ستانیک له گۆریندا نیه. جل و بهرگ، توینکه داریکی خووساو. برسیه تی، سهر ما به تین ده کا. گه ده ی چرچ و لۆچاوی داوای ئاو ده کا. چنگیک به فر، ددانه کان ده ته زینتی و، گه روو ده سمی و، گه ده له بهر یه که ده کشینتی. چاوه کان ئیستا پتر ده پروانه ده ورو بهری خویان. درنده کان له سهر مایه کی وه هادا به ره و داویننه کان و قه د پاله کان داده کشین. شه و شاخ و سهر ما، ههر هه والی خویانن.

"سمایل! زور کهس پیش ئه وه ی بمرن، ده مرن. ژیان ده بی به تابووتیان. به درینژیایی ته من تینیدا راده کشین... ده لپی سهر ده می زهنگه گه وره کان به سهر چووه. زهنگی گه وره له ولاتی به فردا دهنگی ترسناکه. وه ده رکه وتن، به تووشی سهر ما و سۆله وه بوونه. ئه وه نیه تهرمه کان له کووچه و کۆلانه کاندا به جی ده مینن! کۆلان جی رابوردنه، نه ک مردن. مردن هی پشتته وه ی په نجه ره کانه، ئه و په نجه رانه ی به سهر کۆلندا ده روان. له کۆلان تی ده په ری و ده رگا ده که یته وه و، په نجه ره وال ده که ی، ئه وسا له نیو نوینی پشت په نجه ره که دا پال ده که وی و چاوه پروانی مردن ده بیت. مردنیکي وه ها که بتوانی بو دوا جار له جی ههنگاوه کانت بروانی و سهیری ئاسمان و شاخی دووره ده ست بکه ی. داخو هیچ به جی نه ماوه؟ داخو هیچ نه ماوه جی به جی نه کری؟ سمایل ههنگاوه کانی تو ده گه نه من و منیش جی دینن. واوه تر له مهرگی من. واوه تر له سنوور و له مژی په رینه وه و له و بیرده هریانه ی که قه راره له داهاتوودا بین. داهاتوو، ئه و جهسته یه یه که به سهر کۆلی بیرده هریه کانه وه یه. سمایل! له ژیانی ئه و دیوی سنوور ده ترسم. له ههر

شویئیک که له سەرەتاوه دەست پێ بکهین، دەترسم. سەرەتای ئەوئ، کۆتایی ئێرەمه. ئێرە دەبێ بە تەرم. تەرمی له سەر کۆلی داهاوو. بەرەوام دەبێ رایگۆیزم. راگواستن و راگواستن. راگواستنیکی تەنیا."

وههمی تەقەیهکی دووره دەست یان دەنگی تەقەیهکی دووره دەست، پێ بە کاروانی مژ دەگرێ. ورده شه پۆله چهق بهستوووه کانی بهفر، بهره و شیوه کان خلۆر بوونه تەوه. شه و بهستووویه تی. زستانی پاییز به برشتهه. زستانی پاییز، سام به زستان ده به خشی. تاشه به فره کانی نیو بهفر و نوقمی مژ، دیوی ئەفسانه کانی. دەستی زەمەن نایانگاتی. راوهستانیکی ئەبهدی.

هەر چەند هەنگاو و، راوهستانیکی. جمگه و ماسوولکه کان خاو ده بنه وه. گەرمای خوین، به شی جهسته ناکا. دەنگی نادیار له گوئ دەتالی. لیدانی دل خاو ده بیته وه. سینگ، ده ریایه کی ئارامه، ئارامی پیش عهشق، یان ئارامی کاتی کاره ساتی عهشق. دەنگی ده ره وه تەنیا "با" یه، گه رانه وه بۆ سەرەتاکانی بوون.

"سەرەتا "با" بوو و "با". دنیا، بۆشاییه کی بی سنوور. "با" دەنگی نه بوو، چونکه هیچ له مپه ریک نه بوو. "با" ره وره وه یه کی بی گه رانه وه، له ئەزله وه به ره و ئەبه د، سەرته نجام له سووری نیو بۆشایی وه ره ز بوو و خوئ پتر له قه راغه بی سنووره کان هه لسوو. قه تره یه کی لی تکاو ئیتر گرئ که وته نیو بۆشاییه وه. له و کاته وه له مپه ر له دایک بوو، ده نگ و زه مه نیش له دایک بوون."

له په و روو ده که وئ. جهسته، قورسایي نامیني. ماندوویی و ژان له ناو به فردا، خه ریکی خو حه شار دانن. که به هار هات ئەوانیش له گه ل به فر ده توینه وه. "هه یهۆ تا به هار!"

چنگ له به فره که گیر ده که ی و راده بیته سەر چۆک. تا ده توانی به فره که ده گوشی. چوار چنگ سەر ده که وئ. چرنوقی سەر به فر، دەست بریندار ناکا. "هه ورز له کووری دا کۆتایی دی"

وزە پەرتەوازە كان، ئەوانەى وا جەستە لە بېريان دەكا، خەرىكى گەرانەوھن. كۆتايىھە كان، ھەمىشە دژوارترىن بەشى رېنگاكانن، كۆتايى بە، يان گەرانەوھ دەبېت بۆ سەرەتا؟... يان مانەوھ لە بەرزەخدا؟ چارەنووسى بەرزەخى. لە بەرزەخدا لە گەل مەرگ و ژيان رادەوھەستى. نە بوونىكى مەرگاويت و نە بوونىكى ژياناوى. لە بەرزەخدا ھېچ لە داىك نابى. بەرزەخ، مەرگى خەونەكانە. "نەفرەتتان لى بېت سالانى نەزۆك!"

سەر ھەلدەبىرى. بەفر رېنووتى نىگا دەكا. ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ نىگا لېت دوور دەكەوېتەوھ. تارمايىھەك دەبىنى. تارمايىھەكى بى جوولە. سەرنج. ھىلەكانى جەستەى، لىك ناكىرېتەوھ. ھەنگاۋەكانت خىرا دەكەى. مرۆى يەخسىرى دەستى سىروشت، لە تارمايى سىل ناكات.

"ھۆۋ سمايىل! كەواتە لېرە چاۋەروانىمى."

قاقاى پېكەنېن، بە لا پالەكاندا دەخىشى و بىزىدەبى. بىدەنگى. رۋانىن.

دەرۋا. دەرۋا، تارمايىش دەروا.

"سمايىل راۋەستە! قسەم زۆر پېنە. دەمەۋى باسى "سىا" و "سەيران" و داىكم و باۋكم بكم. تۆ لە شەۋى كۆلانەكەۋە ئېتر ئاگات لە رووداۋەكان نىھ... دەزانى! نىگاي سەيران لە گۆمى چاۋەروانىدا خنكا، "سىا" ۋەك تۆ مرد، بە جىاۋازىيەۋە بەفر نەيھېشت تىنوۋى بېت، باۋكم..."

تارمايى نەما، وىستت پېكەنى. زارى كىردەۋە و راما.

"بىگومان ئەۋ دىۋى شاخ كەۋتوۋە، وا ديارە سمايىل دەيەۋى كۆچ بكا، كۆچى ئەۋ دىۋى سنوور."

لە سەرەتاي رەشەمەى نەۋەدو ھەشتەۋە تا كۆتايى بانەمەرى ھەر ئەۋ سالە.

